

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Türkiyat

Araştırmaları Dergisi

ÇANKIRI KARATEKİN UNIVERSITY
JOURNAL OF TURKOLOGY STUDIES

Aralık 2024 / Cilt 4 / Sayı 2
December 2024 / Volume 4 / Issue 2
ISSN: 2792-0631

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ENSTİTÜSÜ

turkiyat@karatekin.edu.tr
+90 376 218 95 73 / Dahili: 8782

Türkiyat

Çankırı Karatekin Üniversitesi
Araştırmaları Dergisi

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi
(ÇAKÜTAD)

Çankırı Karatekin University Journal of Turkology Studies
(CAKUJTS)

ISSN: 2792-0631

Aralık 2024 / Cilt 4 / Sayı 2
December 2024 / Volume 4 / Issue 2

KAPSAM
(SCOPE)

Türkçülük Bilimi Araştırmaları
Turkology Studies

PERİYOT
(PERIOD)

Yılda 2 Sayı (30 Haziran / 31 Aralık)
Biannually (30 June / 31 December)

YAYIN DİLİ
(LANGUAGE OF PUBLICATION)

Türk Dilleri/ İngilizce/ Rusça
Turkish Languages/ English / Russian

YAYINCI
(PUBLISHER)

Çankırı Karatekin Üniversitesi
Türkiyat Enstitüsü
Çankırı, 18000, Türkiye
Çankırı Karatekin University
Institute of Turkology,
Çankırı, 18000, Türkiye

İMTİYAZ SAHİBİ
(OWNER)

Prof. Dr. Abdülcelal ARVAS
Çankırı Karatekin Üniversitesi Adına Sahibi
Owner On Behalf of Çankırı Karatekin University
Çankırı / Türkiye
aarvas@karatekin.edu.tr

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
(MANAGING EDITOR)

Doç. Dr. Gülnar KARA
Çankırı Karatekin Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih
Bölümü
Çankırı Karatekin University Faculty of Humanities and Social Sciences
Department of History
gulnar.kara@karatekin.edu.tr

EDİTÖR
(EDITOR)

Prof. Dr. Abdülcelal ARVAS
Çankırı Karatekin Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk
Dili ve Edebiyatı Bölümü
Çankırı Karatekin University Faculty of Humanities and Social Sciences
Department of Turkish Language and Literature
aarvas@karatekin.edu.tr

YARDIMCI EDİTÖR
(ASSISTANT EDITOR)

Dr. Öğr. Üyesi Serhat Sabri YILMAZ
Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi
Bölümü
Çankırı Karatekin University Faculty of Health Sciences Department of
Child Development
serhatsabriylmaz@karatekin.edu.tr

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü bünyesinde yılda 2 defa (Haziran-Aralık) yayımlanan uluslararası, hakemli ve süreli bir elektronik dergidir. Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanan yazılarda ifade edilen görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazılar, çift kör hakem incelemelerinin ardından alan editörünün onayıyla yayımlanır. Gönderilen yazılar yayımlansın veya yayımlanmasın yazarına iade edilmez.

Çankırı Karatekin University Journal of Turkology Studies is an international, peer-refereed, and electronic journal publishing twice a year (June-December) under the authority of Çankırı Karatekin University Turkology Institute. The views expressed in the articles published in the Çankırı Karatekin University Journal of Turkology Studies are under the responsibility of the authors. Articles are published with the approval of the field editor after double-blind peer review. Submitted articles will not be given back to the author, whether they are published or not.

Bu dergi aşağıdaki dizinler tarafından taranmaktadır/ This journal is scanned by the following indexes:

İletişim / Contacts

Adres/ Address:

Türkiyat Enstitüsü İslami İlimler Fakültesi Giriş Katı
Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluyazı Kampüsü – Çankırı

Telefon: 0376 218 95 73/ 828 Belgeç / Fax: 0376 218 95 74

E-posta/ E-mail: cakutad@karatekin.edu.tr

İnternet adresi/ Web address: turkiyat.karatekin.edu.tr

Dergi İnternet Adresi: cakutad.karatekin.edu.tr

DergiPark: https://dergipark.org.tr/pub/cakutad

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Türkiyat

Araştırmaları Dergisi

Yayın Kurulu Üyeleri / Editorial Board Members

Prof. Dr. Abdulselam ARVAS
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)
TÜRKİYE

Prof. Dr. Edina SOLAK
(Zenica Üniversitesi)
BOSNA HERSEK

Prof. Dr. Ergin JABLE
(Pristine Üniversitesi)
KOSOVA

Prof. Dr. Muhsin MACIT
(Anadolu Üniversitesi)
TÜRKİYE

Prof. Dr. İbrahim ŞAHİN
(Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
TÜRKİYE

Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU
(Hacettepe Üniversitesi)
TÜRKİYE

Prof. Dr. Salahaddin BEKİ
(Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)
TÜRKİYE

Prof. Dr. Süleyman KAYIPOV
(Kırgızistan Milli İlimler Akademisi)
KIRGIZISTAN

Prof. Dr. Tursun GABITOV
(Al-Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi)
KAZAKISTAN

Doç. Dr. Aynur AYDIN
(Azerbaycan Milli İlimler Akademisi)
AZERBAYCAN

Doç. Dr. Feruza DJUMANIYZOVA
(Taşkent Devlet Şarkışnaslık Enstitüsü)
ÖZBEKİSTAN

Doç. Dr. Ranetta GAFAROVA
(İsmail Gasprıralı adına Avrasya İnkişaf Enstitüsü
- Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi)
RUSYA

Alan Editörleri / Field Editors

Prof. Dr. Banış TAŞ
(İzmir Bakırçay Üniversitesi)

Prof. Dr. İsmet ÜZEN
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Prof. Dr. Seyfullah YILDIRIM
(Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Nursel ASLANTÜRK
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Doç. Dr. Metin EREN
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Doç. Dr. Mustafa YILDIRIM
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Doç. Dr. Okan TÖRKAN
(İzmir Bakırçay Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Cengiz EKEN
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Selahattin TOPBAŞ
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Doç. Dr. Salih M. ARÇİN
(Pamukkale Üniversitesi)

Dil Editörleri / Foreign Language Editors

Prof. Dr. Aydın GÖRMEZ
(İngilizce)
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Doç. Dr. Sadat DEMİRCİ
(Kırgızca)
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Doç. Dr. Zulfıyye İSMALLOVA
(Azerbaycan Türkçesi)
(Azerbaycan Milli İlimler Akademisi
Nahçıvan Bölmesi)

Öğr. Gör. Dr. Halil ÇETİN
(Kazakça)
(Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-
Kazak Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Nina PETROVİÇİ
(Rusça)
(Ardahan Üniversitesi)

Dr. Muzaffarkhon JONIYEV
(Özbekçe)
(İmam Tirmizi Uluslararası
Bilimsel Araştırma Merkezi)

Dr. Öğr. Üyesi Serkan CİHAN
(Türkçe)
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

İstatistik Editörü

Dr. Öğr. Üyesi Ebru DOĞRUÖZ
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Mizanpaj Editörü

Arş. Gör. Dr. Ahmet Serdar ARSLAN
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)
&
Kadir ATEŞ

Son Okuma

Öğr. Gör. Sevim ÇİFTÇİ
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Sekretery / Secreteriat

Songül DURMAZ
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Abdülmecit CANATAK
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN
(Trakya Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet ÖZCAN
(Milli Savunma Üniversitesi)

Prof. Dr. Alimcan İNAYET
(Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Bekir KOÇLAR
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Prof. Dr. Cengiz BUYAR
(K-T. Manas Üniversitesi)
(Kırgızistan)

Prof. Dr. Coşkun POLAT
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK
(Fırat Üniversitesi)

Prof. Dr. George KOUZAS
(University of Athens
(Greece))

Prof. Dr. Gürbüz ÖZDEMİR
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Prof. Dr. Nesime CEYHAN AKÇA
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Prof. Dr. İbrahim DİLEK
(Ankara Hacı Bayram Veli
Üniversitesi)

Prof. Dr. İlhan YILDIZ
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Prof. Dr. Kubatbek TABALDIYEV
(K-T. Manas Üniversitesi)
(Kırgızistan)

Prof. Dr. Kürşat ÖNCÜL
(Eskişehir Osmangazi
Üniversitesi)

Prof. Dr. M. Öcal OĞUZ
(Ankara Hacı Bayram Veli
Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet MERCAN
(Karamanoğlu Mehmetbey
Üniversitesi)

Prof. Dr. Mete TAŞLIOVA
(Ankara Yıldırım Beyazıt
Üniversitesi)

Prof. Dr. Metin ÖZARSLAN
(Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Minal K. BORAH
(Gauhati University)
(India)

Prof. Dr. Muharrem KAYA
(Mimar Sinan Güzel Sanatlar
Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa KURT
(Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa ŞENEL
(Ardahan Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa TANÇ
(Osmaniye Korkut Ata
Üniversitesi)

Prof. Dr. Necdet Y. BAYATLI
(Bagdad University
(Irak))

Prof. Dr. Nedim BAKIRCI
(Niğde Ömer Halisdemir
Üniversitesi)

Prof. Dr. Nezir TEMUR
(Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Orhan KURTOĞLU
(Ankara Hacı Bayram Veli
Üniversitesi)

Prof. Dr. Şerife ÇAĞIN
(Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Tahir ZORKUL
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)

Prof. Dr. Viktor Ya. BUTANAYEV
(Hakas Devlet Üniversitesi)
(Hakasya/Rusya)

Prof. Dr. Yaşar ÖZÜÇETİN
(Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)

Prof. Dr. Yeşim YASAK
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Prof. Dr. Z. Yonca ODABAŞ
(Çankırı Karatekin Üniversitesi)

Prof. Dr. Zuhra ALTIMIŞOVA
(K-T. Manas Üniversitesi)
(Kırgızistan)

Doç. Dr. Aida BABUÇU PAŞAYEVA (Erciyes Üniversitesi)	Doç. Dr. Ayşe KÖKÇÜ (Çankırı Karatekin Üniversitesi)	Doç. Dr. Azhar SHELDARBEKOVA (L. N. Gumilyov Avrasya Ulusal Üniversitesi) (Kazakistan)	Doç. Dr. Cavit GÜZEL (Amasya Üniversitesi)
Doç. Dr. Dilek TÜRKYILMAZ (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)	Doç. Dr. Diloram HAMRAEVA (Özbekistan İlimler Akademisi) (Özbekistan)	Doç. Dr. Elsev B. LEOPAR (Prizren Üniversitesi) (Kosova)	Doç. Dr. Fatih SONA (Çankırı Karatekin Üniversitesi)
Doç. Dr. Güner DOĞAN (Çankırı Karatekin Üniversitesi)	Doç. Dr. Gönül REYHANOĞLU (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)	Doç. Dr. İbrahim AKYOL (Çankırı Karatekin Üniversitesi)	Doç. Dr. İryna M. DRYGA (Tavriya Milli Üniversitesi (Ukrayna)
Doç. Dr. K. Sınaru ALIMKULOVA (I. Arabayev Üniversitesi (Kırgızistan)	Doç. Dr. Maral TAGANOVA- (Türkmenistan İlimler Akademisi) (Türkmenistan)	Doç. Dr. Nina SEMENOVNA (Hakas DTE Araş. Enstitüsü) (Hakasya/Rusya)	Doç. Dr. Nuran M. MUAXERİ (Priştine Üniversitesi (Kosova)
Doç. Dr. Nursei UYANIKER (Marmara Üniversitesi)	Doç. Dr. Özgür İLDEŞ (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)	Doç. Dr. Süheyla BOZKURT (Çankırı Karatekin Üniversitesi)	Doç. Dr. Şirin YILMAZ (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Uğur DURMAZ (Kocaeli Üniversitesi)	Doç. Dr. Zehra KADERLİ (Hacettepe Üniversitesi)	Dr. Öğr. Üyesi Betül ÖZTOPRAK (Çankırı Karatekin Üniversitesi)	Dr. Öğr. Üyesi Fatih ÇELİK (Erciyes Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Kadir TUĞ (Bingöl Üniversitesi)	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ARSLAN (Ankara Medipol Üniversitesi)	Dr. Öğr. Üyesi Seval KASIMOĞLU (Çankırı Karatekin Üniversitesi)	Dr. Öğr. Üyesi Tank Ziya ARVAS (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Öğr. Gör. Sinan Demirtürk (Gazi Üniversitesi)	Dr. Jenny BUTLER (University College Cork) (İrland)	Dr. Nadya ÇİSTOBAYEVA (Hakas DTE Araş. Enstitüsü) (Hakasya/Rusya)	Dr. Negizbek ŞABDANALİYEV (K-T. Manas Üniversitesi) (Kırgızistan)
	Dr. Ulanbek ALİMOV (K-T. Manas Üniversitesi) (Kırgızistan)	Dr. Yula ÇAPTİKOVA (Hakas DTE Araş. Enstitüsü) (Hakasya/Rusya)	

İsimler unvanlara göre alfabetik sırayla düzenlenmiştir.
Names are arranged in alphabetical order by degree.

TAKDİM

Değerli Bilim İnsanları,

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (ÇAKÜTAD); 4. cilt 2. sayısı (Aralık 2024) ile yeniden siz değerli okurla buluşmaktadır. Dergimiz bu sayıyla da Türk diline, tarihine, edebiyatına, toplumuna, coğrafyasına, kültürüne kısaca Türklük Bilimi'ne hizmet etmeye devam etmektedir. ÇAKÜTAD'ın bu sayısı araştırma makaleleri (3 telif) ve kitap tanıtımları (1 tanıtım) olmak üzere farklı türdeki 4 yazıdan oluşmaktadır. Dergimize gelen makaleler hem yurtiçinden hem de yurtdışından gönderilmiştir. Yurtdışından gelen makalelerin bazıları önce e-posta üzerinden tarafımıza iletilmiş, yazarlarımızın Dergipark sistemine üye olmaları sağlanmış, kabul tarihleri buna göre aktarılmıştır.

ÇAKÜTAD'ın bu sayısındaki ilk makale, Aysel Baytok tarafından kaleme alınan “Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine Aktarmada Yazım ve Noktalama Farklılıklarından Kaynaklı Yapılan Yanlışlar” başlıklı yazıdır. Makalede, Türk Cumhuriyetlerinin 1991 yılında bağımsızlıklarını kazandıkları tarihten bu yana Türk toplumları arasında anlaşma ve bilgi alışverişi ihtiyacının doğması ve lehçeler arası aktarma meselesinin gündeme gelmesi hususu üzerinde durulmaktadır. Yazar tarafından lehçeler arası aktarma konusunun çeşitli tez ve makalelerde ele alındığı ancak bu çalışmalarda yazım ve noktalama konusunun dikkatlerden kaçtığı vurgulanmıştır. Noktalama işaretlerinin önemine değinen Aysel Baytok, Rusçanın yazım ve noktalama kuralları etkisi altında gelişen Kırgız Türkçesinin Türkiye Türkçesine yapılan aktarmalarda da etkisini gösterdiğini belirtmektedir. Yazar daha sonra çalışmasında, Pamukkale Üniversitesi (PAÜ) İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi (İTBF) Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları (ÇTLE) Bölümünde (Kuzeybatı) eğitim almakta olan Türk öğrencilerin Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine aktarma yaparken yazım kuralları ve noktalama işaretleriyle ilgili yaptıkları yanlışları tespit etmiş ve bu yanlışları tasnif etmiş, yapılan yanlışların doğru şekillerini vererek eğitimcilerin izlemeleri gerektiği yolları önermiştir.

Türk dergiciliğinin önemli bir parçası olan yerel bir dergiyi çalışma konusu yapan ve Yakup Avcu ile Betül Ataman Yılmaz tarafından müşterek olarak kaleme alınan “*Su Dergisi Bibliyografyası*” başlıklı makale dergi bibliyografyacılığı açısından dikkat çekicidir. Bu bağlamda Sivas’ta faaliyet gösteren mezkûr derginin bütün zorluklara karşın 78 sayı yayımlandığını ve şiir, öykü, hikâye, röportaj, söyleşi gibi türlerin yanı sıra eğitim, müzik, tiyatro ve resim konularında teorik yazıların bu derginin sayfalarında okuyucuyla buluştuğu ifade edilmektedir. dikkat çekmektedir. Yazarlar, ilgili dergiyi genel hatlarıyla tanıtmakta ve dergi arşivinin bibliyografyasını paylaşarak bu hususa dair ileride yapılacak araştırmalara kapıyı aralamış olmaktadır.

Bu sayının bir diğer yazısı Hyunjoo Park tarafından kaleme alınan “Kore’deki “Mago Halmi ile Türk Dünyasındaki Umay Ana’nın Karşılaştırılması” başlıklı makaledir. Park, mitlerin sadece tarihsel gerçeklerin yansıması olmayıp aynı zamanda gerçekçi ve gerçekçi olmayan mesajlar ile iç içe geçmiş, insanların dünya görüşünü ve bilinçdışı arzularını kapsayan anlatılar olduğunu vurgulayarak Kore ve Türk mitlerinde pek çok tanrıçanın olduğunu ifade etmektedir. Yazar, bu kapsamda öncelikle Kore tanrıçaları arasında antik çağlardan beri Kore Yarımadası’nda evreni yaratan bir dev tanrıça olarak Mago Halmi varlığına dair bilgiler vermektedir. Daha sonra göçebe bir yaşam süren ve Çin Seddi’nden Avrupa’ya göç ederken gittikleri her yerde iz bırakan Türklere Umay’ın Türk mitolojisindeki işlevlerine göre değerlendirildiğinde farklı rollerde karşımıza çıktığını dile getirmektedir. Yazar, bu mitolojik varlıklarla ilgili bilgiler verdikten sonra onların tarihsel süreçteki ortaklık/benzerliklerine veya farklılıklarına odaklanmaktadır. Kısaca, çalışmada Park, öncelikle Mago ve Umay mitolojik varlıklarının adlarını etimolojik olarak incelenmiş, ardından iki tanrıçanın rollerini yaratıcı tanrıça, çocuk doğuran tanrıça ve koruyucu tanrıça başlıkları altında değerlendirmiştir. Makalede ayrıca Kore mitolojisindeki yaratılış tanrıçası Mago’nun şeytana ve Umay Ana’nın ise Albastı’ya dönüşmesi karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Bu sayıda, araştırma makalelerinin yanı sıra bir tane kitap tanıtım yazısı da yer almaktadır. Meliha Tatlı tarafından kaleme alınan “Eski 45’likler” başlıklı yazıda 1989 yılında yayımlanan ve sanatçı Hümeyra’nın albümüyle aynı ismi taşıyan ilgili eserin Murathan Mungan’ın son dönemde edebiyatımıza sunduğu katkılardan biri

olduğu belirtilmektedir. Yazar, edebiyat alanında birçok türde eser veren Mungan'ın, edebiyat camiası tarafından yakından takip edilerek 1980 sonrası Türk şiirinin önemli isimlerinden biri olduğu belirtilmiş, onun biyografisi hakkında bilgi verilmiş ve daha sonra söz konusu eser tanıtılarak okuyucuya sunulmuştur.

ÇAKÜTAD'da yayımlanan yazıların akademik çevreye ve Türklük Bilimi'ne ilgi duyan herkese yararlı olmasını ümit ediyoruz. Dergimizin yedinci sayısına katkıda bulunan değerli akademisyenlere, makale değerlendirmelerini yapan hakemlere, yayın ve danışma kurulu üyelerine teşekkürlerimizi sunarız.

Prof. Dr. Abdulselam ARVAS

Türkiyat Enstitüsü Müdürü

İçindekiler

Araştırma Makaleleri

|77-106|

Aysel BAYTOK

KIRGIZ TÜRKÇESİNDEN TÜRKİYE TÜRKÇE-SİNE AKTARMADA YAZIM VE NOKTALAMA
FARKLILIKLARINDAN KAYNAKLI YAPILAN YANLIŞLAR

Errors Made in Translation From Kyrgyz to Turkish Due to Spelling and Punctuation Differences

|107-157|

Yakup AVCU & Betül ATAMAN YILMAZ

SU DERGİSİ BİBLİYOGRAFYASI

Su Journal Bibliography

|158-170|

Hyunjoo PARK

KORE'DEKİ "MAGO HALMİ" İLE TÜRK DÜNYASINDAKİ "UMAY ANA'NIN KARŞILAŞTIRILMASI

The Comparative on Grandmother Mago in Korean and Umay Mother in Turkic World

Kitap İncelemeleri

|171-178|

Meliha TATLI

ESKİ 45'LİKLER

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type:

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 15.02.2024

Kabul Tarihi / Date Accepted: 20.12.2024

Yayın Tarihi / Date Published: 31.12.2024

İntihal | Plagiarism

Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir. / This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

Değerlendirme | Peer-Review

İki Hakem / Çift Kör Hakem

Double anonymized - Two External

Atıf | Citation

Baytok, A. (2024). Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine Aktarmada Yazım ve Noktalama Farklılıklarından Kaynaklı Yapılan Yanlışlar. ÇAKÜTAD, 4 (2), 77- 106.

Telif Hakkı | Copyright

(CC BY-NC 4.0) Uluslararası Lisansı altında lisanslanmıştır. / Licensed under the (CC BY-NC 4.0) International License.

Etik Beyan | Ethical Statement

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği ve yazarının sorumluluğunda olduğu beyan olunur. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Etik Kurul İzni/Ethics Committee Permission

Bu çalışmada yazarın kurumu tarafından alınmış etik kurul izni bulunmaktadır. / This study has ethics committee permission from the author's institution.

Finansman ve Çatışma Beyanı | Grant Support and Conflict of Interest

Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır. / The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması olmadığını ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder. / The author of the article declares that there is no financial conflict of interest with any institution, organization, or person related to this study and that there is no conflict of interest between the authors.

KIRGIZ TÜRKÇESİNDEN TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARMADA YAZIM VE NOKTALAMA FARKLILIKLARINDAN KAYNAKLI YAPILAN YANLIŞLAR

Errors Made in Translation From Kyrgyz to Turkish Due to Spelling and Punctuation Differences

Aysel BAYTOK

Dr. Öğr. Üyesi, Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, Denizli/ TÜRKİYE, abaytok@pau.edu.tr

Öz

Türk Cumhuriyetlerinin 1991 yılında bağımsızlıklarını kazandıkları tarihten bu yana Türk toplumlari arasında anlaşma ve bilgi alışverişi ihtiyacı doğmuş ve dolayısıyla lehçeler arası aktarma meselesi de gündeme gelmiştir. Günümüze kadar lehçeler arası aktarma konusu çeşitli tez ve makalelerde ele alınmış olmakla birlikte yazım ve noktalama konusu çoğunlukla dikkatlerden kaçmıştır. “Duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak amacıyla kullanılan semboller.” olarak tanımlanan ve Batı’da 16. yüzyılda matbaanın bulunmasıyla kullanılmaya başlanan noktalama işaretleri, günümüzde her dilde sistematik olarak kullanılmaktadır. Dillerde kullanılan noktalama işaretleri benzer, hatta neredeyse aynı olmalarına rağmen kullanım biçimleri farklılık gösterebilmektedir. Aynı şekilde “Bir dilin belli kurallar çerçevesinde yazıya aktarılması.” olarak kısaca tanımlanabilecek olan yazım kuralları da diller arasında farklı olabilmektedir. Bu durum aynı cümle yapısına sahip olmalarına rağmen Türk yazı dilleri arasında da görülmektedir. Bu örneklerden biri Rusçanın yazım ve noktalama kuralları etkisi altında gelişen Kırgız Türkçesi yazı sistemi ile Tanzimat devrinden itibaren Batı, özellikle de Fransız yazım ve noktalama kuralları etkisinde gelişen Türkiye Türkçesi arasında görülen yazım ve noktalama farklılıklarıdır. Bu farklılık Türk lehçeleri bölümlerinde eğitim almakta olan Türk öğrencilerin Kırgızcadan Türkçeye yaptıkları aktarmalarda bazı sorunlara yol açmaktadır. Bu çalışmada, Pamukkale Üniversitesi (PAÜ) İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi (İTBF) Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları (ÇTLE) Bölümünde (Kuzeybatı) eğitim almakta olan Türk öğrencilerin Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine aktarma yaparken yazım kuralları ve noktalama işaretleriyle ilgili yaptıkları yanlışlar tespit edilmeye ve bu yanlışlar sınıflandırılmaya çalışılmış, yapılan yanlışların doğru şekilleri verilerek öğretim elemanlarının izlemeleri gereken yol belirtilmiştir. Çalışmada verilen yanlışlar öğrencilerin yazılı sınav kâğıtları, ders esnasındaki yazılı anlatım etkinlikleri ve ödevleri ile

ilgili gözlemlere dayanmaktadır. Yazım ve noktalama yanlışları sayısal olarak değerlendirilmeyip genel olarak ele alınmış ve çalışmada alfabe birliğinden hareketle yazım ve noktalama birliği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kırgız Türkçesi, Türkiye Türkçesi, aktarma, noktalama yanlışları, yazım yanlışları.

Abstract

Since the Turkic republics gained independence in 1991, there has been a need for mutual understanding and exchange of information between the Turkic peoples, and therefore the issue of interdialectal translation has also come to the forefront. Although the issue of interdialectal translation has already been discussed in various scientific dissertations and research articles, the issue of spelling and punctuation has remained largely unnoticed. Punctuation, defined as “symbols used to express feelings and thoughts more clearly and to facilitate reading and understanding,” began to be used in the West with the invention of the printing press in the 16th century and is used systematically in all languages today. Although the punctuation marks used in languages are similar or even almost the same, the way they are used may differ. Likewise, spelling rules, which can be briefly defined as “the transfer of a language into writing according to certain rules” may also vary between different languages. This situation is also observed among the Turkic written languages, although they have the same sentence structure. One such example is the differences in spelling and punctuation between the Kyrgyz writing system, which evolved under the influence of Russian spelling and punctuation rules, and the Turkish writing system, which, starting from the Tanzimat period, developed under the influence of Western, particularly French, spelling and punctuation rules. This difference leads to some problems for Turkish students studying in Turkish Dialects departments when translating from Kyrgyz to Turkish. This study aims to examine the errors made by 2nd and 3rd year students studying the Northwest (Kipchak) Turkish dialects at Pamukkale University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Contemporary Turkish Dialects and Literatures, when translating from Kyrgyz to Turkish due to the differences in punctuation and spelling rules, to classify these errors and to provide some insights for the instructors through the corrections of the errors. The errors examined are based on examinations and observations related to students' written exam papers, written narrative activities during the classes, and assignments. Rather than a quantitative assessment of errors, the errors were addressed generally, and the study emphasized spelling and punctuation consistency based on the unity of the alphabet.

Keywords: Kyrgyz Turkish, Türkiye Turkish, translation, punctuation errors, spelling errors.

Giriş

Kırgızistan Cumhuriyeti'nin 31 Ağustos 1991 tarihinde bağımsızlığını kazanmasının ardından Türk ve Kırgız toplumları arasında siyasi, ekonomik,

kültürel her alanda ilişkiler başlamış, bu durum da karşılıklı anlaşma ve bilgi alışverişi ihtiyacını doğurmuştur. Türk devletlerinin bağımsızlıklarına kavuşmalarının hemen ardından Türkiye’de Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümlerinin açılmaya başlamasıyla da lehçeler arası aktarma meselesi üniversitelerde bilimsel olarak tartışılmaya başlanmıştır.

Türkiye Türkçesi ve Kırgız Türkçesi aynı dilin lehçeleri olmalarına rağmen Türk ve Kırgız toplumları arasında maalesef karşılıklı anlaşma oranı düşüktür. Dolayısıyla ilişkilerin başladığı ilk günden itibaren lehçeler arası aktarma meselesi gündeme gelmiştir. Türkiye’de öncelikle, başta Manas destanı olmak üzere Kırgız edebiyatının belli başlı ürünleri Türkiye Türkçesine aktarılmış, iki Türk toplumu arasında aktarma yoluyla yeniden sağlam köprüler kurulmuştur. Elbette gerek sözlük yetersizliği gerekse aktarma yapanların alanda yeterince uzmanlaşmamış olmaları nedeniyle ilk aktarmalar bazı hatalar içermektedir. O zamanlardan günümüze kadar lehçeler arası aktarma konusu çeşitli tez ve makalelerde ele alınmış, lehçeler arası aktarmanın yöntem ve prensipleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

“Aktarma birinci dilden yapılmalıdır; hem kaynak hem de hedef lehçe iyi bilinmelidir; metnin türüne (nesir, şiir, bilimsel metin vs.) dikkat edilmelidir; anlam mutlaka doğru verilmelidir; aktarma yapılan toplumun tarihi, kültürü ve yazarın dili iyi bilinmelidir; yazarın üslubu korunmalıdır; kalıp sözlerin aktarılmasında kelime aktarmasından çok anlam aktarması yapılmalıdır; aktarma yaparken mecbur kalınmadıkça ekleme veya çıkarma yapılmamalıdır; yanıltıcı benzerlik (yalancı eş-değer) tuzağına düşülmemelidir; hedef lehçede karşılığı bulunmayan kültürel öğeler için açıklama verilmelidir; ortak sözlerin kullanımına özen gösterilmelidir; kaynak lehçenin etkisinde kalmamak için aktarma yapıldıktan sonra bir süre ara verilip aktarma kontrol edilmelidir” (Baytok, 2003).

Ancak lehçeler arası aktarmada yazım ve noktalama konusu ise çoğunlukla dikkatlerden kaçmıştır.

Bireyin çevresiyle sağlıklı iletişim kurabilmesi, düşüncelerini doğru ve tam bir biçimde dile getirebilmesi, okuduğunu ya da duyduğunu anlayabilmesi ve anlatabilmesi konuştuğu dilin özelliklerini iyi bilmesine bağlıdır. Dil; seslerin, hecelerin, kelimelerin ve cümlelerin bir araya gelmesiyle oluşur ancak bu bir araya geliş rastgele değil belli kurallar çerçevesinde gerçekleşmektedir. Her dilin kendine has fonetik, morfolojik ve sentaktik yapısı ve kuralları vardır. Dilin bu özelliklerini asgari düzeyde de olsa bilmek okuduğunu, duyduğunu daha doğru anlamak için gereklidir ancak yeterli değildir. Bir yazımın anlaşılır hâle gelebilmesi için yazım kuralları ve noktalama işaretlerine de ihtiyaç vardır. “Konuşurken vurguyla, ses tonuyla, jestlerle, mimiklerle ve duraklamalarla kolayca aktarılabilen duygu ve düşünceler, yazı-

da noktalama işaretleriyle verilir” (Aşirbayev, 2005, s. 16-17; Tursunov, 2013, s. 8). Noktalama işaretleri; cümle öğelerini, iç cümle, ara cümle ve yan cümleleri birbirinden ayırmaya, cümledeki vurgu, ezgi ve durakları belirlemeye yardımcı olur (Hengirmen, 2007, s. 508). Harflerin, eklerin ve sözcüklerin doğru olarak yazılmasıyla ilgili olan yazım kuralları ve yazının doğru ve kolay anlaşılabilmesini sağlayan noktalama işaretleri verilmek istenen mesajın doğru ve tam bir şekilde aktarılmasını sağlayan en önemli unsurlardandır. Sadece aktarılması değil, okunan metnin anlaşılması da yazıda bu kurallara uyulmasına bağlıdır. Yani yazım ve noktalama kuralları bir metnin hem yazarını hem de okurunu ilgilendirmektedir. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerinin doğru ve yerinde kullanımı anlatım bozukluklarını ve anlam karmaşasını önleyeceği için yazının güzelliği ve başarısı artar. Yazım kuralları ve noktalama işaretleri yazıda sadece biçimi değil, içeriği de etkilemektedir. Noktalama işaretleriyle aynı zamanda cümlede yer alan duygular da bir ölçüde verilir. Örneğin heyecan, şaşma, korku, öfke gibi duygular ünlem işaretiyle, soru anlamı da soru işaretiyle verilir. Noktalama işaretlerinin bulunmadığı ve yazım kurallarına uyulmadan yazılmış bir yazı, kelimeler yığılımdan başka bir şey olmayacaktır.

Türkiye Türkçesinde noktalama işaretleri; “Duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, cümlelerin yapısını ve duraklama noktalarını belirlemek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak, sözün vurgu ve ton gibi özelliklerini belirtmek için kullanılan semboller” (Ercilasun vd., 2000, s. 51); Kırgız Türkçesinde de “Yazı dilindeki cümlelerin sonuna ya da cümle içindeki sözlerin, söz gruplarının arasına konulan işaretler” (Tursunov, 2013, s. 9) olarak tanımlanmıştır. Kırgız Türkçesinde “noktalama işaretleri” için *tmış belgileri* terimi kullanılır. *Tm* “dinlenme, fasıla, teneffüs” köküne isim-fiil eki *-İş* getirilerek oluşturulan “dinlenme, ara” anlamındaki *tmış* sözcüğü terim olarak “noktalama” anlamı kazanmıştır. *Belgi* sözcüğü de “alamet, damga, işaret” anlamına gelmektedir.

16. yüzyılda matbaanın bulunmasıyla yaygınlaşmaya başlayan noktalama işaretleri günümüzde her dilde sistematik olarak kullanılmaktadır. Dillerde kullanılan noktalama işaretleri benzer, hatta neredeyse aynı olmalarına rağmen kullanım biçimleri, az olarak da işaretler farklılık gösterebilmektedir. Aynı şekilde “bir dilin belli kurallar çerçevesinde yazıya aktarılması” olarak kısaca tanımlanabilecek olan yazım kuralları da diller arasında farklı olabilmektedir. Bu durum, aynı cümle yapısına sahip olmalarına rağmen Türk yazı dilleri arasında da görülmektedir. Bunlardan biri Rusçanın yazım ve noktalama kuralları etkisi altında gelişen ve Kiril alfabesiyle yazılan Kırgız Türkçesi yazı sistemi ile Tanzimat devrinden itibaren Batı edebiyatından yapılan çeviriler yoluyla Batılı tarzda yazım ve noktalama kuralları etkisinde gelişen ve Latin alfabesiyle yazılan Türkiye Türkçesi arasında görülen yazım ve

noktalama farklılıklarıdır. Bu farklılık, Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine yapılan aktarmalarda bazı sorunlara yol açmaktadır.

Bu çalışmada Pamukkale Üniversitesi (PAÜ) İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi (İTBF) Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları (ÇTLE) bölümünün Kuzeybatı-Kıpçak alanında eğitim görmekte olan 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin ödev, yazılı sınav, sınıf içi çalışma gibi farklı etkinliklerde, Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine yaptıkları aktarmalarda noktalama ve yazım farklılıkları kaynaklı yanlışları tespit edilmeye ve çözüm önerilerinde bulunmaya çalışılmıştır. Öğrencilere yaptırılan aktarmalarda farklı türden metinlerin yer almasına dikkat edilmiş, *Sıngan Qılıç* “Kırılan Kılıç” (roman), *Camiyla* “Cemile” (hikâye), *Keleçektin Ezeri* “Geleceğin Sahipleri” (çocuk hikâyeleri), *Qırğız El Comoktoru* “Kırgız Halk Masalları” (masal), *Baatırdıq Comoqtor* “Kahramanlık Masalları”, *Keremettüü Comoqtor* “Kerametli Masallar”, *Satina* (özel ad) (hikâye), *Aq Çaç Ayal* “Ak Saçlı Kadın” (hikâye), *Astra Güllü* “Kasım Patı” (hikâye), *Kırgız Tarihi* “Kırgız Tarihi” (bilimsel eser), *Payğambarlar tarihi* “Peygamberler Tarihi” (dinî), *Qaada-Salttar, Aq-Batalar* “Gelenek Görenekler, Dilek Duaları” (halk edebiyatı), *Qırğız Tilinin Tarihunan* “Kırgız Dilinin Tarihinden” adlı eserler, gazete yazıları ve yazarların hayatını anlatan yazılar kullanılmıştır. Değerlendirmeye alınan öğrencilerin isimleri verilmeyip öğrenciler alfabenin harfleriyle Öğrenci A, Öğrenci B ... şeklinde adlandırılmıştır. Çalışmada istatistiksel bir değerlendirme yapılmamış, hata yapılan alanların tespitine ve çözüm yollarına odaklanılmıştır.

1. Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde Yazım ve Noktalama Kurallarının Gelişimi

Türk dilinin Kuzeybatı (Kıpçak) grubuna dâhil olan Kırgız Türkçesi ile Güneybatı (Oğuz) grubuna giren Türkiye Türkçesi aynı kökene ait olmaları nedeniyle ses, sözcük ve cümle yapısı bakımından pek çok ortak özellik içermektedir ancak 13. yüzyılda Kıpçak ve Oğuz lehçeleri olarak başlayan ayrışma, 19. yüzyılın sonlarından itibaren Kırgız topraklarının Çarlık Rusya'nın hâkimiyeti altına girmesiyle artmaya başlamıştır. 20. yüzyıl başlarına kadar Arap alfabesi kullanan Kırgız ve Türkiye Türkçeleri farklı alfabelerle yazılmaya başlanmış, yazım ve noktalama kuralları da bu çerçevede oluşmuştur.

“Kırgızistan’da 1940 yılında Kiril temelli Kırgız alfabesi, 30 Mayıs 1953 yılında da Kırgız dilinin yazım kuralları kabul edilmiştir. 1991’deki bağımsızlık sonrası 1995 ve 2002 yıllarında yeni yazım kuralları teklif edilmiş fakat bu kurallar halkın çoğunluğu tarafından kabul görmemiş ve önceki kurallar uygulanmaya devam edilmiştir” (Mamlekettik Til Boyunça Uluttuk Komissiya, 2019, s. 4).

Türkiye’de ise yazım ve noktalama konusunun araştırılması Batılı anlamda Tanzimat Dönemi’nde başlamıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında fazla üzerinde durulmayan yazım ve noktalama meselesi 1941 yılından sonra ciddi şekilde ele alınmış ve çalışmalar gelişerek devam etmiştir (Atasoy, 2010; Koç, 2017, s. 323-333). Neticede farklı gelişim yolları izleyen Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesinin yazım ve noktalama kuralları arasında da bazı farklılıklar oluşmuştur.

2. PAÜ İTBF ÇTLE Bölümü (Kuzeybatı) 2. ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine Aktarmada Yazım ve Noktalama Farklılıklarından Kaynaklı Yaptıkları Yanlışlar

2.1. PAÜ İTBF ÇTLE Bölümü (Kuzeybatı) 2. ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine Aktarmada Yazım Farklılıklarından Kaynaklı Yaptıkları Yanlışlar

Dildeki seslerin, heceler, sözcüklerin ve cümlelerin nasıl yazılacağıyla ilgilenen yazım kuralları, Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasında büyük oranda örtüşmekle birlikte bazı farklılıklar da bulunmaktadır. Bu farklılıklardan kaynaklı olarak PAÜ İTBF ÇTLE bölümünün Kuzeybatı (Kıpçak) alanında Kırgız Türkçesi öğrenen öğrenciler Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine aktarma yaparken kaynak lehçenin yazım kurallarının etkisi ve başka sebeplerle bazı yanlışlar yapmaktadırlar. Bu yanlışlar sözcük düzeyinde olabildiği gibi cümle düzeyinde de olabilmektedir. Yazım konusunda en çok yapılan yanlış ikilemelerin ve tekrarlanan ünlemlerin yazımında görülmektedir. Bize göre en şaşırtıcı yanlış ise dil, lehçe ve millet adlarının yazımında yapılmaktadır. Bunların yanı sıra öğrencilerin kişi adlarının; coğrafi adların; başlıkların; kurum, kuruluş ve kurul adlarının; din, din mensubu ve mezhep adlarının ve soru ekinin yazımında da yanlışlar yaptıkları tespit edilmiştir.

a. İkilemelerin ve Tekrarlanan Ünlemlerin Yazımında Yapılan Yanlışlar

Türkiye Türkçesinde ikilemeler ayrı ayrı ve aralarında hiçbir işaret olmadan yazılırken, Kırgız Türkçesinde ikilemeyi oluşturan parçalar arasına kısa çizgi konur. Yine Türkiye Türkçesinde tekrarlanan ünlemler arasına ya hiçbir işaret koyulmaz ya virgül koyulur ya da her birinin sonuna ünlem işareti koyulabilirken, Kırgız Türkçesinde tekrarlanan ünlemler arasına kısa çizgi konur: *Saq-salamat* “sağ salım”, *aman-esen* “sağ salım”, *küç-qubat* “güç kuvvet”, *eki-üç* “iki üç”, *ulam-ulam* “tekrar tekrar”, *bala-baqıra* “çoluk çocuk”, *ıpr-sıpr* “ıvır zıvır”, *tarbiya-taalim* “eğitim öğretim”, *qalç-qalç* “tiril tiril”, *qaada-salt* “gelenek görenek”, *ürp-adat* “örf âdet”, *pay-pay-pay!* “vay, vay, vay!”, *ha-ha-ha!* “ha ha ha!” vb. Türk öğrencilerin aktarma yaparken

kaynak lehçenin etkisiyle ikilemelerin ve ünlemlerin arasına kısa çizgi koydukları görülmektedir:

Öğrenci A, (1a-b)'deki *Satina* adlı hikâyeden ödev olarak yaptığı aktarmada ikilemelerden birini doğru yazarken diğerini Kırgız Türkçesinde olduğu gibi tire ile yazmıştır. Yine öğrenci A'nın sınıf içi çalışma olarak aktardığı (1c)'de ikilemeyi oluşturan parçalar arasına tire konduğu görülmektedir.

(1) a. *Çala-bula uçuraşqandan kiyin uqqan-körgönün aytıp, kiçine alaqsıtayın dedi ele Danike cigitti cep ciberiüçüdüy, küñöñü oşol özü calgız casağandan beter alaya qarap, ıqtıttı* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 12): “**Yarım-yamalak** selamlaştıktan sonra **duyup gördüklerini** anlatıp biraz oyalayayım demişti ki Danike genci yiyecekmış gibi suçu yalnız kendisi işlemişten beter bir korkuyla bakıp hıçkırıldı.”

b. *Ata-eneme qarmatqan sözüñ bar üçün, apam barıp Satınanı ketirip olturat* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 19). “**Ana-babama** verdirdiğin söz olduğu için annem gidip *Satina*'yı uzaklaştırmış.”

c. *Çoñ-kiçine bardıq kişiler keliptir. “Büyük-küçük* bütün insanlar gelmiş.”

b. Dil, Lehçe ve Millet Adlarının Yazımında Yapılan Yanlışlar

İki lehçe arasında ilk göze çarpan farklılıklardan biri de özel adların yazımıyla ilgilidir. Türkiye Türkçesinde dil, lehçe, millet, boy adları özel ad statüsünde değerlendirilip ilk harfi büyük yazılırken Kırgız Türkçesinde bu adlar küçük harfle başlamaktadır. Türk öğrenciler aktarma yaparken kaynak lehçenin etkisinde kalarak bu tür sözcüklerin tamamının ya da bazılarının ilk harflerini küçük yazmışlardır:

Qaada-Salttar, Aq-Batalar “Gelenek Görenekler, Dilek Duaları” adlı eserden alınan ve ödev olarak aktarılan (2)'de öğrenci B'nin *Kırgız* özel adının baş harfini küçük harfle yazdığı görülmektedir:

(2) *Başqa elderden qırğızdar bay madaniy murası cana özünö gana tiyeşelüü qaada-saltı menen ayırmalanat* (Akmataliyev, Kırbaşev, Ömürbay uulu, Şarşenaliyev, 2003, s. 4). “Başka halklardan **kırgızlar** büyük medenî mirası ve kendine ait gelenekleri ile ayrılır.”

Öğrenci C'nin *Qırğız Tilinin Tarihinen* “Kırgız Dilinin Tarihinden” adlı eserden ödev olarak aktardığı (3a-b-c-d)'deki millet adlarının baş harflerini bazen küçük, bazen de büyük yazdığı görülmektedir:

(3) a. *N. A. Basqaqovdun qlassifiqatsiyası boyunca azırqı qırğız tili fonetiqalıq, leksiqalıq özgöçölügü cağınan çığış türk elderinin qırğız-qıpçaq tobuna kiret* (Dıykanov, 1980, s. 1). “N. A. Baskakov'un sınıflandırmasına göre günümüz **kırgız** dili fonetik ve leksik

özellikleri yönünden doğu **Türk** halklarının **Kırgız-kıpçak** grubuna girer.”

b. *Uşul zamandağı iri tilderge: anglis, orus, nemets c.b. kiret* (Dıykanov, 1980, s. 3). “Bu zamandaki büyük dillere: **İngilizce, rusça, almanca** vb. girer.”

c. *I qatmar – VII qılmğa çeyinki calpı türk sözdörü; II qatmar – türk cana moñgol tilderine ortoq sözdör; III qatmar – arab, iran tilderinen alınğan sözdör; IV qatmar revolyutsiyağa çeyinki orus sözdörü; V qatmar – Revolyutsiyadan kiyinki orus sözdörü* (Dıykanov, 1980, s. 4). “1. katman VII. yüzyıla kadarki genel **Türk** sözleri; 2. katman **Türk** ve **moğol** dillerindeki ortak sözler; 3. katman **arap** ve **iran** dillerinden alınan sözler; IV. katman devrime kadarki **Rus** sözleri; V. katman devrimden sonraki **rus** sözleri.”

d. *Çet sözdör tıbıştıq caqtan töl sözdöy özdöştürülsö, anın bölöktüğü taanılbay qalat. Misalı: orustarğa sani (çana) töl sözdöy körünöt; qırğızça çana, qazaqça şana, tatarça sana “sani”*. (Dıykanov, 1980, s. 6). “Yabancı sözler ses bakımından kendi sözlerimiz gibi benimse-nirse onun yabancılığı farkedilmez. Mesela: **ruslara sani** (kızak) ken-di sözleri gibi görünür; **Kırgızca çana** “kızak”, **kazakça şana, tatarca sani**.”

c. Kişi Adlarının Yazımında Yapılan Yanlışlar

Aktarmada Kırgız Türkçesinde olup da Türkiye Türkçesinde bulunmayan kişi adlarında bir sorun yaşanmamaktadır. Örneğin *Satina qat cazıp men coqto kelip, sağa berip qoy dep taştap ketiptir* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 12). “**Satina** mektup yazıp ben yokken gelerek sana ‘ver’ diye atıp gitmiş.” cümlesinde “Satina” adı olduğu gibi aktarılmaktadır. Sorun, ortak adlarda çıkmaktadır. Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasında kişi adlarının çoğu ortaktır fakat bu adlar Kırgız Türkçesinin ünlü ve ünsüz kuralları doğrultusunda epeyce değişikliğe uğramıştır. Bu durumda “Ortak kişi adlarını Türkiye Türkçesinin yazım kurallarına göre mi, yoksa Kırgız Türkçesindeki biçimine göre mi yazmalı?” sorusu ortaya çıkmaktadır. Bu durum öğrencilerde kafa karışıklığına yol açmakta, adları bazı öğrenciler aslına göre yazarken bazıları Türkçeleştirmektedir:

Öğrenci A’nın bir başka çalışması *Satina* ve *Astra Gülü* “Kasım Patı” adlı hikâyelerden ödev olarak yaptığı (4a-b)’deki aktarmalardır. Öğrenci A, (4a)’daki “Almaz” adını aslına uygun olarak aktarırken (4b)’deki “Acar” adını Türkiye Türkçesine uyarlamıştır:

(4) a. *Almaz ordunan turmaqçı bolğon Danikeni qayra catqırdı* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 3). “**Almaz** yerinden kalkmak isteyen Danike’yi tekrar yatırdı.”

b. *Kündördün birinde Acar degen teñtuşum mağa tört-beş baraqtı tolturup qat cazıptır* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 142). “Günlerin birinde **Hacer** adlı akranıma bana dört beş sayfa dolusu mektup yazmış.”

Aşağıda *Kırgız El Comoktoru* “Kırgız Halk Masalları” adlı eserden Öğrenci D’nin ödev olarak yaptığı aktarma görülmektedir. Öğrenci D, (5a-b-c)’deki aktarmasında *Cannat*’ı *Cennet*, *Aqmat*’ı *Ahmet*, *Ismayıl*’ı da *İsmail* olarak değiştirerek Türkiye Türkçesine uyarlamıştır:

(5) a. *Malım da uşul, toyum da uşul, sağa qılğan caqşılığım dağı qılğan camandığım dağı uşul, – dep qanğa bir kestik beret da, atı – Cannat, kestik samağan murasıña cetkiret” dep qandı üyünö ciberip iyet* (Kebekova, Tokombayeva, 1975, s. 92). “Malım da bu, toyum da bu; sana yapacak iyiliğim de yapacak kötülüğüm de bu, diyerek hana küçük bir bıçak verir de Adı **Cennet**, bıçak seni arzuladığım mirasa ulaştırarak.” deyip hanı evine gönderir.”

b. *Oşol elde too-taştı mekendegen Aqmat balban atalğan adam caşağan eken* (Kebekova, Tokombayeva, 1975, s. 103). “O halkta **Ahmet** pehlivan adlı bir adam yaşıyormuş.”

c. *Atım – Ismayıl, caşım on cetide – dedi* (Kebekova, Tokombayeva, 1975, s. 115). “Adım **İsmail**, yaşım on yedide, dedi.”

Öğrenci E, *Camiyla* adlı hikâyeden ders içi etkinlik sırasında aktardığı (6a)’daki “Camiyla” adını aslına uygun olarak alırken (6b)’deki “Osmon” adını Türkiye Türkçesindeki şekliyle aktarmıştır:

(6) a. *Camiyla özü şıñğa boyluuraaq, beldüü kelin* (Aytmatov, 1982, s. 201). “**Camiyla** fidan boylu, kuvvetli bir gelin.”

b. *Uşul Osmongo oqşoğondor da kişibi?* (Aytmatov, 1982, s. 204). “Şu **Osman**’a benzeyenler de insan mı?”

Kişi adlarıyla, aslında genel olarak özel adlarla ilgili bir başka husus da bu adlara getirilen eklerin yazımıdır. Türkiye Türkçesinde kişi adlarına getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılırken Kırgız Türkçesinde ayrılmaz. Öğrencilerin yaptığı aktarmalarda bu eklerin bazen ayrılmadığı görülmektedir.

Aşağıda Öğrenci A’nın *Astra Gülü* “Kasım Patı” adlı hikâyeden sınav sorusu olarak aktardığı (7)’de *Frunze* özel adına gelen bulunma hâli ekini, Kırgız Türkçesi aslında olduğu gibi kesme işaretiyle ayırmadığı görülmektedir:

(7) *Coldoşum Frunzede ooruanada, oşoço kelgem* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 136). “Arkadaşım **Frunzede** hastanede, ona gelmişim.”

Kırgız Türkçesinde kişi adlarına *-lık*, *-çı*, *-çıl*, *-izm* ekleri eklendiğinde bunlar “genel ad” olarak kabul edilir ve küçük harfle yazılır: *marksizm*, *manasçı*, *lenindik*, *gegelçil* vb. (Mamlekettik Til Boyunça Uluttuk Komissiya, 2019, s.

19). Türk öğrenciler aktarmada kaynak lehçenin etkisinde kalarak bu tür sözlerin baş harflerini de küçük yazabilmektedirler. Aşağıda Öğrenci D'nin ders içi etkinlik olarak tahtada aktardığı (8)'de “Manasçıları” adının küçük harfle başladığı görülmektedir:

(8) *Qırğızdın alğaçqı manasçıları Iramandın Irçı uulu, Caysañ Ümöt uulu bolğon dep aytilat. “Kırğızların ilk manasçıları Iraman’ın Irçı oğlu, Caysañ Ümöt oğlu olmuş diye söyleniyor.”*

d. Coğrafi Adların Yazımında Yapılan Yanlışlar

Kırğız Türkçesinde bölge, il, ilçe, köy, semt vb. yer adları Türkiye Türkçesinde olduğu gibi büyük harfle başlar: *Bişkek, Oş, Narın, Soquluq, Batken, Şeker...* Ancak iki sözcükten oluşan yer adlarının yazımında farklılık görülmektedir. Bu tür yer adları Türkiye Türkçesinde birleşik ve ikinci sözcük küçük harfli olarak yazılır: *Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Gaziantep, Afyonkarahisar, Çanakkale...* Kırğız Türkçesinde ise “iki sözden oluşan birleşik coğrafi adlar eğer adı oluşturan sözler leksik anlamlarını kaybetmemişlerse ve dilde tek başlarına kullanılıyorsa aralarına kısa çizgi konarak ve her iki parçanın da baş harfi büyük olacak şekilde yazılır (Mamlektetik Til Boyunça Uluttuk Komissiya, 2019, s. 20): *Aq-Say, Qırq-Qazıq, Ceti-Ögüz, Bazar-Qorğon, Isıq-Köl, Ala-Too, Toru-Aygır, Qara-Balta, Calal-Abad...* Türk öğrenciler bu tür isimlerin yazımında kararsız kalmakta, bazıları Türkiye Türkçesine uyarlayarak adın her iki parçasını da araya kısa çizgi koymadan ve ayrı yazarken bazıları da aslına uygun şekilde yazmaktadırlar.

Aşağıdaki örnek *Kırğız Geografyası* “Kırğız Coğrafyası” adlı eserden alınmış ve sınav sorusu olarak sorulmuştur. Öğrenci F, (9)'daki yer adlarının bazılarını aslına uygun, bazılarını da farklı şekillerde aktarmıştır:

(9) *Tündüğünön Calal-Abad oblusunun Suzaq, batışınan cana tüştük-batışınan Kara-Suu, tüştüğünön Alay cana Qara-Qulca rayondoru menen çekteşet (Asanov, Barataliyev, 2010: 255). “Güneyinden Calal-Abad bölgesinin Suzak, batısından ve güneybatısından Kara Suu, güneyinden Alay ve Karakulca ilçeleriyle sınırlanmıştır.”*

Günümüzde lehçeler arası aktarmada genellikle özel adları olduğu gibi aktarma eğilimi hâkimdir ancak bu konu henüz yeterince tartışılmış ve özel adların yazımıyla ilgili bir sonuca varılmış değildir. Bu kararsızlık elbette öğrencilerin aktarmalarına da yansımaktadır. Aktarmalarda örneğin *Isık-Köl, Isık Göl, Isık göl, Ala-Too, Ala dağ* gibi yazımlarla karşılaşılabilir.

Türkiye Türkçesinde yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve *deniz, nehir, göl, dağ, boğaz* vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar: *Ağrı Dağı, Aral Gölü, Asya Yakası, Çanakkale Boğazı, Dicle Irmağı, Ege Denizi, Erciyes Dağı, Fırat Nehri, Süveyş Kanalı, Tuna Nehri, Van Gölü, Zigana Geçidi* vb. (<https://tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/buyuk-harflerin-kullanildigi>)

yerler) fakat Kırgız Türkçesinde bu tür adlarda sadece ilk sözcük büyük harfle yazılır. Bu tür durumlarda öğrenciler Kırgız Türkçesinin yazım kuralını tercih etmekte, diğer türünün yanlı olacağını düşünmektedirler.

Aşağıdaki *Kırgız Tarihi* “Kırgız Tarihi” adlı eserden alınan (10), yazılı sınav sorusunun bir parçasıdır. Aktarmayı yapan Öğrenci G, coğrafi adların ikinci parçasının baş harfini Kırgız Türkçesinin etkisinde kalarak küçük yazmıştır:

(10) *Qırğızdın eñ bayırqı turğan ceri Enisey dayrası, Altay, Sayan, Tıyañşañ, Pamir, Qoton tooloru cana uşul ayılğan toolordun araları cana özön-salaaları bolğon* (Soltonoyev, 2003, s. 11). “Kırgızların en eski durdukları yeri **Yenisey nehri**, Altay, Sayan, Tıyañşañ, Pamir, **Koton dağları** ve bu söylenen dağların araları ve dereleri, vadileridir.”

Kırgızstandın Geografiyası “Kırgızistan’ın Coğrafyası” adlı eserden alınan ve Öğrenci H tarafından ödev olarak aktarılan (11a-b)’de de aynı şekilde coğrafi adların ikinci parçalarının baş harflerinin küçük yazıldığı görülmektedir:

(11) a. *Tüştüğündö Talas Ala-Toosu, tündüğündö Eçkili toosu catat* (Asanov, Barataliyev, 2010, s. 266). “Güneyinde **Talas Ala-Dağı**, kuzeyinde **Eçkili (Keçili) dağı** bulunur.”

b. ..., *alardın ortosunda Talas öröünü catat* (Asanov, Barataliyev, 2010, s. 271). “..., onların ortasında **Talas vadisi** bulunur.”

Türkiye Türkçesinden farklı olarak Kırgız Türkçesinde bölge, il, ilçe, köy adlarına kişinin “oralı, o yerli” olduğunu bildiren *-lık* eki eklendiğinde o sözcük küçük harfle yazılır: *Alay / alaylık* “Alaylı”, *Isık-Köl / ısıq-köldük* “Isık-Köllü”, *Narın / narındık* “Narınlı” vb. Türk öğrenciler Kırgız Türkçesindeki yazımın etkisinde kalarak aktarmada bu tür yer adlarını küçük harfle yazabilmektedirler. Aşağıdaki örnekler sınıf içi çalışma sırasında Öğrenci G tarafından biri hatalı, diğeri doğru olarak tahtada yapılan aktarmalardır:

(12) *Türkiyağa kelgen coldoştorum bişkeklik bolot.* “Türkiye’ye gelen arkadaşlarım **bişkekli**.”

(13) *Men oştuqmun, biroq borborunda çaşabaym.* “Ben **Oşluyum**, fakat merkezinde yaşıyorum.”

e. İki ve Daha Çok Sözcükten Oluşan Başlıkların Yazımında Yapılan Yanlışlar

Kırgız Türkçesinde kitap, dergi, gazete adları ile makale, şiir vb. başlıklarının sadece ilk kelimeleri büyük harfle başlar, diğerleri küçük harfle devam eder. Türkçede ise *ve, ile, veya, yahut, ki, da* bağlaçlarıyla *-ml/-mU* soru eki hariç, her tür başlıktaki bütün sözcükler büyük harfle başlar. Sadece alt başlıkların altındaki daha küçük detayları anlatan kısımların başlıkları ilk sözcük dışında tercihen küçük harfle yazılabilir: *Kendi Gök Kubbemiz, İstiklal*

Marşı, Zulmü Alkışlayamam, Kırgız Türkçesinde Evet/Hayır Soruları, Resmî Gazete, Yeni Asır, Onuncu Yıl Marşı, Suç ve Ceza, Leyla ile Mecnun, Turfanda mı, Turfa mı?, Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi vb. Türk öğrenciler Kırgız Türkçesinden yaptıkları aktarmalarda bazen Kırgızcanın etkisiyle başlıkları ilk sözcük dışında küçük harfle yazabilmektedirler.

(14)'teki cümle *Sınğan Qılıç* "Kırılan Kılıç" adlı romandan alınmış bir sınav sorusudur. Öğrenci J tarafından yapılan aktarmada eser adının ikinci kısmı, asıl metinde olduğu gibi küçük harfle başlamıştır:

(14) *Sınğan qılıç altımışınçı cıldardın ekinçi carımı menen cetimi-şinçi cıldardın başında qanday qızıguu tuudurup oqulsa, azır da oşondoy ele ıqılas candırıp oqulup catat* (Kasimbek, 1998, s. 1). "**Kırılan kılıç** altmışlı yılların ikinci yarısıyla yetmişli yılların başında nasıl ilgiyle okunsa şimdi de aynı şekilde özenle okunmaktadır."

Aşağıda *Qırğız Tarihi* "Kırgız Tarihi" adlı bilimsel eserden alınan ve aktarma dersinde ders materyali olarak kullanılan (15)'teki cümle Öğrenci K tarafından aktarılmıştır. Öğrenci K, başlıkların aktarmasında özel adları, özel ad oldukları için büyük harfle yazmış ancak başlıktaki diğer sözcükleri kaynak metne uygun olarak küçük harfle başlatmıştır:

(15) *Mına uşunday şarttardın natıycasında qoluñuzdağı B. Soltonoyevdin "Qızıl kırgız tarihi" attuu emgegi 1895-cıldan baştap cızılıp (ekinçi atalışı "Qırğız-qazaq tarihi"), 1934-cılı bütkön* (Soltonoyev, 2003, s. 6). "İşte bu şartların neticesinde elinizdeki B. Soltonoyev'in **Kızıl Kırgız tarihi** adlı eseri 1895 yılında yazılmaya başlanıp (diğer adı **Kırgız-Kazak tarihi**) 1934 yılında bitmiştir."

Zuura Sooronbayeva'nın hayatının anlatıldığı metinden alınan aşağıdaki cümleler, aktarma ödevi olarak verilen metinde yer almaktadır. Öğrenci L tarafından aktarılan (16a-b-c)'de başlıkların kaynak metindeki yazılışlarıyla aynı şekilde aktarıldığı dikkati çekmektedir:

(16) a. *Mundan sırtqarı "Eki caş", "Keçeeki cooker" attuu ırları da uşul gezit arqılıu qoomçuluqqa tarap, andan cılıu pikirler caralğan soñ ğana respubliqalık gezit-jurnallargá, almanahtargá carıyalanat* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 3). "Bunun dışında **İki genç, Dünkü asker** adlı şiirleri de bu gazete vasıtasıyla topluma yayılıp ancak orada ona karşı iyi düşünceler oluştuktan sonra resmî gazete ve dergilerde, almanaklarda yayımlanmıştır."

b. *Bul cıynaqtarda ar qıl temadağı ırlar cana "Dostuk", "Asırandı uul" poemaları orun alğan* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 4). "Bu antolojilerde her tür temada şiirler ile **Dostluk, Evlatlık oğul** şiirleri yer almıştır."

c. Al 1940-cılı mektepti ayaktağan soñ oblusttuq “**Isık-Köl pravdası**” gezitinde sekretar-maşinist bolup işöö menen emgek colun baştağan (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 3). “O 1940 yılında okulu bitirdikten sonra yerel **Isık-Köl gerçekleri** gazetesinde sekreter olarak çalışarak çalışma hayatına başlamıştır.”

f. Kurum, Kuruluş ve Kurul Adlarının Yazımında Yapılan Yanlışlar

Türkiye Türkçesinde kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: *Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Dil Kurumu, Çocuk Esirgeme Kurumu, Etimesgut Lisesi, Yeşilay Derneği, Bakanlar Kurulu, Talim ve Terbiye Kurulu, Türk Lehçeleri ve Edebiyatı Bölümü...* Kırgız Türkçesinde de devlet, devlet yüksek organları ve uluslararası kuruluşların adlarında her sözcük büyük harfle başlar (Mamlekettik Til Boyunça Uluttuk Komissiya, 2019, s. 22): *Qırğız Respubliqası* “Kırgızistan Cumhuriyeti”, *Qırğız Respubliqasının Coğorqu Keñeşi* “Kırgızistan Cumhuriyeti Yüksek/Büyük Millet Meclisi”, *Rossiya Federatsiyası* “Rusya Federasyonu”, *Qırğız Respubliqasının Ökmötü* “Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti”, *Qırğız Respubliqasının Coğorqu Sotu* “Kırgızistan Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi”, *Birikken Uluttar Uyumu* “Birleşmiş Milletler Teşkilatı” vb.

Kırgız Türkçesinde devlete ait ya da ait olmayan kurum, iş yeri, topluluk, vakıf, teşkilat ve kurumların içindeki bölümlerin adları, tüm sözcükleri büyük harfle başlayan ve Kırgızistan’ın en yüksek ödülü olan *Qırğız El Baatırı* “Kırgız Halk Kahramanı” dışında nişan ve madalya adları, tarihî olay ve bayram adlarının ise ilk sözcükleri büyük harfle başlar, kalanları ise küçük harfle ve ayrı ayrı yazılır (Mamlekettik Til Boyunça Uluttuk Komissiya, 2019, s. 22-23): *Bilim berüü cana ilim ministrliğı* “Eğitim Bakanlığı”, *Mayıp baldardı qoldoo fondu* “Engelli Çocuklara Destek Fonu”, *Mamlekettik til boyunça uluttuq qomissiya* “Devlet Dili Ulusal Komisyonu”, *Turizm cana sport boyunça agenttigi* “Turizm ve Spor Acentesi”, *Qırğız uluttuq universitetinin qırğız filologiya faqulteti* “Kırgız Millî Üniversitesinin Kırgız Filoloji Fakültesi”, *Manas ordeni* “Manas Nişanı”, *Erdik medalı* “Kahramanlık Madalyası”, *Cañı cil mayramı* “Yeni Yıl Bayramı”, *Nooruz mayramı* “Nevruz Bayramı” vb.

Gazete sayfalarından alınan aşağıdaki örnekler, ders içi etkinlik sırasında öğrenciler tarafından aktarılmıştır. Özel ad olarak kullanıldığında ilk sözcüğü büyük harfle başlayan *bilim berüüü cana ilim ministirliğı* kurum adı, (17)’de özel ad olarak kullanılmadığı için bütün sözcükleri küçük harfle başlamıştır. Cümlelerin aktarmasını yapan Öğrenci M, kaynak lehçenin etkisinde kalarak kurum adının tüm sözcüklerini küçük harfle başlatmıştır:

(17) *Bügün Coğorqu Keñeştin* cıyında Doğdurkül Kendirbayevanı **bilim berüü cana ilim ministri** qızmatına dayındoogo maquluq berüü maselesi qaraldı (<https://koom.press/news/58056>). “Bugün

Yüksek Meclisin toplantısında Dogdurkül Kendirbayeva'nın **bilim verme ve ilim bakanlığı** hizmetine atanmasının kabul edilmesi meselesi görüşüldü.”

Öğrenci K tarafından aktarılan (18)'de de kaynak metinde olduğu gibi, kurum adının sadece ilk sözcüğü büyük harfle başlamıştır:

(18) *Coğorqu Keñešte Ministrler kabinetinin tömönkü müçölörü ant berişi* (<https://maral.fm.kg/archives/641192>): “**Yüksek Mecliste Bakanlar kabinesinin** aşağıdaki üyeleri yemin ettiler:”

g. Din, Din Mensubu ve Mezhep Adlarının Yazımında Yapılan Yanlışlar

Türkiye Türkçesinde din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar: *Müslümanlık, Müslüman, Hristiyanlık, Hristiyan, Musevilik, Musevi, Budizm, Budist, Hanefilik, Hanefi, Katoliklik, Katolik* vb. Kırgız Türkçesinde ise din adları büyük harfle yazılırken din mensuplarının adları küçük harfle yazılır. Kırgız Türkçesindeki bu farklı yazım Türk öğrencilerde kafa karışıklığı yaratmakta, öğrenciler aktarma yaparken Kırgız Türkçesinde yazıldığı şekilde bu sözcükleri küçük harfle yazabilmektedirler:

Türkiye Türkçesinden Kırgız Türkçesine aktarılan *Payğambarlar tarihi* “Peygamberler Tarihi” adlı eserden alınan aşağıdaki örnekleri Öğrenci F ödev olarak aktarmıştır. Öğrenci F'nin aktarmada kaynak metnin etkisinde kaldığı ve din mensubu adlarının baş harflerini küçük yazdığı görülmektedir:

(19) a. *Alar İslam üçün canın berüügö da ar qaçan belen turuşar ele* (Topbaş, 2006, s. 25). “Onlar **İslâm** için canlarını vermeye de her zaman hazır dururlardı.”

b. *Oşol kündördö musulmandardan biröö kelip köp ölçömdö sadaqa berip ketti* (Topbaş, 2006, s. 27). “O günlerde **müslümanlardan** biri gelip büyük ölçüde sadaka verip gitti.”

c. *Köp ötpöy Alla Taalanın qaaloosu menen bul ölkönün padişası Cusup payğambardın aldında ıyman keltirip musulman bolot* (Topbaş, 2006, s. 82). “Çok geçmeden Allahu Teala'nın isteğiyle bu ülkenin padişahı Yusuf peygamberin önünde iman getirip **müslüman** olur.”

Bir başka örnek Öğrenci C tarafından sınıf içi etkinlik olarak aktarılmıştır. Öğrenci C de aynı şekilde *Yahudiler* adını küçük harfle başlatmıştır:

(20) a. *Bul abaldı körgön yahudiler oquyanı öz ara talquulaştı* (<http://islam dini.kg/terminder/2693-isa-aleyhissalam.html>). “Bu durumu gören **yahudiler** olayı karşılıklı tartıştılar.”

h. Soru Ekinin Yazımında Yapılan Yanlışlar

Aktarmada sorun yaratan farklılıklardan biri de soru ekinin yazımıyla ilgilidir. Kırgız Türkçesinde soru eki *-BI/-BU* mutlaka sözcüğün ve cümlenin sonuna gelir ve her zaman önündeki sözcükle bitişik yazılır. Türkiye Türkçe-

sinde ise soru eki *-mI/-mU* vurgulanmak istenen ögeye göre cümle içinde serbestçe hareket edebilir ve ayrı yazılır. Öğrenciler gerek ana dilin yazım kurallarını iyi bilmeme gerekse de kaynak lehçenin etkisinde kalma nedeniyle aktarmada soru ekini bitişik yazabilmektedirler. Ayrıca Kırgız Türkçesi cümlede soru eki daima cümle sonunda olsa da Türkçeye aktarıldığında vurgulu ögeye göre yeri değişebilir fakat öğrenciler, yanlış olabileceği düşünceyle soru ekini çoğunlukla Kırgız Türkçesinde eklendiği sözcüğe eklemektedirler:

Satina hikâyesinden alınan (21)'deki cümle Öğrenci I tarafından sınav sorusu olarak aktarılmıştır. Öğrenci I, aktarmada soru ekini aynı sözcüğe eklemiş ancak Türkiye Türkçesinin kurallarına uygun olarak sözcükten ayrı yazmıştır:

(21) *Emne, menin ooruqanada catqanım üç kün bolup kettibi?* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 17). “Ne, benim hastaneye yatışıma üç gün oldu **mu**?”

(21)'in doğru aktarmasında soru eki vurgulu ögeye getirilmelidir: “Ne, benim hastaneye yatışıma üç gün **mü** oldu?”

Yine *Satina* hikâyesinden alınan (22a-b) Öğrenci İ tarafından sınav sorusu olarak aktarılmıştır. Öğrenci İ (22a)'da soru ekini hem bitişik yazmış hem de yanlış sözcüğe eklemiştir. (22b)'de ise soru ekini ayrı yazmış fakat yine hatalı olarak kaynak metinde eklendiği sözcüğe eklemiştir:

(22) a. *Küyöögö çığıp ketken qızı deysiñbi?* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 33). “Kocaya varan kızı diyorm**usun**?”

b. *Köp cıldan beri cılıq bağasız**ı**?* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 44). “Yıllardan beri yıllık bakıyor **musunuz**?”

(22a-b)'deki cümlelerin doğru aktarması şöyle yapılmalıdır: “Kocaya varan kızı **mı** diyorsun?”, “Yıllardan beri yıllık **mı** bakıyorsunuz?”

2.2. PAÜ İTBF ÇTLE Bölümü (Kuzeybatı) 2. ve 3. Sınıf Öğrencilerinin Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine Aktarmada Noktalama Farklılıklarından Kaynaklı Yaptıkları Yanlışlar

“Duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, cümlelerin yapısını ve duraklama noktalarını belirlemek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak, sözün vurgu ve ton gibi özelliklerini belirtmek üzere kullanılan” (Koç, 2017, s. 321-334) noktalama işaretlerinden bahsedildiğinde konuya cümle ve cümleden büyük birlikler düzeyinde yaklaşmak gerekir. Düşünce cümleyle iletilir ve noktalama işaretleri cümle olmadan açıklanamaz. Cümlelerin anlaşılır olması için de noktalama işaretlerine ihtiyaç vardır.

Kaynaklarda Türkiye Türkçesinde 17, Kırgız Türkçesinde ise 10 noktalama işareti kullanıldığı belirtilmiştir (<https://tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/noktalama-isaretleri-aciklamalar/>; Atasoy, 2010; Kalfa, 2000; Mamlekettik Til Boyunça Uluttuk Komissiya, 2019; Tursunov, 2013). Türkiye Türkçesinde kullanılan noktalama işaretleri *nokta*, *virgül*, *noktalı virgül*, *iki nokta*, *üç nokta*, *soru işareti*, *ünlem işareti*, *kısa çizgi*, *uzun çizgi*, *eğik çizgi*, *ters eğik çizgi*, *tırnak işareti*, *tek tırnak işareti*, *denden işareti*, *yay ayraç*, *köşeli ayraç* ve *kesme işareti*'dir. Kırgız Türkçesi kaynaklarda ise noktalama işaretleri olarak *çeket* "nokta", *ütür* "virgül", *ütürlüü çeket* "noktalı virgül", *qoş çeket* "iki nokta", *köp çeket* "üç nokta", *suroo belgisi* "soru işareti", *ilep belgisi* "ünlem işareti", *sızıqça* "kısa çizgi, tire", *tırmaqça* "tırnak işareti" ve *qasaa* "yay ayraç" sayılmıştır (Aşirbayev, 2005, s. 16-17, 42-47; Tursunov, 2013, s. 29). Bu sayı farklılığının nedeni Türkiye Türkçesinde noktalama işareti olarak sayılan "eğik çizgi, ters eğik çizgi, köşeli ayraç, kısa çizgi ve denden" işaretlerinin, Kırgız Türkçesinde de kullanılmasına rağmen noktalama işareti olarak alınmaması ve Kırgız Türkçesinde "tek tırnak işareti" ile "kesme işareti"nin kullanılmamasıdır. Buna göre Kırgız Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında "tek tırnak" ve "kesme işareti" dışında 14 noktalama işareti ortaktır: *Nokta*, *virgül*, *noktalı virgül*, *iki nokta*, *üç nokta*, *soru işareti*, *ünlem işareti*, *uzun çizgi*, *eğik çizgi*, *ters eğik çizgi*, *tırnak işareti*, *denden işareti*, *yay ayraç*, *köşeli ayraç*. İki lehçe arasında bu işaretlerin işlevleri de büyük oranda örtüşmektedir. Fark, çoğunlukla kullanım biçiminde görülmektedir. Bu çalışmada işlev ve kullanım bakımından ortak olan işaretler alınmayacak, sadece farklılık bulunan işaretlere odaklanılacaktır.

Öğrencilerin aktarmada noktalama konusunda yaptıkları hatalar daha çok kaynak lehçenin etkisinde kalarak Türkiye Türkçesi metinde Kırgız Türkçesinin noktalama kurallarını uygulamaları nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Noktalama işaretlerinin yanlış kullanımı, bazen anlamın yanlış verilmesine de yol açmaktadır. Farklılık bulunan işaretlerin kullanımıyla ilgili olarak öğrencilerin aktarmada yaptıkları bazı yanlışlar aşağıdadır:

a. Uzun çizgi (—)

Kırgız Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında noktalama işaretleri bakımından en önemli farklılıklardan biri uzun çizgi işaretinde görülmektedir. Kırgız Türkçesinde "uzun çizginin görevi cümlelerin iç bölünüşünü göstermek ve cümlelerin sonraki bölümünü önceki bölümünden ayırmaktır. Uzun çizgi, okuyanın düşüncesini biraz cümlelerin ilk bölümü üzerinde durdurarak sonraki bölümüne geçişi kısa bir süre uzatır" (Tursunov, 2013, s. 98). Burada bahsettiğimiz işaret hem cümle başında "konuşma çizgisi" olarak hem de metin içinde yazarın sözüyle kahramanın konuşmalarını ayırmak, öznenin de yüklemde de isimden oluştuğu cümlelerde özneye yüklemi ayırmak, yüklemde

bir sıfattan oluştuğu cümlelerde özneye yüklemi ayırmak, öznenin de yüklemde sayılardan oluştuğu cümlelerde özneye yüklemi ayırmak, genelle-yen sözcükle ondan önce gelen eş görevli sözcükleri ayırmak gibi görevler için ve soru-cevap şeklinde söylenen cümlelerde kullanılan uzun çizgidir. Uzun çizginin konuşma çizgisi olarak kullanımı bakımından lehçeler arasında bir farklılık yoktur ancak Türkiye Türkçesinde işaretin cümle içinde kullanımı bulunmaz. Kırgız Türkçesindeki metni Türkiye Türkçesine aktarıırken eğer önceki cümle bitmişse hiçbir işaret kullanmaya gerek yoktur; cümle devam ediyorsa da uzun çizgi yerine virgül ya da noktalı virgül kullanılmalıdır. Fazla olmamakla birlikte öğrencilerin kaynak metnin etkisiyle Türkçe metinde de uzun çizgi kullandıkları görülebilmektedir:

Satina hikâyesinden alınan ve Öğrenci İ tarafından sınav sorusu olarak aktarılan (23)'te asıl metinde ilk cümleyle ikinci cümleyi ayırmak için koyulan uzun çizgi işareti aktarmada da yer almıştır. Oysa Türkiye Türkçesinde burada uzun çizgiye gerek yoktur:

(23) – *Oşol turğan Danikebi? Oñolup qalğan go? – Körgön közünö işenbegendey qarap qaldı* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 34). “– O duran Danike mi? Düzelmış galiba? – Gören gözlerine inanamamış gibi bakıp kaldı.”

Kırgız El Comoktoru “Kırgız Halk Masalları” adlı eserden alınan ve sınav sorusu olarak sorulan (24a-b) Öğrenci L tarafından aktarılmıştır. Öğrenci L, aktarmada hatalı olarak cümle içinde de uzun çizgi işaretini kullanmıştır:

(24) a. – “*Qız bir azdan kiyin asmandı közdöy uçup közdön qayıp boldu*” – *dep, atasına ayttı* (Kebekova, Tokombayeva, 1975, s. 58). “– Kız biraz sonra gökyüzüne doğru uçup gözden kayboldu – diye babasına söyledi.”

b. – *Salam aleykum, kerben başı! – dep, salam berdi* (Kebekova, Tokombayeva, 1975, s. 36). “– Selamün aleyküm, kervan başı – diye selam verdi.”

Aşağıdaki (25a-b) Öğrenci B, (25c-d) Öğrenci D, (25e-f-g) de Öğrenci F tarafından sınıf içi çalışma olarak aktarılmıştır:

(25) a. *Baybiçem, uulum, kelinim – törtöbüzdün cazdan berki emgegibiz suğa aqtı* (Tursunov, 2013, s. 99). “İlk eşim, oğlum, gelinim – dördümüzün yazdan beriki emegimiz suya aktı.”

b. *Ömürdün qubanıçı – emgek* (Tursunov, 2013, s. 101). “Ömrün sevinci – emek.”

c. *Altı cerde altı – otuz altı*. “Altı yerde altı – otuz altı.”

d. *Eki beş – on*. “İki beş, on.”

e. *On segizdin cartısı – toguz*. “On sekizin yarısı, sekiz.”

f. *Apamdı baġuu – emi menin mildetim.* “Anneme bakmak – benim görevim.”

g. *Cayında atalar da, eneler da, büt baldar da – baarı teñ talaada iş-teşçü.* “Yazın babalar da, analar da, bütün çocuklar da – hepsi tarlada çalışırdı.”

Öğrenci B, *Kırgız Tilinin Tınış Belgileri* “Kırgız Dilinin Noktalama İşaretleri” adlı eserden alınan (25a-b)’nin aktarmasında hatalı olarak uzun çizgi işaretini kullanmıştır. Oysa uzun çizgi yerine (25a)’da noktalı virgül, (25b)’de ise virgül kullanılması uygun olacaktır. Öğrenci D (25c)’nin aktarmasında virgül kullanması gerekirken uzun çizgi kullanmış; (25d)’nin aktarmasında ise doğru olarak virgül koymuştur. Öğrenci F ise (25e)’nin aktarmasında doğru olarak virgül kullanırken, (25f-g)’nin aktarmasında kaynak metnin etkisinde kalmıştır.

b. Virgül (,)

Virgül her iki lehçede de temel olarak birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime grupları ile sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılır:

– *Ece, qoyo berçi, qabırġam, qoldorum oorup ketti* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 105). “Abla, bırak lütfen, kaburgam, ellerim ağrıdı.”

Virgül kullanımıyla ilgili olarak yapılan yanlış, daha çok Türkiye Türkçesi metinde cümlenin sonlandırılarak nokta koyulması gereken yerlerde, Kırgız Türkçesinin etkisinde kalınarak virgül koyulması şeklinde görülmektedir. Kırgız Türkçesinde virgül kullanarak zarf-fiil eki almış ya da çekimli yapıdaki çok sayıda cümle birbirine bağlanabilmektedir. Bu yapıdaki cümlelerin içindeki yan cümleler bazen farklı konuları da içerebilmektedir. Türkiye Türkçesinde ise iki *-Ip* zarf-fiil ekli yan cümle üst üste gelmez ve bu yan cümlelerden sonra virgül koyulmaz. Türkiye Türkçesinde bir *-Ip* zarf-fiil ekli yan cümleden sonra sadece *-Arak* ekli bir yan cümle gelebilir. Bu durumda Kırgız Türkçesinin bu yapıdaki cümleleri Türkiye Türkçesine olduğu gibi aktarılamamaktadır. Bu cümlelerin ikiye, üçe bölünerek aktarılması Türkçenin cümle yapısına daha uygun olmaktadır ancak öğrencilerin kaynak metne bağlı kalmaları nedeniyle cümleleri aynı yapıda aktardıkları görülmektedir:

Camiyla hikâyesinden alınan ve sınav sorusu olarak sorulan (25), Öğrenci E tarafından aslında olduğu gibi tek cümle biçiminde aktarılmıştır:

(25) *Ança ele çaşırganday emnesi bar, uyattuubu dep, qoqus oyuñağğa ketip cürböşün, – coq bul süröttün eç qanday ıqsız cayı dele coq, ce bolboso, ağa “köz tiyip” ketet degendey al bir aşqan uqmuş da emes* (Aytmatov, 1982, s. 195). “O kadar gizlemiş gibi nesi var, yoksa

kusurlu mu diye aklınıza gelmesin, hayır bu resmin hiç uygunsuz yeri yok veya ona göz degecekmiş gibi harika da değil.”

Böyle bir cümleyi Türkiye Türkçesine aktarırken ikiye bölünmesi Türkçe cümle yapısına daha uygun olacaktır:

(26) “[O kadar gizleyecek nesi var, utanç verici bir tarafı mı var, diye sakın aklınıza gelmesin.] [Yok, bu tablonun hiç uygunsuz yeri de yok ya da ona göz degecek kadar mükemmel de değil.]”

Yine *Camiyla* hikâyesinden alınıp sınav sorusu olarak sorulan (27)’deki cümle Öğrenci H tarafından aynı şekilde tek cümle olarak aktarılmıştır:

(27) *Bu bizdin eki üydün intumağın, ırıs-berekesin saқтаğan apam, bilermanı da apam, al kişilerdin arbağın sıylap seniki meniki debey eki üydü teñ adilettüü başqarıp, ayıldağı eki nusqaluu, qadırman baybiçelerdin biri* (Aytmatov, 1982, s. 197). “Bu bizim iki evin de birliğini, rızkını koruyan annem, bilgisi de annem, o kişilerin ruhlarına saygı gösterip seninki benimki demeyip iki evi eşit adaletli yönetip, köydeki örnek, saygıdeğer ilk kadınlardan biri.”

(27)’nin aşağıdaki şekilde ikiye bölünmesi Türkçe cümle yapısı açısından daha doğru ve güzel olacaktır:

(28) “[Bu bizim iki evin de birliğini, rızkını bereketini muhafaza eden annem, evin işbiliri de annem.] [O, dedelerimizin ruhlarına hürmet edip sen ben demeden iki evi de adaletli bir şekilde yöneten, köydeki örnek, saygıdeğer baybiçelerden (kocanın ilk karısı) biri.]”

Yukarıdaki sınav sorusunun devamı olan (29)’daki cümle de Öğrenci K tarafından yine tek cümle olarak aktarılmıştır:

(29) *Tamdın uçun qamçı menen bir tartıp, saamayları serbendep, kiçinekey qoldoru menen epildete tezek cayıp, mağa qubanıçtuu cılmayğan qarındaşıma ança dele nazar salbay, daliste turğan çoyun qumğandı eñkeyte şaşpay qolumdu cuup, qoltuğuma aarçıdım da, daroo üygö kirerim menen adegende çoñ kese ayrandı cutup ciberip, ekinçisin terezenin түbүнө alıp barıp, nan tuurap cedim* (Aytmatov, 1982, s. 199). “Damın ucunu kamçıyla bir çekip, minik elleri titreyip, küçücük elleriyle pat pat tezek yapan, bana sevinçle gülümseyen kardeşime o kadar bakmayıp, koridorda duran bardaktan acele etmeden ellerimi yıkayıp, koltuk altına sildim de hemen eve girmemle birden koca bir kase ayrıncı içip ikincisini pencerenin dibine götürüp ekmeğe koyarak yedim.”

(29)’daki aktarmada cümle yapısı Türkiye Türkçesine uygun değildir. O nedenle cümle üçe bölünerek aktarılmalıdır:

(30) [Duvarın köşesine kamçı ile bir kez vurup geçtim.] [Perçemleri uçuşan, küçücük elleriyle becerikli bir şekilde tezek yapan ve bana sevinçle gülümseyen kız kardeşime pek aldırmandan koridorda

duran demir ibriği eğerek yavaş yavaş ellerimi yıkayıp koltuk altına sildim.] [Eve girer girmez bir çırpıda koca bir kase ayrıntı içtim, ikincisini de pencerenin yanına götürüp içine eklemek doğrayarak yedim.]

Virgülle ilgili bir başka farklılık da Kırgız Türkçesinde bazı bağlaçlardan önce ya da sonra virgül kullanılırken Türkiye Türkçesinde bağlaçlardan önce veya sonra virgül kullanılmamasıdır. Kırgız Türkçesinde eş görevli ögeler birbirine ... *da*, ...*da*, *dağı*, *menen*, *cana*, *arı*, *ce*, *ce bolboso*, *birok* bağlaçlarıyla bağlanır. Bunlardan (*menen* “ile” ve *cana* “ve” dışında) *da*, ... *da*, ...*da* “hem... hem..., ...de ...de”, ..., *arı* ... “hem... hem...”, *ce* (*ce bolboso*) “veya, ya da” ve *birok* “fakat, ama” bağlaçlarının bazılarında önce, bazılarında da sonra virgül konur (Tursunov, 2013, s. 51-52). Türkiye Türkçesinde ise *ve*, *veya*, *yahut*, *ya*, *hem... hem...*, *ya... ya...*, *gerek... gerek...*, *ister... ister...*, *ne... ne...*, *de*, ...*de* ...*de* bağlaçlarından önce de sonra da virgül konmaz ancak öğrencilerin aktarmada kaynak metnin etkisinde kalmak ya da Türkiye Türkçesinin noktalama kurallarını yeterinde bilmemek gibi nedenlerle bağlaçlardan önce ya da sonra virgül koydukları görülmektedir.

Aşağıda Öğrenci B tarafından ödev olarak aktarılan (30a-b)’de ...*de* ...*de* ile *hem ... hem ...* bağlaçlarının arasına virgül koyulduğu görülmektedir. Aynı şekilde Öğrenci E tarafından ödev olarak aktarılan (31)’de *de de* bağlacından sonra virgül koyulmuştur. Doğru bir yazım için (31)’de *ya* virgül konmamalı *ya da de* yerine *ve* bağlacı kullanılmalıdır.

(30) a. *Qolhozçular da, mehanizatorlor da, intelligentter da kötörülüp catqan maseleni bir dobuştan qoldop ketiştı* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 67). “Kolhozcular **da**, makine operatörleri **de**, entellektüeller **de** ortaya çıkan meseleyi bir ağızdan yönelttiler.”

b. *Çöp çabıqqa rayondon da, şaardan da cardamğa kişiler kelet* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 67). “Ot biçmeye yardıma **hem** ilçeden, **hem** şehirden insanlar gelecek.”

(31) *Arı caqta otundun üstündö cıylıp turgan bir kelki taardı bir az kübügön boldu da, eşiktin aldın közdöy ırğıttı* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 332). “Öte yanda odunun üstünde yığılıp duran sık bir torbayı silkeledi **de**, kapının önüne doğru fırlattı.”

Kırgız Türkçesinde *arı* “hem” bağlacı işlev olarak eş görevli ögeleri bağlar ve kendisinden sonraki sözün anlamını güçlendirir. Bu bağlaç cümle içinde bir kez kullanılsa da birkaç kez tekrarlırsa da virgül daima *arı* bağlacından önce konur (Tursunov, 2013, s. 54). Türkiye Türkçesinde ise *hem... hem...* bağlacının ne öncesinde ne sonrasında virgül konur ancak öğrencilerin aktarma yaparken kaynak lehçenin etkisinde kalarak *hem* bağlacından önce virgül koyabildikleri görülmektedir.

Kırgız Tilinin Tınış Belgileri “Kırgız Dilinin Noktalama İşaretleri” adlı eserden alınan aşağıdaki örnekler sınıf içi çalışma sırasında Öğrenci C tarafından

aktarılmıştır. Öğrenci C kaynak lehçenin etkisinde kalarak aktarmada bağlaçlar arasında virgül kullanmıştır:

(32) a. *Saparbaydın sözü çeçkindüü, **arı** mañızduu boldu* (Tursunov, 2013, s. 54). “Saparbay’ın sözü kararlı, **hem de** manalı oldu.”

b. *Al cigit menin ayıldeşim, **arı** qlastaşım, **arı** coldoşum* (Tursunov, 2013, s. 54). “O genç benim köylüm, **hem** sınıf arkadaşım, **hem** arkadaşım.”

c. *Kerim bilimdüü, **arı** ötkür, **arı** uyuşturguç cigit ele* (Tursunov, 2013, s. 54). “Kerim bilgili, **hem** cesur, **hem** organizatör bir gençti.”

Kırgız Türkçesinde *ce* (*ce bolboso*) (ya, veya, ya da) bağlacı eş görevli unsurların gösterdiği nesnelere içinden birinin olacağını tahmin edip veya ayırıp sınırlayarak gösterir ve anlam olarak daima kendisinden sonraki eş görevli öğeye ait olarak söylenir. *Ce* (*ce bolboso*) bağlacı bir kez kullanıldığında virgül konmaz fakat birkaç kez kullanılırsa sonrasına değil ama öncesine virgül konur (Tursunov, 2013, s. 54-55): *Bügün ce erteñ Sultandar ayıldan kelet*. “Bugün **ya da** yarın Sultanlar köyden gelecek.” Türkiye Türkçesinde ise *ya*, *veya*, *ya da* bağlaçlarından önce veya sonra virgül konmaz. Öğrenciler bu hususta da kaynak lehçenin etkisinde kalabilmektedirler. Aşğıdaki (33a-b-c) sınıf içi çalışma sırasında Öğrenci J tarafından aktarılmıştır. Aktarmada bağlaçlar arasında virgül kullanıldığı görülmektedir:

(33) a. *Bir ayda, ce eki ayda, ce cayında kelet*. “Bir ayda, **ya da** iki ayda, **veya** yazın gelecek.”

b. *Bizdin qlasstan Ahmet, ce Zehra, ce Murat baaluu sıylıq menen sıylanat*. “Bizim sınıftan Ahmet, **ya da** Zehra, **ya da** Murat değerli bir ödülle ödüllendirilecek.”

c. *Mümkün bir caqqa ketip kaldı, ce bolboso suuqqa toñdubu, ce ısıqqa küydübü?* “Acaba bir tarafa gidip kaldı mı, **ya da** soğuktan dondu mu, **ya da** sıcaktan yandı mı?”

c. Ünlem işareti (!)

Ünlem işareti her iki lehçede de sevinç, kıvanç, acı, üzüntü, korku, öfke, şaşma gibi duyguları anlatan cümle ya da sözlerin sonuna konur. Konuşma dilinde vurgu, mimik, beden dili vs. ile aktarılan bu duygular yazıda ünlem işaretiyle verilir:

(34) a. *Ay, menin balalığım ay!* “**Hey** benim **çocukluğum hey!**”

b. *Bah! Kündün carığın qara!* “**Vay!** **Güneşin parlaklığına bak!**”

c. *Barakelde, bulardın iştegenin qaraçıt!* “**Aferin**, şunların çalışmalarına bak!”

d. *Hey çocuklar! Şuraya bakın! Ne kadar güzel oyuncaklar!*

Ancak öğrencilerin aktarmada bu işareti ihmal ettikleri, genellikle ünlem yerine nokta koydukları ya da hiçbir işaret koymadıkları görülmektedir. Aşağıdaki cümleler Öğrenci I tarafından ödev olarak aktarılmıştır. Aktarmada (35a)'da hiçbir işaret kullanılmazken, (35b-c)'de nokta koyulmuştur:

(35) a. *Ber çağına salam berseñ, al: “qıstalaqtın başın al!” – der* (Kebekova, Tokombayeva, 1975, s. 24). “Beri tarafına selam verirsen o: “murdarın başını al” der.

b. – *Emese oşol rayqomdun sekretarı menen cañı rais qatın üçöññ birigip turup meni barsa kelbes caqqa aydatıp cibergile!* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 22). “Öyleyse o bölge komitesinin sekreteri ile yeni reis kadın içinüz birleşip hemen beni gidip de dönülmez yere sürdürün.”

c. *Menin süyüktüü studentterim! Qançalıq caqşı oqusañar oşonçolıq iygılıktüü bolosuñar!* “Benim sevgili öğrencilerim. Ne kadar iyi okusanız o kadar başarılı olursunuz.”

d. Kısa çizgi (-)

Kullanımında farklılık görülen bir başka noktalama işareti de kısa çizgidir. Kullanımı genelde aynı olan kısa çizgi her iki lehçede de satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur. Yine her iki lehçede de dil bilgisinde kökle eki ayırmak (ağaç-sız, dur-ak, baş-tuu vb.), fiil kök ve gövdelerini göstermek (al-, gül-, ver-, aya-, barkıra-, kör- vb.), heceleri göstermek (a-raş-tır-ma, ço-cuk, bala-lık, cazuu-çu vb.) için kullanılır. Kısa çizgi farklı olarak Kırgız Türkçesinde ikilemeler arasına ve iki sözcükten oluşan birleşik yer adları arasına koyulur. Türkiye Türkçesinde ise ikilemeler ve birleşik yer adları arasında hiçbir işaret bulunmaz. Öğrenciler aktarmada kaynak lehçenin etkisiyle ikilemeler arasına kısa çizgi koyabilmektedirler:¹

Kırgız Tarihi “Kırgız Tarihi” adlı eserden alınan (36), Öğrenci G tarafından ödev olarak aktarılmıştır. Aktarmada kaynak metnin etkisiyle ikilemeler arasına kısa çizgi koyulduğu görülmektedir:

(36) *Malın cayıtta qılıp, caki coodan qıstalsa, qışında bolso üç-tört caşta baldarın ayırmaçça qolturmaçtap mingizip, ce bolboso arqalarına tañıp alıp kündür-tündür suuqqa, caan-çaçınğa, boroon-şamalğa, tereñ qarğa qarabastan, üy-cağdaylıu cumuştarın qatındardın mildetine qoyup cürö bergen* (Soltonoyev, 2003, s. 11). “Malıyla otlakta meşgul olurken düşman tarafından zorlansa, kışın ise üç-dört yaşındaki çocuklarını korkuluklu tahta eyere bindirerek veya arkalarına bağlayarak gece-gündüz soğuğa, yağmura-çamura, yele-fırtınaya, derin kara rağmen ev işlerini kadınlara bırakarak yürümüşler.”

¹ Birleşik yer adları için bk. Coğrafi Adların Yazımında Yapılan Yanlışlar.

e. Kesme işareti (')

Kesme işareti, Türkiye Türkçesinde yabancı ve Türkçe özel adlara getirilen iyelik ve hâl eklerini ayırmak için kullanılır: *Atatürk'ten, Kırım'a, Ankara'dan, Uludağ'a* gibi. Kırgız Türkçesinde ise bu işaret bulunmamaktadır. Öğrenciler bu tür özel adların aktarımında kaynak lehçenin etkisinde kalarak, özellikle de ek almış bazı Kırgız Türkçesi özel adlarda kesme işareti kullanmamaktadırlar.

Astra Gülü “Kasım Patı” adlı hikâyeden alınan aşağıdaki cümleler Öğrenci A tarafından ödev olarak aktarılmıştır. Aktarmada (37a)’daki “Sapar” adına gelen ayrılma hâli eki ve (37b)’deki “Frunze” adına gelen yönelme hâli eki kesme işaretiyle ayrılmamıştır:

(37) a. *Sapardan murda enesi menen süylöşüü kerek* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 155). “**Sapardan** önce annesiyle konuşmak gerek.”

b. *Caydın tolup turğan kezinde Frunzege barıp qaldım* (Sardakbekova, Musayeva, 2017, s. 134). “Yazın en sıcak zamanında **Frunzeye** gittim.”

f. Soru işareti (?)

Soru işareti her iki lehçede de temel olarak cümlede soru anlamının bulunduğunu bildirmek için kullanılır. Dolayısıyla yapısında soru eki, soru parçası ya da soru sözcüğü bulunan ve dinleyenden cevap almak amacıyla söylenen/yazılan cümlelerin sonuna soru işareti konur:

(38) a. *Siler qarışqırdın baldarı bolosuñarbi?* (Kıdırov, Sulaymanov, 1976, s. 69). “Siz kurdun yavruları **mı**sınız?”

b. *Güldör qaçan açilat?* (Kıdırov, Sulaymanov, 1976, s. 14). “Çiçekler **ne zaman** açacak?”

c. *Atam kiçinekeyinde tentek bolup turbaybı, ee?* (Kıdırov, Sulaymanov, 1976, s. 23). “Babam küçüklüğünde yaramazmış meğer, **ha?**”

d. *Baldar ağa azır tiye alışpayt, ee?* (Kıdırov, Sulaymanov, 1976, s. 26). “Çocuklar artık ona ilişemezler, **ha?**”

e. *Uşu bötölködön da mömө baylaçu bele?* (Kıdırov, Sulaymanov, 1976, s. 53). “Şu saksıda da meyve verir **miydi?**”

Yine her iki lehçede de soru anlamını bildiren ancak soru eki veya soru sözü içermeyen cümlelerin sonuna da soru işareti konur. Konuşma dilinde bu tür cümlelerde soru anlamı vurgu, beden dili gibi yardımcı unsurlarla anlatılırken yazı dilinde bu görevi soru işareti üstlenir:

(39) a. *Öğretmen başını kaldırdı: – Numaran?*

b. *Suusamırğa qıštamaq boluştu, – dedi Külcan.* “Suusamır’da kışla-yacak oldular, dedi Külcan.”

– *Suusamırğa? Qoysoñuz, tamaşa qılıp catasız go, – dep, Bübüş işen-gen coq* (Tursunov, 2013, s. 39). “Suusamır’da? Bırakın, şaka yapı-yorsunuz galiba, deyip Bübüş inanmadı.”

Kırgız Türkçesinde yapısında soru eki, soru parçacıkları ya da soru sözcükleri bulunan fakat soru anlamını bildirmeyen, cevap almak amacıyla söylenmeyen/yazılmayan, sadece konuşanın herhangi bir konudaki duygu ya da düşüncesini bildiren cümlelerin sonuna soru işareti değil, nokta konur (Tursunov, 2013, s. 38). Böylece cümlelerin soru anlamında olmadığı da belirtilmiş olur. Türkiye Türkçesinde ise bu tür cümleler “cevabı içinde olan soru cümleleri” olarak adlandırılır ve sonuna soru işareti konur:

(40) a. *Haksız mıyım? Benim kadar fedakârlık yapan biri var mı?*
(Haklıyım. ...yok.)

b. *Söyle, sözümde yalan var mı? (... yok.)*

Türk öğrenciler aktarma yaparken Türkiye Türkçesinde bu tür cümlelerin sonuna soru işareti koyulmasına rağmen kaynak metnin etkisinde kalarak cümle sonuna soru işareti koymayabilmektedirler. Öğrenci B tarafından sınav sorusu olarak aktarılan (41a-b-c)’de Kırgız Türkçesi cümleler soru anlamını bildirmedikleri için soru işareti koyulmamıştır. (41a) derin yapıda “Bu senin elindeki iş.”, (41b) “O zaman çocuklar daha beter güler.”, (41c) de “Ben size bugün ders olmayacak demiştim.” anlamlarını bildirmekte, yani soru anlamını bildirmemektedir. Aktarmada (41a)’da doğru olarak soru işareti konmuş, (41b-c)’de ise konmamıştır:

(41) a. *Bul senin qoluñdağı iş emespi* (Tursunov, 2013, s. 38). “Bu senin elindeki iş değil **mi?**”

b. *Anda baldar ogo beter külböybü* (Tursunov, 2013, s. 38). “O zaman çocuklar daha beter gülmez **mi.**”

c. *Men sizge bugün sabaq bolboyt debedim bele.* “Ben size bugün ders olmayacak dememiş **miydim.**”

Sonuç

Bir dilin yazım kuralları ve noktalama işaretleri, dil için alfabe kadar önemlidir. Dilin alfabe özelliklerinin, yazım ve noktalama kurallarının net olarak ortaya koyulup belirlenmesi yazı dilinin bir kimlik kazanmasını sağlar. Bir kimlik kazanmış, standartlaşmış bir dilin öğretimi ve o dille yapılacak eğitim öğretim de daha kolay olacaktır. Bu nedenle dilin yazımı bireysel uygulamalara bırakılmamalı, bu konuda iyi düşünülmüş ve planlanmış dil politikaları uygulanmalıdır.

Türkçenin yazımını düzenleyen esas unsur alfabe, yardımcı unsur da yazım ve noktalama işaretleridir. Konuşmada ya da yazıda “anlaşılmama, yanlış anlaşılma, anlam karmaşası, anlatım bozukluğu” gibi hatalar, yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyulmamasından kaynaklanmaktadır. Konuşma dilinde bu tür yanlışlar anında ve kolayca düzeltilip telafi edilebilirken yazı dilinde bu mümkün değildir. Metin nasıl yazıldıysa öyle kalacak ve tüm okurlarda aynı sorunlara neden olmaya devam edecektir. O nedenle yazıda yazı dilinin kurallarına uyulması son derece önemlidir.

Okuduğunu anlayabilmek, duygu ve düşünceleri doğru ve anlaşılır bir biçimde yazıya dökülebilmek, çevreyle sağlıklı bir ilişki kurabilmek için alfabe-yi tamamlayıcı unsurlar olan yazım ve noktalama kurallarına uymak gerektiği açıktır. Yazım ve noktalama bir çocuğun okula başladığı günden itibaren öğretilmeye başlanan konulardan biridir ancak pek çok kişide olduğu gibi üniversite düzeyinde eğitim görmekte olan öğrencilerde de maalesef bu konuda sorunlar olduğu görülmektedir. Aktarmada yazım ve noktalama konusunda yaşanan sorunların temelinde yatan da budur. Öğrencilerimiz ana dilin yazım ve noktalama kurallarını yeterince bilmemekte ya da önemsememektedir.

Bu çalışmada “Kırgız Türkçesinden Türkiye Türkçesine aktarmada yazım ve noktalama farklılıklarından kaynaklı yapılan yanlışlar”, Pamukkale Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümünde (Kuzeybatı) eğitim görmekte olan 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin sınav ve ödev kâğıtları ile sınıf içi çalışmaları değerlendirilerek ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu amaçla öğrencilere farklı etkinliklerde farklı tür metinlerden aktarmalar yaptırılmış ve öğrencilerin hata içeren aktarmaları değerlendirmeye alınmıştır. Ardından tespit edilen yanlışlar sınıflandırılmış ve aşağıdaki sorunlar tespit edilmiştir:

1. Öğrenciler Türkiye Türkçesinde özel adların büyük harfle başladığını aslında bilmelerine rağmen kaynak metnin etkisi ya da önemsememe, dikkatsizlik gibi nedenlerle yanlışlar yapmaktadırlar.
2. Öğrenciler Türkiye Türkçesinde ikilemelerin arasına kısa çizgi koyulmadığını bilmekte ancak kaynak metnin etkisinde kalarak, kısa çizgi koymadıklarında yanlış yapacakları düşüncesiyle, ikilemeler arasına kısa çizgi koymaktadırlar.
3. Öğrencilerin dil, lehçe, millet adlarının Türkiye Türkçesinde büyük harfle başladığını yeterince bilmedikleri tespit edilmiştir. Bu özel adların Kırgız Türkçesinde küçük harfle başlaması da kafa karışıklığını arttırmış ve birçok yazım yanlışını yapılıştır.

4. Ortak kişi adlarının yazımı konusu Türk lehçeleri alanındaki araştırmacıların da henüz bir sonuca ulaştıramadığı bir husustur. Bazıları adın aslını yazarken bazıları da Türkiye Türkçesi karşılığını tercih etmektedir.
5. Birleşik coğrafi adların yazımı konusunda öğrenciler yoğun kafa karışıklığı yaşamaktadırlar. Öğrenciler Türkiye Türkçesinde birleşik ve iki isimden oluşan coğrafi adların yazımı konusunu yeterince bilmemekte, Kırgız Türkçesi yer adlarının yazımı konusunda da kararsız kalmaktadırlar.
6. Öğrencilerin “Kırgız Türkçesinde bölge, il, ilçe, köy adlarına kişinin ‘oralı, o yerli’ olduğunu bildiren *-lık* eki eklendiğinde o sözcük küçük harfle yazılır.” kuralını bilmedikleri tespit edilmiştir.
7. Kitap, makale, gazete, dergi vs. başlıkları ile kurum, kuruluş, kurul adlarının yazımı konusunda öğrencilerin çoğunlukla kaynak lehçenin etkisinde kaldıkları ve Kırgız Türkçesinde olduğu şekilde ilk sözcük hariç başlıktaki diğer sözcükleri küçük harfle yazdıkları görülmüştür.
8. Öğrencilerin Türkiye Türkçesinde din ve din mensubu adlarının nasıl yazılacağı konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları, kararsız kaldıkları görülmektedir.
9. Soru ekinin yazımı öğrenciler tarafından çoğunlukla bilinmekle birlikte bilgi eksikliği de fark edilmektedir.
10. Noktalama işaretleri konusunda öğrenciler çoğunlukla kaynak metnin etkisinde kalmakta, Kırgız Türkçesinin noktalama kurallarını aynı şekilde uygulamaktadırlar. Öğrenciler “farklı noktalama işareti kullanırlarsa yanlış yapacaklarını” düşünmektedirler.
11. Öğrenciler aktarmada Türkiye Türkçesinde cümle içinde hiçbir şekilde kullanımı bulunmayan uzun çizgi işaretini kullanabilmektedirler.
12. Kırgız Türkçesinde virgül ile Türkiye Türkçesinin cümle yapısına uygun olmayan çok uzun cümleler yapılabilmektedir. Öğrenciler bu cümleleri kaynak metne sadık kalarak aynı biçimde aktarmaktadırlar. Bu cümle yapısı da Türkiye Türkçesi açısından bozuk olmaktadır. Ayrıca Türkiye Türkçesinde bağlaçlardan önce veya sonra virgül koyulmazken kaynak metnin etkisiyle öğrenciler bağlaçlar arasına virgül koyabilmektedirler.
13. Her iki lehçede de işlev ve kullanımı aynı olan ünlem işareti öğrenciler tarafından genellikle ihmal edilmektedir.
14. Öğrenciler Türkiye Türkçesinde ikilemeler arasına hiçbir işaret konmadığını bilmelerine rağmen kaynak lehçenin etkisiyle ikilemeler arasına kısa çizgi koyabilmektedirler.

15. Öğrenciler Türkiye Türkçesinde özel adlara gelen eklerin kesme işaretiyle ayrıldığını bilmekte ancak kaynak lehçenin etkisiyle kesme işaretini kullanmayabilmektedirler.

16. Öğrenciler soru eki ya da soru sözcüğü içeren ancak soru anlamı içermeyen ya da hiçbir soru ögesi içermediği hâlde soru anlamını bildiren cümlelerin sonuna hangi işareti koyacakları konusunda kararsız kalmaktadırlar.

Buna göre öğretim elemanlarına bazı görevler düşmektedir. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

1. Öğretim elemanları öncelikle Türk lehçeleri arası aktarmanın yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmalı ve öğrencileri de bilgilendirmelidir. Bu konuda Türkiye’de epeyce çalışma yapılmıştır.

2. Aktarma sorunlarının büyük çoğunluğu kaynak lehçenin etkisinde kalmaktan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle kaynak lehçenin etkisinde kalmaktan kaynaklanan “özel adların baş harfinin ve ek alan özel adların yazımı; ikilemelerin yazımı; kitap, makale, gazete, dergi vs. başlıkları ile kurum, kuruluş, kurul adlarının yazımı; soru ekinin yazımı ve noktalama işaretleri” konularında öğretim elemanları öğrencilere aktarmada mutlaka Türkiye Türkçesinin yazım ve noktalama kurallarına uymaları gerektiği konusunda bilgi vermeli, gerektiğinde Türkiye Türkçesinin yazım ve noktalama kurallarını hatırlatmalıdır. Kurum, kuruluş, kurul adlarında her zaman kelime aktarması mümkün olmayabilir. Öğretim elemanları bu durumda kelime aktarması değil anlam aktarması yapılması gerektiğini ve Türkiye Türkçesinde bir kurum, kuruluş vb. için hangi ad kullanılıyorsa o adın alınması gerektiğini açıklamalıdır. Ayrıca öğrenciler asıl metindeki yazım ve noktalama işaretleri dışına çıkarlarsa yanlış yapacaklarını düşünmektedirler. Öğretim elemanları bu hatalı düşünceyi gidermelidir.

3. Lehçeler arası aktarmalarda kaynak lehçenin etkisinde kalma durumu sık yaşanan bir sorundur. Bu durum öğretim elemanlarının da karşılaştığı bir husustur. Bu durumda yapılması gereken aktarma metninden birkaç gün uzaklaşıp daha sonra metni kontrol etmektir. Öğretim elemanları öğrencilere bu konudaki tecrübelerini aktarabilirler.

4. Öğrencilerin aktarmada yaptıkları yanlışların bir kısmı Türkiye Türkçesinin yazım ve noktalama kurallarını yeterince bilmemelerinden kaynaklanmaktadır. Bunlar arasında “dil, lehçe, millet adlarının yazımı; birleşik coğrafi adların yazımı; din ve din mensubu adlarının yazımı” gibi konular yer almaktadır. Öğretim elemanları öğrencilerin bu konulardaki bilgi eksikliğini gidermeli, ara ara da ana dilin yazım ve noktalama kurallarını hatırlatmalıdır. Ayrıca derslerde dil bilgisi kurallarını karşılaştırmalı olarak ele almalı, lehçeler arasındaki farklı ve ortak yönlere dikkat çekmelidir.

5. Ortak kişi adlarının yazımı konusu Türk lehçeleri alanındaki araştırmacıların da henüz bir sonuca ulaştıramadığı bir husustur ancak bir aktarma, üretildiği toplumun ve onun dilinin özelliklerini de belli ölçüde yansıtılmalıdır. Ayrıca kişi adlarının değiştirilmesi doğru olmayacaktır. Bu nedenle öğretim elemanları konunun mevcut durumunu açıkladıktan sonra, ortak adların aslını tercih etmek gerektiği konusunda öğrencileri bilgilendirmelidir.

6. Öğretim elemanları aktarmada cümle içinde hiçbir zaman uzun çizgi kullanmamaları konusunda öğrencileri uyarmalı, uzun çizgi yerine virgül ya da noktalı virgül kullanılabileceği konusunda öğrencilere bilgi vermelidir.

7. Öğretim elemanları Kırgız Türkçesinde virgül ile birbirine bağlanarak oluşturulan uzun birleşik cümleleri ikiye, üçe bölmeleri gerektiği konusunda bilgi vermelidir.

8. Öğretim elemanları Türkiye Türkçesinde bağlaçlardan önce veya sonra virgül koyulmadığı konusunda öğrencileri bilgilendirmelidir.

9. Öğretim elemanları Türkiye Türkçesinde, soru anlamını içersin ya da içermesin soru cümlelerinin sonuna mutlaka soru işareti koymaları gerektiği konusunda öğrencileri bilgilendirmelidir.

10. Öğretim elemanları yazım ve noktalama kurallarına uygun doğru ve güzel yazımın önemi konusunda öğrencileri bilinçlendirmeye çalışmalıdır.

11. Derslerde ve sınavlarda öğrencilerin aktarmada yaptıkları yazım ve noktalama yanlışlarının öğretim elemanları tarafından düzeltilmesi ve yazım ve noktalama kurallarının ara ara hatırlatılması oldukça önemlidir.

Sonuç olarak günümüzde Kırgız Türkçesi ve Kırgız edebiyatı alanında kaynaklara ulaşmada, Kırgız halkıyla iletişim kurmada oldukça gelişmiş imkânlarla sahip bulunmaktayız. Türk halklarının birbirlerini tanıyıp yakınlaşmaları, birbirlerinin birikimlerinden faydalanmaları açısından eser aktarmalarının önemi tartışusuzdur. Bu aktarmalarda anlamın doğru ve açık olarak verilebilmesi ve eserin sanatsal, estetik değere sahip olması açısından aktarmada yazım ve noktalama kurallarına uymak gerektiği açıktır. Konuyla bağlantılı olarak şunu da ifade etmek gerekir ki günümüzde dil birliği, alfabe birliği, ortak Türkçe konularının tartışıldığı Türk dünyasında yazım ve noktalama birliğinden de söz etmenin vakti gelmiştir.

Kaynakça

Akmataliyev, A., Kırbaşev, K., Ömürbay uulu, M.ve Şarşenaliyev, Ö. (2003). *Kaada-Salttar, Ak-Batalar*. Red. Abdıldacan Akmataliyev, Bişkek.

- Asanov, Ü. ve Barataliyev, K. Ö. (2010). *Kırgızstandın Geografyası*, Bişkek.
- Aşırbayev, T. (2005). *Orfografiyalık Ereceler*. Oş.
- Atasoy, F. O. (2010). Noktalama İşaretlerinin Tarihi, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 5 (2), 823-861.
- Aytmatov, Ç. (1982). *Üç Tomdon Turğan Çığarmalar*. I. Tom, Frunze.
- BBC, (E.T.:06.11.2023). E.A.:
https://www.bbc.com/kyrgyz/news/story/2008/10/081016_rel_low
- Dıykanov, K. (1980). *Kırgız Tilinin Tarihunan*. Frunze.
- Ercilasun, A. B., Zülfikar, H., Korkmaz, Z., Parlatur, İ., Önen, Y., Türkmen, F., Birinci, N., Kerman, Z., Sertkaya, O. F. ve Akalın, Ş. H. (2000). *İmlâ Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Hengirmen, M. (2007). *Türkçe Dil Bilgisi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- İslam Dini, (E.T.: 06.11.2023). E. A.: <http://islam dini.kg/terminder/2693-isa-aleyhissalam.html>
- KABAR, (E.T.: 06.11.2023). E.A.: <http://kg.kabar.kg/news/sadyr-zhaporov-trk-mamleketter-uumu-zhyl-saiyn-bekemdelip-maanil-aimaktyk-birikme-bolot/>
- KABAR, (E.T.:07.11.2023). E.A.: <http://kg.kabar.kg/news/ministrler-kabinetinin-bashchysy-akylbek-zhaporov-germaniia-ish-sapary-menen-barat/>
- KABAR, (E.T.:07.11.2023). E.A.: <http://kg.kabar.kg/news/zhk-bilim-ber-ministri-kyzmatyna-dogdurk-l-kendirbaevanyntalapkerligin-zhaktyrdy/>
- Kalfa, M. (2000). *Noktalama İşaretlerinin Türkçenin Öğretimindeki Yeri ve Önemi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kasimbek, T. (1998). *Singan Kılıç*. Kırgızstan.
- Kebekova, B. ve Tokombayeva, A. (1975). *Kırgız El Comoktoru*. Frunze.
- Kıdırov, A. ve Sulaymanov, D. (1976). *Keleçektin Eeleri*. Frunze.
- Koç, A. (2017). Noktalama İşaretlerinin Tarihçesi, *Kültür Tarihimizde Gizli Diller ve Şifreler*. Emine Gürsoy Naskali ve Erdal Şahin (Ed.), İstanbul.
- KOOM Press, (E.T.: 15.01.2024). E. A.: <https://koom.press/news/58056>

- Mamlekettik Til Boyunça Uluttuk Komissiya. (2019). *Kırgız Tilinin Cazuu Ereceleri*. Bişkek.
- Maral FM, (E.T.: 16.01.2024). E. A.: <https://maralfm.kg/archives/641192>
- Orozova, G. (2018). *Baatırdık Comoktor*. Abdıldacan Akmataliyev (Ed.), Bişkek.
- Osmonaliyeva, N. (2017). *Keremettüü Comoktor*. Abdıldacan Akmataliyev (Ed.), Bişkek.
- Sardakbekova, E. ve Musayeva, A. (2017). *Zuura Sooronbayeva*. Bişkek.
- Soltonoyev, B. (2003). *Kırgız Tarihi*. Bişkek.
- Topbaş, O. N. (2006). *Paygambarlar tarihi*. Kotorgon, Akılbek Halbekov.
- Tursunov, A. (2013). *Kırgız Tilinin Tınış Belgileri*, Bişkek.
- Türk Dil Kurumu*, (E.T. 05.11.2023). Erişim Adresi: <https://tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/buyuk-harflerin-kullanildigi-yerler>
- Türk Dil Kurumu*, (E.T.: 15.01.2024). E. A.: <https://tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/noktalama-isaretleri-aciklamalar/>

Su Journal Bibliography

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type:

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 14.05.2024

Kabul Tarihi / Date Accepted: 13.07.2024

Yayın Tarihi / Date Published: 31.12.2024

İntihal | Plagiarism

Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir./ *This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.*

Değerlendirme | Peer-Review

İki Hakem / Çift Kör Hakem

Double anonymized - Two External

Atf | Citation

Avcu, Y. ve Ataman Yılmaz, B. (2024). Su Dergisi Bibliyografyası. *ÇAKÜTAD*, 4 (2), 107-157.

Telif Hakkı | Copyright

(CC BY-NC 4.0) Uluslararası Lisansı altında lisanslanmıştır./ *Licensed under the (CC BY-NC 4.0) International License.*

Etik Beyan | Ethical Statement

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği ve yazarının sorumluluğunda olduğu beyan olunur./ *It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.*

Etik Kurul İzni/Ethics Committee Permission

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır./ *Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human or animal).*

Finansman ve Çatışma Beyanı | Grant Support and Conflict of Interest

Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır./ *The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.*

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması olmadığını ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder./ *The author of the article declares that there is no financial conflict of interest with any institution, organization, or person related to this study and that there is no conflict of interest between the authors.*

Yakup AVCU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Öğrencisi,
Sivas/ TÜRKİYE,
avcuyakup1@gmail.com

Betül ATAMAN YILMAZ

Bilim Uzmanı, Çankırı/ TÜRKİYE, atamann.betull@gmail.com

Öz

Yerel dergiler yahut diğer bir deyişle taşra dergileri, mahallî dergiler, genelde Türk basın hayatının özeldi ise Türk dergiciliğinin uç beyleri, kültür emperyalizmine direnen birer güç ve yerel değerlerin koruyucusu olmasının yanı sıra Türkiye fikir hayatının sadece Ankara ve İstanbul'dan değil taşradan da yönlendirilebileceğinin birer tepkisel hareketidir. Yerel dergiler, yayın hayatına girişinden son sayısına kadar bir yandan çeşitli baskı, reklam geliri ve dağıtım zorluklarıyla uğraşırken diğer yandan yerelde halkın nabzını tutup ulusala seslenmeyi amaçlamaktadırlar. Böyle bir ortamda yaygın hayatına Sivas'ta adım atan *Su* dergisi; Sadettin Çekinmez, Kadim Şahin ve Hazım Zeyrek tarafından kurulmuş olup toplamda 78 sayı yayımlanmıştır. 1 Şubat 1961 tarihinde ilk sayısı yayımlanan dergi, 1967 yılı Ağustos ayında yayımlanan son sayısıyla 7 yıl Sivas basımında yer almış ve onlarca yazar, çizere sayfalarını emanet etmiştir. Ceyhun Atuf Kansu, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Cemal Süreya, Oktay Akbal ve İlhan Geçer gibi Türkiye çapında isimlere kapısını açan *Su*, dönemin Sivas'ında yaşayan ve söz sahibi olmak isteyen herkese de bu hakkı tanımıştır. *Su*, 7 yıllık koleksiyonunda binin üzerinde manzume-mensure karışık metinle ciddi bir arşive sahiptir. Dergi, şiir olarak yüzünü her ne kadar yeni tarzda kaleme alınan manzumelere dönmüş olsa da sayfalarında halk şiirinden parçalara da yer vermiştir. Nesirde ise tür ve konu zenginliği görülür. Öykü, hikâye, röportaj, söyleşi gibi türlerin yanı sıra eğitim, müzik, tiyatro ve resim konularında teorik yazılar da derginin sayfalarında dikkat çekmektedir. Bu çalışmada, Sadettin Çekinmez, Kadim Şahin ve Hazım Zeyrek tarafından kurulup toplamda 78 sayı olarak yayımlanarak 1967 yılı Ağustos ayında yaygın hayatından çekilen *Su* dergisi, Türklük bilimine tanıtılarak sayılarına göre künyesi çıkarılmıştır. Genel hatlarıyla tanıtımı yapılan derginin bibliyografyası ile ilerleyen süreçte gerek dergi hakkında gerek Sivas basını gerekse de yazar kadrosunda yer alan isimler üzerine yapılacak çalışmalara öncülük edeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yerel dergiler, taşra dergileri, Sivas basın hayatı, Sivas dergileri, *Su* dergisi.

Abstract

Local journals, as the frontiers of Turkish press life in general and Turkish journal publishing in particular, are not only a force of resisting cultural imperialism but also as protectors of local values, besides this feature, it is also a reactionary movement that Turkey's intellectual life that can be directed not only from Ankara and Istanbul, but also from the rural. While local journals are dealing with various press, advertisement revenues and distributional difficulties from the beginning of their publication until their last issue, they also aim to take the pulse of the local people by appealing to the nation. In such an environment, the *Su*

journal, which started its publication life in Sivas and published 78 issues in total, was founded by Sadettin Çekinmez, Kadim Şahin and Hazım Zeyrek. The journal, whose first issue was published on 1st February of 1961, was took a part in the Sivas press for 7 years, within its last issue that was published in August 1967, entrusted its pages to dozens of writers and illustrators. The *Su* journal, which opened its doors to names from all over Türkiye such as Ceyhun Atuf Kansu, Fazıl Hüsni Dağlarca, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Cemal Süreya, Oktay Akbal and İlhan Geçer, gave a right to say everyone whom they wanted to have that living in Sivas at the time. *Su* has a broad archive with over a thousand mixed written in poem - prose texts in its 7 years of collection. Although the journal turned its head to poems written in a new style, but also give a place to pieces from the folk poetry in its pages. In its prose, there is a richness of genres and subjects is seen. In addition to genres such as stories, tales, interviews and conversations, there are theoretical articles on education, music, theater and painting that catch attention in the pages of the magazine. In this study, The *Su* journal, founded by Sadettin Çekinmez, Kadim Şahin and Hazım Zeyrek that was published within 78 issues in total and was withdrawn from its publication in August 1967, has been introduced to the Turkology by indexed according to its numbers. It is thought that the journal, which has been introduced in general, within its bibliography, would guide to future studies on journals, the Sivas press, and as well as the names of the writers.

Keywords: Local journal, rural journal, Sivas press life, Sivas journals, The *Su* journal.

Giriş

Yerel dergiler, taşra dergileri yahut mahalli dergiler, İstanbul ve başkent oluşundan sonra Ankara (Polat, 2002, s. 17) gibi basın yayın faaliyetlerine yön veren iller dışında farklı merkezlerden yayımlanan ve yayın hayatına girişinden son sayısına kadar çeşitli sorunlarla karşılaşan süreli yayınların ortak adı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yerel dergiler, “*kültür emperyalizmine karşı koyabilecek ve yerel değerlerimizin kaybolmaması, ezilmemesi için birçok önemli olayı ve folklorik değeri arşivlemektedir*” (Adanır, 2002, s. 88). Özeldde yerel ve bölgesel, genelde ise ulusal bir arşivin öncüsü olarak büyük bir kültürel hizmet sağlayan yerel dergiler, “*büyük merkezlerdeki kerameti kendinden menkul otoritelere, bentlik davası yüzünden ülkenin fikir hayatının başkentten ya da İstanbul’dan yönlendirilmesine bir tepkidir*” (Tekin, 2002, s. 105).

Yerel değerlerin korunması ve ülkenin fikir hayatının merkezi şekilde yönlendirilmesine karşı bir hareket olarak varlıklarını sürdüren yerel dergilerin gelişiminde, sivil toplum örgütlerinin önemli bir payı bulunmaktadır. Türk Ocağı¹ ve onun yerine kurulan Halk Evleri ile bunlarla aynı paraleldeki bir meslek kuruluşu olan Muallimler Birliği’nin Türk kültür hayatına önemli bir canlılık getirdiği aşikârdır (Polat, 2002, s. 20). Sivil toplum kuruluşlarının yanı sıra şahsi teşebbüslerle hayatını idame ettirmeye çalışan dergileri de unutmamak gerekmektedir.

Yerel dergiler, kısıtlı imkânlarla geniş kitlelere ulaşmayı hedefleyen mütevazı dergilerdir (Karataş Ülger, 2023, s. 150). Nazım Payam’ın “*Türkiye’nin uç beyleri*” (2002, s. 83) olarak tanımladığı yerel dergiler; çeşitli baskı, reklam geliri ve dağıtım zorluklarının yanı sıra (Adanır, 2002, s. 88) belki de en büyük sorunlardan birisi olan usta kalem sıkıntısını sıklıkla yaşamaktadırlar (Payam, 2002, s. 84). Farklı açıdan bakıldığında ise yerel dergiler, genel medya için eleman yetiştiren birer okul hüviyetindedir. Yurt çapındaki meşhur dergilerde kolay kolay kendilerine yer edinemeyen amatör kalemler, yerel dergiler aracılığıyla seslerini duyurma imkân bulurlar (Gerçel, 2002, s. 38). İmtiyaz sahibi için maddi ve manevi olarak yıpratıcı bu süreç, amatör yazarlar için ise imkân kaynağı olarak görülmektedir.

1. Sivas Basın Hayatına Kısa Bir Bakış

Osmanlı mahalli idarelerindeki eyalet sisteminden vilayet sistemine geçiş, yerel gazete ve dergileri yakından ilgilendirmektedir. 7 Kasım 1864 tarihinde çıkartılan Vilayet Nizamnamesi ile eyaletler vilayete dönüştürülmüş ve bunun sonucu olarak bazı şehirlerde vilayet matbaaları kurulmuştur. Resmî evrak basımının yanı sıra kültürel anlamda kitap, dergi ve gazete baskıları da yapan vilayet matbaalarında resmî bir hüviyeti olan vilayet gazeteleri de yayın hayatına girmiştir. Böylece çoğu

¹ Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için bk. (Bozdoğan, 2006).

vilayette kendi bölgesinin haberlerine yer veren gazeteler çoğalarak yerel gazeteciliğin yaygınlaşmasının önünü açmıştır (Yasak, 2023, s. 81). Yerel basının doğuşuna öncülük eden vilayet gazeteleri, kendisinden sonra yayımlanacak yerel gazeteler yanında dergilerin de habercisi niteliğindedir.

Sivas Vilayet Matbaasına değinmeden önce, Ermeni azınlığın matbaacılık faaliyetlerinden kısaca bahsetmek gerekmektedir. 1871-75 yıllarında Sivas'ta A. Vardanyan tarafından işletilen bir Ermeni matbaasının varlığı bilinmektedir. Sivas'ta çıkmakta olan ilk Ermenice gazete, 1869 yılında yayımlanan ve ömrü oldukça kısa olan *Tsayn Sepasdatsvots* (Sivaslının Sesi)'dir. 1870 yılında ise *Mamulin Zankı* (Basının Çan Sesi) ve *Sev Hoğër* (Kara Topraklar) adında iki Ermenice gazetenin yayımlandığı literatürde yer almaktadır.² Bu gazetelerin A. Vardanyan matbaasından önce Sivas'ta kurulan başka bir matbaada basılıp basılmadığı veya 1869 yılından önce Sivas'ta farklı bir matbaa bulunup bulunmadığı bilinmemektedir. 1875 yılından II. Meşrutiyet'e kadar ise Sivas'ta farklı bir Ermeni matbaasının işletilmediği bilinmektedir (Alkan, 1992, s. 69; Unbehaun, 2001, s. 13).

Resmî kaynaklara göre Sivas Vilayet Matbaası, 1282 H./1864-65 senesinde kurulmuştur (Unbehaun, 2001, s. 13). Sivas Vilayet Matbaası, yukarıda zikredilen A. Vardanyan'ın matbaasından yaklaşık altı yıl önce kurulmasına yahut mezkûr *Tsayn Sepasdatsvots* gazetesinin yayımından yaklaşık dört yıl önce faaliyete geçmesine rağmen gerek teknik teçhizat ve elverişli matbaa makineleri gerekse de eleman yetersizliğinden kaynaklı olarak vilayet gazetesinin yayımı gecikmiştir.

Genel kabule göre *Sivas* isimli resmî vilayet gazetesi, 1878-79 senesinde yayımlanmaya başlamıştır (Yasak, 2023, s. 83). Sivas vilayet gazetesini ise 15 Ekim 1909 tarihinde yayımlanan *Kızılırmak* ve Millî Mücadele dönemindeki faaliyetleriyle bilinen *İrade-i Milliye* takip etmiştir.

Sivas'ta basın hayatı denilince Kâmil Matbaasına da ayrı bir başlık açılması gerekmektedir. Bu kuruluş, Sivas Vilayet Matbaasından sonra şehirde kurulan ikinci matbaadır. Aynı zamanda Sivas'ın ilk özel matbaası olan Kâmil Matbaası, Kâmil Kitapçı (Yalçınar) tarafından 1930 yılında kurulmuş olup 1970'li yıllara kadar faaliyetlerini sürdürmüştür (Yasak, 2023, s. 49-50).

Sivas basın hayatına³ genel bir gözle baktıktan sonra, çalışmanın asıl konusunu teşkil eden Sivas'taki yerel dergiciliğin izi sürülecektir. Sivas'ta yayımlanan ilk yerel dergi, 1914 yılında yayın hayatına giren ve sadece bir sayı yayımlanan *Gençler Derneği* dergisidir. Cumhuriyet'in ilk yılları, yerel dergiciliğin canlandığı dönemlerdir. Millî Mücadele sonrasında 1928 Harf İnkılabı'na kadar Sivas'ta *Dilek*⁴ (*Yeni Dilek*), *Birlik*⁵, *Yeni Nesil* ile *Duygu ve Düşünce* mecmualarının çıktığı bilinmektedir. Yeni harfli Sivas basınının ilk adımı ise 1 Eylül 1930 tarihinde *Adım* adıyla atılmıştır (Polat vd., 2014, s. IX). Bu ilk adımın ardından, Sivas Lisesi öğrencileri tarafından 2 Ocak 1932-1 Ocak 1936 tarihleri arasında 15 sayı yayımlanan *Toplantı* mecmuası karşımıza çıkmaktadır. Mayıs 1936-Ekim 1938 yılları arasında Sivas Halkevinin yayın organı olarak faaliyet gösteren *Orta Yayla* ise toplamda 16 sayı çıkmıştır. Sivas Halkevinin diğer bir yayın organı ise *4 Eylül* adını taşımaktadır. *4 Eylül*, 1 Şubat 1939-31 Mart 1942 yılları arasında toplamda 34 sayı yayın hayatını sürdürmüş olup *Orta Yayla*⁶'nın devamı niteliğindedir. Sivas'ta yayımlanan bir diğer kıymetli dergi, Vehbi Cem Aşkun'un sahibi olduğu *Yayla*'dır. *Yayla*, 1 Ocak 1944-Ekim 1946 yılları arasında toplam 45 sayı yayımlanmıştır. Mustafa Timur yönetiminde çıkan *Sivas* adlı dergi ise Şubat 1951-1 Şubat 1952 yılları arasında 10 sayı yayımlanarak yayın hayatından çekilmiştir. Sivas Din Görevlileri Derneği'nin yayın organı olan *İslam Güneşi*, Aralık 1974-Eylül 1979 ve 1 Eylül 1986-Kasım 1989 tarihleri arasında olmak üzere iki dönem yayımlanmış olup ilk döneminde 20 sayı, ikinci döneminde ise 39 sayı faaliyet göstermiştir. Türk halk kültürünün büyük emektarı İbrahim Aslanoğlu tarafından çıkartılan *Sivas Folkloru* ise Kasım 1975-Temmuz 1979 yılları arasında aralıksız olarak toplamda 78 sayı yayın hayatını sürdür-

² Sinan Işıldak, Burhanettin Arsan'ın 1966 yılında *Ülke* gazetesinde yayımladığı bir makalesine göre bu bilgileri doğrulamadığını ifade etmektedir. Bu bilgilerin, o günlerde yaşamış vatandaşların bugüne kadar ulaşılmış söylentilerinden başka bir şey olmayacağını savunan Arsan, bunun nedeni olarak ise elde hiçbir yazılı belge ve koleksiyon bulunmadığını öne sürmektedir (2014, s. 4).

³ Sivas basın hayatı hakkında ayrıntılı bilgi için bk. (Nair, 1999; Paçacıoğlu, 2003).

⁴ *Dilek* mecmuası hakkında ayrıntılı bilgi için bk. (Polat, 2001).

⁵ *Birlik* mecmuası hakkında ayrıntılı bilgi için bk. (Polat vd., 2014).

⁶ *Orta Yayla* dergisi hakkında ayrıntılı bilgi için bk. (Bozdoğan, 2007).

müştür (Pürlü, 2019, s. 59-65). Aslanoğlu, daha sonra derginin adını değiştirerek *Türk Folkloru* yapmış, Ağustos 1979'da ilk sayısı yayımlanan dergi, 1991 yılının Haziran ayına kadar 93 sayı çıkarılmıştır. Yayımına uzun süre ara verildikten sonra Erman Aslanoğlu tarafından 94, 95, 96. sayıları 1999 yılında çıkarılmış, ardından yayın faaliyetlerine son verilmiştir.

Haziran 1976-Mart 1977 yılları arasında çıkan *Birden*, 10 sayı; 1 Temmuz 1983-31 Mayıs 1984 yılları arasında yayımlanan *Gurbet*, 12 sayı; Mayıs 1987-Temmuz 1989 yılları arasında faaliyet gösteren *Sivas Kültür-Sanat*, 4 sayı; Mayıs 1990-Mayıs 2003 yılları arasında yayın hayatında bulunan *Revak*, 13 sayı; Ocak 1992-Aralık 1992 yılları arasında yayımlanan *Kızılırmak*, 12 sayı; Mart 1995-Mart 1996 yılları arasında faaliyet gösteren *Rûzîgâr*, 13 sayı; Bahar 2003-Haziran 2008 yılları arasında yayın hayatında bulunan *Sühan*, 18 sayı; Şubat 2006-Şubat 2013 arasında yayımlanan *Sultan Şehir*, 16 sayı; 2008-2010 yılları arasında çıkan *Sivas Kültür*, 8 sayı; 2010 yılı içerisinde faaliyet gösteren *Poyraz*, 15 sayı; Şubat 2014-Mart 2019 yılları arasında yayın hayatında bulunan *Söz Şehri*, 14 sayı yayımlanmıştır. Hâlihazırda Sivas'ta yayın faaliyetine devam eden *Hayat Ağacı* ve *Aşkar* dergilerini de unutmamak gerekmektedir (Pürlü, 2019, s. 66-71).

2. Keşfedilmeyi Bekleyen Bir Sivas Dergisi: *Su*

Siyasi alanda yaşanan gelişmeler, dönemin basın hayatına yansımaktadır. *Su* dergisinin ilk sayısının neşredildiği 1961 yılı da öncesi ve sonrasında yaşanan siyasi olaylarla dönemin basını etkilemiştir. 1950'de Demokrat Parti'nin iktidara gelmesiyle birlikte “*Türkiye'nin çağdaş anlamda ilk basın yasası olan 5680 sayılı Basın Kanunu*” (Kösedağ, 2016, s. 2024) kabul edilmiştir. Bu yasa, önceki kanunlara göre daha özgürlükçü bir yapıya sahiptir. Bu kanunla birlikte, *1881 Sayılı Kanun*'un kurduğu güdümlü basın anlayışı terk edilerek hükümetin basın üzerindeki denetim yetkisi kaldırılmıştır (Kösedağ, 2016, s. 2029-2030). 1954 yılında kabul edilen *6334 Sayılı Neşir Yoluyla veya Radyo ile İşlenecek Bazı Cürümler Hakkında Kanun* ve bundan yaklaşık iki yıl sonra *6334 Sayılı Kanun*'un bazı maddelerinin değiştirilmesiyle çıkartılan *Neşir Yoluyla veya Radyo ile yahut Toplantılarda İşlenen Bazı Cürümler Hakkında Kanun* ile birlikte *5680 Sayılı Kanun*'un aksine basın üzerindeki baskı artmıştır (Erdal, 2022, s. 264). 27 Mayıs İhtilali sonrasındaki değişiklikler, basın kanununda kısa süreli de olsa özgürlükçü bir ortam sağlamıştır. Ancak bu özgürlük, önce *Tedbirler Kanunu*'nun kabulü, sonrasında ise 12 Mart 1971 askerî muhtırası ve devamında hayata geçirilen sıkıyönetim uygulamalarıyla tekrardan daraltılmıştır (Kösedağ, 2016, s. 2031). *5860 Sayılı Basın Kanunu* ve 27 Mayıs İhtilali sonrasında basın özgürlüğüne yönelik yapılan düzenlemeler istisna tutulduğunda Osmanlı'dan 12 Mart 1971 askerî muhtırasına kadar yazılı basın, kontrol altında tutulmaya çalışılmıştır (Erdal, 2022, s. 264-265). Böyle bir süreçte yayın hayatına adımını atan *Su* dergisinin doğrudan *5860 Sayılı Basın Kanunu* ve 27 Mayıs İhtilali sonrasında basında yaşanan özgürlükler neticesinde ortaya çıktığını söylemek doğru olmasa da çeşitli etkilerinin olduğu düşünülebilir.

1 Şubat 1961 tarihli ilk sayısı ile yayın hayatına başlayan *Su*⁷ dergisi, 1967 yılı Ağustos ayında yayımlanan ve 72-78 sayılarını içeren yedi aylık birleştirilmiş sayısı ile basın hayatından çekilmiştir. *Su*, büyük umutlarla çıktığı bu yolu, manifesto niteliğindeki şu ortak metinle açıklamaktadır:

“SU' bir avuç sanatseverin güç birliği ile orta Anadolu'dan yayın hayatına atıldığı şu anda, okurlarının en temiz duygularla selâmlamanın sevinci içindedir. Türkiye bir uçtan öbür uca büyük bir ülkedir. Tarihiyle, kültürüyle, sanatıyla. Türk Ulusu da öyle... Elbette ki bu büyüklüğe denk, imkân ve sahalarının da olması gerekir. İşte biz, eski bir sanat ve kültür merkezi olan SİVAS'ı yeniden, yok denecek kadar az olan kültür merkezimize katarak, bu imkân ve sahalarla bir yenisini eklemek istedik. Çalışmalarımıza ışık tutacak düşünce ve görüşlerimiz, bir sayfalık yazının maddeleri arasında değil, SU'yun tümü ve yaşadığı sürece bütün sayıları içinde olacaktır. SU; bir sanat ve kültür işçisi olarak biçim ve tutumunda özü, anlamı ve ağır başlılığı seçmiştir. Yönü; aşırı heves, özentî, güdüm ve peyk düşüncelerle değil, SU'yun kadrosu içinde zamanla belirecek üstün yaratma gücündeki kalemlerin kıracağıları

⁷ *Su* dergisi hakkındaki ilk çalışma, aynı zamanda derginin yazarları arasında da yer alan Mustafa Birinci tarafından yapılmıştır. Çalışma için bk. (Birinci, 2009). Mustafa Birinci'nin ardından Haluk Çağdaş da *Su* dergisi hakkında bir yazı kaleme almıştır. Yazının tamamı için bk. (Çağdaş, 2018).

çember, aşacakları setlerle doğacaktır. Bu çalışmalarımızda sanatseverlerimiz ve okurlarımızın yakın alâkaları bize kuvvet verecek ve çabalarımızı arttıracaktır” (Su, S. 1, s. 1).

Yerel dergilerin yaşadığı gerek maddi gerek teknik sorunlar, Su dergisinin de peşini bırakmamış ve 7. yılda “Su Altıncı Yılına Doldurdu” başlıklı yazıyla okuyucularına durumu izah ederek son sayılarını yayımlamışlardır.

“Saygı değer SU okurları; biliyoruz, çok şey veremedik. Gereğince güçlü olmadık. Ama; hemen şunu söyleyelim ki, sizlere kadar ulaştırdıklarımız, düşündüklerimizin tümü değil, başarabildiklerimizin birer dilimleridir. ‘Atta hüner var ama dizde derman yok’ hesabı daha güçlü olmak birtakım olanaklara bağlı. 6 yıl boyunca şunu iyi anladık ki; malınız olan bir matbaanız olmadıkça, Anadolu’da aksamadan dergi çıkartabilmek mümkün değildir. Ve yine paranız olmadıkça daha akıllı olabilmemiz bir o kadar olmayan bir şeydir. Kısacası: 6 yıldır nelerle savaştığımızı bilemezsiniz. Bu savaşa nasıl dayandığımıza şimdi biz de hayret ediyoruz. Daha güçlü daha düzenli olmadıkça bizleri bağışlayın. Umutlarımız hele tükenmedi. Bir gün daha derli toplu olacağız elbet” (Su, S.72-78, s. 3).

Su dergisi, ilk üç sayısında belirtilmemesine rağmen dördüncü sayısından öğrendiğimiz üzere “Sivas sanat çevrelerinde ‘Üç Damla’ olarak anılan” (Birinci, 2009, s. 539) Sadettin Çekinmez, Kadim Şahin ve Hazım Zeyrek tarafından kurulmuştur. Derginin sahibi, ilk üç sayıda Selâhattin Gümüş, 4-57. sayılarda Makbule Sever ve 58-78. sayılarda ise Hazım Zeyrek’tir. Kadim Şahin, 1-34. sayılarda yazı işleri müdürü iken; 35. sayıdan itibaren bu görev, sorumlu yönetmen olarak ad değiştirmiştir. 35-57. sayılarda sorumlu yönetmen görevini üstlenen Kadim Şahin, 58. sayı ile bu görevi, Hazım Zeyrek’e devretmiş ve o da son sayıya kadar görevini ifa etmiştir. 70. sayı itibarıyla derginin künyesine teknik eleman eklenmiş ve bu göreve ise Fuat Ağapınar getirilmiştir. İstisnai bir durum olarak 22 ve 23. sayılarda yazı işleri müdürünün hemen altında “bu sayıda iş yönetim Galip Terim” şeklinde bir ibare yer almaktadır.

Dergi, 19x26 cm ebadında yayımlanmış olup kapağında “Su Aylık Kültür ve Sanat Dergisi” ibaresi yer almaktadır. Özel sayılarda, kapak üzerinde sayının anlam ve önemine binaen resim yer almaktadır. Özel sayı haricinde ilk 28 sayıda resim veya fotoğraf kullanılmamıştır. 29. sayıdan itibaren ise kapak desenlemeleri karşımıza çıkmakta olup burada Mehmet Kaya imzası yer almaktadır. Bunun yanı sıra, dergide yazı ve şiiri yer alan şair ve yazarların adları da yine kapak sayfasında okuyucuya sunulmaktadır.

Derginin abonelik şartları ilk 30 sayıda “Sayısı: 100 kuruş, Altı Aylığı: 6 lira, Seneliği: 10 lira” şeklinde ücretlendirilirken; 31. sayı itibarıyla “Sayısı: 100 kuruş, Altı Aylığı: 600 kuruş, Seneliği: 1000 kuruş” şeklinde yazılmıştır. Yazışma adresi, ilk 5 sayıda Su Posta Kutusu 1-SİVAS olarak belirtilirken 6. sayının 2. sayfasında yer alan ve “DİKKAT” başlığıyla sunulan metinde posta kutusunun “11” olarak değiştirildiği ifade edilmiştir.

Su’yun ilk 3 sayısı, Sebat Matbaası’nda, 4-11. sayıları Bozkurt Matbaası’nda, 12-47. sayıları Doğuş Matbaası’nda, 47-63. sayıları Güven Matbaası’nda ve 63. sayıdan son sayısına kadar ise tekrar Doğuş Matbaası’nda basılmıştır. Matbaa değişimleri, son sayıda yer alan “6 yıl boyunca şunu iyi anladık ki; malınız olan bir matbaanız olmadıkça, Anadolu’da aksamadan dergi çıkartabilmek mümkün değildir” ifadeleriyle okunduğu vakit daha anlamlı gelmektedir.

Derginin ilk sayısı, 18 sayfa, 2-5. sayıları 20 sayfa çıkarken, 6. sayının 26. sayfasında yer alan bilgiye göre 28 sayfa olarak yayımlanacağı, okuyucuya şu şekilde haber verilmiştir: “‘Su’ 6. sayıdan itibaren (20) sayfadan (28) sayfaya çıkarılmıştır. Bu sayede; ilgileri bizi en büyük başarıya götüreceğiz sayın okurlarımıza, daha büyük hizmetlerde bulunacağımızı ummaktayız” (Su, S. 6, s. 26). Ancak 6-12. sayılar arasında 28 sayfa olarak yayımlanabilen Su, 13. sayıdan itibaren 24-26 arasında değişen sayfa aralığında çıkartılmıştır.

Su, geniş bir yazar kadrosuna sahiptir. Manzume ve mensurelerde toplam 303 farklı imzanın yer aldığı görülmektedir. 303 imzanın 281’i erkeklere 22’si ise kadınlara aittir. Dergide en çok metni yayımlanan isim, nazım ve nesir karışık toplam 53 eserle Hazım Zeyrek olmuştur. Hazım Zeyrek’i 41 metinle Ceyhan Atuf Kansu, 38 metinle Sabih Şendil, 30 metinle Sami Nabi Özerdim ve 28 metinle

Kadim Şahin izlemektedir. İsmet Kemal Karadayı, Fuat Ağapınar, Edip Kemal, Galip Terim, Sadettin Çekinmez, Abdullah Rıza Ergüven, Bülent Habora, İbrahim Zeki Burdurlu, Hüseyin Öztürk, Mustafa Birinci, Kemal Başara, Nilüfer Tütüncü, Nürten Çelebioğlu, Mehrizat Poyraz, Melahat Özgü, Melisa Erdönmez, Mehmet Güner Demiray, Baki Özdemir, Halim Yağcıoğlu, Hilmi Üstün, Sedat Veyis Örnek ve Ahmet Köksal, bir çırpıda adını sayabileceğimiz isimler arasında yer almaktadır. Bu isimlerin yanı sıra Ceyhan Atuf Kansu, Fazıl Hüsnü Dağlarca, İlhan Geçer, Selahattin Batu, Cemal Süreya, Ümit Yaşar, Yavuz Bülent Bakiler, Asım Bezirci, Tahir Kutsi Makal, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Oktay Akbal, Mehmet Seyda, Behçet Kemal Çağlar, İbrahim Aslanoğlu ve Vehbi Cem Aşkun gibi edebiyat tarihinde yer edinmiş isimlere de dergi içerisinde rastlanmaktadır. Son olarak dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in de 1 nesir yazısının *Su* içerisinde yer aldığını ifade edebiliriz. Aşağıdaki; “Şair/Yazar Adı”, “Manzume Sayısı” ve “Mensure Sayısı” başlıklarının olduğu Tablo 1’de, dergi içerisinde yazı ve şiiri olan isimlerin tamamına yer verilmiştir (Bk. Ekler).

Derginin çizer kadrosuna bakılacak olursa karşımıza ilk olarak “A. C.” imzasıyla Atıf Cengiz ismi çıkmaktadır. Atıf Cengiz, 9. sayı itibarıyla *Su*’daki çizim faaliyetlerini sonlandırırken, onun yerine 10. sayıdan itibaren “M. K.” ve “M. Kaya” imzalarıyla Mehmet Kaya geçmektedir. Dergi içi çizimlerinden ziyade kapak tasarımlarıyla da karşımıza çıkan Mehmet Kaya, dergi içerisinde en çok çizen kişidir. Bu iki isimden sonra ise Recep, M. Altıok, İ. Öztürk, Hüsnü Züher, Edip Baran, Süleyman Akman, Sabri, Ayla Göksay, Fehim ve Elmas Sülçe isimlerini de çizer kadrosunda saymak mümkündür.

Su, periyodik olarak her ayın ilk günü çıkması planlanan, ancak yaşanan teknik ve maddi aksaklıklardan kaynaklı olarak periyodik çıkış tarihini zaman zaman değiştiren bir dergidir. Her ayın ilk günü çıkmakta olan derginin her ayın 15’ine alınmasının nedeni 11. sayının 2. sayfasında şu şekilde okuyucuya duyurulmuştur:

“SAYIN OKURLARIMIZA: ‘SU’ bu sayısı ile gecikme rekorunu kırdı. Üzüntümüz; rekorla doğru orantılıdır. Kendimizi savunmayı yersiz buluyoruz. ‘SU’yun bir Anadolu kentinde çıktığını, okurlarımızın bir an için düşünmüş olmaları, niçin gecikmiş olmamızın en gerçek ifadesi olacaktır. Bu gecikmelere bir son vermek için bundan böyle her ayın 15’inde çıkacağımızı sayın okurlarımıza duyururuz” (*Su*, S. 11, s. 2).

Periyodik zamana uymayan sayılar haricinde çıkmayan yahut birleştirilmiş sayı olarak çıkan sayılara da parantez açmak gerekmektedir. Bunlardan ilki, derginin 6. yılına rastlanmaktadır. Ağustos ayında yayımlanan 66. sayıdan sonra dergi, bir ay aksamalı çıkar ve Eylül-Ekim sayıları birleştirilmiş olarak 67-68 şeklinde yayımlanır. Yine derginin 7. yılına denk gelen Ocak 71. sayısından sonra dergi, 7 ay aksamalı çıkar ve Şubat-Mart-Nisan-Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos sayıları birleştirilmiş olarak 72-73-74-75-76-77-78 şeklinde yayımlanır.

Su, bazı sayılarıyla özel sayı niteliğinde çıkmıştır. Bunlardan sadece 72-78 sayısının kapağında özel sayı ibaresine rastlanmaktadır. Mezkûr sayının kapağında, “Demirçelik Özel Sayısı” ibaresi yer almaktadır. Kapağında özel sayı yazmamasına rağmen içeriğinde ifade edildiği veya muhtevadan anlaşılacağı üzere 25 ve 55. sayılar, şiir özel sayısı olarak yayımlanmıştır. Yine herhangi bir şekilde ifade edilmese de 6 yıl boyunca her kasım ayında kapakta Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e yer verilmesi ve içerikte ağırlık olarak Atatürk’e değinilmesi; 10, 21, 33, 45, 57 ve 69. sayıların bu minvalde yayımlandığını akıllara getirmektedir.

Derginin dil anlayışında öz Türkçe bir üslup görülmektedir. Bunu kendi ifadeleriyle “*Birçok okurlarımızdan aldığımız mektuplarda Öztürkçeye fazla yer verdiğimiz, ayrıca karşılıklı koymadığımız için Öztürkçe yazıları okuyup anlamakta güçlük çektiklerini yazıyorlar*” (*Su*, S. 33, s. 2) şeklinde ifade ederler. Buna çözüm olarak ise “*Haklı bulduğumuz bu yanıtı Su, önümüzdeki sayıdan itibaren başlatıp sürdüreceği bir dergi sözlüğü düzenleyerek değerli okuyucularına olumlu karşılığı vermiş olacaktır*” (*Su*, S. 33, s. 2) ifadeleriyle gereğinin yapıldığını bildirirler.

Son olarak derginin içeriğinden bahsetmek gerekirse Mustafa Birinci’nin ifadelerine göre; “*dergide %25 oranında şiirlere yer verildiğinden geriye kalan %75’inin nesir olduğu gözlemlenmektedir*” (2009, s. 542). Ancak dergi, ayrıntılı şekilde incelendiği vakit nesir sayısının 647, şiir sayısının ise 501 olduğu görülmektedir. Buradan hareketle orantısal olarak %25-%75 gibi büyük bir fark olmadığı görülmektedir. Düzyazıların oranı, %56,35 iken şiirlerin oranı ise %43,65’e denk gelmektedir. 647 nesrin 634’ü telif, 13’ü ise tercüme olarak kaleme alınmıştır. Yine 501 şiirin de 488’i telif, 13’ü tercümedir. 488 telif şiirin çok büyük bir kısmı yeni tarzda şiirlerden oluşurken, dönemin âşıklarından

Âşık Cehdi (Veysel Cehdi Kut), Âşık Feryadı, Âşık Sefil Selimi ve Âşık Şevki Esen isimlerinin az da olsa halk şiiri formunda manzumeler kaleme aldığı görülmektedir.

Nesirlerde ise konu ve tür bakımından daha fazla çeşitlilik olduğu görülmektedir. İlk sayıdan itibaren dergide Bülent Habora, Edip Kemâl, Baki Özdemir, Galip Terim gibi isimlerin kaleminden çıkmış hikâyelere; İsmet Kemal Karadayı, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Fuat Ağapınar, Tekin Yılmaz gibi isimlerin kaleminden çıkmış öykülere rastlanmaktadır. Galip Terim, Orhan Hançerlioğlu, Nabi Sami Özerdim gibi isimlerin söyleşileri ile Tahir Kutsi Makal'ın röportajı da dergi içerisinde yer almaktadır. İbrahim Aslanoğlu, "Halk Pınarından Damlalar" başlıklı dizi yazısını *Su*'da neşretmiş olup burada halkbilimi adına kıymetli verileri dönemin okuyucusuna sunmuş, araştırmacılara ise miras bırakmıştır. Hüseyin Öztürk tarafından halk eğitimi, kamu eğitimi, milli eğitim, eğitim sistemimiz gibi eğitimin farklı alanları hakkında yazılar da yine dergi içerisinde yer almaktadır. Yine dönemin müzik, resim ve tiyatrosuna dair yazılara da derginin sayfalarında sıklıkla denk gelinmektedir.

Çalışmanın buraya kadar olan kısmında *Su* dergisinin künye bilgileri, yazar ve çizer kadrosu ile içeriği hakkında birtakım bilgiler verilmiştir. Genel hatlarıyla tanıtımı yapılan dergi, aşağıda yer alan sayılarına göre bibliyografyası verilerek ilerleyen süreçte gerek dergi hakkında gerek Sivas basını gerekse de yazar kadrosunda yer alan isimler üzerine yapılacak çalışmalara öncülük edecektir. Bibliyografya, derginin sayılarına göre kronolojik şekilde verilmiştir.

3. *Su* Dergisinin Sayılarına Göre Bibliyografyası

1. Sayı (Şubat 1961)

- Su (1961). "Atatürk'ten". *Su*. S. 1, s. Ön kapak iç yüzü.
- Su (1961). "Çıkarken". *Su*. S. 1, s. 1.
- Geçer, İlhan (1961). "Tenkide Dair". *Su*. S. 1, s. 2-3.
- Kırca, Cemal (1961). "Sonbahar Ezgisi". *Su*. S. 1, s. 2.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1961). "Dörtlükler". *Su*. S. 1, s. 3.
- Yağcıoğlu, Halim (1961). "Hayata Şarkı". *Su*. S. 1, s. 3.
- Önder, Mehmet (1961). "Mevlâna'da Türkçe ve Türk Atasözleri". *Su*. S. 1, s. 4-5.
- Şentürk, Ahmet Tufan (1961). "Ümit". *Su*. S. 1, s. 4.
- Hahcı, Fevzi (1961). "Öyle Olsun". *Su*. S. 1, s. 5.
- Belli, Şemsi (1961). "Çay Balığı". *Su*. S. 1, s. 5.
- Öztürk, Hüseyin (1961). "Halk Eğitimi". *Su*. S. 1, s. 6-7.
- Aygüven, (Nevzat) Nami (1961). "Buruk Gerçek". *Su*. S. 1, s. 7.
- Şahin, Kadim (1961). "Ayrılık Sonrası". *Su*. S. 1, s. 8.
- Çekinmez, Sadettin (1961). "Unutamadım". *Su*. S. 1, s. 8.
- Taşkın, Metin (1961). "Zamansız Yağan Kar". *Su*. S. 1, s. 9.
- Zeyrek, Hazım (1961). "Hacel Anam". *Su*. S. 1, s. 9.
- Yalçın, Mehmet Ali (1961). "Dilde Bir Türkçülük Hareketinin Düşündürdükleri". *Su*. S. 1, s. 10.
- Serezli, Hulûsi (1961). "Özlem Tüten". *Su*. S. 1, s. 10.
- Bakiler, Yavuz Bülent (1961). "Üsküdarlı Kız". *Su*. S. 1, s. 11.
- Uysal, Halil (1961). "Kitaplar Arasından: Nisan Hatırası". *Su*. S. 1, s. 12.
- Cengiz, Atif (1961). "Tiyatro Konuşmaları: Gergedan". *Su*. S. 1, s. 13.

Kemahlı, H. (1961). "Hikâye: Çıt Dedi". *Su*. S. 1, s. 14-16.

Gedikoğlu, Kâmuran (1961). "Gerçek Budur". *Su*. S. 1, s. 14.

İşeri, Ekrem (1961). "Aradığım Şey". *Su*. S. 1, s. 15.

Terim, Galip (1961). "Geçen Yıllar". *Su*. S. 1, s. 16.

Bozkurt, Aytekin (1961). "Tutkusuz Adam". *Su*. S. 1, s. 16.

2. Sayı (Mart 1961)

Su (1961). "Aydan Ay". *Su*. S. 2, s. 2.

Geçer, İlhan (1961). "Sanata Dair". *Su*. S. 2, s. 3.

Özerdim, S(ami) N(abi) (1961). "Bilmek - Yazmak". *Su*. S. 2, s. 4-5.

Attılâ, Osman (1961). "Bir Yüz Ki Tan Yeri Aydınlığında". *Su*. S. 2, s. 4.

Burdurlu, İbrahim Zeki (1961). "Benli Şiirler". *Su*. S. 2, s. 5.

Belli, Şemsi (1961). "Eskici". *Su*. S. 2, s. 5.

Şendil, Sabih (1961). "Ayda Bir: Sanatçı Sanatını Nasıl Öldürür". *Su*. S. 2, s. 6-7.

Ünsal, Abdüllâtif M. (1961). "Abitname". *Su*. S. 2, s. 6.

Orhan, Tarık (1961). "Aşk İçinde". *Su*. S. 2, s. 7.

Yağcıoğlu, Halim (1961). "Eleştiri Yönsüz Olmalıdır". *Su*. S. 2, s. 8.

Aygüven, Nevzat Nami (1961). "Sönüverdi Mi". *Su*. S. 2, s. 8.

Önder, Mehmet (1961). "Mevlânada Türkçe ve Türk Atasözleri". *Su*. S. 2, s. 9.

Zeyrek, Hazım (1961). "Travellâ". *Su*. S. 2, s. 10.

Çekinmez, Sadettin (1961). "Yitik Yıllar". *Su*. S. 2, s. 10.

Okatan, Yener (1961). "Mezarçı". *Su*. S. 2, s. 11.

Şahin, Kadim (1961). "Anam". *Su*. S. 2, s. 11.

Öztürk, Hüseyin (1961). "Kamu Eğitimi". *Su*. S. 2, s. 12-13.

İnce, Ergun (1961). "Dudakları". *Su*. S. 2, s. 13.

Bakiler, Yavuz Bülent (1961). "Kitaplar Arasından: Uykusuz Trenler". *Su*. S. 2, s. 14-15.

Balı, Mustafa T. (1961). "Aşk ve İnsanlık". *Su*. S. 2, s. 15.

Terim, Galip (1961). "Hikâye: Leylâ'nın Çilesi". *Su*. S. 2, s. 16-17.

Cömert, Bedrettin (1961). "Roma Mektupları". *Su*. S. 2, s. 17.

Ateş (1961). "Anlamsız Yaşama". *Su*. S. 2, s. 18.

Altuğ, Sevdin (1961). "Dönüş". *Su*. S. 2, s. 18.

Elçioğlu, Ahmet (1961). "Güneş". *Su*. S. 2, s. 18.

Yıldız, Ö. Cahit (1961). "Kırışan Çizgiler". *Su*. S. 2, s. 18.

Karahan, Abdullah (1961). "Anlamsız". *Su*. S. 2, s. 18.

Akalm, Bülent Balkır (1961). "Vur Oynasın". *Su*. S. 2, s. 18.

3. Sayı (Nisan 1961)

Su (1961). "Aydan Aya". *Su*. S. 3, s. 2.

- Su (1961). “Kardeşlik Haftası”. *Su*. S. 3, s. 3.
- Öztürk, Hüseyin (1961). “Kültüre Dair”. *Su*. S. 3, s. 4-5.
- Çağlar, Behçet Kemal (1961). “Bir Sivas Akşamı”. *Su*. S. 3, s. 4.
- Kansu, Ceyhan Atuf (1961). “Sivas Toprağı”. *Su*. S. 3, s. 6-7.
- Geçer, İlhan (1961). “Güz Duyguları”. *Su*. S. 3, s. 7.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1961). “Ya...”. *Su*. S. 3, s. 7.
- Şendil, Sabih (1961). “Ayda Bir: Sıra Leğen Örtüsüne Geldi”. *Su*. S. 3, s. 8-9.
- Terim, Galip (1961). “Sen ve Ben”. *Su*. S. 3, s. 8.
- Belli, Şemsi (1961). “Deniz Kızı”. *Su*. S. 3, s. 9.
- Şahin, Kadim (1961). “Gerçek Dünyam”. *Su*. S. 3, s. 10.
- Çekinmez, Sadettin (1961). “Beklenen”. *Su*. S. 3, s. 10.
- Taşkın, Metin (1961). “Çiçek De Yalnızdı Ben De”. *Su*. S. 3, s. 11.
- Zeyrek, Hazım (1961). “Kahvelerin Değişen Adı”. *Su*. S. 3, s. 11.
- Dil, Şahinkaya (1961). “Kitaplar Arasından: İki Kitap”. *Su*. S. 3, s. 12-13.
- Aygüven, Nevzat Nami (1961). “Varlık”. *Su*. S. 3, s. 12.
- Cengiz, Atıf (1961). “Tiyatro Konuşmaları: Tekdüze Yaşamalar”. *Su*. S. 3, s. 14.
- İşeri, Ekrem (1961). “Benim Hülyam”. *Su*. S. 3, s. 14.
- Orhan, Tarık (1961). “İçimdeki Ses”. *Su*. S. 3, s. 15.
- Başara, Kemal (1961). “Müzik Görüşleri: Sanat Müziğinde Folklorun Önemi”. *Su*. S. 3, s. 16.
- Gedikoğlu, Ramazan (1961). “Yıldızınızı Alın”. *Su*. S. 3, s. 16.
- Gökşin, Şafak (1961). “Hikâye: Deniz Minareleri”. *Su*. S. 3, s. 17.
- Sönmez, Veysel (1961). “Siyah - Beyaz”. *Su*. S. 3, s. 17.
- Tozalan, Zafer (1961). “İtiraf”. *Su*. S. 3, s. 18.
- Karaçorlu, Burhan (1961). “Değişen Kişi”. *Su*. S. 3, s. 18.
- Kapıcı, İlhami (1961). “Se. Beye Mektup”. *Su*. S. 3, s. 18.
- Ersoy, Kutman (1961). “Kırmızı – Bejli’ye”. *Su*. S. 3, s. 18.
- Yurtsever, Ahmet (1961). “Karışır”. *Su*. S. 3, s. 18.

4. Sayı (Mayıs 1961)

- Su (1961). “Aydan Aya”. *Su*. S. 4, s. 2.
- Kansu, Ceyhan Atuf (1961). “Sivas’tan 27 Mayıs’a”. *Su*. S. 4, s. 3.
- Özerdin, S(ami) N(abi) (1961). “27 Mayıs”. *Su*. S. 4, s. 4.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1961). “Bayraklaşa Bayraklaşa – Türk Gençliğine Armağan”. *Su*. S. 4, s. 5.
- Öztürk, Hüseyin (1961). “Gürsel Paşa ve Milli Eğitim Hamlesi”. *Su*. S. 4, s. 6-7.
- Çağlar, Behçet Kemal (1961). “Zaralılar Seyrederken”. *Su*. S. 4, s. 7.
- Önder, Mehmet (1961). “Sanat Tarihi: Sivas’ta Konyalı Bir Selçuklu Mimarı”. *Su*. S. 4, s. 8.

- Ergüven, Abdullah Rıza (1961). “Duruk Bir Denizdi Anılarım”. *Su*. S. 4, s. 9.
- Şahin, Kadim (1961). “Kemalim”. *Su*. S. 4, s. 10.
- Çekinmez, Sadettin (1961). “27 Mayıs”. *Su*. S. 4, s. 10.
- Zeyrek, Hazım (1961). “Bir Kanat Çırpı Üstümüzde”. *Su*. S. 4, s. 11.
- Orhan, Tarık (1961). “Sen Bizim İçin Yüce Olan Her Şeydesin”. *Su*. S. 4, s. 11.
- Şendil, Sabih (1961). “Ayda Bir: Dam Üstünde Saksığan”. *Su*. S. 4, s. 12-13.
- Yıldız, Ömer Cahit (1961). “Bugün 27 Mayıs”. *Su*. S. 4, s. 12.
- Bakiler, Yavuz Bülent (1961). “İstanbul Türküsü”. *Su*. S. 4, s. 13.
- Çakıt, Tekin (1961). “Kitaplar Arasından: Kabak Yazısı”. *Su*. S. 4, s. 14.
- Başara, Kemal (1961). “Müzik Görüşleri: Mutlu Günlere Özlem”. *Su*. S. 4, s. 15.
- Say, Zehra (1961). “Kara Çarşaf Nene Gerek”. *Su*. S. 4, s. 15.
- Elikaraoğlu, S. (1961). “Resim Üzerine: Kilime Özentisi”. *Su*. S. 4, s. 16.
- Karakoç, Ertuğrul (1961). “Hikâye: Kayacık Sokağı”. *Su*. S. 4, s. 17-18.
- Şahan, Güner (1961). “Gideceğim Bu Şehirden”. *Su*. S. 4, s. 17.
- Terim, Galip (1961). “Neclâ”. *Su*. S. 4, s. 18.
- 5. Sayı (Haziran 1961)**
- Su (1961). “Aydan Aya”. *Su*. S. 5, s. 2.
- Özerdim, Sami N(abi) (1961). “Bize En Gerekli Olan”. *Su*. S. 5, s. 3.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1961). “Yazmak Gereksinmesi ve Şiir”. *Su*. S. 5, s. 4-5.
- Yağcıoğlu, Halim (1961). “İlk Pırıltı”. *Su*. S. 5, s. 4.
- Geçer, İlhan (1961). “Romantica”. *Su*. S. 5, s. 5.
- Öztürk, Hüseyin (1961). “Kamu Eğitiminde El Sanatlarının Önemi”. *Su*. S. 5, s. 6-7.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1961). “Hele”. *Su*. S. 5, s. 7.
- Ertuğay, M. Celâl (1961). “Atatürk Dediğimiziz”. *Su*. S. 5, s. 8-9.
- Ceylân, Faik Sabri (1961). “Seninle”. *Su*. S. 5, s. 9.
- Şahin, Kadim (1961). “Bir Gece Yarısı”. *Su*. S. 5, s. 10.
- Çekinmez, Sadettin (1961). “Senden Önce”. *Su*. S. 5, s. 10.
- Zeyrek, Hazım (1961). “İp”. *Su*. S. 5, s. 11.
- Çiftçi, Abdullah Edip (1961). “Gün Işığında Yaşamak”. *Su*. S. 5, s. 11.
- Şendil, Sabih (1961). “Ayda Bir: Spor... Spor... Spor...”. *Su*. S. 5, s. 12-13.
- Ercilli, Aykut (1961). “Dönecek Misin?”. *Su*. S. 5, s. 13.
- Belli, Şemsi (1961). “Kitaplar Arasından: Kendini Bulan Adam”. *Su*. S. 5, s. 14.
- Başara, Kemal (1961). “Müzik Görüşleri: Atatürk ve Müzik”. *Su*. S. 5, s. 15.
- Atmaca, Battal (1961). “Yaşantılar: Bitmiyen Yokuş”. *Su*. S. 5, s. 16.
- Özdil, Türkân (1961). “Hikâye: Namuslu Kadın”. *Su*. S. 5, s. 17-18.
- Şahan, Güner (1961). “Adsız Şiir”. *Su*. S. 5, s. 18.

6. Sayı (Temmuz 1961)

- Su (1961). “Aydan Aya”. *Su*. S. 6, s. 2.
- Su (1961). “Ak Devrimle Gelenler”. *Su*. S. 6, s. 3.
- Özerdim, Sami N(abi) (1961). “İnsan Yetiştirmek İnsan Harcamak”. *Su*. S. 6, s. 4-5.
- Çağlar, Behçet Kemal (1961). “Dördüncü Cemre”. *Su*. S. 6, s. 5.
- Öztürk, Hüseyin (1961). “Gerçekçi Sanat Üzerine”. *Su*. S. 6, s. 6-7.
- Ünsal, Abdüllâtif M. (1961). “II”. *Su*. S. 6, s. 7.
- Geçer, İlhan (1961). “Yeni Türk Şiirinde İstanbul ve Boğaziçi”. *Su*. S. 6, s. 8-9.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1961). “Bulunmuş Mektuplar: “Evlada” Neden?”. *Su*. S. 6, s. 10.
- Ertuğay, M. Celâl (1961). “Atatürk Dediğimiziz”. *Su*. S. 6, s. 11-13.
- Sarar, İsmail Ali (1961). “Sokak Lambaları”. *Su*. S. 6, s. 12.
- Ercilli, Aykut (1961). “Rüyâda Kalan”. *Su*. S. 6, s. 13.
- Zeyrek, Hazım (1961). “Ray Demirleri”. *Su*. S. 6, s. 14.
- Çekinmez, Sadettin (1961). “Kırık Yaşantı”. *Su*. S. 6, s. 14.
- Şahin, Kadim (1961). “Bir Gece Yarısı”. *Su*. S. 6, s. 15.
- Orhan, Tarık (1961). “Garip”. *Su*. S. 6, s. 15.
- Şendil, Sabih (1961). “Ayda Bir: Zararlı Çocuk Yayınları”. *Su*. S. 6, s. 16-17.
- Altuğ, Sevdin (1961). “Arzuhal”. *Su*. S. 6, s. 17.
- Aşkun, Vehbi Cem (1961). “Kitaplar Arasından: Divriği Şairleri”. *Su*. S. 6, s. 18-19.
- Elikaraoğlu, S. (1961). “Çalışan Türk Kadını”. *Su*. S. 6, s. 20.
- Cengiz, Atif (1961). “Tiyatro Konuşmaları: Sanatçının Sorumluluğu Ama...”. *Su*. S. 6, s. 21-22.
- Çalkavur, Çağlar (1961). “Karanlık”. *Su*. S. 6, s. 22.
- Başara, Kemal (1961). “Açık Oturum: Müzik, Sosyal Alanda Bir Evrim Yapabilir Mi?”. *Su*. S. 6, s. 23-24.
- Kemahlı, H. (1961). “Hikâye: Durak”. *Su*. S. 6, s. 25.
- Tonus, N. Abdullah (1961). “Gerçek Olan”. *Su*. S. 6, s. 25.
- Su (1961). ““Su””. *Su*. S. 6, s. 26.

7. Sayı (Ağustos 1961)

- Su (1961). “Aydan Aya”. *Su*. S. 7, s. 2.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1961). “Sivash Gençlere Mektup”. *Su*. S. 7, s. 3-4.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1961). “Kıbrıs Aynı Vatan”. *Su*. S. 7, s. 5.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1961). “Şiire Dair”. *Su*. S. 7, s. 6.
- Öztürk, Hüseyin (1961). “Uygurlık Eserleri”. *Su*. S. 7, s. 7-8.
- Dil, Şahinkaya (1961). “Bağ Bozumu”. *Su*. S. 7, s. 7.
- Geçer, İlhan (1961). “Yeni Türk Şiirinde İstanbul ve Boğaziçi (2)”. *Su*. S. 7, s. 9-10.

- Burdurlu, İbrahim Zeki (1961). "Efkâr Tepesinden Efkâr Tepesine Dert, Dertsizin Nesine". *Su*. S. 7, s. 11-12.
- Belli, Şemsi (1961). "Ben'de Ben'ler". *Su*. S. 7, s. 12.
- Kemahlı, H. (1961). "Ernest Hemingway Öldü". *Su*. S. 7, s. 13.
- Şahin, Kadim (1961). "Bir Gece Yarısı". *Su*. S. 7, s. 14.
- Çekinmez, Sadettin (1961). "Bir Gel". *Su*. S. 7, s. 14.
- Zeyrek, Hazım (1961). "Ardından". *Su*. S. 7, s. 15.
- Ercilli, Aykut (1961). "Başlığı Silinmiş Şiir". *Su*. S. 7, s. 15.
- Şendil, Sabih (1961). "Ayda Bir: Ansiklopedilerin Kültür Hayatımızdaki Önemi". *Su*. S. 7, s. 16-17.
- Demiray, M. Güner (1961). "Bozkır Havası". *Su*. S. 7, s. 17-18.
- Çiftçi, Abdullah Edip (1961). "Mut Yağmuru". *Su*. S. 7, s. 17.
- Bâkiler, Yavuz Bülent (1961). "Kitaplar Arasından: Kendi Gök Kubbeimiz ve Yahya Kemal". *Su*. S. 7, s. 19-21.
- Başara, Kemal (1961). "Müzik Görüşleri: Okullarımızdaki Müzik Eğitim ve Öğretimi". *Su*. S. 7, s. 22.
- Cengiz, Atıf (1961). "Soyut Resimden Soyut Karikatüre". *Su*. S. 7, s. 23.
- Tozalan, Zafer (1961). "Bir Rüzgâr Esti". *Su*. S. 7, s. 23.
- Uğurlucan, Hasan (1961). "Hikâye: Boyacı Jaydar". *Su*. S. 7, s. 24-26.
- Osmanoğlu, İbrahim (1961). "İkinci Cumhuriyetin Anayasası Üstüne". *Su*. S. 7, s. 25.
- 8. Sayı (Eylül 1961)**
- Su (1961). "Aydan Aya". *Su*. S. 8, s. 2.
- Özerdim, Sami N(abi) (1961). "Su'ya Mektup: Beni Saran Konu". *Su*. S. 8, s. 3.
- Karayazı, Hüseyin (1961). "Yeni Rönesans Asyada". *Su*. S. 8, s. 4-5.
- Seghers, Pierre (1961). "Tüleme". (Çev. Abdullah Rıza Ergüven). *Su*. S. 8, s. 4.
- Orhan, Tarık (1961). "Karınca". *Su*. S. 8, s. 5.
- Önder, Mehmet (1961). "Kıbrıs Anıları: Magusa'da Namık Kemal". *Su*. S. 8, s. 6.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1961). "Bugünkü Şiirimiz". *Su*. S. 8, s. 7-8.
- Üstün, Hilmi (1961). "Açıl Kapıları". *Su*. S. 8, s. 7.
- Öztürk, Hüseyin (1961). "Eğitim Sistemimiz". *Su*. S. 8, s. 9-10.
- Demiray, M. Güner (1961). "Bozkır Çocukları". *Su*. S. 8, s. 11-12.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1961). "Dörtlükler". *Su*. S. 8, s. 11.
- Reverdy, Pierre (1961). "Şiir Şiiri Şiire Şiirde". (Çev. Kâmil Muhilsu). *Su*. S. 8, s. 13.
- Dil, Şahinkaya (1961). "Kör Ayşenin Düşü". *Su*. S. 8, s. 14.
- Şahin, Kadim (1961). "Bir Gece Yarısı". *Su*. S. 8, s. 14.
- Zeyrek, Hazım (1961). "Vece Sileman". *Su*. S. 8, s. 15.
- Çekinmez, Sadettin (1961). "Sen". *Su*. S. 8, s. 15.
- Şendil, Sabih (1961). "Ayda Bir: Varlık Dergisi 29 Yaşında". *Su*. S. 8, s. 16-17.

- Kemahlı, H. (1961). “Siz Hiç Sivas’a Geldiniz Mi?”. *Su*. S. 8, s. 18.
- Şendil, Sabih (1961). “Sabih Şendil Diyor Ki”. *Su*. S. 8, s. 19-20.
- Ceylân, Faik Sabri (1961). “Uzaktaki Işık”. *Su*. S. 8, s. 20.
- Arseven, Veysel (1961). “Müzik Görüşleri: Cesar’ın Hakkı.....”. *Su*. S. 8, s. 21-22.
- Tonus, M. Abdullah (1961). “Uykusuz 24’lerin Düşü”. *Su*. S. 8, s. 21.
- Başara, Kemal (1961). “Tiyatro Üzerine: ...Ve Tiyatro Adımı Almışlar”. *Su*. S. 8, s. 23.
- Habora, Bülent (1961). “Hikâye: Afrodite’in Kirli Çarşaf Tozu”. *Su*. S. 8, s. 24-25.
- Su (1961). “İki Kitap – Bir Dergi”. *Su*. S. 8, s. 26.

9. Sayı (Ekim 1961)

- Su (1961). “Aydan Aya”. *Su*. S. 9, s. 2.
- Su (1961). “Bizden Olan Bir Hafta”. *Su*. S. 9, s. 3.
- Kansu, Ceyhan Atuf (1961). “Hakkâri Dedikleri”. *Su*. S. 9, s. 4-5.
- Karayazı, Hüseyin (1961). “Bir Güldeste”. *Su*. S. 9, s. 6-7.
- Geçer, İlhan (1961). “Özlemsi”. *Su*. S. 9, s. 7.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1961). “Neyin Nesiydi Bu Kapılar”. *Su*. S. 9, s. 8.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1961). “Ne Biri Ne Öteki Her İkisi De”. *Su*. S. 9, s. 9-10.
- Üstün, Hilmi (1961). “Ağlıyanlar”. *Su*. S. 9, s. 9.
- Öztürk, Hüseyin (1961). “Eğitim Sistemimizin Noksanları”. *Su*. S. 9, s. 11-12.
- Aygüven, Nevzat Nami (1961). “E’li Şiir”. *Su*. S. 9, s. 12.
- Halıcı, Feyzi (1961). “Şiirimizde Aşk ve Kadın”. *Su*. S. 9, s. 13.
- Çekinmez, Sadettin (1961). “Bir Gözki”. *Su*. S. 9, s. 14.
- Şahin, Kadim (1961). “Sonuna Kadar Sen”. *Su*. S. 9, s. 14.
- Zeyrek, Hazım (1961). “Kılayıpsız”. *Su*. S. 9, s. 15.
- Çelik, Nabi (1961). “İkinin Yaşamı”. *Su*. S. 9, s. 15.
- Şendil, Sabih (1961). “Ayda Bir: Yankı Yayınları”. *Su*. S. 9, s. 16-17.
- Ceylân, Faik Sabri (1961). “Aşktan Yana”. *Su*. S. 9, s. 17.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1961). “Kitap Bahçelerinde”. *Su*. S. 9, s. 18-19.
- Geçer, İlhan (1961). “İlhan Geçer Diyor Ki”. *Su*. S. 9, s. 20-21.
- Karabulut, Timur (1961). “Güneydoğu Notları: Balık Koktu Burnuma”. *Su*. S. 9, s. 22.
- Cengiz, Atif (1961). “Pabucu Dama Atılacak Sanat”. *Su*. S. 9, s. 23-24.
- İnal, Yaşar Faruk (1961). “Hah Hah Ha”. *Su*. S. 9, s. 24.
- Habora, Bülent (1961). “Hikâye”. *Su*. S. 9, s. 24-25.
- Ramiz, İnci (1961). “Üç Kere Üç Renk”. *Su*. S. 9, s. 25.

10. Sayı (Kasım 1961)

- Su (1961). “Aydan Aya”. *Su*. S. 10, s. 2.

- Özderim, Sami N(abi) (1961). “Atatürk”. *Su*. S. 10, s. 3.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1961). “Bir Kasabada 10 Kasım”. *Su*. S. 10, s. 4-5.
- Yağcıoğlu, Halim (1961). “Beni Sevmek Demek”. *Su*. S. 10, s. 5.
- Arseven, Veysel (1961). “Eğer Atatürkçü İsek”. *Su*. S. 10, s. 6.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1961). “Bir Işık Anıt - Kabirde”. *Su*. S. 10, s. 7.
- Öztürk, Hüseyin (1961). “Atatürk ve Devrimleri”. *Su*. S. 10, s. 8-9.
- Zeyrek, Hazım (1961). “Gusura Galma”. *Su*. S. 10, s. 9.
- [İmzasız] (1961). “Atatürk Diyor Ki”. *Su*. S. 10, s. 10.
- Necatigil, Behçet (1961). “Önce Denilenlerden: Atatürk’ü Duymak”. *Su*. S. 10, s. 11.
- Külebi, Cahit (1961). “XIII”. *Su*. S. 10, s. 11.
- [İmzasız] (1961). “Ülkede Atatürk”. *Su*. S. 10, s. 12.
- [İmzasız] (1961). “Acunda Atatürk”. *Su*. S. 10, s. 13.
- Su (1961). “Bugün Atatürk Var Mı?”. *Su*. S. 10, s. 14-15.
- Şendil, Sabih (1961). “Ayda Bir: Yanlış Anlaşılmak”. *Su*. S. 10, s. 16.
- Geçer, İlhan (1961). “Kitaplar Arasından: Bir Çatı Altında”. *Su*. S. 10, s. 17-18.
- Üstün, Hilmi (1961). “Büyük Yağmur”. *Su*. S. 10, s. 17.
- Karabulut, Timur (1961). “Güney Doğu Notları: Yitik Anılar Ardından”. *Su*. S. 10, s. 19.
- Belli, Şemsi (1961). “Şemsi Belli Diyor Ki”. *Su*. S. 10, s. 20-21.
- Kiyat, Mehmet (1961). “Ata’lı Vatan”. *Su*. S. 10, s. 21.
- Başara, Kemal (1961). “Müzik Üzerine: Çağdaş Müziğin Durumu”. *Su*. S. 10, s. 22-23.
- Yıldız, Ömer Cahit (1961). “Taşradan”. *Su*. S. 10, s. 23.
- Habora, Bülent (1961). “Hikâye: Kirli Kızların Korosu”. *Su*. S. 10, s. 24-25.
- 11. Sayı (Aralık 1961)**
- Su (1961). “Aydan Aya”. *Su*. S. 11, s. 2.
- Taşan, Berin (1961). “‘Su’ – Ya Açık Mektup”. *Su*. S. 11, s. 3.
- Su (1961). “Mevlâna ve Evrenselizm”. *Su*. S. 11, s. 4-5.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1961). “Gülerek Karşıyorum Seni Özlem”. *Su*. S. 11, s. 5.
- Eliot, T. S. (1961). “Eleştirmenin Fonksiyonu”. (Çev. Hüseyin Karayazı). *Su*. S. 11, s. 6.
- Ceylân, Faik Sabri (1961). “Taş Bebekler”. *Su*. S. 11, s. 7.
- Önder, Mehmet (1961). “Ziya Gökalp Müzesi”. *Su*. S. 11, s. 8.
- Öztürk, Hüseyin (1961). “Dil, Kültür ve Sanat”. *Su*. S. 11, s. 9-10.
- Semercioğlu, Ünal (1961). “Karanlıkta Adamların”. *Su*. S. 11, s. 10.
- Çelik, Nabi (1961). “Şiir Nedir Ne Değildir”. *Su*. S. 11, s. 11-12.
- Üstün, Hilmi (1961). “Silgi”. *Su*. S. 11, s. 12.
- Karadayı, İsmet Kemal (1961). “Öyküsel Deneme: Anılar.. Anılar..”. *Su*. S. 11, s. 13.
- Çekinmez, Sadettin (1961). “Günler ve Geceler Dolusu”. *Su*. S. 11, s. 14.

- Şahin, Kadim (1961). “Umutlarım Ekintarları”. *Su*. S. 11, s. 14.
- Zeyrek, Hazım (1961). “A - He”. *Su*. S. 11, s. 15.
- Şendil, Sabih (1961). “Ayda Bir: Gazete Karşısında Okuyucu”. *Su*. S. 11, s. 16-17.
- Ertan, Birsen (1961). “Sabahlıyan Uslar”. *Su*. S. 11, s. 17.
- Geçer, İlhan (1961). “Kitaplar Arasından: Munis Faik Ozansoy ve Son Eserleri”. *Su*. S. 11, s. 18-19.
- Demiray, M. Güner (1961). “Özür Dilerim Uygarlık”. *Su*. S. 11, s. 20.
- Özerdim, Sami N(abi) (1961). “Samih N. Özerdim Diyor Ki”. *Su*. S. 11, s. 21-22.
- Başara, Kemal (1961). “Tiyatro Üzerine: Tiyatro’da Varoluşçuluk”. *Su*. S. 11, s. 23.
- Su (1961). “Kasımda – Üç Dergi”. *Su*. S. 11, s. 24.
- Habora, Bülent (1961). “Hikâye: Güneş Çiçeği”. *Su*. S. 11, s. 25.

12. Sayı (15 Ocak 1962)

- Su (1962). “Aydan Aya”. *Su*. S. 12, s. 2.
- Özerdim, Sami N(Abi) (1962). “Çağlar - Kişiler”. *Su*. S. 12, s. 3.
- Öztürk, Hüseyin (1962). “Yazar ve Erdemlilik”. *Su*. S. 12, s. 4-5.
- Geçer, İlhan (1962). “Kıvanç İçinde”. *Su*. S. 12, s. 5.
- Önder, Mehmet (1962). “Kıbrıs’taki Tarihi Servetlerimiz”. *Su*. S. 12, s. 6-7.
- Abd’al Mesrur (1962). “Yeldaya Mektup”. *Su*. S. 12, s. 7.
- Karadayı, İsmet Kemal (1962). “Öyküsel Deneme: Binkez - Binyıl”. *Su*. S. 12, s. 8.
- Demiray, Mehmet Güner (1962). “Sesler”. *Su*. S. 12, s. 9.
- İnal, Yaşar Faruk (1962). “Başlıksız Şiir”. *Su*. S. 12, s. 9.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1962). “Kitap Bahçelerinde”. *Su*. S. 12, s. 10-11.
- Şahin, Kadim (1962). “Özlem”. *Su*. S. 12, s. 12.
- Çekinmez, Sadettin (1962). “Yaşamak Üstüne”. *Su*. S. 12, s. 12.
- Zeyrek, Hazım (1962). “Zülce”. *Su*. S. 12, s. 13.
- Şendil, Sabih (1962). “Ayda Bir: Güldürge – Bir Cevap – Ve Diğerleri...”. *Su*. S. 12, s. 14-15.
- Kemahlı, H. (1962). “Öhö Dedi”. *Su*. S. 12, s. 16.
- Heine, Heinrich (1962). “Geceleri Kamarada”. (Çev. Halil Uysal). *Su*. S. 12, s. 17.
- Arseven, Veysel (1962). “Bir Milletın Kalkınmasında Müziğin Rolü”. *Su*. S. 12, s. 18-19.
- Ceylân, Faik Sabri (1962). “Akdeniz Gölü”. *Su*. S. 12, s. 19.
- Habora, Bülent (1962). “Hikâye: Yağmur İçinde...”. *Su*. S. 12, s. 20-21.
- Ramiz, İnci (1962). “Mavi Bulut Düştü”. *Su*. S. 12, s. 20.
- Üstün, Hilmi (1962). “Yorgunca”. *Su*. S. 12, s. 21.

13. Sayı (15 Şubat 1962)

- Su (1962). “Aydan Aya”. *Su*. S. 13, s. 2.
- Su (1962). “365 Gün”. *Su*. S. 13, s. 3.

- Kansu, Ceyhun Atuf (1962). "Atatürk'ün Hayat Değerleri". *Su*. S. 13, s. 4-5.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1962). "Ahmet Hamdi Tanpınar". *Su*. S. 13, s. 6-7.
- Abd'al Mesrur (1962). "Bozulmuş Bir Salıncağın Gözyaşımı Siliyorduk". *Su*. S. 13, s. 6.
- Yağcıoğlu, Halim (1962). "Anadolu Çağırıyor". *Su*. S. 13, s. 8.
- Aşkun, Vehbi Cem (1962). "Edebî Sohbet: Su İki Yaşında". *Su*. S. 13, s. 9-10.
- Üstün, Hilmi (1962). "O". *Su*. S. 13, s. 10.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1962). "Öyküsel Deneme: Bomba". *Su*. S. 13, s. 11.
- Zeyrek, Hazım (1962). "Şiiit". *Su*. S. 13, s. 12.
- Çekinmez, Sadettin (1962). "Bir Ömür Boyu". *Su*. S. 13, s. 12.
- Şahin, Kadim (1962). "Bir Körün Değneğindeki Susukluğu". *Su*. S. 13, s. 13.
- Öztürk, Salih Zeki (1962). "Uyandırma". *Su*. S. 13, s. 13.
- Şendil, Sabih (1962). "Ayda Bir: Metin Eloğlu'nun Konuşması – Bir Yıldız Daha Düştü – Böyle Eleştirme Olmaz – Köy Enstitüleri Açılmalıdır". *Su*. S. 13, s. 14-15.
- Sönmez, Veysel (1962). "Bütün Kapılar Varlığına Açılacak". *Su*. S. 13, s. 15.
- Karakan, Hüseyin (1962). "Su Dergisine Açık Mektup". *Su*. S. 13, s. 16.
- Geçer, İlhan (1962). "Kitaplar Arasında: Karanlıkta Bir Ağaç". *Su*. S. 13, s. 17-18.
- Uğurlucan, Hasan (1962). "Göçecekmiyiz". *Su*. S. 13, s. 19.
- Habora, Bülent (1962). "Hikâye: Ceviz Ağacı Sevgisi". *Su*. S. 13, s. 20.

14. Sayı (15 Mart 1962)

- Özerdim, Sami N(abi) (1962). "Tank ile Şiir". *Su*. S. 14, s. 3.
- Karayazı, Hüseyin (1962). "Tanpınar". *Su*. S. 14, s. 4-5.
- Ceylân, Faik Sabri (1962). "Rüzgâr Gülü". *Su*. S. 14, s. 5.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1962). "Felsefeye Değın Düşünüş ve Sanat". *Su*. S. 14, s. 6-8.
- Kıyat, Mehmet (1962). "Yaşamın Bittiği Yerde Yaşamak". *Su*. S. 14, s. 7.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1962). "Dönemecini Verin Yolların Bana". *Su*. S. 14, s. 9.
- Öztürk, Hüseyin (1962). "Sanatçı ve Toplum". *Su*. S. 14, s. 10-11.
- Semercioğlu, Ünal (1962). "Nü'lere Durduk". *Su*. S. 14, s. 11.
- Zeyrek, Hazım (1962). "Gada". *Su*. S. 14, s. 12.
- Çekinmez, Sadettin (1962). "Azat Ettim". *Su*. S. 14, s. 12.
- Şahin, Kadim (1962). "Yalan Dünya". *Su*. S. 14, s. 13.
- Öner, Zeki (1962). "Dişi Çağrı". *Su*. S. 14, s. 13.
- Şendil, Sabih (1962). "Ayda Bir: Dereden Tepeden Notlar". *Su*. S. 14, s. 14-15.
- Karabulut, Timur (1962). "Güneydoğu Notları: Yitik Anılar Ardından". *Su*. S. 14, s. 16.
- Geçer, İlhan (1962). "Kişiler Arasından: Cam Parçası". *Su*. S. 14, s. 17-18.
- Kupacı, İlhami (1962). "Unutulmak". *Su*. S. 14, s. 17.
- Tonus, N. Abdullah (1962). "Dostçam'a". *Su*. S. 14, s. 18.

Demiray, Mehmet Güner (1962). "Güssün Bacı". *Su*. S. 14, s. 19.

Güven, Özcan (1962). "Hikâye: Üşümüşler". *Su*. S. 14, s. 20-21.

Üstün, Hilmi (1962). "Ertesi Sabahlar". *Su*. S. 14, s. 20.

Ramiz, İnci (1962). "Güneşteki Karanlık". *Su*. S. 14, s. 21.

15. Sayı (Mayıs 1962)

Su (1962). "Aydan Aya". *Su*. S. 15, s. 2.

Su (1962). "Bolu'daki Edebiyat Matinesi". *Su*. S. 15, s. 3.

Dağlarca, Fazıl Hüsnü (1962). "Sivas Anıları". *Su*. S. 15, s. 4.

Öngören, Veysel (1962). "Tarzın Kendi Eleştirmesi". *Su*. S. 15, s. 5-6.

Ceylân, Faik Sabri (1962). "Opera Dönüşü Düşeceğim Ayaklarına". *Su*. S. 15, s. 6.

Burdurlu, İbrahim Zeki (1962). "Yalancılığımız ve Halk Eğitimi". *Su*. S. 15, s. 7-8.

Sergen, Semih (1962). "Yalnız Kadın Çıkmazı". *Su*. S. 15, s. 8.

Karadayı, İsmet Kemâl (1962). "Öyküsel Deneme: Eğitiveri, Yerce (Mahalle)Miz ve Rukiye". *Su*. S. 15, s. 9.

Örnek, Sedat Veyis (1962). "İlonka'ya Mektup". *Su*. S. 15, s. 10-11.

İbnül Ahnef (1962). "Eski Bir Arap Şiiri: Sa'da Yakarıyorum". (Çev. Hüseyin Karayazı). *Su*. S. 15, s. 10.

Uçar, R. (1962). "Karamsar". *Su*. S. 15, s. 11.

Zeyrek, Hazım (1962). "Gardaş". *Su*. S. 15, s. 12.

Çekinmez, Sadettin (1962). "Akşamlar İnce". *Su*. S. 15, s. 12.

Şahin, Kadim (1962). "Sen". *Su*. S. 15, s. 13.

Kupacı, İlhami (1962). "Susunca Sevmemek". *Su*. S. 15, s. 13.

Şendil, Sabih (1962). "Ayda Bir: Geçen Ayın Notları". *Su*. S. 15, s. 14-15.

Nerval, Gerard De (1962). "Aurelia". (Çev. Abdullah Rıza Ergüven). *Su*. S. 15, s. 16.

Arseven, Veysel (1962). "Çocuk Tiyatroları". *Su*. S. 15, s. 17.

Günsel, Şaika (1962). "Karanlık Sandık Odalarında Dünya". *Su*. S. 15, s. 17.

Çakıt, Tekin (1962). "Kitaplar Arasından: Çağn'da Yeniler". *Su*. S. 15, s. 18-19.

Demiray, Mehmet Güner (1962). "Türkân". *Su*. S. 15, s. 20.

Habora, Bülent (1962). "Hikâye: Kar Beyazlığı". *Su*. S. 15, s. 21.

16. Sayı (Haziran 1962)

Su (1962). "Aydan Aya". *Su*. S. 16, s. 2.

Özerdim, Sami N(abi) (1962). "Yavan İftira". *Su*. S. 16, s. 3.

Su (1962). "Bazımız, Birazımız ve Üç Gün Sonra". *Su*. S. 16, s. 4.

Çekinmez, Sadettin (1962). "Ve Şimdi İşte". *Su*. S. 16, s. 4.

Karadayı, İsmet Kemâl (1962). "Eski Kadın Yeni Kadın ve Kadınlığın Evrimi". *Su*. S. 16, s. 5-6.

Öztürk, Hüseyin (1962). "Dilde Millileşme". *Su*. S. 16, s. 7.

- Önder, Mehmet (1962). “Anadolunun Sanat Şaheserleri”. *Su*. S. 16, s. 8-9.
- Ceylân, Faik Sabri (1962). “Duvar”. *Su*. S. 16, s. 9.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1962). “Daha Büyütmek İçin Yalnızlığımı”. *Su*. S. 16, s. 10.
- Gülüzar, Jülide (1962). “Yankı”. *Su*. S. 16, s. 11.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1962). “Kırın Derinliği”. *Su*. S. 16, s. 12.
- Şahin, Kadim (1962). “Bir Gün”. *Su*. S. 16, s. 12.
- Zeyrek, Hazım (1962). “Bilidar Kişi”. *Su*. S. 16, s. 13.
- Öztürk, Salih Zeki (1962). “Aşkımın Gerçeği”. *Su*. S. 16, s. 13.
- Şendil, Sabih (1962). “Ayda Bir: “Mayıs Ayının Götürdükleri ve Getirdikleri”. *Su*. S. 16, s. 14-15.
- Geçer, İlhan (1962). “Kitaplar Arasından: Sevenler Ölmez”. *Su*. S. 16, s. 16-17.
- Başara, Kemal (1962). “Folklor Üzerine: El Sanatları”. *Su*. S. 16, s. 18.
- Habora, Bülent (1962). “Kısa Öykü: En Güzel Sevgiler...”. *Su*. S. 16, s. 19.
- [İmzasız] (1962). “Türk Dil Kurumu Haberleri”. *Su*. S. 16, s. 20-21.

17. Sayı (Temmuz 1962)

- Su (1962). “Aydan Aya”. *Su*. S. 17, s. 2
- Su (1962). “İki Nokta ve Üst Üste ve Cezayirli”. *Su*. S. 17, s. 3.
- Seyda, Mehmet (1962). “Gelişigüzel”. *Su*. S. 17, s. 4-5.
- Batu, Selâhattin (1962). “Yaban”. *Su*. S. 17, s. 4.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1962). “Eski Kadın – Yeni Kadın ve Kadınlığın Evrimi”. *Su*. S. 17, s.6-7.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1962). “Kutlama”. *Su*. S. 17, s. 8.
- Mütevellioglu, K. (1962). “Resim Üzerine: Hüsnü Züher’in Ağaç Dağlama Sergisi”. *Su*. S. 17, s. 9.
- Öztürk, Hüseyin (1962). “Yetişkin Kişi”. *Su*. S. 17, s. 10-11.
- Yalnız, E. Mahir (1962). “Başaklar Arasında”. *Su*. S. 17, s. 11.
- Ünsal, Abdüllâtif M. (1962). “İstanbulca”. *Su*. S. 17, s. 12.
- Öztürk, Salih Zeki (1962). “Bambular Altında Yatar Lumumba”. *Su*. S. 17, s. 12.
- Abd’al, Mesrur (1962). “Yedinci Dalında Defnenin Bir Göz İzi”. *Su*. S. 17, s. 13.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1962). “Lefke”. *Su*. S. 17, s. 13.
- Şendil, Sabih (1962). “Ayda Bir: Gericilerden Çektiğimiz – Sanat Dergileri ve Gazeteleri – Çoban Ateşleri Gözlerin”. *Su*. S. 17, s. 14-15.
- Çakıt, Tekin (1962). “Kitaplar Arasında: Yaşantı Duvarı – Yorgun Deniz”. *Su*. S. 17, s. 16-17.
- Başara, Kemal (1962). “Folklor Üzerine: Sivas Çorabı”. *Su*. S. 17, s. 18.
- Kupacı, İlhami (1962). “Aşk Üzre Ölüm Örtüsü”. *Su*. S. 17, s. 19.
- Üstün, Hilmi (1962). “Yılların Şarkısı”. *Su*. S. 17, s. 19.
- Tonus, N. Abdullah (1962). “Olan Oldu Ellerim”. *Su*. S. 17, s. 19.
- Habora, Bülent (1962). “Hikâye: Kaplumbağa”. *Su*. S. 17, s. 20.
- Güven, Özcan (1962). “Hikâye: Hep O Bitmezlere”. *Su*. S. 17, s. 21.

18. Sayı (Ağustos 1962)

Su (1962). “Aydan Aya”. *Su*. S. 18, s. 2.

Köksal, Ahmet (1962). “Anadolu – Ölümsüz Kaynak”. *Su*. S. 18, s. 3.

Seyda, Mehmet (1962). “Sivaslı Anılar”. *Su*. S. 18, s. 4-5.

Karadayı, İsmet Kemâl (1962). “Öyküsel Deneme: Hastalık”. *Su*. S. 18, s. 6-7.

Batu, Selâhattin (1962). “Sihirli Işık”. *Su*. S. 18, s. 7.

Önder, Mehmet (1962). “Türkçe’de Mevlânayı Yaşıyan Yunus”. *Su*. S. 18, s. 8.

Ergüven, Abdullah Rıza (1962). “Korkunç Arkadaş”. *Su*. S. 18, s. 9.

Demiray, Mehmet Güner (1962). “Sızır”. *Su*. S. 18, s. 10-11.

Zeyrek, Hazım (1962). “Hasek Yıllar”. *Su*. S. 18, s. 12.

Çekinmez, Sadettin (1962). “Niçin Aynalarda Yalnızım”. *Su*. S. 18, s. 12.

Şahin, Kadim (1962). “Yaşantımızdaki Bir Milyon Nokta”. *Su*. S. 18, s. 13.

Güney, Oben (1962). “Aşk Barbar ve Kıral”. *Su*. S. 18, s. 13.

Şendil, Sabih (1962). “Ayda Bir: Yaşantı Duvarı – Yorgun Deniz – Varlık Dergisi 30 Yaşında –”. *Su*. S. 18, s.14-15.

Ölez, Ş. Avni (1962). “Ölü Şarkı”. *Su*. S. 18, s. 15.

Terim, Galip (1962). “Kitaplar Arasında: Günaydın Anadolu”. *Su*. S. 18, s. 16-17.

Murat, Fatma (1962). “Her Gece”. *Su*. S. 18, s. 17.

Kemahlı, H. (1962). “Siz Hiç Sivas’a Geldiniz Mi (II)”. *Su*. S. 18, s. 18.

Ağapınar, Fuat (1962). “Saklı Ağınlar”. *Su*. S. 18, s. 19.

Gregor, Manfred (1962). “Hikâye: Geliyorlar”. (Çev. Sedat Veyis Örnek). *Su*. S. 18, s. 20.

19. Sayı (Eylül 1962)

Su (1962). “4 Eylül- Sivas”. *Su*. S. 19, s. 3.

Fırat, Adil (1962). “Varlık Dergisi Üzerine”. *Su*. S. 19, s. 4-5.

Dağlarca, Fazıl Hüsnü (1962). “Kocaman Olan”. *Su*. S. 19, s. 5.

Karadayı, İsmet Kemal (1962). “Bulunmuş Mektuplar - Bütün Görevler Kutsaldır”. *Su*. S. 19, s. 6-7.

Öztürk, Hüseyin (1962). “Toplumsal Etkileşme”. *Su*. S. 19, s. 8-9.

Attila, Osman (1962). “Doğduğum Topraklara”. *Su*. S. 19, s. 8.

Yağcıoğlu, Halim- Canbazoğlu, Muttalip (1962). “Kırık Kalpler”. *Su*. S. 19, s. 9.

Örnek, Sedat Veyis (1962). “Acı Bal”. *Su*. S. 19, s. 10.

Ergüven, Abdullah Rıza (1962). “Biz Ot Yığını Olmıyacagız”. *Su*. S. 19, s. 11.

Kemahlı, H. (1962). “Yandaki Oda 4 Eylül”. *Su*. S. 19, s. 12.

Zeyrek, Hazım (1962). “Yarıcı Kürt Bayram”. *Su*. S. 19, s. 13.

Şendil, Sabih (1962). “Ayda Bir - Beşkaza- Şiir Alanında 20 Yıl- Çağdaş Alman Hikâyesi”. *Su*. S. 19, s. 14-15.

Tuncor, Ferit Ragıp (1962). “Kitaplar Arasından - Altın Kumlar”. *Su*. S. 19, s. 16-17.

Terim, Galip (1962). “Nereye Gidiyoruz”. *Su*. S. 19, s. 18-19.

Geçer, İlhan (1962). “Postacıya Sesleniş”. *Su*. S. 19, s. 19.

Naci, Doğan (1962). “–Hikâye- Kivire”. *Su*. S. 19, s. 20-22.

20. Sayı (Ekim 1962)

Gürsel, Cemal (1962). “Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel’in Dil Devriminin 30. Yıldönümü Dolayısı İle Özel Yazısı”. *Su*. S. 20, s. 3.

Su (1962). “Dil Devriminde 30 Yıl”. *Su*. S. 20, s. 4.

Batu, Selâhaddin (1962). “Aydınların Sorumluluğu”. *Su*. S. 20, s. 5.

Özerdim, Sami N(abi). (1962). “Kitaptan Hayata - Memur”. *Su*. S. 20, s. 6.

Beauvoir, Simon de (1962). “Sonuçlama”. Çev. Asım Bezirci. *Su*. S. 20, s. 7-8.

Şahin, Kadim (1962). “Bende Kalan”. *Su*. S. 20, s. 8.

Karadayı, İsmet Kemâl (1962). “Öyküsel Deneme – Tanrılar Tanrılar ve Sonra İnsan”. *Su*. S. 20, s. 9-10.

Çekinmez, Sadettin (1962). “Kaçınıcı Akşam Sarılığında”. *Su*. S. 20, s. 10.

Taşan, Berin (1962). “Ne Yazmalı”. *Su*. S. 20, s. 11.

Yaşar, Ümit (1962). “Florya”. *Su*. S. 20, s. 12-13.

Şendil, Sabih (1962). “Ayda Bir – Eski Dergileri Karıştırırken”. *Su*. S. 20, s. 14-15.

Şimşek, Hasan (1962). “Dolup Boşaldıkça Göğsüm”. *Su*. S. 20, s. 15.

Demiray, M(ehmet). Güner (1962). “Can Toprak Ceyhun Atif Kansu’ya – Bu Yurdun Kız Çocukları”. *Su*. S. 20, s. 16-17.

Terim, Galip (1962). “Kitaplar Arasından – Çok Kapılı Oda...”. *Su*. S. 20, s. 18-19.

Akmen, İ. Ustün (1962). “İnsan ve Doğa”. *Su*. S. 20, s.19.

Habora, Bülent (1962). “Hikâye – Başbaşa...”. *Su*. S. 20, s. 20.

Deniz, Hüseyin (1962). “Yum Gözlerini Ardına”. *Su*. S. 20, s. 21.

Kupacı, İlhami (1962). “Yüzük Taşı”. *Su*. S. 20, s. 21.

Tonus, N. Abdullah (1962). “İşte Oldu”. *Su*. S. 20, s. 21.

21. Sayı (Kasım 1962)

Su (1962). “Atatürk Başlayıştır”. *Su*. S. 21, s. 3.

Kansu, Ceyhun Atuf (1962). “Sivash Ananın Çağrısı”. *Su*. S. 21, s. 4-5.

Attila, Osman (1962). “Atatürk İçin”. *Su*. S. 21, s. 5.

Özerdim, Sami N. (1962). “Atatürk’ün Öğütleri”. *Su*. S. 21, s. 6.

Yalnız, E. Mahir (1962). “Atatürk’ün Karşısında”. *Su*. S. 21, s. 7.

Öztürk, Hüseyin (1962). “Atatürk Dinamizmi”. *Su*. S. 21, s. 8-9.

Zeyrek, Hazım (1962). “Halkta Atatürk”. *Su*. S. 21, s. 9.

Bakiler, Yavuz Bülent (1962). “Yine Mi 10 Kasım”. *Su*. S. 21, s. 10-11, 20-21.

Dağlarca, Fazıl Hüsnü (1962). “Önce Söylenenlerden – Mustafa Kemal’in Kağnısı”. *Su*. S. 21, s. 12.

Seyda, Mehmet (1962). “Roman Üzerinde Konuşmalar”. *Su*. S. 21, s. 14-16.

Terim, Galip (1962). “Erdemlik Üzerine – Ölüler Kitabı...”. *Su*. S. 21, s. 17-18.

Karadayı, İsmet Kemal (1962). “Sinema”. *Su*. S. 21, s. 18.

Çakıt, Tekin (1962). “Kitaplar Arasında – Zonguldak Hikâyeleri”. *Su*. S. 21, s. 19.

Hobora, Bülent (1962). “Hikâye – Sevimli Tanrıça”. *Su*. S. 21, s. 22.

22. Sayı (1 Aralık 1962)

Su (1962), “Mevlâna ve Üç Dizi”. *Su*. S. 22, s. 3.

Köksal, Ahmet (1962). “Ölümünün 689 uncu Yıldönümünde: Yaşayan Mevlânâ”. *Su*. S. 22, s. 4-6.

Özgü, Melâhat (1962). “Sanat ve Estetik”. *Su*. S. 22, s. 7.

Öngören, Veysel (1962). “Şatıroğlu”. *Su*. S. 22, s. 8.

Seyda, Mehmet (1962). “Hırsız-Polis Romanları ve Georges Simenon –I-”. *Su*. S. 22, s. 9-11.

Ergüven, Abdullah Rıza (1962). “Özgürlük, O Benim Yaşamam”. *Su*. S. 22, s. 11.

Mevlâna (1962). “Rubailer”. *Su*. S. 22, s. 12.

Halıcı, Fevzi (1962). “Mevlâna'ya - Yüce Mevlâna”. *Su*. S. 22, s. 13.

Şendil, Sabih (1962). “Ayda Bir – Bir Hikâye – Yaprak Gazetesinin Sayıklamaları”. *Su*. S. 22, s. 14.

Karadayı, İsmet Kemal (1962). “Bulunmuş Mektuplar – Görev Yerleri Memur Kişilerin”. *Su*. S. 22, s. 15.

Şahin, Kadim (1962). “Kitap Arasından – Gölgesiz ve Şairi”. *Su*. S. 22, s. 16.

Su (1962). “Dergiler Arasında: Yelken- Evrim- Zeren- Yeni Gerçek”. *Su*. S. 22, s. 17.

Terim, Galip (1962). “Memleket Sorunları – Eğitim ve Politika...”. *Su*. S. 22, s. 18-19.

Ergin, İbrahim (1962). “Yerden Göğe Düşünmek”. *Su*. S. 22, s. 19.

Akmen, İ. Üstün (1962). “Çaresizlik Tüneli”. *Su*. S. 22, s. 20.

Zeyrek, Hazım (1962). “Sivas Gene Başta”. *Su*. S. 22, s. 21.

Habora, Bülent (1962). “Hikâye: Herkeste Kalan”. *Su*. S. 22, s. 22.

23. Sayı (Ocak 1963)

Su (1963). “Aydan Aya: Türk Kültür Dernekleri Kentimiz Şubesinin Güçlü Başarısı”. *Su*. S. 23, s. 2.

Su (1963). “1963”. *Su*. S. 23, s. 3.

Seyda, Mehmet (1963). “Hırsız-Polis Romanları ve Georges Simenon –II-”. *Su*. S. 23, s. 4, 22.

Sönmez, Veysel (1963). “Sabina”. *Su*. S. 23, s. 5.

Özgü, Melâhat (1963). “Sanat Yaratıcılığını Köstekleyen Nedenler”. *Su*. S. 23, s. 6-7.

Ünsal, Abdüllâtif M. (1963). “Düzen”. *Su*. S. 23, s. 7.

Karadayı, İsmet Kemal (1963). “Bulunmuş Mektuplar – Doktor, Civanım...”. *Su*. S. 23, s. 8-9.

Batu, Selâhattin (1963). “Denizler Tatlı”. *Su*. S. 23, s. 9.

Ağapınar, Fuat (1963). “Odun”. *Su*. S. 23, s. 10-11.

Dalyancı, Bülent (1963). “Kutsal Ölüm Çanları Çalıyordu”. *Su*. S. 23, s. 11.

Zeyrek, Hazım (1963). “Adak Mumum Üç Yandı”. *Su*. S. 23, s. 12.

Çekinmez, Sadettin (1963). “Yoksunluk”. *Su*. S. 23, s. 12.

- Mesrur, Abdal (1963). "Nasılca Öpebildiğim". *Su*. S. 23, s. 13.
- Aldemir, Ataman (1963). "Nöbetçi". *Su*. S. 23, s. 13.
- Demiray, M. Güner (1963). "Can Toprak – Güssün Bacının Yayla Efsaneleri". *Su*. S. 23, s. 14-15.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1963). "Benim Aşkım Delicedir". *Su*. S. 23, s. 15.
- Kemahlı, H. (1963). "Kitaplar Arasından – Takla Göz- Takla Kulak". *Su*. S. 23, s. 16.
- Tonus, N. Abdullah (1963). "Delice Deyiş". *Su*. S. 23, s. 17.
- Terim, Galip (1963). "Günlerin Götürdüğü Getirdiği...". *Su*. S. 23, s. 18-19.
- Yalçın, Bahattin (1963). "Dert Değil Sohbet". *Su*. S. 23, s. 20.
- Kemâl, Edip (1963). "Hikâye – Kıyıda Bir Olay". *Su*. S. 23, s. 21-22.

24. Sayı (1 Şubat 1963)

- Su (1963). "Aydan Aya". *Su*. S. 24, s.2.
- Su (1963). "İki Yıl". *Su*. S. 24, s. 3.
- Seyda, Mehmet (1963). "Fıkracılığımız Üzerine". *Su*. S. 24, s. 4-5.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1963). "Uzak Dağlar". *Su*. S. 24, s. 5.
- Öztürk, Hüseyin (1963). "Sanatta, Öz ve Şekil Noksanlığı". *Su*. S. 24, s. 6-7.
- Dalyancı, Bülent (1963). "Susuz Sevgi". *Su*. S. 24, s. 7.
- Özerdim, Sami N. (1963). "İnsanlar – Hayvanlar". *Su*. S. 24, s. 8.
- Erdönmez, Melisa (1963). "Şarkılıca Şiir". *Su*. S. 24, s. 9.
- Demiray, M. Güner (1963). "Can Toprak'tan – Bir Çiçek Açıyordu Bozkırda". *Su*. S. 24, s. 10-11.
- Kürçer, Ahmet Nesim (1963). "Bir Soruşturma Üzerine". *Su*. S. 24, s. 12.
- Tan, Nail Kaya (1963). "Duvarların Arasındaki Gökyüzü". *Su*. S. 24, s. 13.
- Terim, Galip (1963). "Söyleşi: Kolay Mı İnsan Olmak?!..". *Su*. S. 24, s. 14.
- Şendil, Sabih (1963). "Ayda Bir: – Geç Kalan Kim? – Kuyuda Yusuf – Yeni Ufuklar". *Su*. S. 24, s. 15-16.
- Karadayı, İsmet Kemal (1963). "Öyküsel Deneme – Çin Çin Çin – Dana yahut Kerimin Kuyusu". *Su*. S. 24, s. 17.
- Şahin, Kadim (1963). "Kitaplar Arasından: Yalnızlık". *Su*. S. 24, s. 18-19.
- Semercioğlu, Ünal (1963). "Yaşama Gücü". *Su*. S. 24, s. 19.
- Zeyrek, Hazım (1963). "Sivas Halk ve Veysel Şatıroğlu". *Su*. S. 24, s. 20-21.
- Habora, Bülent (1963). "Kısa Öykü – Cici Kıza Çağrı...". *Su*. S. 24, s. 22.
- Çelebioğlu, Nurten (1963). "Karanlığımı Bölüşen". *Su*. S. 24, s. 22.

25. Sayı (Mart 1963)

- Su (1963). "Aydan Aya". *Su*. S. 25, s. 2
- Su (1963). "Niçin". *Su*. S. 25, s. 3.
- Batu, Selahattin (1963). "Gece Türküsü". *Su*. S. 25, s. 4.
- Deniz, Hüseyin (1963). "Acılı Yaşamak". *Su*. S. 25, s. 4.
- Çekinmez, Sadettin (1963). "Aşk Şehri". *Su*. S. 25, s. 5.

- Kürçer, Ahmet Nesim (1963). “Bu Günkü Ben”. *Su*. S. 25, s. 6.
- Kürçer, Ahmet Nesim (1963). “Bir Kez Geçmiş”. *Su*. S. 25, s. 6.
- Zeyrek, Hazım (1963). “İt Yemezse Irgat Yer”. *Su*. S. 25, s. 7.
- Engin, İbrahim (1963). “Arnavut Biberi”. *Su*. S. 25, s. 8.
- Engin, İbrahim (1963). “Yerden Göğe Düşünmek”. *Su*. S. 25, s. 8.
- Şahin, Kadim (1963). “Merhaba Diyorum İstanbul Uzakları Düşündükçe Sana Yaklaşıyorum”. *Su*. S. 25, s. 9.
- Semercioğlu, Ünal (1963). “Ağaçlar Devrildi Yalnızlığıma”. *Su*. S. 25, s. 10.
- Kupacı, İlhami (1963). “Sevmek Günahları”. *Su*. S. 25, s. 11.
- Su (1963). “Soruşturma Üzerine”. *Su*. S. 25, s. 12.
- Ersoy, Kutman (?) (1963). “Gözlerim Suçludur”. *Su*. S. 25, s. 14.
- Ersoy, Kutman (1963). “Yarım Bardak Aşk”. *Su*. S. 25, s. 14.
- Vakar, Muharrem (1963). “Yağmur Saatleri”. *Su*. S. 25, s. 15.
- Sadıkoglu, Cevat (1963). “Mezarıcı”. *Su*. S. 25, s. 16.
- Veziroğlu, İlder (1963). “Suskun Utkusu”. *Su*. S. 25, s. 16.
- Osmanoğlu, İbrahim (1963). “Karanlığın Çocuğu”. *Su*. S. 25, s. 17.
- Maho, Aziz (1963). “Yiyen”. *Su*. S. 25, s. 17.
- Binbir, Mustafa (1963). “Dellâ”. *Su*. S. 25, s. 18.
- Ünsal, Niyazi (1963). “Soru”. *Su*. S. 25, s. 19.
- Birinci, Mustafa (1963). “Ankara Mektupları”. *Su*. S. 25, s. 19.
- Özdemir, Baki (1963). “Hikâye – Tedirgin”. *Su*. S. 25, s. 20-22.
- Erus, Ö. Ercan (1963). “Mives”. *Su*. S. 25, s. 21.

26. Sayı (Nisan 1963)

- Su (1963). “Dünya Açlıktan Kurtulma Haftası ve Bir Korkulu Söz”. *Su*. S. 26, s. 3.
- Özgül, Melâhat (1963). “Edebiyat Türleri ve Sezgi”. *Su*. S. 26, s. 4.
- Ceylân, Faik Sabri (1963). “Ben Çaresiz Kişiyim”. *Su*. S. 26, s. 5.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1963). “Şiirimizde Memleket”. *Su*. S. 26, s. 6-7.
- Emiralioglu, Mehmet (1963). “Halkçı ve Köycü Reşit Galip”. *Su*. S. 26, s. 8-9.
- Şentürk, Ahmet Tufan (1963). “Telâş”. *Su*. S. 26, s. 9.
- Özerdim, Sami N(abi). (1963). “Gurbet Neresidir...?”. *Su*. S. 26, s. 10.
- Baudelatre, Charles (1963). “Dönüş”. Çev. Bülent Dalyancı. *Su*. S. 26, s. 11.
- Su (1963). “Soruşturma Üzerine”. *Su*. S. 26, s. 12.
- Dil, Şahinkaya (1963). “Kökleri Yenilemek”. *Su*. S. 26, s. 14-15.
- Bâkiler, Yavuz Bülent (1963). “Rüzgârlı Su”. *Su*. S. 26, s. 16-17.
- Ağapınar, Fuat (1963). “Asker Karısı”. *Su*. S. 26, s. 18-19.
- Sepetçioğlu, M(ustafa). Necati (1963). “Öykü – Pencerenin Bu Yanı”. *Su*. S. 26, s. 20-22.

27. Sayı (Mayıs 1963)

- Su (1963). “Aydan Aya: Mevlâna Bilim – Sanat Armağanı. *Su*. S. 27, s. 2.
- Fırat, Adil (1963). “Karmaşa”. *Su*. S. 27, s. 3-4
- Batu, Selâhattin (1963). “Kırık Dökük”. *Su*. S. 27, s. 4.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1963). “Karakedi”. *Su*. S. 27, s. 5.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1963). “Şiirimizde Memleket”. *Su*. S. 27, s. 6-7.
- Kürçer, Ahmet Nesim (1963). “Dilimiz Üzerine”. *Su*. S. 27, s. 8.
- Ceylân, Faik Sabri (1963). “İrmak Boylarında Söylenen”. *Su*. S. 27, s. 9
- Seyda, Mehmet (1963). “İstanbul Mektupları”. *Su*. S. 27, s. 10-11.
- Özerdim, Sami N. (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 27, s. 12.
- Çağlar, Behçet Kemal (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 27, s. 12.
- Kemâl, Edip (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 27, s. 12.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 27, s. 13.
- Öztürk, Salih Zeki (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 27, s. 13.
- Şendil, Sabih (1963). “Bu Aydan Dergiler”. *Su*. S. 27, s. 14-15, 22.
- Terim, Galip (1963). “Yurt Sorunları: İşte Anadolu...”. *Su*. S. 27, s. 16-17.
- Sepetçioğlu, Muazzam N. (1963). “Gölgemiz ve Gözlerimiz”. *Su*. S. 27, s. 17.
- Poyraz, Mehriyat (1963). “Ha... Ne Vardı”. *Su*. S. 27, s. 18.
- Tolunay, Ersen (1963). “Beş Kıta ve Sen”. *Su*. S. 27, s. 18-19.
- Örnek, Sedat Veyis (1963). “Öykü – Cam Önünde”. *Su*. S. 27, s. 20-21.
- Su (1963). “Atatürk’ün Ölümünün 25. Yıldönümü Hazırlıkları”. *Su*. S. 27, s. 22.

28. Sayı (Haziran 1963)

- Fırat, Adil (1963). “Şiirde İmajların Eşitliği”. *Su*. S. 28, s. 3-4.
- Sander, Ergin (1963). “Üşümüş Karısı Adamın”. *Su*. S. 28, s. 4.
- Seyda, Mehmet (1963). “İstanbul Mektubu”. *Su*. S. 28, s. 5-6.
- Kürçer, Ahmet Nesim (1963). “Deneme – Üç Gün”. *Su*. S. 28, s. 7, 22.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1963). “Şiirimizde Memleket”. *Su*. S. 28, s. 8-9.
- Özgü, Melâhat (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 28, s. 10-11.
- Dil, Şahinkaya (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 28, s. 12.
- Hüseyin, Hasan (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 28, s. 13.
- Karabacak, Ahmet B. (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 28, s. 13.
- Şendil, Sabih (1963). “Ayda Bir – Yine Yaprak Dergisi – Şiire Kıyanlar – Güzel Bir Şiir – Din Elden Gidiyor”. *Su*. S. 28, s. 14-15.
- Muşlu, M. Ali (1963). “Kitaplar Arasından – Kartacadan Sana Geliyorum”. *Su*. S. 28, s. 16-17.
- Menteşe, Türkân (1963). “Yorgun Sesleniş”. *Su*. S. 28, s. 18.
- Ağapınar, Fuat (1963). “Kaba Güç”. *Su*. S. 28, s. 18-19.

Tekin, Yılmaz (1963). “Öykü – Korku”. *Su*. S. 28, s. 20-21,22.

29. Sayı (Temmuz 1963)

Su (1963). “Aydan Aya”. *Su*. S. 29, s. 2.

Bezirci, Asım (1963). “Eleştiride Karşılaştırma”. *Su*. S. 29, s. 3-5.

Çekinmez, Sadettin (1963). “Gözlerde Durmak”. *Su*. S. 29, s. 5.

Özerdim, Sami N(abi). (1963). “Bir Padişahın Şiiri Dolayısıyla Türklük Bilinci”. *Su*. S. 29, s. 6-7.

Şahin, Kadim (1963). “Ölü Gözlerinde Gökyüzümüz”. *Su*. S. 29, s. 7.

Kansu, Ceyhun Atuf (1963). “Şiirimizde Memleket”. *Su*. S. 29, s. 8-9.

Burdurlu, İbrahim Zeki (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 29, s. 10-11.

Dalyancı, Bülent (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 29, s. 11.

Şendil, Sabih (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 29, s. 12.

Köksal, Ahmet (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 29, s. 13.

Akmen, Üstün (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 29, s. 13.

Sezer (1963). “Gökyüzünde Bölük Bölük Turnalar”. *Su*. S. 29, s. 14.

Terim, Galip (1963). “Kitaplar Arasından: Cennete Doğru”. *Su*. S. 29, s. 15-16.

Ağapınar, Fuat (1963). “Tanrıdan Beklemek”. *Su*. S. 29, s. 16-17.

Karadayı, İsmet Kemâl (1963). “Betikler- Notlar- Anılar”. *Su*. S. 29, s. 18-19.

Zeyrek, Hazım (1963). “Kartalcalı Ahano”. *Su*. S. 29, s. 19.

Tekin, Yılmaz (1963). “Öykü – Bir Başka Kural”. *Su*. S. 29, s. 20-23.

30. Sayı (Ağustos 1963)

Su (1963). “Aydan Aya”. *Su*. S. 30, s. 2.

Köksal, Ahmet (1963). “Halk Evleri”. *Su*. S. 30, s. 4-5.

Celân, Paul (1963). “İnsan Fırını”. Çev. Kundeyt Şurdum. *Su*. S. 30, s. 5.

Kansu, Ceyhun Atuf (1963). “Şiirimizde Memleket”. *Su*. S. 30, s. 6-8, 23.

Şendil, Sabih (1963). “Ayda Bir – Acı Gerçekler ve Yeni Türk Edebiyatı”. *Su*. S. 30, s. 9-10.

Dağlarca, Fazıl Hüsni (1963). “Karşı’dan: Leylek”. *Su*. S. 30, s. 10.

Bahar, Halil İbrahim (1963). “Karşı’dan: Bozkır”. *Su*. S. 30, s. 10.

Sözen, Gürol (1963). “Salih Acar ve Sergisi”. *Su*. S. 30, s. 11.

Arseven, Veysel (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 30, s. 12.

Öngören, Veysel (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 30, s. 13.

Güven, Özcan (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 30, s. 13.

Şahin, Kadim (1963). “İki Kitap – Gök Katında Kaza”. *Su*. S. 30, s. 14.

Şahin, Kadim (1963). “Bağırıyorum”. *Su*. S. 30, s. 15.

Önder, Mehmet (1963). “Paris Mektupları – Dostlarım”. *Su*. S. 30, s. 16.

Dalyancı, Bülent (1963). “Sesteses”. *Su*. S. 30, s. 16.

Kabay, Ekrem (1963). “Hakkâri Mektupları - Merhaba Üç Nokta”. *Su*. S. 30, s. 17.

Tolunay, Ersen (1963). “Saatler Durdu...” *Su*. S. 30, s. 18-20.

Birinci, Mustafa (1963). “Başka Ne Edem”. *Su*. S. 30, s. 20.

Sepetçioğlu, Mustafa Necati (1963). “Halilin Ölümü”. *Su*. S. 30, s. 21-22.

31. Sayı (Eylül 1963)

Su (1963). “Aydan Aya”. *Su*. S. 31, s. 2.

Su (1963). “4 Eylül Kongresi ve Anlamı”. *Su*. S. 31, s. 3-4.

Süreya, Cemal (1963). “Dergiler ve Sanatçılar”. *Su*. S. 31, s. 5-6.

Akmen, Üstün (1963). “Bir İsa Yalnızlığı”. *Su*. S. 31, s. 5.

Ergüven, Abdullah Rıza (1963). “Ben O Sesi Duydumdu”. *Su*. S. 31, s. 6.

Eliot, T. S. (1963). “Eleştirmenin Fonksiyonu”. Çev. Suna Lokman. *Su*. S. 31, s. 7.

Kansu, Ceyhan Atuf (1963). “Şiirimizde Memleket”. *Su*. S. 31, s. 8-9.

Öztürk, Hüseyin (1963). “Sanat Sevgisi”. *Su*. S. 31, s. 10.

Taş, İsmail (1963). “Grafik Sanat Anlayışı”. *Su*. S. 31, s. 11.

Poyraz, Mehriyat (1963). “Aydın Günlere Uyanmak”. *Su*. S. 31, s. 11.

Semercioğlu, Ünal (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap - Sanatçı Toplum Sonucu”. *Su*. S. 31, s. 12-13.

Ceylan, Faik Sabri (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 31, s. 13.

Karaahmedoğlu, İsmail (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 31, s. 13.

Tilgen, Nurullah (1963). “Soruşturmaya Verilen Cevap”. *Su*. S. 31, s. 14.

Sönmez, Veysel (1963). “Sen Benim En Eski Düşüncemsin – Yitiremediğim”. *Su*. S. 31, s. 14.

Makal, Tahir Kutsi (1963). “İç Göç – Evlek”. *Su*. S. 31, s. 15.

Kabay, Ekrem (1963). “Hakkâri Mektupları 2: Merhaba Üç Nokta”. *Su*. S. 31, s. 16-17.

Terim, Galip (1963). “Söyleşi – Us... Erdemlik... ve Ötesi!..”. *Su*. S. 31, s. 18-19.

Vakar, Muharrem (1963). “Sondaki Işık”. *Su*. S. 31, s. 19.

Tekin, Yılmaz (1963). “Öykü - Duvarların Ardında...”. *Su*. S. 31, s. 20-22.

32. Sayı (Ekim 1963)

Su (1963). “Aydan Aya”. *Su*. S. 32, s. 2.

Su (1963). “İlköğretim Haftası Yasalar ve Buyruklar”. *Su*. S. 32, s. 3-4.

Batu, Selâhattin (1963). “Bir Dost Bir Çiçek”. *Su*. S. 32, s. 4.

Özerdim, Sami N(abi). (1963). “Fikir Bedavacılığı”. *Su*. S. 32, s. 5-6.

Üney, Selâmi (1963). “Hasanlar Geliyor”. *Su*. S. 32, s. 6.

Mansfield, Katherine (1963). “Miss Brill”. Çev. Suna Lokman. *Su*. S. 32, s. 7-8.

Şendil, Sabih (1963). “Ayda Bir: İmam Hatip Okulları Millettin Gözbebeğidir - Karpuz Sergisinde - Nice Kaygılardan Sonra”. *Su*. S. 32, s. 9-10.

Ayberkin, Ahmet (1963). “Yoksul Yollar”. *Su*. S. 32, s. 10.

Karadayı, İsmet Kemâl (1963). “İstanbul Günlüğü”. *Su*. S. 32, s.11-12.

- Terim, Galip (1963). "Soruşturma ve Sanatçılarımız..." *Su*. S. 32, s. 13-14.
- Özkırmılı, Atillâ (1963). "İnceleme: Ufacık Bir Gezinti". *Su*. S. 32, s. 15-16.
- Heine, Heinri'h (1963). "Neden". Çev. Halil Uysal. *Su*. S. 32, s. 16.
- Kürçer, Ahmet Nesim (1963). "Güncelerimiz". *Su*. S. 32, s. 17.
- Kabay, Ekrem (1963). "Hakkâri Mektupları: 3 – Merhaba Üç Nokta". *Su*. S. 32, s. 18-19.
- Ağapınar, Fuat (1963). "Köyden Köye – Hasanda Saygı". *Su*. S. 32, s. 20-21.
- Habora, Bülent (1963). "Öykü – 209 Camlı Oda". *Su*. S. 32, s. 21.

33. Sayı (Kasım 1963)

- Sucular (1963). "Duyuru". *Su*. S. 33, s. Ön kapak iç yüzü.
- Zeyrek, Hazım (1963). "Atatürk ve Kemalizm". *Su*. S. 33, s. 3-5.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1963). "Seher Vakti Ozan". *Su*. S. 33, s. 4.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1963). "Atatürk'ü Anmak Atatürk'ü Anlamak". *Su*. S. 33, s. 6-7.
- Burdurlu, İbrahim Zeki (1963). "Yakım". *Su*. S. 33, s. 8.
- [İmzasız] (1963). "Kemal Atatürk". *Su*. S. 33, s. 9.
- Köksal, Ahmet (1963). "Edebiyat Öğretimi Üzerine". *Su*. S. 33, s. 10-11.
- Atillâ, Osman (1963). "Ah Bu On Kasım'lar". *Su*. S. 33, s. 10.
- Dalyancı, Bülent (1963). "Yıldız Gözü Sen Değilsin Saçın Eski Değil". *Su*. S. 33, s. 11.
- Altıntaş, Günel (1963). "Soruşturmaya Verilen Cevap". *Su*. S. 33, s. 12.
- Veziroğlu, İlder (1963). "Soruşturmaya Verilen Cevap". *Su*. S. 33, s. 13.
- Tekin, Yılmaz (1963). "Soruşturmaya Verilen Cevap". *Su*. S. 33, s. 13.
- Hançerlioğlu, Orhan (1963). "Söyleşi – Üst ve Ast". *Su*. S. 33, s. 14-15.
- Şahin, Kadim (1963). "Karabatak". *Su*. S. 33, s. 15.
- Kabay, Ekrem (1963). "Hakkâri Mektupları – Merhaba Üç Nokta". *Su*. S. 33, s. 16-17.
- Akmen, Üstün (1963). "Bir Şiir Var". *Su*. S. 33, s. 17.
- Ağapınar, Fuat (1963). "Köyden Köye – Gatil Anamdır Hakim Bey". *Su*. S. 33, s. 18-19.
- Mert, Özkan (1963). "Şimdi Umutsuzluğun Savaşıdır O Kötü Ülkelerde". *Su*. S. 33, s. 19.
- Sepetçioğlu, Mustafa Necati (1963). "Öykü - Su". *Su*. S. 33, s. 20-22.

34. Sayı (Aralık 1963)

- Su (1963). "Aydan Aya". *Su*. S. 34, s. 2.
- Su (1963). "Başlıksız". *Su*. S. 34, s. 3.
- Dağlarca, Fazıl Hüsnü (1963). "Su' Dergisine Karşılık". *Su*. S. 34, s. 4.
- Batu, Selâhattin (1963). "Yeni Yılın Eşiğinde". *Su*. S. 34, s. 5-6.
- Zeyrek, Hazım (1963). "Şapkası Elinde Kaldı". *Su*. S. 34, s. 6.
- Yağmuroğlu, Suat (1963). "Deneme: Etkilenmek Sorunu". *Su*. S. 34, s. 7.
- Altıntaş, Günel (1963). "Mübeccel'e". *Su*. S. 34, s. 7.

- Özkırmı, Atillâ (1963). “İnceleme: Sanatta Tedirginlik Üzerine”. *Su*. S. 34, s. 8-9.
- Zeyrek, Hazım (1963). “Konuşma”. *Su*. S. 34, s. 10-11.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1963). “Claude Des Presles (1918-)”. *Su*. S. 34, s. 12-13.
- Tuncor, Ferit Ragıp (1963). “Büyük Adamların Çocukluğu: Tolstoy”. *Su*. S. 34, s. 14-15.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1963). “(Kendini Aşmak) Üzerine”. *Su*. S. 34, s. 16-18.
- Ergün, Yavuz (1963). “Mut”. *Su*. S. 34, s. 17.
- Ölez, Ş. Avni (1963). “Söylev – 19”. *Su*. S. 34, s. 18.
- Ağapınar, Fuat (1963). “Köyden Köye – Bir Kör Veysel Vardı”. *Su*. S. 34, s. 19, 21.
- Kabay, Ekrem (1963). “Hakkâri Mektupları: Merhaba Üç Nokta”. *Su*. S. 34, s. 20-21.
- Kürçer, Ahmet Nesim (1963). “Sayrı Evinde Ölen Sevgili”. *Su*. S. 34, s. 21.
- Cıgızoğlu, Sema (1963). “Öykü – Ya Durmadan Düşünmek Seni Ölüm!”. *Su*. S. 34, s. 22.

35. Sayı (Ocak 1964)

- Su (1964). “Kıbrıs Batı Beyni ve Doğu”. *Su*. S. 35, s. 3.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1964). “Anadolu Oturumu: Taze Kan”. *Su*. S. 35, s. 4-5.
- Semercioğlu, Ünal (1964). “Denizlerim Var Benim Gemilerim Var”. *Su*. S. 35, s. 5.
- Zeyrek, Hazım (1964). “Her Onyediyi Aralıkta Mevlâna”. *Su*. S. 35, s. 6-7.
- Seyda, Mehmet (1964). “Bir Genç Yazara”. *Su*. S. 35, s. 8-9.
- Ölez, Ş. Avni (1964). “Opus- CCXXXV”. *Su*. S. 35, s. 10.
- Alighieri, Dante (1964). “Divina Commedia”. (Çev. Üstün Akmen). *Su*. S. 35, s. 11.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1964). “Ağa Ağalık Ağalar”. *Su*. S. 35, s. 12.
- Özeldim, Sami N. (1964). “Sınav”. *Su*. S. 35, s. 13-14.
- Şahin, Kadim (1964). “Betikler Arasından: Birkaç Betik”. *Su*. S. 35, s. 15-16.
- Zeyrek, Hazım (1964). “Dergiler Arasından: Dönem”. *Su*. S. 35, s. 17-19.
- Ay, Behzat (1964). “Halkın Hali”. *Su*. S. 35, s. 19-20.
- Şepetçioğlu, Mustafa Necati (1964). “Öykü: Mavi Gömlekli Adam”. *Su*. S. 35, s. 21-22.
- Arslan, Yalçın (1964). “Çıplak Şayrı”. *Su*. S. 35, s. 22.

36. Sayı (Şubat 1964)

- Su (1964). “3 Yıl Sonra”. *Su*. S. 36, s. 2.
- Fırat, Adil (1964). “Roman”. *Su*. S. 36, s. 3-4.
- Batu, Selâhattin (1964). “Yitik”. *Su*. S. 36, s. 4.
- Önönen, Veysel (1964). “Anıt- Baraj”. *Su*. S. 36, s. 5-6.
- Tonus, N. Abdullah (1964). “Ölümler Ötesi Tükenmek”. *Su*. S. 36, s. 6.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1964). “Anadolu Oturumu: Selçuk Köprüsü”. *Su*. S. 36, s. 7-8.
- Şahin, Kadim (1964). “Topraktaki Tohum”. *Su*. S. 36, s. 8.
- Zeyrek, Hazım (1964). “Konuşma”. *Su*. S. 36, s. 9-10.
- Veziroğlu, İlder (1964). “Bebek Hüznü”. *Su*. S. 36, s. 10.

- Uluçamgil, Süleyman (1964). “Yol Yorgunluğu”. *Su*. S. 36, s. 11-12.
- Tuncor, Ferit Ragıp (1964). “Büyük Adamların Çocukluğu: Ziya Paşa”. *Su*. S. 36, s. 13-15.
- [İmzasız] (1964). “Kentin İçinden: Yeni Bir Halk Ozanı Sefil Selimi”. *Su*. S. 36, s. 16.
- Terim, Galip (1964). “Ana Davamız Köy ve Köylü”. *Su*. S. 36, s. 17-19.
- Kemal, Edip (1964). “Öykü: Ölecek Adam”. *Su*. S. 36, s. 20-21.
- Zeyrek, Hazım (1964). “Hero’nun Türküsü”. *Su*. S. 36, s. 20.
- Sepetçioğlu, Mustafa Necati (1964). “Öykü: Mavi Gömlekli Adam”. *Su*. S. 36, s. 22.

37. Sayı (Mart 1964)

- Su (1964). “Aydan Aya: Hem Özürleniriz Hem Duyururuz”. *Su*. S. 37, s. 2.
- Su (1964). “İnönü, Suikast ve Belli Noktalar”. *Su*. S. 37, s. 3.
- Özerdim, Sami N. (1964). “Her Yer Karanlık”. *Su*. S. 37, s. 4-5.
- Deniz, Hüseyin (1964). “Nujanbo”. *Su*. S. 37, s. 5.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1964). “Anadolu Oturumu: Yeni Bir Yurt Yaratmak”. *Su*. S. 37, s. 6-7.
- Akmen, Üstün (1964). “Yalnızlığımıza Gözleriniz Vurmuş”. *Su*. S. 37, s. 7.
- Özkırmı, Atilla (1964). “Gerçek Ya Da Düş”. *Su*. S. 37, s. 8.
- Ay, Behzat (1964). “Güvencü Paşaya Selâm”. *Su*. S. 37, s. 9-10.
- Rilke, Rainer Maria (1964). “Alman Şiiri: Anımsama – Uzantı – Sonbahar”. (Çev. Faik Sabri Ceylân). *Su*. S. 37, s. 11.
- Özdemir, Baki (1964). “Öykü: Bunalım”. *Su*. S. 37, s.12-13,16
- Şendil, Sabih (1964). “Ayda Bir: Bir Hastalıktan Sonra – Varlık 1964 Yıllığı – Türk Edebiyatı 1964 – Pyrrhus ile Cinéas”. *Su*. S. 37, s. 14-15
- Mert, Özkan (1964). “Esméral”. *Su*. S. 37, s. 16.
- Zeyrek, Hazım (1964). “Betikler Arasından: Baş Göz Etme Zamanı”. *Su*. S. 37, s. 17.
- Tuncor, Ferit Ragıp (1964). “Büyük Adamların Çocukluğu: Ziya Paşa”. *Su*. S. 37, s. 18.
- Mandal, Hasan (1964). “Nijelli”. *Su*. S. 37, s. 19.
- Terim, Galip (1964). “Yurt Sorunları: Gerçekler ve Örtüler”. *Su*. S. 37, s. 20-22.
- Özbek, A. Haydar (1964). “Fi – Du”. *Su*. S. 37, s. 20.
- S., Coşkun Deniz (1964). “Çobansı Özlem”. *Su*. S. 37, s. 22.

38. Sayı (Nisan 1964)

- Altan, Çetin (1964). “Aynın İçinden: Ne Demektir İlerici- Gerici”. *Su*. S. 38, s. 2.
- Batu, Selâhattin (1964). “Ateş Çemberi”. *Su*. S. 38, s. 3, 22.
- Özerdim, Sami N(abi). (1964). “Anılar: Geçmiş Zaman”. *Su*. S. 38, s. 4-5.
- Ergin, İbrahim (1964). “Havana Sokağı”. *Su*. S. 38, s. 5.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1964). “Anadolu Oturumu: Baba İshak”. *Su*. S. 38, s. 6-7.
- Kemâl, Edip (1964). “Bir inceleme: Tanrıya Sığınan Şair”. *Su*. S. 38, s. 8-9, 23.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1964). “Theophile Gautier (1811-1872)”. *Su*. S. 38, s. 10-11.

- Birinci, Mustafa (1964). "Hele Bir Dönmeye Dursun". *Su*. S. 38, s. 11.
- Seyda, Mehmet (1964). "Çıkar Mı? Çıkamaz Mı?". *Su*. S. 38, s. 12-13.
- Köksal, Ahmet (1964). "Türk Sahnelerinde Köy Gerçekleri". *Su*. S. 38, s. 14,23.
- Şahin, Kadim (1964). "Betikler Arasından: İngiliz Edebiyatından Denemeler". *Su*. S. 38, s. 15-16.
- Terim, Galip (1964). "Sorumluluk". *Su*. S. 38, s. 17-18.
- Üstün, Hilmi (1964). "Bir Adımdır Şiir". *Su*. S. 38, s. 18.
- Ağapınar, Fuat (1964). "Köyden Köye: Burnu Morarmış Adam". *Su*. S. 38, s. 19-20.
- Han, Mehmet (1964). "İstanbul". *Su*. S. 38, s. 20.
- Özdemir, Baki (1964). "Öykü: Mektup". *Su*. S. 38, s. 21-22.

39. Sayı (Mayıs 1964)

- Su (1964). "Aydan Aya". *Su*. S. 39, s.2, 23.
- Su (1964). "Suya Mektup: Ya Bu Da Var". *Su*. S. 39, s. 3, 10.
- Özgül, Melâhat (1964). "Aristoteles'in Karşısında Modern Sanat". *Su*. S. 39, s. 4-5.
- Batu, Selâhattin (1964). "Yollar". *Su*. S. 39, s. 5.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1964). "Anadolu Oturumu: Bozkır Gizemi". *Su*. S. 39, s. 6-8.
- Yönel, Selçuk (1964). "Bir Engin Yalımdır Sevi". *Su*. S. 39, s. 7.
- Altıntaş, Günel (1964). "Başlıksız Şiir". *Su*. S. 39, s. 8.
- Deniz, Hüseyin (1964). "İnanmak". *Su*. S. 39, s. 9.
- Ağapınar, Fuat (1964). "Adam Ağladı". *Su*. S. 39, s. 11,15.
- Zeyrek, Hazım (1964). "Gücele". *Su*. S. 39, s. 12.
- Öztürk, Salih Zeki (1964). "Aç Yaz". *Su*. S. 39, s. 13.
- Şendil, Sabih (1964). "Ayda Bir: Bu Ne Perhiz, Bu Ne Lâhana Turşusu – Dışardan Gazel – Gecekondu". *Su*. S. 39, s. 14-15.
- Kemahlı, H. (1964). "Köy İşleri Bakanı Hintte – Yemende". *Su*. S. 39, s. 16-18.
- Cılızoğlu, Ufuk (1964). "Uzun Hava". *Su*. S. 39, s. 18.
- Çakırer, Abdil (1964). "Köyden – Köye: Susuzdu...". *Su*. S. 39, s. 19, 22.
- Sepetçioğlu, Mustafa Necati (1964). "Öykü: Ceviz Ağacı". *Su*. S. 39, s. 20-22.
- Özbek, A. Haydar (1964). "Yaşam Büyüsü". *Su*. S. 39, s. 20.
- Birinci, Mustafa (1964). "Hep Aynı Uzanişta Gömüldük Toprağa". *Su*. S. 39, s. 22.

40. Sayı (Haziran 1964)

- Akbal, Oktay (1964). "Aynı İçinden: Su'yu Okurken". *Su*. S. 40, s. 2.
- Özerdim, Sami N. (1964). "Müzik ve İnsan". *Su*. S. 40, s. 3-4.
- Şener, M. Ertuğrul (1964). "Öl – Tanrı – Ça". *Su*. S. 40, s. 4.
- Güney, Oben (1964). "Tiyatro Gerçeği ve Anadolu İnsanı". *Su*. S. 40, s. 5-6.
- Şahin, Kadim (1964). "Boşluğa Taranan Yüz". *Su*. S. 40, s. 6.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1964). "Anadolu Oturumu: Söğüt Kışlağı". *Su*. S. 40, s. 7-8, 23.

- Zeyrek, Hazım (1964). “Sarıçiçek Obası”. *Su*. S. 40, s. 9.
- Kemâl, Edip (1964). “Hurafelerle Öldürülen İnançlar”. *Su*. S. 40, s. 10-11, 23.
- Tolunay, Ersen (1964). “Sappore’ye Mektuplar”. *Su*. S. 40, s. 12-13.
- Arslanoğlu, İbrahim (1964). “Halk Pınarından Damlalar: Feryadı”. *Su*. S. 40, s. 14-15.
- Terim, Galip (1964). “Betikler Arasından: Ortakçılar”. *Su*. S. 40, s. 16-17.
- Güney, Şaika Günsel (1964). “Gizlem”. *Su*. S. 40, s. 16.
- Dalyancı, Bülent (1964). “Kurşun Kuşa Tüy”. *Su*. S. 40, s. 17.
- Tuncor, Ferit Ragıp (1964). “Büyük Adamların Çocuklukları: Halit Fahri Ozansoy”. *Su*. S. 40, s. 18-19, 23.
- Hamamcı, R. Sami (1964). “Öykü: Görü”. *Su*. S. 40, s. 20-22.

41. Sayı (Temmuz 1964).

- Su (1964). “Aydan – Aya: Türk Ulusunda Nasreddin Hoca Deği Nasreddin Hocada Türk Ulusu”. *Su*. S. 41, s. 2.
- Tombak, Rasih (1964). “Eleştirmek”. *Su*. S. 41, s. 3-5.
- Tombak, Rasih (1964). “Türkü”. *Su*. S. 41, s. 4.
- Habora, Bülent (1964). “Güneş Batıyor Bile Ama Siz Gülüyorsunuz”. *Su*. S. 41, s. 6.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1964). “Anadolu Oturumu: Yeniden Doğuş”. *Su*. S. 41, s. 7-8, 23.
- Sezgin, Dinçer (1964). “Godot ve Topuzlu’nun Ardından”. *Su*. S. 41, s. 9-11, 17.
- Zeyrek, Hazım (1964). “Halk Gibi”. *Su*. S. 41, s. 10.
- Arslanoğlu, İbrahim (1964). “Halk Pınarından Damlalar: Ali Ertekin”. *Su*. S. 41, s. 12-13.
- Şendil, Sabih (1964). “Ayda Bir: Üçüncü Bahar ve Denemeler – Büyük Paydos”. *Su*. S. 41, s. 14-15.
- Vakar, Muharrem (1964). “Boş Düzenin Konukları”. *Su*. S. 41, s. 16.
- Özdemir, Numan (1964). “Dergiler Arasından: Ilgaz”. *Su*. S. 41, s. 17.
- Tolunay, Ersen (1964). “Köyden Köye: Çıktık Açık Alınla...”. *Su*. S. 41, s. 18-20.
- Tuncer, Gülsen (1964). “Kara Yazı”. *Su*. S. 41, s. 19.
- Yıldırım, Mustafa (1964). “Zavallı”. *Su*. S. 41, s. 20.
- Kemâl, Edip (1964). “Öykü: Yalnız”. *Su*. S. 41, s. 21-22.
- Kuru, Mehmet (1964). “Sarı Öküzün Gücü”. *Su*. S. 41, s. 21.

42. Sayı (Ağustos 1964)

- Su (1964). “Halk Oyunları Bayramı”. *Su*. S. 42, s. 2.
- Özgül, Melâhat (1964). “Yeni Sanatın Kökleri Kant’tadır”. *Su*. S. 42, s. 3-4.
- Deniz, Hüseyin (1964). “Özgürlük Dedğin Bir Avuç Kan”. *Su*. S. 42, s. 5.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1964). “Anadolu Oturumu: Serüven Gemisi”. *Su*. S. 42, s. 6-7, 23.
- Ceylân, Faik Sabri (1964). “Almanya Mektubu: Sillanpää Öldü”. *Su*. S. 42, s. 8-9.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1964). “Rene – İrene Frachon”. *Su*. S. 42, s. 10.
- Özerdim, Sami N. (1964). “Gürültü”. *Su*. S. 42, s. 11.

- Birinci, Mustafa (1964). "Götürdüler Soyunuk Orta Gecenin Boyutlarına". *Su*. S. 42, s. 11.
- Yağcıoğlu, Halim (1964). "Ak Kara Üstüne". *Su*. S. 42, s. 12-13.
- Tuncor, Ferit Ragıp (1964). "Büyük Adamların Çocukluğu: Namık Kemal". *Su*. S. 42, s. 14-15, 23.
- Arslanoğlu, İbrahim (1964). "Halk Pınarından: Bir Kadın Halk Şairi Derdimend". *Su*. S. 42, s. 16-17.
- Hamamcı, R. Sami (1964). "Köyden Köye: Anadolu Toprağı Gözü Yaşlı". *Su*. S. 42, s. 18-19.
- İşbaşı, Ali (1964). "XX. Asırda Benimle Yaşayanlar". *Su*. S. 42, s. 19.
- Cıgızoğlu, Ufuk (1964). "Boşluk". *Su*. S. 42, s. 20-22.

43. Sayı (Eylül 1964)

- Su (1964). "Ayda Bir: 4 Eylül Sivas Kongresinin 45'nci Yıldönümü ve Düzenlenen Açık Oturum – Ömer Faruk Yavuz'un Resim Sergisi". *Su*. S. 43, s. 2, 23.
- Su (1964). "4 Eylül Kongresi ve Yabancı İzlenimler". *Su*. S. 43, s. 3-4.
- Fırat, Adil (1964). "Eleştirmenler". *Su*. S. 43, s. 5.
- Şahin, Kadim (1964). "Sütbiber". *Su*. S. 43, s. 6.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1964). "Anadolu Oturumu: Tebriz – Erzurum". *Su*. S. 43, s. 7-8, 23.
- Karadayı, İsmet Kemâl (1964). "Şairler Ya Da 'Cöntürk Diye Biri...'". *Su*. S. 43, s. 9-10, 18.
- Özdemir, Baki (1964). "Arnalara". *Su*. S. 43, s. 11.
- Sezgin, Dinçer (1964). "Konuşmalar: Jülida Gülizarla". *Su*. S. 43, s. 12-14.
- Arslanoğlu, İbrahim (1964). "Halk Pınarından Damlalar: İlhami". *Su*. S. 43, s. 15-16.
- Kemâl, Edip (1964). "Betikler Arasında: İç Göç – Tahir Kutsi". *Su*. S. 43, s. 17-18.
- Şendil, Sabih (1964). "Ayda Bir: - Yedinci Halk Oyunları Bayramı – Yapraklar'ı Okurken". *Su*. S. 43, s. 19-20.
- Habora, Bülent (1964). "Öykü: Mutluluğun Büyük Kapısı". *Su*. S. 43, s. 21-22.

44. Sayı (Ekim 1964)

- Fırat, Adil (1964). "Bir Kuşak Editörünü Arıyor". *Su*. S. 44, s. 3-4.
- Güney, Şaika Günsel (1964). "Kırıntı". *Su*. S. 44, s. 4.
- Seyda, Mehmet (1964). "Ben'e Dönüş". *Su*. S. 44, s. 5-6.
- Birinci, Mustafa (1964). "Sabahtan Akşam Olur". *Su*. S. 44, s. 6.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1964). "Anadolu Oturumu: Kapalı Topluma Doğru". *Su*. S. 44, s. 7-8, 23.
- Aloğlu, Aybars (1964). "Melih Cevdet Anday'a Sorulan 'Eski Bir Soru'". *Su*. S. 44, s. 9-10.
- Güney, Oben (1964). "Non – Figuratifler". *Su*. S. 44, s. 10.
- Özerdim, N. Sami (1964). "Söyleşi: 'Şahane Düğün'". *Su*. S. 44, s. 11, 23.
- Sezgin, Dinçer (1964). "Konuşmalar II: Turgut Özakmanla". *Su*. S. 44, s. 12-14.
- Arslanoğlu, İbrahim (1964). "Halk Pınarından Damlalar: Zâkiri". *Su*. S. 44, s. 15-16.
- Etiker, Erhan (1964). "Oh Bitti...". *Su*. S. 44, s. 17-18.
- Tuncer, Gülsen (1964). "Gizli Sevi". *Su*. S. 44, s. 18.
- Ağapınar, Fuat (1964). "Köyden Köye: Gelirim Ya – Hem Gopa Gopa". *Su*. S. 44, s. 19-20.
- Pasternak, Boris (1964). "Ozancıl Tanımlama". Çev. Faik Sabri Ceylân. *Su*. S. 44, s. 20.

Özdemir, Baki (1964). “Arnalara II”. *Su*. S. 44, s. 21.

Habora, Bülent (1964). “Öykü: Pembe Balerinin Şekerli Üzüntüsü”. *Su*. S. 44, s. 22.

45. Sayı (Kasım 1964).

Su (1964). “Aydan Aya”. *Su*. S. 45, s. 2, 21.

Su (1964). “Açık Oturumlar ve Atatürk”. *Su*. S. 45, s. 3-4.

Zeyrek, Hazım (1964). “Kemal’im”. *Su*. S. 45, s. 4.

[İmzasız] (1964). “O’ndan – O’nun İçin”. *Su*. S. 45, s. 5.

Köksal, Ahmet (1964). “Atatürk’ten 26 Yıl Sonra”. *Su*. S. 45, s. 6-7.

Delidikken, İyimser (1964). “Gönüllü”. *Su*. S. 45, s. 7.

Kansu, Ceyhun Atuf (1964). “Bağımsızlık Bilinci”. *Su*. S. 45, s. 8-9.

Birinci, Mustafa (1964). “Bir Bölük Turna Kalkar Sazımdan Mustafa Kemal’im”. *Su*. S. 45, s. 9.

Tolunay, Ersen (1964). “Atatürk Sevinci”. *Su*. S. 45, s. 10.

Ağapınar, Fuat (1964). “Atatürk’e Mektup”. *Su*. S. 45, s. 11.

Su (1964). “Başlıksız Açıklama”. *Su*. S. 45, s. 12.

[İmzasız](1964). “Sivas Halk Şairlerinde Atatürk”. *Su*. S. 45, s. 12-13.

Kansu, Ceyhun Atuf (1964). “Anadolu Oturumu: Hayatın Kıyıları”. *Su*. S. 45, s. *Su*. S. 45, s. 14-15, 21.

Sezgin, Dinçer (1964). “Sanatçılarla Konuşma: Fakir Baykurt’la”. *Su*. S. 45, s. 16-18.

Aslanoğlu, İbrahim (1964). “Halk Pınarından Damlalar: Ali İzzet”. *Su*. S. 45, s. 19-20.

Hızıroğlu, İbrahim (1964). “Merhaba Sivas”. *Su*. S. 45, s. 21

Özdemir, Baki (1964). “Arnalara”. *Su*. S. 45, s. 22.

46. Sayı (Aralık 1964)

Su (1964). “Aydan Aya: 691 Yıl Sonra Mevlâna ve Konya Turizm Geleneği – General Faruk Güven-türk ve Öğretmenler Sohbeti”. *Su*. S. 46, s. 2.

Fırat, Adil (1964). “Ödölcübaşı Hapı Yuttu”. *Su*. S. 46, s. 3-4.

Batu, Selâhattin (1964). “Yalnızlık”. *Su*. S. 46, s. 4.

Kansu, Ceyhun Atuf (1964). “Anadolu Oturumu: Güneş Uygarlığı”. *Su*. S. 46, s. 5-6, 21.

Kemâl, Edip (1964). “Bunalım Edebiyatı”. *Su*. S. 46, s. 7-8.

Zeyrek, Hazım (1964). “Bekleye Dursun”. *Su*. S. 46, s. 8.

Tıgılı, Erhan (1964). “Dilde Özleşme”. *Su*. S. 46, s. 9.

Kurtul, Evren (1964). “Küçük Zencinin Öyküsü”. *Su*. S. 46, s. 10.

Süer, Aras (1964). “Öyküsel Deneme: Sesler”. *Su*. S. 46, s. 11.

Köksal, Ahmet (1964). “Mevlana’yı Yanlış Tanımyalım”. *Su*. S. 46, s. 12-13.

Su (1964). “Tasavvuf Hakkında Kısa Bilgiler”. *Su*. S. 46, s. 14.

Aslanoğlu, İbrahim (1964). “Halk Pınarından Damlalar: Emsali”. *Su*. S. 46, s. 15-16.

Kemahlı, H. (1964). “Bu 10’lar”. *Su*. S. 46, s. 17-18.

Sur, Faruk (1964). “Korku”. *Su*. S. 46, s. 18.

Kemâl, Edip (1964). “Öykü: Koğuş”. *Su*. S. 46, s. 19-21.

Özdemir, Baki (1964). “Arnalara”. *Su*. S. 46, s. 22.

47. Sayı (Ocak 1965)

Su (1965). “Ya Niye Seviniyoruz”. *Su*. S. 47, s. 3-4.

Batu, Selâhattin (1965). “Memleket Şiiri”. *Su*. S. 47, s. 4.

Tombak, Rasih (1965). “İki Akım”. *Su*. S. 47, s. 5-6.

Zeyrek, Hazım (1965). “Eğerci Damlarında Ana Kızlar Salkım Sacak”. *Su*. S. 47, s. 6.

Kansu, Ceyhun Atuf (1965). “Anadolu Oturumu: İvriz’deki Tanrı”. *Su*. S. 47, s. 7-8, 19.

Özerdim, Sami N. (1965). “Roman’daki Gazete”. *Su*. S. 47, s. 9-11.

Semercioğlu, Ünal (1965). “Bir Kadın Hiç Değişmedi”. *Su*. S. 47, s. 11.

Akısan, Ejder (1965). “Bir Pakistan Romanı: Pakistanlı Yazar Syed Walullah’ın Hayat Hikâyesi”. *Su*. S. 47, s. 12-13

Şendil, Sabih (1965). “Ayda Bir: Dönem Dergisinin Getirdikleri”. *Su*. S. 47, s. 14-15.

Aslanoğlu, İbrahim (1965). “Halk Pınarından Damlalar: Seyit Türk”. *Su*. S. 47, s. 16-17.

Ersoy, Kutman (1965). “Gökte Tanrı Yerde Sen”. *Su*. S. 47, s. 18.

Ceylân, Faik Sabri (1965). “Dingin Kan”. *Su*. S. 47, s. 19.

Makal, Tahir Kutsi (1965). “Yaralı Kadın”. *Su*. S. 47, s. 20-21.

Kupacı, İlhami (1965). “Gözlerin Hare Ama Gideceğimiz Yer Çok Uzak”. *Su*. S. 47, s. 21.

Ağapınar, Fuat (1965). “Öykü: Kavgasız Adam”. *Su*. S. 47, s. 22-23.

48. Sayı (Şubat 1965)

Su (1965). “Su Beşinci Yıla Devrildi”. *Su*. S. 48, s. 3-4.

Kemâl, Edip (1965). “Atılıma Hazır Hikâyeci”. *Su*. S. 48, s. 5, 24.

Kansu, Ceyhun Atuf (1965). “Anadolu Oturumu: Bağbozumları”. *Su*. S. 48, s. 6-7.

Zeyrek, Hazım (1965). “Bozelmek”. *Su*. S. 48, s. 7.

Arseven, Veysel (1965). “Yirmi Yılın Getirdikleri”. *Su*. S. 48, s. 8-9.

Üstün, Hilmi (1965). “Yıllar Evreni”. *Su*. S. 48, s. 9.

Tıgılı, Erhan (1965). “Fildişi Kule ve Er Meydanı”. *Su*. S. 48, s. 10-11.

Akısan, Ejder (Çev.) (1965). “Doğu Pakistan’dan Şiirler”. *Su*. S. 48, s. 12-13.

Şendil, Sabih (1965). “Ayda Bir: Uluslararası Çocuk Resimleri Sergisi – Yeni Dergi – Dönem Dergisini Okurken”. *Su*. S. 48, s. 14-16.

Aslanoğlu, İbrahim (1965). “Halk Pınarından Damlalar: Kaynar”. *Su*. S. 48, s. 17-18.

Makal, Tahir Kutsi (1965). “Röportaj: Dıpçık”. *Su*. S. 48, s. 19,22.

Kemâl, Edip (1965). “Öykü: Zindandan Bir Adam Çıktı”. *Su*. S. 48, s. 20-22.

49. Sayı (Mart 1965)

Su (1965). “Aydan Aya”. *Su*. S. 49, s. 2.

Su (1965). “Yöneticiler Sanatçıyı Korumalıdır Ama”. *Su*. S. 49, s. 3.

- Kemâl, Edip (1965). “Hikâyenin Kişiliği”. *Su*. S. 49, s. 4, 23.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1965). “Anadolu Oturumu: Anadolu Halkı”. *Su*. S. 49, s. 6-8.
- Arseven, Veysel (1965). “Müzik Öğretimi Üzerine”. *Su*. S. 49, s. 9-10.
- Bokay, Janos (1965). “Bir Macar Öyküsü: Kader”. (Çev. Sami N(abi) Özerdim). *Su*. S. 49, s. 11.
- Aslanoğlu, İbrahim (1965). “Halk Pınarından Damlalar: Seyit Yalçın”. 12-13, 23.
- Aloğlu, Aybars (1965). “Shakespeare Sivasta Yaşıyor”. *Su*. S. 49, s. 14-15.
- Birinci, Mustafa (1965). “İnsanlığım Hergün Bir Başka Boyut”. *Su*. S. 49, s. 15.
- Zeyrek, Hazım (1965). “İki Dergide Bir Kişi”. *Su*. S. 49, s. 16-17, 23.
- Makal, Tahir Kutsi (1965). “Köylü Gözüyle Avrupa: Gericiler Ülkesi”. *Su*. S. 49, s. 18-19.
- Kupacı, İlhami (1965). “Yataksız Otel”. *Su*. S. 49, s. 19.
- Dirlik, Ünal Şöhret (1965). “Köyden Köye: Sarıkız”. *Su*. S. 49, s. 20.
- Kemâl, Edip (1965). “Öykü: Mahkemede Bir Adam”. *Su*. S. 49, s. 21-23.

50. Sayı (Nisan 1965)

- Su (1965). “Aydan Aya”. *Su*. S. 50, s. 2.
- Fırat, Adil (1965). “Reçeteciler”. *Su*. S. 50, s. 3-4.
- Kemâl, Edip (1965). “Hikâyeci ve Okuyucu”. *Su*. S. 50, s. 5.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1965). “Anadolu Oturumu: Yobazlık Üzerine”. *Su*. S. 50, s. 6-8, 23.
- Dağlarca, Fazıl Hüsnü (1965). “Birinci Kırte Savaşı”. *Su*. S. 50, s. 7.
- Özerdim, Sami N(abi) (1965). “Su-ya Mektup: Dil Üstüne”. *Su*. S. 50, s. 9-10.
- Aslanoğlu, İbrahim (1965). “Halk Pınarından Damlalar: Ali Akış”. *Su*. S. 50, s. 12-13.
- Şendil, Sabih (1965). “Aydabir: Çirkin Türkçe – Varlık 1965 Yıllığı - Behçet Necatigil’in Şiirleri”. *Su*. S. 50, s. 14-16.
- Günay, Muhlis Nafiz (1965). “Bir Sergi ve Aydınlarımız”. *Su*. S. 50, s. 17-18.
- Şurdum, Kundeyt (1965). “Çekgit Oyunu”. *Su*. S. 50, s. 18.
- Dirlik, Ünal Şöhret (1965). “Köyden Köye: Yaşamak”. *Su*. S. 50, s. 19.
- Kemâl, Edip (1965). “Öykü: Yalnız Adam”. *Su*. S. 50, s. 20-21.
- Bolulu, Osman (1965). “Ölü Açığı”. *Su*. S. 50, s. 21.
- Aytımur, Sabih (1965). “Paris Postası”. *Su*. S. 50, s. 22.

51. Sayı (Mayıs 1965)

- Su (1965). “He!.. Yapar”. *Su*. S. 51, s. 3-4.
- Özerdim, Sami N(abi) (1965). “Kötümser”. *Su*. S. 51, s. 5-7.
- Tıglı, Erhan (1965). “Üç Anadolu”. *Su*. S. 51, s. 5.
- Dadaloğlu, Remzi Rasim (1965). “Islak akşamlarda Aranan Güneş”. *Su*. S. 51, s. 6.
- Dağlarca, Fazıl Hüsnü (1965). “Ordaki”. *Su*. S. 51, s. 7.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1965). “Anadolu Oturumu: Horasan Hümanizması”. *Su*. S. 51, s. 8-9, 21.
- Akmen, Üstün (1965). “Nabukadnezar Duvarı”. *Su*. S. 51, s. 10.

- Seyda, Mehmet (1965). "Cinsel Oyun". *Su*. S. 51, s. 11, 21.
- Mert, Özkan (1965). "Bir Acının Portresi". *Su*. S. 51, s. 12-13.
- Şendil, Sabih (1965). "Aydabir: Eylem Dergisi – Bir Şiirin Düşündürdükleri – Göçebe". *Su*. S. 51, s. 14-15, 22.
- Zeyrek, Hazım (1965). "Kürekçiler". *Su*. S. 51, s. 16.
- Aslanoğlu, İbrahim (1965). "Halk Pınarından Damlalar: İzzet Özbek". *Su*. S. 51, s. 17-18.
- Apaydın, Ali Nejat (1965). "Konuşma: Bir Köylü Ressam İbrahim Balaban". *Su*. S. 51, s. 19, 22.
- Ağapınar, Fuat (1965). "Öykü: Kalın Adam". *Su*. S. 51, s. 20-21.

52. Sayı (Haziran 1965)

- Su (1965). "Aydan – Aya". *Su*. S. 52, s. 2.
- Köksal, Ahmet (1965). "Ulusal Bilincin Uyanışı". *Su*. S. 52, s. 3-4. Sehven Ekrem Köksal yazılmış. Sonraki sayıda düzeltilmiş.
- Kansu, Ceyhan Atuf (1965). "Anadolu Oturumu: Anadolu Gerçekleri". *Su*. S. 52, s. 5-6, 23.
- Kemâl, Edip (1965). "Yaratılış Ve Türeyiş - Türk Destanı -". *Su*. S. 52, s. 7, 23.
- Günay, Muhlis Nafiz (1965). "Davranma Zamanı". *Su*. S. 52, s. 8.
- Babacanoglu, M. Demirel (1965). "Parakan". *Su*. S. 52, s. 9.
- Özerdim, Sami N(abi) (1965). "Günlük Notlar". *Su*. S. 52, s. 10-11.
- Yağcıoğlu, Halim (1965). "Yeniçağlara Doğru". *Su*. S. 52, s. 12-13.
- Dirlik, Ünal Şöhret (1965). "Sen Sen Sonra Ben". *Su*. S. 52, s. 13.
- Aslanoğlu, İbrahim (1965). "Halk Pınarından Damlalar: Mustafa Özbek". *Su*. S. 52, s. 14-15.
- Sur, Abdullah (1965). "Büyür Tutku". *Su*. S. 52, s. 16.
- Sur, Abdullah (1965). "İki Kokulu Ekmek". *Su*. S. 52, s. 16.
- Ağapınar, Fuat (1965). "Köyden – Köye: Efendinin Kafasını Ezmeli Ama Nasıl". *Su*. S. 52, s. 17-18.
- Çetinkaya, H. (1965). "Giz". *Su*. S. 52, s. 18.
- Özdemir, Baki (1965). "Öykü: Topal Ali". *Su*. S. 52, s. 19-22.

53. Sayı (Temmuz 1965)

- Su (1965). "Aydan - Aya: Pamukpınar İlköğretmen Okulunun Resim Sergisi Ve Düşündürdükleri". *Su*. S. 53, s. 2.
- Fırat, Adil (1965). "Asıl Okuyucu Anadolu'da". *Su*. S. 53, s. 3-4.
- Özdemir, Baki (1965). "Özlem". *Su*. S. 53, s. 4.
- Özerdim, Sami N(abi) (1965). "Atatürkçülüğün Durumu". *Su*. S. 53, s. 5-7.
- Semercioğlu, Ünal (1965). "Bir Başka Bulanıklıktır Bu". *Su*. S. 53, s. 7.
- Kansu, Ceyhan Atuf (1965). "Anadolu Oturumu: Kurtuluş Halkın Kendisindedir". *Su*. S. 53, s. 8-9.
- Ayvalı, M. Nuri (1965). "Milyonlar Serüveni". *Su*. S. 53, s. 9.
- Semercioğlu, Ali İhsan (1965). "Edip Kemâl ve Üç 'Adam'ı". *Su*. S. 53, s. 10-11.
- Ayık, Mehmet (1965). "Kara Yazı". *Su*. S. 53, s. 11.
- Aloğlu, Ahmet Ümit (1965). "Ben Baylarım ve Onlar". *Su*. S. 53, s. 12-13.

Aslanoğlu, İbrahim (1965). “Halk Pınarından Damlalar: Bekir Kılıç”. *Su*. S. 53, s. 14-15.

Şendil, Sabih (1965). “Ayda Bir: - Şiirin Değeri – Soyut Dergisi - ”. *Su*. S. 53, s. 16-17.

Kemâl, Edip (1965). “Öykü: Zeynep”. *Su*. S. 53, s. 18-19, 23.

Özgü, Melâhat (1965). “Bizler Daha Çocukken Tiyatro Oynarız”. *Su*. S. 53, s. 20.

Özdemir, Baki (1965). “Öykü: Topal Ali”. *Su*. S. 53, s. 21-22.

54. Sayı (Ağustos 1965)

Su (1965). “Aydan – Aya: “Aslan Yatağı Boş Kalmaz” Mısraı ve Düşündüklerimiz”. *Su*. S. 54, s. 2.

Özyalçın, Adnan (1965). “Notlar”. *Su*. S. 54, s. 3, 23.

Seyda, Mehmet (1965). “Sanatçının Kişiliği”. *Su*. S. 54, s. 4-5, 22.

Osmanoğlu, İbrahim (1965). “Hodak Ayvaz’ın Öyküsü”. *Su*. S. 54, s. 5.

Kemâl, Edip (1965). “Yeni Bir Yunus Emre”. *Su*. S. 54, s. 6.

Ölez, Ş. Avni (1965). “Yüzbin Dereden Su”. *Su*. S. 54, s. 7.

Kansu, Ceyhan Atuf (1965). “Anadolu Oturumu: Halk Devleti”. *Su*. S. 54, s. 8-11.

Zeyrek, Hazım (1965). “Dışkapıda Kastamonulu Hamallar”. *Su*. S. 54, s. 11.

Aslanoğlu, İbrahim (1965). “Halk Pınarından Damlalar: İcazet”. *Su*. S. 54, s. 12-14.

Sezgin, Dinçer (1965). “Bu da Sorunlarımızdan Bir Gerekeneye Saygı”. *Su*. S. 54, s. 15-17, 21.

Yılmaz, Recep (1965). “Köyden Köye: Akdeş”. *Su*. S. 54, s. 18.

Özdemir, Baki (1965). “Pencerelerin Ardı”. *Su*. S. 54, s. 19-21.

Çetinkaya, Hüseyin (1965). “Karanlık”. *Su*. S. 54, s. 20.

Ülkü, Hüseyin (1965). “Bir Şarkı”. *Su*. S. 54, s. 22.

55. Sayı (Eylül 1965)

Su (1965). “Aydan – Aya”. *Su*. S. 55, s. 2.

Su (1965). “Neden?”. *Su*. S. 55, s. 3.

Çiftçi, Abdullah Edip (1965). “Heykel Gibi”. *Su*. S. 55, s. 4.

Çiftçi, Abdullah Edip (1965). “Tükeniş”. *Su*. S. 55, s. 4.

Akmen, Üstün (1965). “Bekçi”. *Su*. S. 55, s. 5.

Özdemir, Baki (1965). “Çocuklar Vardır”. *Su*. S. 55, s. 6.

Ziya, Ali (1965). “Kara Türkü”. *Su*. S. 55, s. 7.

Ziya, Ali (1965). “Ölüm Türküsü”. *Su*. S. 55, s. 8.

Kemal, Ahmet (1965). “Tutsakların Türküsü”. *Su*. S. 55, s. 9.

Ülkü, Hüseyin (1965). “Bulut Sevinci”. *Su*. S. 55, s. 10.

Okan, Mehmet Halit (1965). “Fantastik Senfoni”. *Su*. S. 55, s. 10.

Birinci, Mustafa (1965). “Söylenmez Öyküsü Dillerde Bir Çağ Boyu Duyduğum Özlemlerin”. *Su*. S. 55, s. 11.

Atalay, Levent (1965). “İnsan ve Şiire Verdiği Yer”. *Su*. S. 55, s. 12-13.

Cıgızoğlu (Okay), Sema (1965). “Bir Ölünün Ardından Gülen”. *Su*. S. 55, s. 13.

- Çetinkaya, Hüseyin (1965). “Yayla Dedim Dağ Dedim”. *Su*. S. 55, s. 14.
- Çetinkaya, Hüseyin (1965). “Mutsuz Ölü”. *Su*. S. 55, s. 14.
- Dadaloğlu, Remzi Rasim (1965). “Burnumuzu Sızlatan Açlığımız”. *Su*. S. 55, s. 15.
- Pazı, Ömer (1965). “Bekle Beni”. *Su*. S. 55, s. 16.
- Oberlin, Urs (1965). “Işık zaman”. (Çev. Kundeyt Şurdum). *Su*. S. 55, s. 16.
- Cığzoğlu, Ufuk (1965). “Aramızdan Birileri: Üç Yolcu”. *Su*. S. 55, s. 17-18.
- Onal, Müberra İmral (1965). “Umut Şarkısı”. *Su*. S. 55, s. 18.
- Kadaş, Hilmi Zeki (1965). “Suçumuz”. *Su*. S. 55, s. 19.
- (1965). “Kısa Öykü: Her Şeyi Düşünmüşlerdi”. (Çev. Kemal Uygur). *Su*. S. 55, s. 20-22.
- Ulukaya, Ahmet (1965). “Ölüm”. *Su*. S. 55, s. 22.

56. Sayı (Ekim 1965)

- Zeyrek, Hazım (1965). “Gerçek Nedenler Bunlar Değil Başkalarına Bakalım”. *Su*. S. 56, s. 3-6.
- Dağlarca, Fazıl Hüsnü (1965). “Mustafa Kemal Dayatmak”. *Su*. S. 56, s. 6.
- Günay, Muhlis Nafiz (1965). “Bir Yenilginin Nedenleri”. *Su*. S. 56, s. 7-8.
- Çiftçi, Abdullah Edip (1965). “Sonnet”. *Su*. S. 56, s. 8.
- Fırat, Adil (1965). “Romana Ne Oldu?”. *Su*. S. 56, s. 9-10.
- Yılmaz, Recep (1965). “Köyden Köye: Amcamgil”. *Su*. S. 56, s. 11.
- Aslanoğlu, İbrahim (1965). “Halk Pınarından Damlalar: Talibi Coşkun”. *Su*. S. 56, s. 12-14, 22.
- Ağapınar, Fuat (1965). “Öykü: Paraların Bekçisi”. *Su*. S. 56, s. 15, 22.
- Sur, Abdullah (1965). “Ne İnsanız”. *Su*. S. 56, s. 16.
- Tolunay, Ersen (1965). “Anılar ve Esinler: Dört Yapraklı Gonca”. *Su*. S. 56, s. 17-19.
- Bayrı, Uğur (1965). “İstiyorum”. *Su*. S. 56, s. 20.
- Bayrı, Uğur (1965). “Ve Birde...”. *Su*. S. 56, s. 21.

57. Sayı (Kasım 1965)

- Su (1965). “Aydan – Aya: Kaş Yapayım Derken Göz Çıkartmak Buna Derler”. *Su*. S. 57, s. 2.
- Zeyrek, Hazım (1965). “Atatürk’ü Anlamayı Kolaylaştıralım”. *Su*. S. 57, s. 3-4.
- Ağapınar, Fuat (1965). “İstanbul Bösböyük”. *Su*. S. 57, s. 4.
- Günay, Muhlis Nafiz (1965). “En Büyük Tehlike”. *Su*. S. 57, s. 5.
- Yağcıoğlu, Halim (1965). “İşte Vatan”. *Su*. S. 57, s. 5.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1965). “Halk Gülü”. *Su*. S. 57, s. 6.
- Özerdim, Sami N(abi) (1965). “Bir Sözlük Denemesi”. *Su*. S. 57, s. 7, 23.
- Deniz, Hüseyin (1965). “Önce Siyah, Sonra Siyah, Sonra Siyah...”. *Su*. S. 57, s. 8-10, 18, 23.
- Dalyancı, Bülent (1965). “Sanatçılarla Konuşma: C. Meral Divit’çiye Sorular”. *Su*. S. 57, s. 11.
- [İmzasız] (1965). “Su ve Sular”. *Su*. S. 57, s. 12-13, 23.
- Aslanoğlu, İbrahim (1965). “Halk Pınarından Damlalar: Nedimi”. *Su*. S. 57, s. 14-16.
- Şendil, Sabih (1965). “Ayda Bir: Bir Orhan Veli Vardı”. *Su*. S. 57, s. 17-18.

Yılmaz, Recep (1965). “Köyden – Köye: Ölü Gün”. *Su*. S. 57, s. 19.

Kemâl, Edip (1965). “Öykü: Düşüş”. *Su*. S. 57, s. 20-21.

Dirlik, Ünal Şöhret (1965). “Atatürk Sevgisi”. *Su*. S. 57, s. 21.

Ağapınar, Fuat (1965). “Öykü: Yedi Kurşunlu Adam”. *Su*. S. 57, s. 22.

58. Sayı (Aralık 1965)

Su (1965). “Sivas ve ‘Açıkhava Müzesi’”. *Su*. S. 58, s. 2.

Su (1965). “Us Bağımlılığı ve Ötesi”. *Su*. S. 58, s. 3.

Çiftçi, Abdullah Edip (1965). “Gerçekten Yamandık Ha!..”. *Su*. S. 58, s. 5.

Özerdim, Sami N(abi) (1965). “Yeni Yıl Mektubu”. *Su*. S. 58, s. 6-7.

Özdemir, Baki (1965). “Barabbas ve Roma’lı Platiüs”. *Su*. S. 58, s. 8.

Goethe (1965). “Genç Şairlere”. (Çev. Melâhat Özgü). *Su*. S. 58, s. 9.

Aloğlu, Ümit (1965). “Tiyatro Üzerine İnceleme: Tiyatro Ve Başlangıcı Türk Tiyatrosunun Eskiliği”. *Su*. S. 58, s. 10-11, 23.

Köksal, Ahmet (1965). “Anadolu Dergileri”. *Su*. S. 58, s. 12-13.

Sur, Abdullah (1965). “Yorgun Savaş”. *Su*. S. 58, s. 13.

Apaydın, Ali Nejat (1965). “Sanatçılarla Konuşma: Erdoğan Munis”. *Su*. S. 58, s. 14-15.

Şendil, Sabih (1965). “Ayda Bir: “Edebiyatçının Edebiyatçıya Edebiyatı” Ya Da Demirtaş Ceyhun’un Görüşleri”. *Su*. S. 58, s. 16-17.

Birinci, Mustafa (1965). “Saatler İnsanlar Ben Ve Lojmanlar”. *Su*. S. 58, s. 17.

Tolunay, Ersen (1965). “Günaydın 1966...”. *Su*. S. 58, s. 18-19.

Akmen, Üstün (1965). “Söyleşi”. *Su*. S. 58, s. 19.

Topkaya, Sabri (1965). “Köyden – Köye: Okumak”. *Su*. S. 58, s. 20-22.

Tonus, Abdullah (1965). “Önce Bu...”. *Su*. S. 58, s. 22.

Zeyrek, Hazım (1965). “Artık He! Derim”. *Su*. S. 58, s. 24.

59. Sayı (Ocak 1966)

Su (1966). “Aydan Aya: Bir Resim Sergisi ve Kış”. *Su*. S. 59, s. 2.

Su (1966). “Bir Duyuru ve Çağrı”. *Su*. S. 59, s. 3.

Kansu, Ceyhan Atuf (1966). “Destan Sakarya Meydan Savaşı I”. *Su*. S. 59, s. 4-7.

Aloğlu, Ümit (1966). “Tiyatro Üzerine İnceleme: Karagöz”. *Su*. S. 59, s. 8-10.

Çağlar, Behçet Kemal (1966). “Pınar”. *Su*. S. 59, s. 10.

Yalçınar, Adnan (1966). “Bitlis Mektupları: Ölüm Allah’ın Emri”. *Su*. S. 59, s. 11.

Atalay, Levent (1966). “Ahmet’li Hüzün Fransa’lı Madama Dokunmaz”. *Su*. S. 59, s. 12-13.

Demiray, M(ehmet) Güner (1966). “Her Yönden Sivas: Sivas”. *Su*. S. 59, s. 14-15.

Ağapınar, Fuat (1966). “Türk Argosu”. *Su*. S. 59, s. 16-17.

Yüksel, Avni (1966). “Köyden Köye: Çuvaldaki Kayalar”. *Su*. S. 59, s. 18-20.

Keskin, Turhan (1966). “Birinin Canı Birinin Başka Ölü”. *Su*. S. 59, s. 20.

Kemâl, Edip (1966). “Öykü: Yollar”. *Su*. S. 59, s. 21-22.

Tonus, N. Abdullah (1966). “Avuçlarımın Yangınına Düştü Gözlerin”. *Su*. S. 59, s. 22.

60. Sayı (Şubat 1966)

Su (1966). “Aydan Aya”. *Su*. S. 60, s. 2.

Su (1966). “Su Altıncı Yılına Girdi”. *Su*. S. 60, s. 3.

Kansu, Ceyhun Atuf (1966). “Destan Sakarya Meydan Savaşı II”. *Su*. S. 60, s. 4-7.

Aloğlu, Ümit (1966). “Tiyatro Üzerine İnceleme: Orta Oyunu”. *Su*. S. 60, s. 8-10.

Yağcıoğlu, Halim (1966). “Eğitim Davulu: Kütükler İçin”. *Su*. S. 60, s. 11.

Aslanoğlu, İbrahim (1966). “Her Yönden Sivas: San’atı”. *Su*. S. 60, s. 12-15.

Yılmaz, Recep (1966). “Köyden Köye: Geçen Yaz”. *Su*. S. 60, s. 16.

Güler, Nurettin (1966). “Batakılık”. *Su*. S. 60, s. 17-18.

Shiga, Naoya (1966). “Japon Öyküsü: Han’ın Cinâyeti”. (Çev. Halit Uysal). *Su*. S. 60, s. 19-21.

61. Sayı (Mart 1966)

Özgül, Melâhat (1966). “Sanat Biçimini Dolduran Düşünceler”. *Su*. S. 61, s. 3.

Köksal, Ahmet (1966). “Pound Serüveni”. *Su*. S. 61, s. 4-6.

Akmen, Üstün (1966). “Yalan Olmak”. *Su*. S. 61, s. 5.

Diderot, Denis (1966). “Eski Hırkama Özlem”. (Çev. Asım Bezirci). *Su*. S. 61, s. 7-8.

Çağlar, Behçet Kemal (1966). “Ziyaret”. *Su*. S. 61, s. 8.

Aloğlu, Ümit (1966). “Tiyatro Üzerine İnceleme: Avrupaî Manâda İlk Tiyatro Eserimiz”. *Su*. S. 61, s. 9-11.

Tolunay, Ersen (1966). “Sanat Dergileri ve Anadolu”. *Su*. S. 61, s. 12-13.

Demiray, M(ehmet) Güner (1966). “Her Yönden Sivas: Türk Folklorünün Kaynağı”. *Su*. S. 61, s. 14-15.

Sarıhan, Zeki (1966). “Uzun Öykü”. *Su*. S. 61, s. 15-16.

Sarıhan, Zeki (1966). “Köyden Köye: Şabanın Tabancası”. *Su*. S. 61, s. 16.

Köksal, Ekrem (1966). “Öykü: O Adam”. *Su*. S. 61, s. 17-18.

Ziya, Ali (1966). “Büyük İsyân”. *Su*. S. 61, s. 18.

Shiga, Naoya (1966). “Japon Öyküsü: Han’ın Cinâyeti”. (Çev. Halit Uysal). *Su*. S. 61, s. 19-21.

Turan, Yahya (1966). “İçimizdekilere”. *Su*. S. 61, s. 21.

62. Sayı (Nisan 1966)

Su (1966). “Aydan Aya”. *Su*. S. 62, s. 2.

Zeyrek, Hazım (1966). “İzmirdeki Balta”. *Su*. S. 62, s. 3-4.

Aloğlu, Ümit (1966). “Tiyatro Üzerine İnceleme: Namık Kemal”. *Su*. S. 62, s. 5, 14-15

Kansu, Ceyhun Atuf (1966). “Destan Sakarya Meydan Savaşı III”. *Su*. S. 62, s. 6-11.

Terim, Galip (1966). “Gada’nın Sivas Basınındaki Yankısı”. *Su*. S. 62, s. 12-13.

Akman, Süleyman (1966). “Sanatçılarla Konuşma: Ressam Orhan Tamer”. *Su*. S. 62, s. 16.

Demiray, M(ehmet) Güner (1966). “Her Yönden Sivas: Eğerci Köyünden Türküler”. *Su*. S. 62, s. 17-18.

Tütüncü, Nilüfer (1966). “Bilmezsin Ki”. *Su*. S. 62, s. 18.

Tonus, N. Abdullah (1966). “Köyden Köye: İşde O Faat Oldu”. *Su*. S. 62, s. 19.

Erdoğan, Sadık (1966). “Fark”. *Su*. S. 62, s. 19.

Güler, Nurettin (1966). “Öykü: Çiftlik”. *Su*. S. 62, s. 20-21.

Yeğin, Remzi (1966). “Eski Çağda Uyuyan Uslar”. *Su*. S. 62, s. 21.

63. Sayı (Mayıs 1966)

Su (1966). “Aydan Aya: Merkez İlköğretim Okulunun Oynadığı ‘Yalan’ Ve Sahici Başarısızlığı”. *Su*. S. 63, s. 2.

Zeyrek, Hazım (1966). “Oy Dışında Buluşma”. *Su*. S. 63, s. 3-4.

Atılâ, Ahmet (1966). “Neden Atatürk’çü Olmak Lâzım Neden Onu Anlamak Güç”. *Su*. S. 63, s. 5.

Aloğlu, Ahmet Ümit (1966). “Fars ve Fars Konuları Üzerine Birkaç Söz”. *Su*. S. 63, s. 6-7.

Kansu, Ceyhun Atuf (1966). “Destan Sakarya Meydan Savaşı IV”. *Su*. S. 63, s. 6-11.

Yağcıoğlu, Halim (1966). “Eğitim Davulu: Kim”. *Su*. S. 63, s. 12.

Baykal, Ali (1966). “Hukuk (Türe) Dilimiz ve Yasaları Bilme Zorunluluğu”. *Su*. S. 63, s. 13.

Baykız, Halil İbrahim (1966). “Her Yönden Sivas: Bir Temizleme ve Bir Bilgi”. *Su*. S. 63, s. 14-15.

Durakoğlu, Ahmet (1966). “Sivas Halayına Deyişler”. *Su*. S. 63, s. 16.

Yalçın, Bahattin (1966). “Köyden Köye: Tekmeler”. *Su*. S. 63, s. 17, 23.

Kocadağ, Burhan (1966). “Bir Ülkem Vardır Benim”. *Su*. S. 63, s. 18.

Kemâl, Edip (1966). “Öykü: Küçük Adam Sevisi Ötekiler”. *Su*. S. 63, s. 19-22.

64. Sayı (Haziran 1966)

Su (1966). “Aydan Aya: Ata Günü ve 27 Haziran Şenlikleri”. *Su*. S. 64, s. 2.

Kansu, Ceyhun Atuf (1966). “Destan Sakarya Meydan Savaşı V”. *Su*. S. 64, s. 3-7.

Seyda, Mehmet (1966). “Zonguldak Kömür Havzası Üzerine Notlar”. *Su*. S. 64, s. 8-12, 22.

Kadaş, Hilmi Zeki (1966). “Zonguldak İşçilerinin Ağdı”. *Su*. S. 64, s. 13.

Anaç, Ahmet (1966). “Kara Kuyu”. *Su*. S. 64, s. 13.

Ersoy, Kutman (1966). “Selva Ekmek ve Ben”. *Su*. S. 64, s. 14.

Ziya, Ali (1966). “Söylenmesi Güç Bir Türkü”. *Su*. S. 64, s. 15.

Birinci, Mustafa (1966). “Ben Biraz Maviyim Alım Şimdilerde”. *Su*. S. 64, s. 16.

Keskin, Turhan (1966). “Yeşermeye Durmuş Ölüm”. *Su*. S. 64, s. 17.

Kemal, Ahmet (1966). “Durular Şimdi”. *Su*. S. 64, s. 18.

Ülkü, Hüseyin (1966). “Gözlerin”. *Su*. S. 64, s. 18.

Özdemir, Baki (1966). “Öykü: Sinema”. *Su*. S. 64, s. 19-21.

65. Sayı (Temmuz 1966)

Su (1966). "Aydan Aya: Hazreti Ömer'in Adaleti Adlı Oyun ve Neden İmam Hatip Okulu Öğrencileri". *Su*. S. 65, s. 2, 21.

Zeyrek, Hazım (1966). "Bu Karmaşa Kötü". *Su*. S. 65, s. 3-4.

Özdemir, Baki (1966). "Zeyneleli Zeynep ve Beş Çocuğu". *Su*. S. 65, s. 5-6.

Kemahlı, H. (1966). "Birde İriydi Ki Yemenileri". *Su*. S. 65, s. 6-7.

Doğancıoğlu, N. Doğan (1966). "Yanık İsyân". *Su*. S. 65, s. 8.

Sur, Abdullah (1966). "Dirliđe Giden Mektup". *Su*. S. 65, s. 9.

Akman, Süleyman (1966). "Sanatçılarla Konuşmalar: Genç, Güçlü Ozan Abdullah Sur'la". *Su*. S. 65, s. 10-11.

Önal, Müberra İmrâl (1966). "Senden Irak". *Su*. S. 65, s. 11.

Cığızoğlu, Ufuk (1966). "Şairler Şiirler: Çözömsüz". *Su*. S. 65, s. 12.

Çiftçi, Abdullah Edip (1966). "Şairler Şiirler: Sonsuzlukta". *Su*. S. 65, s. 12.

Anaç, Ahmet (1966). "Şairler Şiirler: Kenanın Elleri". *Su*. S. 65, s. 13.

Turhan, Yahya (1966). "Şairler Şiirler: Gereksiz Dilek". *Su*. S. 65, s. 13.

Şendil, Sabih (1966). "Ayda Bir: Gada". *Su*. S. 65, s. 14-15.

Uzluk, Feridun N(afiz) (1966). "Her Yönden Sivas: Sivas Tarihinden Yapraklar". *Su*. S. 65, s. 16-17, 21.

Kemâl, Edip (1966). "Gemi". *Su*. S. 65, s. 18-20.

Kocadağ, Burhan (1966). "Tutsak". *Su*. S. 65, s. 19.

Kemal, Ahmet (1966). "Buđun Gülü". *Su*. S. 65, s. 20.

66. Sayı (Ağustos 1966)

Su (1966). "Aydan Aya: Üniversiteli Gençler ve Kamp 17". *Su*. S. 66, s. 2.

Su (1966). "'Su'dan Okurlarına". *Su*. S. 66, s. 3-4.

Batu, Selâhattin (1966). "Sivas'ta Bir Ağaç". *Su*. S. 66, s. 4.

Zeyrek, Hazım (1966). "Ne Kaybettirdi Ne De Kazandıracaktır". *Su*. S. 66, s. 5, 22.

Özerdim, Sami N(abi) (1966). "Eski Dergileri Karıştırırken". *Su*. S. 66, s. 6-7.

Kansu, Ceyhun Atuf (1966). "Sakarya Meydan Savaşı Destan". *Su*. S. 66, s. 8-11.

Ağapınar, Fuat (1966). "Halk Adamı". *Su*. S. 66, s. 12, 22.

Ziya, Ali (1966). "Gada Üstüne". *Su*. S. 66, s. 13.

Uzluk, Feridun N(afiz) (1966). "Her Yönden Sivas: Sivas Tarihinden Yapraklar II". *Su*. S. 66, s. 14-16.

Osmanoğlu, İbrahim (1966). "Düzen Kurbanları!". *Su*. S. 66, s. 14.

Erdoğan, Sadık (1966). "Bizi Bekliyor". *Su*. S. 66, s.16.

Türkçeş, Ünal (1966). "Köyden Köye: İnsan Deđölmüyük". *Su*. S. 66, s. 17-18, 22.

Tümbaş, Oğuz (1966). "Koybat". *Su*. S. 66, s. 18.

Atmaca, Osman (1966). "Öykü: Yağmura Söven Adam". *Su*. S. 66, s. 19-22.

67-68. Sayı (Eylöl-Ekim 1966)

Su (1966). “Aydan Aya: 4 Eylül’ün Bu Yılki Anılışı ve Yapılanlar – Sayın Sunay Ve Bizi Doymayan Yanıtı”. *Su*. S. 67-68, s. 2.

Zeyrek, Hazım (1966). “4 Eylül Atatürk’ü Eleştirmek ve Gürsel Paşa”. *Su*. S. 67-68, s. 3-4.

Sur, Abdullah (1966). “Yoksullar Köyünün Öğretmenine”. *Su*. S. 67-68, s. 5.

Çakıt, Tekin (1966). “Deneme Gibi: Gülenler”. *Su*. S. 67-68, s. 6, 22.

[İmzasız] (1966). “Sevdiğimiz İkbâl Kimdir”. *Su*. S. 67-68, s. 7-8.

Poturoğlu, Aykut (1966). “Yalnızlık İçin Sone”. *Su*. S. 67-68, s. 8.

Kemahlı, H. (1966). “Zehir Ali”. *Su*. S. 67-68, s. 9-10.

Z(eyrek), H(azım) (1966). “Analarımız”. *Su*. S. 67-68, s. 10.

Kemal, Ahmet (1966). “Gada ve Hazım Zeyrek”. *Su*. S. 67-68, s. 11-12.

Ersayın, Cemil (1966). “Gada’ Üstüne: Dikenli Gül”. *Su*. S. 67-68, s. 13-14, 22.

Özgen, H. Hilmi (1966). “Sanayi Kalkınmamızın Gerçekleşmemesi Sebepleri”. *Su*. S. 67-68, s. 15-16.

Adaksa, H. Z. (1966). “Her Yönden Sivas: Folklor ve Sivas”. *Su*. S. 67-68, s. 17-18, 22.

Âşık Feryâdi (1966). “Yanıdadır”. *Su*. S. 67-68, s. 19.

Ağapınar, Fuat (1966). “Öykü: İki De Bir Susuyorduk”. *Su*. S. 67-68, s. 20-21.

69. Sayı (Kasım 1966)

Zeyrek, Hazım (1966). “Güçlenen Atatürk”. *Su*. S. 69, s. 3.

Çubukçu, Aydın (1966). “Yarısmada Birinci Sırayı Alan Yazı: Devrimler, Biz Bugün ve Yarın”. *Su*. S. 69, s. 4-5.

Âşık Şevki Esen (1966). “Atatürk”. *Su*. S. 69, s. 5.

Özçelik, Ömer (1966). “İkinci Sırayı Alan Yazı: Atatürk Devrim ve İlkeleri”. *Su*. S. 69, s. 6-8.

Balkan, Selva (1966). “Üçüncü Sırayı Alan Yazı Atatürk Devrimleri”. *Su*. S. 69, s. 9, 21.

Kuşçu, Rifat (1966). “Dördüncü Sırayı Alan Yazı: Atatürk Devrimlerinin Amacı Nedir Bu Amaç Ne Dereceye Kadar Gerçekleşmiştir”. *Su*. S. 69, s. 10.

Türktekin, Hatice (1966). “Beşinci Sırayı Alan Yazı: Atatürk Devrimlerinin Amacı ve Bugünkü Durumu”. *Su*. S. 69, s. 11.

Birinci, Mustafa (1966). “Atatürk Orotoryosu”. *Su*. S. 69, s. 12-13.

Taşseten, Mehmet (1966). “Yarısmada Sıra Dışı Kalan Fakat Dergimizde Beğenilen Yazı: Atatürk Devrimlerinin Amacı ve Bugünkü Durumu”. *Su*. S. 69, s. 14, 21.

Ayhan, Gülseren (1966). “Yarısmada Sıra Dışı Kalan Fakat Dergimizde Beğenilen Yazı: Atatürk Devrimlerinin Amacı ve Bugünkü Durumu”. *Su*. S. 69, s. 15

Terim, Göksel (1966). “Yarısmada Sıra Dışı Kalan Fakat Dergimizde Beğenilen Yazı: Atatürk Devrimlerinin Amacı ve Bugünkü Durumu”. *Su*. S. 69, s. 16.

Terim, Galip (1966). “Öykü: Cano”. *Su*. S. 69, s. 17-20.

Su (1966). “Aydan Aya”. *Su*. S. 69, s. 23.

70. Sayı (Aralık 1966)

Şerif - El Hasan (1966). “Mevlânayı Bir De İkbâl Anlatmıştı”. *Su*. S. 70, s. 3-5.

- Batu, Selâhattin (1966). “Yolcu”. *Su*. S. 70, s. 5.
- Ağapınar, Fuat (1966). “Halk ve Ötekiler”. *Su*. S. 70, s. 6, 23.
- Emiralioglu, Mehmet (1966). “Kalkınma ve Köy Gerçeği”. *Su*. S. 70, s. 7-8.
- Ergüven, A(bdullah) Rıza (1966). “Beklenen”. *Su*. S. 70, s. 9.
- Ziya, Ali (1966). “Özlem”. *Su*. S. 70, s. 9.
- Yalçın, Mehmet (1966). “Okuyan Ne Okuyor”. *Su*. S. 70, s. 10.
- Orta, Nedim (1966). “Yalnızlık”. *Su*. S. 70, s. 10.
- Atilâ, Ahmet (1966). “Bir Çocuğun Gülmesindeki Büyük Dram”. *Su*. S. 70, s. 11, 23.
- Doğankentli, B. Koçak (1966). “Bingöl Mektupları”. *Su*. S. 70, s. 12.
- Tolu, Ahmet (1966). “Tutkuya Mıhlanan Öykü”. *Su*. S. 70, s. 12.
- Keskin, Turhan (1966). “Bir İnsan Diriliyordu”. *Su*. S. 70, s. 13.
- Tonus, N. Abdullah (1966). “Sen Varsın Eller İçinde”. *Su*. S. 70, s. 13.
- Âşık Feryâdi (1966). “Her Yönden Sivas: Çitillerim Dikeyim – Feryadi Çığırın”. *Su*. S. 70, s. 14.
- Baba, Mustafa Okan (1966). “Gada”. *Su*. S. 70, s. 15-16.
- Şen, Hasan (1966). “Vartoluyum Ben”. *Su*. S. 70, s. 17.
- Özdemir, Baki (1966). “Öykü: Bir Ses”. *Su*. S. 70, s. 18, 23.
- Kemal, Ahmet (1966). “Çağ Dışı”. *Su*. S. 70, s. 19.
- İnanlı, Adnan (1966). “Gelişin”. *Su*. S. 70, s. 19.
- Köksal, Ekrem (1966). “Öykü: Evindeki”. *Su*. S. 70, s. 20-21.
- Çetinkaya, Hüseyin (1966). “Deprem Sonu Ağıtı”. *Su*. S. 70, s. 21.
- Durak, Yaşar (1966). “Yekpare Susku”. *Su*. S. 70, s. 22.
- Anaç, Ahmet (1966). “Kucak Kucağa”. *Su*. S. 70, s. 22.
- 71. Sayı (Ocak 1967)**
- Zeyrek, Hazım (1967). “Asıl Kötü Olan”. *Su*. S. 71, s. 3-4.
- Batu, Selâhattin (1967). “Seni Çağırıyorum”. *Su*. S. 71, s. 4.
- Ay, Behzat (1967). “Basında Dün ve Bugün”. *Su*. S. 71, s. 5-6.
- Akmen, Üstün (1967). “Doğa İnsanoğlu ve Sanatçı”. *Su*. S. 71, s. 7.
- İskender, Hasan Salih (1967). “Hikâye-, Karatoprak”. *Su*. S. 71, s. 8-9, 11.
- Sarıhan, Zeki (1967). “Sanatçılarla Konuşma: Gülten Akın”. *Su*. S. 71, s. 10-11.
- Ergüven, Abdullah Rıza (1967). “‘Gada’ Üstüne”. *Su*. S. 71, s. 12-13.
- Gençtürk, İsmail (1967). “Köyden Köye: Manilerle Evlenme”. *Su*. S. 71, s. 14-15.
- Solak, Mehmet Adem (1967). “Uzun Ağır”. *Su*. S. 71, s. 16.
- Tolunay, Ersen (1967). “Her Yönden Sivas: Su Kaynağına Dönerken”. *Su*. S. 71, s. 17-18.
- Heine, Heinrich (1967). “Alman Şiiri: Gemisi Batmış Adam”. (Çev. Kundeyt Şurdum). *Su*. S. 71, s. 19.
- Ağapınar, Fuat (1967). “Öykü: Bir Ölen Vardı”. *Su*. S. 71, s. 20-21.

Aygüven, Nevzat Nami (1967). “Bükülmeyenler”. *Su*. S. 71, s. 21-22.

72-73-74-75-76-77-78. Sayılar (Şubat-Mart-Nisan-Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos 1967)

Su (1967). “Su Altıncı Yılıını Doldurdu”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 3.

Zeyrek, Hazım (1967). “Üçüncü Demir – Çelik Sanayi-i Yılların Endişeleri ve Beliren Umutlar”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 4-5.

Efkâri (1967). “Getirecek”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 5.

Ağapınar, Fuat (1967). “Demir – Çelik Edebiyatı”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 6-7.

Âşık Feryadı Çığırın (1967). “Sayın Baş Vekili”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 7.

Köksal, Ekrem (1967). “Demir – Çelik Fabrikasını, Sivas’lı Neden İsrarla İster”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 8-10.

Âşık Sefil Selimî (1967). “Dileğimiz Var”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 10.

Durakoğlu, Ahmet (1967). “Sayın Cumhurbaşkanım”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 11, 14-15.

Sefil Selimî (1967). “Mektup”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 12.

Sefil Selimî (1967). “Mektuba Cevap”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 13.

[İmzasız] (1967). “Bir İnceleme: 3. Demir – Çelik Sanayi Neden Sivas’ta Kurulmalı”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 16-18.

Âşık Cehdi (1967). “Haklıyız Vallahi”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 18.

Ağapınar, Fuat (1967). “Demir – Çelik Marşı”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 19.

Kemal, Ahmet (1967). “Öykü: Deniz”. *Su*. S. 72-73-74-75-76-77-78, s. 20-22.

Sonuç

Yerel dergiler, taşra dergileri yahut mahallî dergiler, Türk basın hayatı içerisinde dergiciliğin önemli bir kolunu ihtiva etmektedir. Yerel ve bölgesel kültürlerin yok olmasına direnirken aynı zamanda bu merkezlerin edebiyat, sanat ve fikir hayatını ulusal düzeyde duyurmayı amaçlayan yerel dergiler, Türk basın hayatının çok sesliliği açısından önem arz etmektedir. Yayın hayatı maddi ve manevi zorluklar ile çalkantılarla sürüp giden yerel dergiler, taşra insanının nabzını tutup ulusala seslenmeyi amaçlamaktadırlar.

Vilayet matbaalarının kuruluşuyla ilk adımı atılan taşra basını, vilayet gazetelerinin açtığı yoldan gelen yerel dergilerle canlanmıştır. Bu canlılık, Sivas’ta; *Gençler Derneği*, *Dilek*, *Birlik*, *Yeni Nesil*, *Duygu ve Düşünce*, *Toplantı*, *Orta Yayla*, *4 Eylül* gibi dergilerin artmasına olanak sağlamış olup *Su* da bu ortamda kendine yer edinmiştir.

Sivas fikir ve sanat çevrelerinde üç damla olarak anılan Sadettin Çekinmez, Kadim Şahin ve Hazım Zeyrek tarafından kurulan ve 1 Şubat 1961-Ağustos 1967 tarihleri arasında 7 yıl süreyle toplamda 78 sayı Sivas basınında faaliyet gösteren *Su* dergisi, onlarca yazar ve çizere kapısını açmıştır. *Su*; Ceyhan Atuf Kansu, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Cemal Süreya, Oktay Akbal, İlhan Geçer ve Behçet Kemal Çağlar gibi günümüzde Türk edebiyatının bilinen, tanınan isimlerinin yanı sıra dönemin Sivas’ında fikir ve söz sahibi olup kalem oynatmak isteyen herkese derginin sayfalarını açmıştır. Dergi içerisinde toplam 303 imza bulunmakta olup bunların 281’i erkeklerle 22’si ise kadınlara aittir. Buradan hareketle *Su*, yoğun bir yazar kadrosuna sahiptir denilebilir.

Su, 7 yıllık koleksiyonunda yer alan 647 nesir ve 501 şiir ile toplamda 1148 edebî, fikrî ve sanatsal metnin yanı sıra eğitim, müzik, tiyatro ve resim gibi alanlarda yazılmış eserlerle ciddi bir arşive sahiptir. Bu arşiv, İstanbul ve Ankara dışında da söz sahibi olan, ancak yerelde kalmış insanların sözcüsüdür. Bu ve benzeri çalışmalar, nice yerel dergileri gün yüzüne çıkartarak unutulmuş isimleri tekrar gündeme taşıyacaktır.

Bu çalışmada, ilk sayısını 1 Şubat 1961 tarihinde yayımlayıp Ağustos 1967 tarihli 78. sayısı ile yayın hayatından çekilen *Su* dergisinin; şekil özellikleri, yazar-çizer kadrosu ve içeriği bakımından Türklük bilimine tanıtılması amaçlanmıştır. Tanıtımı yapılan derginin son olarak sayılarına göre bibliyografyası araştırmacılara sunulurak bundan sonra yapılacak olan çeşitli çalışmalara öncülük edeceği ve yol göstereceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Adanır, H. (2002). Yerel Dergicilik. Azize Aktaş Yasa vd. (Haz.), *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayıncılığı Bilgi Şöleni Bildiriler Kitabı* (ss 87-89) içinde. Ankara.
- Alkan, A. T. (1992). Sivas'ta İlk Özel Türk Gazetesi: Vicdan. *Revak*, 68-75.
- Birinci, M. (2009). *Su Dergisi*. İdris Ekinci (Ed.), *Cumhuriyet Döneminde Sivas Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (ss 539-548) içinde. Sivas.
- Bozdoğan, A. (2006). *Türkocağının Taşra Dergileri*. Ankara: Türk Ocakları Ankara Şubesi Yayınları.
- Bozdoğan, A. (2007). Atatürk Döneminin Dil, Kültür ve Edebiyat Politikalarını Yansıtan Bir Halkevi Dergisi: Ortayayla. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2): 147-156.
- Çağdaş, H. (2018). Misyonuna Yaraşır Bir Sanat ve Kültür Dergisi "SU". *Hayat Ağacı*, 34: 8-17.
- Erdal, D. (2022). *1960-1971 Arası Türk Romanında Hukuki Mevzuat*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Gerçel, A. (2002). Sosyal ve Kültürel Bakımdan Mahalli Dergiler. Azize Aktaş Yasa vd. (Haz.), *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayıncılığı Bilgi Şöleni Bildiriler Kitabı* (ss 37-40) içinde. Ankara.
- Işıldak, S. (2014). *R. 1330/M. 1914 Tarihli Sivas Kızılırmak Gazetesinin 52-77. Sayıları (Günümüz Türkçesine Aktarımı ve Değerlendirmesi)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Karataş Ülger, E. (2023). Edebiyatın Kılcal Damarları: Taşrada Edebiyat Dergiciliği/Sivas Örneği: Sühan Dergisi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 34, 143-157.
- Kösedağ, M. S. (2016). Türk Basın Kanununda Yapılan Değişikliklerin Yazılı Basında Temsili. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 9(43): 2023-2051.
- Nair, G. (1999). *1878-1999 Sivas Basımı*. Sivas: Dilek Ofset Matbaacılık.
- Payam, N. (2002). Yerel Dergilerin Çok Engelli Müsterekleri ve Öneriler. Azize Aktaş Yasa vd. (Haz.), *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayıncılığı Bilgi Şöleni Bildiriler Kitabı* (ss 83-86) içinde. Ankara.
- Polat, N. H. (2001). Dilek Mecmuası. *TÜBAR*, 10, 37-55.
- Polat, N. H. (2002). Türkiye'de Yerel Basının Gelişimine Kısa Bir Bakış. Azize Aktaş Yasa vd. (Haz.), *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayıncılığı Bilgi Şöleni Bildiriler Kitabı* (ss 17-32) içinde. Ankara.
- Polat, N. H., Bozdoğan, A., Ayata, Y. ve Haykır, T. (2014). *Birlik Sivas Türk Ocağının Mecmuası*. Sivas: Es-Form Ofset.
- Pürülü, K. (2019). 1914'ten Günümüze Sivas Dergileri. *Erciyes Aylık Fikir ve Sanat Dergisi*, 500, 59-71.
- Tekin, M. (2002). Dergilerin Fikir Hayatımızdaki Rolü ve "Güneyde Kültür" Örneği. Azize Aktaş Yasa vd. (Haz.), *Kültür Hayatımızda Yerel Dergiler ve Yerel Dergi Yayıncılığı Bilgi Şöleni Bildiriler Kitabı* (ss 103-112) içinde. Ankara.
- Paçacıoğlu, B. (2003). Cumhuriyete Kadar Sivas Basını ve İrade-i Milliye'nin Yeri. *TÜBAR*, 14, 77-102.

Unbehaun, H. (2001). Sivas Vilayetinde Basının Doğuşu. *TÜBAR*, 10, 9-36.

Yasak, İ. (2023). *Sivas Basın Tarihi (1878-2022)*. Sivas: Sivas Belediyesi Yayınları.

Ekler

Ek 1: Yazar ve Şairlerin Metin Sayıları

Tablo 1: *Su* dergisinde faaliyet gösteren yazarlar/şairler ve kaleme aldıkları metin sayıları.

Yazar/Şair Adı	Manzume Sayısı	Mensure Sayısı
A. Haydar Özbek	2	-
Abd'al Mesrur	4	-
Abdül Çakırcı		1
Abdullah Edip Çiftçi	7	-
Abdullah Karahan	1	-
Abdullah Rıza Ergüven	13	6
Abdullah Sur	6	-
Abdullah Tonus	2	-
Abdüllâtif M. Ünsal	4	-
Adil Fırat	-	9
Adnan İnanlı	-	1
Adnan Özyalçın		2
Ahmet Anaç	3	-
Ahmet Atılâ		2
Ahmet Ayberkin	1	-
Ahmet Durakoğlu	1	-
Ahmet Elçioğlu	1	1
Ahmet Kemâl	4	2
Ahmet Köksal	-	10
Ahmet Nesim Kürçer	3	4
Ahmet Tolu	1	-
Ahmet Tufan Şentürk	1	-
Ahmet Ulukaya	1	-
Ahmet Ümit Aloğlu	1	1
Ahmet Yurtsever	1	-
Ali Baykal	-	1
Ali İhsan Semercioğlu	-	1
Ali İşbaşı	1	-
Ali Nejat Apaydın	-	2
Ali Ziya	5	1
Aras Süer	-	1
Aşım Bezirci	-	3
Âşık Cehdi	1	-
Âşık Feryadi Çığırın	3	-
Âşık Sefil Selimi	3	-
Âşık Şevki Esen	1	-
Ataman Aldemir	1	-
Ateş	1	-
Atıf Cengiz	-	5
Atillâ Özkırmımlı	-	3
Avni Yüksel	-	1
Aybars Aloğlu	-	2
Aydın Çubukçu	-	1
Aykut Ercilli	-	3
Aykut Poturoğlu	1	-
Aytekin Bozkurt	1	-
Aziz Maho	1	-
B. Koçak Doğan kentli	1	-
Bahattin Yalçın	1	2
Baki Özdemir	8	8
Battal Atmaca		1
Bedrettin Cömert	-	1
Behçet Kemal Çağlar	5	-

Behçet Necatigil	1	-
Behzat Ay	-	3
Berlin Taşan	-	2
Birsın Ertan	1	-
Boris Pasternak	1	-
Burhan Karaçorlu	1	-
Burhan Kocadağ	2	-
Buruk Geçer	1	-
Bülent Balkır Akalın	1	-
Bülent Dalyancı	4	3
Bülent Habora	1	16
Cahit Külebi	1	-
Cemal Gürsel	-	1
Cemal Kırcı	1	-
Cemal Süreya	-	1
Cemil Ersayın	-	1
Cevat Sadıkoğlu	1	-
Ceyhan Atuf Kansu	8	33
Charles Baudelaire	1	-
Claude Des Presles	1	-
Coşkun Deniz S.	1	-
Çağlar Çalkavur	1	-
Çetin Altan	-	1
Dante Alighieri	-	1
Denis Diderot	-	1
Diğer Sezgin	-	5
Doğan Naci	-	1
E. Mahir Yalnız	1	1
Edip Kemâl	2	19
Efkâri	1	-
Ejder Akışan	-	2
Ekrem İşeri	2	-
Ekrem Kabay	-	5
Ekrem Köksal	-	3
Ergin Sander	1	-
Ergun İnce	1	-
Erhan Etiker	-	1
Erhan Tıgılı	1	2
Ersen Tolunay	-	7
Ertuğrul Karakoç	-	1
Evren Kurtul	1	-
Faik Sabri Ceylân	12	2
Faruk Sur	1	-
Fatma Murat	1	-
Fazıl Hüsnü Dağlarca	8	-
Feridun Nafiz Uzluk	-	2
Ferit Rağıp Tuncor	-	6
Fevzi Halıcı	1	2
Fırat Adil	-	1
Fuat Ağapınar	2	22
Galip Terim	3	18
Gerard De Nerval	-	1
Goethe	-	1
Göksel Terim	-	1
Gülşen Tuncer	1	1
Gülseren Ayhan	-	1

Günel Altıntaş	2	-
Güner Şahan	2	-
Gürol Sözen	-	1
H. Hilmi Özgen	-	1
H. Kemahlı	-	12
H. Z. Adaksa	-	1
Halil İbrahim Bahar	1	-
Halil İbrahim Baykız	-	1
Halil Uysal	1	2
Halim Yağcıoğlu	9	2
Halit Uysal	-	2
Hasan Hüseyin	1	-
Hasan Mandallı	1	-
Hasan Salih İskender	-	1
Hasan Şen	1	-
Hasan Şimşek	1	-
Hasan Uğurlucan	-	2
Hatice Türktekin	-	1
Hazım Zeyrek	33	20
Heinrich Heine	3	-
Hilmi Üstün	10	-
Hilmi Zeki Kandaş	2	-
Hulûsi Serezli	-	1
Hüseyin Çetinkaya	5	-
Hüseyin Deniz	6	-
Hüseyin Karakan	-	1
Hüseyin Karayazı	1	4
Hüseyin Öztürk	-	19
Hüseyin Ülkü	2	-
İ. Üstün Akmen	1	1
İbnül Ahnef	1	-
İbrahim Aslanoğlu	-	18
İbrahim Engin	4	-
İbrahim Hızıroğlu	1	-
İbrahim Osmanoğlu	4	-
İbrahim Zeki Burdurlu	12	5
İlham Kupacı	8	-
İlhan Geçer	5	10
İlter Veziroğlu	2	-
İnci Ramiz	2	-
İsmail Ali Sarar	1	-
İsmail Gençtürk	-	1
İsmail Taş	-	1
İsmet Kemâl Karadayı	1	25
İyimser Delidiken	1	-
Janos Bokay	-	1
Jülide Gülüzar	1	-
K. Mütevellioğlu	-	1
Kadim Şahin	22	6
Kâmil Muhlisu	1	-
Kamuran Gediklioğlu	2	-
Kemal Başara	-	10
Kemal Uygur	-	1
Kundeyt Şurdum	4	-
Kutman Ersoy	5	-

Levent Atalay	1	1
M. Ali Muşlu	-	1
M. Celâl Ertugay	-	2
M. Demirel Babacanoglu	1	-
M. Ertugrul Şener	1	-
M. Nuri Ayvalı	1	-
Manfred Gregor	-	1
Mansfield Katherine	-	1
Mehmet Adem Solak	1	-
Mehmet Ali Yalçın	1	-
Mehmet Ayık	1	-
Mehmet Emiralioglu	-	2
Mehmet Güner Demiray	-	13
Mehmet Halit Okan	1	-
Mehmet Han	1	-
Mehmet Kıyat	2	-
Mehmet Kuru	-	1
Mehmet Önder	-	9
Mehmet Seyda	-	14
Mehmet Taşseten	-	1
Mehmet Yalçın	-	1
Mehrizat Poyraz	2	-
Melahat Özgü	-	8
Melisa Erdönmez	1	-
Metin Taşkın	1	1
Mevlana	1	-
Muazzam N. Sepetçioğlu	1	-
Muharrem Vakar	3	-
Muhlis Nafiz Günay	4	-
Mustafa Binbir	1	-
Mustafa Birinci	12	1
Mustafa Necati Sepetçioğlu	-	6
Mustafa Okan Baba	-	1
Mustafa T. Bali	1	-
Mustafa Yıldırım	-	1
Müberra İmral Onal	2	-
N. Abdullah Tonus	6	3
N. Doğan Doğancıoğlu	1	-
Nabi Çelik	1	1
Nail Kaya Tan	-	1
Naova Shiga	-	1
Nedim Orta	1	-
Nevzat Nami Aygüven	4	-
Nilüfer Tütüncü	1	-
Niyazi Ünal	1	-
Numan Özdemir	-	1
Nurettin Güler	-	2
Nurten Çelebioğlu	1	-
Oben Güney	2	1
Oğuz Tümbaş	1	-
Oktay Akbal	-	1

Orhan Hançerlioğlu	-	1
Orhan Tark	1	-
Osman Atilla	4	-
Osman Atmaca	-	1
Osman Bolulu	1	-
Ö. Ercan Erus	1	-
Ömer Cahit Yıldız	3	-
Ömer Özçelik	-	1
Ömer Pazi	1	-
Özcan Güven	-	2
Özkan Mert	3	-
Paul Celan	1	-
Pierre Reverdy	1	-
Pierre Seghers	1	-
R. Sami Hamamcı	-	2
R. Uçar	1	-
Rainer Maria Rilke	1	-
Ramiz İnci	1	-
Rasih Tombak	1	2
Recep Yılmaz	-	4
Remzi Rasim Dadaloğlu	2	-
Remzi Yeğin	1	-
Rene İrene Frachon	1	-
Rifat Kuşçu	-	1
S. Elikaraoğlu	-	2
Sabih Aytimur	-	1
Sabih Şendil	-	38
Sabri Topkaya	-	1
Sadettin Çekinmez	19	1
Sadık Erdoğan	2	-
Salih Zeki Öztürk	4	-
Sami Nabi Özerdim	-	30
Sedat Vevis Örnek	-	4
Selahattin Batu	13	2
Selâmi Üney	1	-
Selçuk Yönel	1	-
Selva Balkan	-	1
Sema Cıgızoğlu (Okay)	1	1
Sergen Semih	1	-
Sevdi Altuğ	2	-
Sezer	-	1
Shiga Naova	-	1
Simon de Beauvoir	-	1
Suat Yağmuroğlu	-	1
Suna Lokman	-	2
Süleyman Akın	-	1
Süleyman Akman	-	1
Süleyman Uluçamgil	1	-
Ş. Avni Ölez	4	-
Şafak Gökşin	-	1
Şahinkaya Dil	3	1
Şaika Günsel Güney	3	-
Şemsi Belli	1	4
Şerif El Hasan	-	1
T. S. Eliot	-	2

Tahir Kutsi Makal	-	4
Tarik Orhan	4	-
Tekin Çakit	-	5
Tekin Yılmaz	-	1
Timur Karabulut	-	3
Tolunay Ersen	-	2
Turhan Keskin	3	-
Türkân Menteşe	1	-
Türkân Özdil	-	1
Ufuk Cıgızoğlu	2	2
Uğur Bayrı	2	-
Urs Oberlin	1	-
Ümit Aoloğlu	-	5
Ümit Yaşar Oğuzcan	1	-
Ünal Semercioğlu	7	1
Ünal Şöhret Dirlik	2	2
Ünal Türkeş	-	1
Üstün Akmen	6	3
Vehbi Cem Aşkun	-	2
Veysel Arseven	-	6
Veysel Öngören	-	3
Veysel Sönmez	4	4
Yahya Turhan	2	-
Yalçın Arslan	1	-
Yaşar Durak	1	-
Yaşar Faruk İnal	2	-
Yavuz Bülent Bakiler	2	4
Yavuz Ergün	1	-
Yener Okatan	1	-
Yılmaz Tekin	-	2
Zafer Tozalan	2	-
Zehra Say	1	-
Zeki Öner	1	-
Zeki Sarıhan	1	2

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type:

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 27.08.2024

Kabul Tarihi / Date Accepted: 15.10.2024

Yayın Tarihi / Date Published: 31.12.2024

İntihal | Plagiarism

Bu makale, iThenticate yazılımına taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir./ *This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.*

Değerlendirme | Peer-Review

İki Hakem / Çift Kör Hakem

Double anonymized - Two External

Atıf | Citation

Park, H. (2024). Kore'deki "Mago Halmi" ile Türk Dünyasındaki "Umay Ana"nın Karşılaştırılması. *ÇAKÜTAD*, 4 (2), 158-170.

Telif Hakkı | Copyright

(CC BY-NC 4.0) Uluslararası Lisansı altında lisanslanmıştır./ *Licensed under the (CC BY-NC 4.0) International License.*

Etik Beyan | Ethical Statement

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği ve yazarının sorumluluğunda olduğu beyan olunur./ *It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.*

Etik Kurul İzni/Ethics Committee Permission

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır./ *Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human or animal).*

Finansman ve Çatışma Beyanı | Grant Support and Conflict of Interest

Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır./ *The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.*

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması olmadığını ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder./ *The author of the article declares that there is no financial conflict of interest with any institution, organization, or person related to this study and that there is no conflict of interest between the authors.*

KORE'DEKİ "MAGO HALMI" İLE TÜRK DÜNYASINDAKİ "UMAY ANA'NIN KARŞILAŞTIRILMASI

The Comparative on Grandmother Mago in Korean and Umay Mother in Turkic World

Hyunjoo PARK
Dr., TÜRKİYE, tarsus99@hanmail.net

Öz

Mitler yalnızca tarihsel gerçeklerin yansıması olmayıp aynı zamanda gerçekçi ve gerçekçi olmayan mesajlar ile iç içe geçmiş, insanların dünya görüşünü ve bilinçdışı arzularını da kapsamaktadır. Arkeolojinin gelişmesiyle birlikte günümüzde birçok bilim insanı, yazının icadından önce yaşayan insanların sırlarının aktararak kodlandığı mitlerin anlamlarını çeşitli yöntemler kullanarak ortaya çıkarmaya çalışmaktadır. Kore ve Türk mitlerinde pek çok tanrıça karşımıza çıkmaktadır. Kore tanrıçaları arasında antik çağlardan beri Kore Yarımadası'nda evreni yaratan bir dev tanrıça olarak aktarılan Mago Halmi vardır. Bu aktarımdaki dev kelimesi, insan yeteneğinin ötesindeki tanrısallık anlamına gelebilir. Kore mitolojisindeki bir varlık olan yaratıcı tanrıça Mago zaman içinde değişimlere uğramıştır. Türkler, göçebe bir yaşam sürmüş ve geniş bir alanda etki bırakmışlardır. Tarih boyunca Çin Seddi'nden Avrupa'ya göç ederken gittikleri her yerde Türklerin izlerine rastlamak mümkündür. Türk Dünyasındaki Umay'ın mitolojik varlığı, Türk mitolojisindeki işlevlerine göre değerlendirildiğinde farklı rollerde karşımıza çıktığı gibi kimi zaman da insan dışındaki cansız nesnelere kişileştirilmiş ve antropomorfizme uğramış biçimleriyle de görülmektedir. Bu nedenle Kore ve Türk tanrıça mitleri karşılaştırılırken öncelikle hem Kore hem de Türk mitolojisindeki Mago ile Umay adlı mitolojik varlıkların tarihsel süreçteki ortaklık/benzerliklerine veya farklılıklarına odaklanılmalıdır. Mago mitini araştırdığımız zaman aralığı sözlü gelenek dönemi olduğundan nesilden nesile aktarılırken bölgelere göre farklılıklar görülmektedir. Bu çalışmada öncelikle Mago ve Umay mitolojik varlıklarının adları etimolojik olarak incelenmiştir. Ardından iki tanrıçanın rolleri yaratıcı tanrıça, çocuk doğuran tanrıça ve koruyucu tanrıça başlıkları altında değerlendirilmiştir. Son olarak da Kore mitolojisindeki yaratılış

tanrıçası Mago'nun şeytana dönüşmesi ile Umay Ana'nın Albastı'ya dönüşmesi karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mago, Umay, Tanrıça, Koruyucu, Kötü Ruh.

Abstract

Myths are not only reflections of historical facts, but also complex narratives interwoven with both realistic and unrealistic messages, encompassing people's worldviews and unconscious desires. With the developments in archaeology, many scientists today are striving to uncover the meanings of encoded myths, which convey the secrets of people who lived before the invention of writing, using various methods. In both Korean and Turkish myths, numerous goddesses are prominent figures. Among the Korean goddesses, Mago Halmi is depicted as a giant goddess who has created the universe on the Korean Peninsula since ancient times. The term "giant" may symbolize divinity beyond human capabilities. The creator goddess Mago in Mago mythology has undergone many changes over time. The Turks, who lived a nomadic lifestyle, have left their mark over a wide area. From the first time they appeared in history, their traces can be found from the Great Wall of China to Europe. When the mythological presence of Umay in the Turkic World is evaluated according to its functions in Turkic mythology, it is seen in different roles, and sometimes it is also seen in personified and anthropomorphized forms with non-human inanimate objects. For this reason, when comparing Korean and Turkish goddess myths, first of all, the commonalities/similarities or differences of the mythological beings named Mago and Umay in both Korean and Turkish mythology in the historical process should be focused on. Since the time period of the Mago myth is the period of oral tradition, there are regional differences in its transmission from generation to generation. In this study, first of all, the names of Mago and Umay mythological beings are examined etymologically. Then the roles of the two goddesses are evaluated under the titles of creator goddess, childbearing goddess and protective goddess. Finally, the transformation of Mago, the goddess of creation in Korean mythology, into the devil and the transformation of Mother Umay into Albastı are discussed comparatively.

Keywords: Mago, Umay, Goddess, Guardian, Evil Spirit.

Giriş

Eski zamanlarda doğa olaylarının tanrının iradesiyle gerçekleştiğine inanılırdı. Bu nedenle eski insanlar O'nun iradesine saygı duymuşlar ve sosyal yaşamlarını ona göre düzenlemişlerdir. Bu şekildeki tanrıların doğa ve sosyal fenomenler hakkındaki hikâyelerine mit denir. Mitler her zaman insanların ilgi ve merakına konu olmuş, edebiyatın, sanatın ve medeniyetin yaratıcı kaynağı olmuştur. Tarih boyunca aktarılan mitler, hayatımızda her zaman var olmuştur ve yaşarken yarattığımız değerlerin ve dünya

görüşünün kaynağı olarak görülmüştür. Bu nedenle mitoloji insanlık tarihî çalışmaları için çok önemli bir bilgi kaynağıdır (Chung, 2009, s. 1-2).

Kore ve Türk mitlerinde pek çok tanrıça karşımıza çıkmaktadır. Kore tanrıçaları arasında Mago Halmi, antik çağlardan beri Kore Yarımadası'nda evreni yaratan bir dev tanrıça olarak aktarılmıştır. Dev kelimesi, insan yeteneğinin ötesindeki tanrısallık anlamına gelebilir (Yoon, 2013, s. 145). Mago hakkındaki ilk edebî kayıt, Silla Hanedanlığı döneminde Jesang Park tarafından yazıldığı söylenen “Jingsimrok”un¹ bir kısmı olan “Budoji”de (符道誌)² bulunmaktadır. Budoji “göğün iradesine göre yaşayan şehir hakkında bir kayıt” anlamına gelir ve Budo, Dangun’un ülkesi olan günümüzdeki Kore’yi ifade eder. Bu kitabın orijinal nüshası bulunmamıştır. 1953 yılında Jesang Park’ın soyundan gelen Geum Park³ tarafından kendi anılarına dayanarak yazılmış bir kitap olduğundan dolayı sahte olduğu konusunda tartışmalar hâlâ devam etmektedir. 1986’da, Eunsoo Kim’in bunu Korece’ye çevirip yorumlayarak bir kitap olarak yayınlamasının ardından birçok Koreli tarafından Mago mitolojisine yeniden ilgi duyulmaya başlanmıştır.

Türkler uzun süre göçebe bir yaşam sürmüş ve geniş bir alanı etkilemişlerdir. Tarihte ortaya çıktıklarından beri Çin Seddi’nden Avrupa’ya göç ederken gittikleri her yerde izlerine rastlamak mümkündür. Türklerde çocukları koruyan bir tanrıça olarak bilinen Umay Ana’nın ilk kaydı Orhun Yazıtları’nda yer almaktadır, ancak sözlü kültürde çok daha eski

¹Zihni temizleyen bir kitap anlamına gelir. İlki Budo bölümü olmak üzere 15 bölümden oluşur.

²Budoji Kitabı’nın, Silla Kralı Nulji döneminde Jesang Park (MS 363-419) tarafından yazıldığı bilinmektedir. Bu eser Kore’nin kuruluşundan, yazıldığı Silla dönemine kadar uzanan Kore eski tarihini ve Seondo fikirlerini içermektedir. Jesang Park tarafından yazılmış orijinal bir metin günümüze ulaşmadığı için Budoji Kitabı’nın gerçekliği bugün tartışılmaktadır. Budoji’nin ne zaman yazıldığına ve yazarına dair net bir tarihî kanıt olmadığı yönünde bu kitap üzerinde bir tartışma vardır. Dolayısıyla, tarihçilerin iddia ettiği gibi modern zamanlarda yazılıp yazılmadığının gelecekte kanıtlanması gerekmektedir. Ancak bugün piyasada 1986 yılında Eunsoo Kim tarafından Çince’den Koreceye tercüme edilip yorumlanan bu kitap da dahil olmak üzere pek çok kitap bulunmaktadır ve kamuoyunda kitaba yönelik büyük bir ilgi vardır. Dolayısıyla tarihçilerin 'Budoji' ve 'Hwandanggogi'yi görmezden gelmesi ve Kore’nin bu eski kroniklerini tanımaması bir hata olabilir (Kim, 2014, s. 20). Mago miti birçok tarihçi tarafından gerçek kabul edilmiş olsa da orijinal metin elden ele ulaşmadığı için sahte olduğunu iddia eden tarihçiler de vardır. Bununla birlikte, Halk bilimi teorilerinden biri olan “fakelor” da bir folklor teorisi-dir. Başka deyişle gerçek olmayan fakelorum da folklorlarda çalışma konusu olduğu anlamına gelmektedir.

³Geum Park (朴錦), Kore’nin Japon işgali döneminde Dong-A gazetesinde muhabirlik yapıyordu. Jesang Park’ın nesiller boyu saklı kalan orijinal el yazması, Kore Savaşı sırasında memleketi Hamgyong Eyaleti, Muncheon’da geride bırakıldı. Sonra, 1950’den 1953’e kadar onun küçüklüğünden beri ezberlediği Budoji eseri kendi anılarına dayanarak yazılmıştı.

olduğu tahmin edilmektedir. Türkler tarihsel süreçte pek çok farklı coğrafyada göç yoluyla var olurken aynı zamanda farklı dinlere de mensubiyet geliştirmişlerdir. Bununla birlikte söz konusu göçlerde buldukları her yeni coğrafyaya sözlü kültürlerini de taşımışlardır. Bunların arasında Umay Ana ile ilgili başta halk inanışları olmak üzere sözlü kültür birikimlerini de günümüze kadar muhafaza etmişlerdir. Bu çalışmada da Mago ile Umay Ana bir nevi tanrıça olarak ait oldukları kültürün anlatı geleneğindeki rollerine göre karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

1. Mago ve Umay İsimleri

Kore'de Mago Halmi için, göğü ve yeri yaratan bir yaratılış tanrıçası, hayata ve bolluğa başkanlık eden doğum tanrıçası ve aynı zamanda dev bir büyükanne gibi isimlerle hitap edilir (Kang, 2021, s.70). Bölgesel bir varyant olan Mago, başlangıçta dünyayı yaratan ya da dağları ve nehirleri oluşturan bir tanrıça olarak aktarılmıştır (Kim, 2014, s. 193). Budoji'ye göre Mago, dünyanın en yüksek kalesi olan Mago Kalesi'nde (麻姑城) yaşamıştır ve cinsel ilişki olmadan çocuklar doğurmuştur, böylece insan tarihî başlamıştır (Park, 2022, s. 17). Mago mitolojisindeki yaratıcı tanrıça uzun zamandır nesilden nesile aktarılmakta, ancak tanrısal statüsü düşürülmüş ve sadece bebeklerle ilgilenen doğum tanrıçası Samsin Halmi'ye dönüşmüştür (Kang, 2021, s. 70). Mago Halmi'ye, Kore'nin her bölgesinde farklı şekilde hitap edilir. Jeju Adası'nda Seolmundae Halmi, batı kıyısında Gaeyang Halmi, Gyeongsang-do'da Gaenggu Halmi, Gangwon-do'da Seogu Halmi, Jiri Dağı'nda Meryem Ana, Samsin Halmi ve Nogo (yaşlı kadın) gibi temsili isimleri vardır (Won, 2013, s. 12). Bu isimlerin bölgesel özelliklere göre farklı şekilde adlandırıldığı veya sözlü olarak aktarıldıkça değiştirildiği tahmin edilmektedir.

Eski Türkler Umay Ana'ya inanırlardı. Buna Kırgızlarda Umay-Ene, Özbeklerde Umay-Ana, Hakaslarda Umay, Altaylarda Umay ve Ana Maygü, Aka Ene, Yakutlarda ise Ayısıt/Ayzıt adı kullanılmıştır (İnan, 1976, s. 23). Umay Ana genel olarak Türk kültüründe hamile kadınları ve yeni doğan bebekleri koruyan bir tanrıça olarak bilinir. Altay'ın Sagay halkına göre, Umay Ana'nın yardımıyla kadınlar gebe kalır, doğum yaparlar (Geybullayev; Rızayeva, 1999, s. 216). Kaşgarlı Mahmut'un "*Dîvânu Lugâti't-Türk*"ünde, Umay kelimesi ve onunla ilgili halk inancında, Umay Ana'ya tapan annelerin erkek çocuk doğuracağı anlatılır (Ercilasun; Akkoyunlu, 2018, s. 61, 921). Orhun Yazıtları'nı yorumlayan Tekin'e göre Umay kelimesi anne (ög), katun ve kut olarak açıklanıyor. Orhun Yazıtları'nda adı geçen Umay, Gök Tanrı ile aynı kabul edilir ve yeryüzündeki tüm canlıların hamisi, ruhun koruyucusu, sonsuz yaşam ve bereket veren tanrıça olarak anlaşılabilir (Tekin, 2010, s. 31-33).

1.1. Mago ve Umay'ın Etimolojisi

Mago ve Umay kelimelerinin etimolojisinin ve anlamlarının mitolojisinin dil bağlamında incelenmesi oldukça önemlidir. Çünkü Kore ve Türk mitolojisinin etnolojik ve folklorik unsurlarının çekirdeğini oluşturmaktadır.

Mago (麻姑) kelimesinde “Ma (麻)” kenevir ve “Go (姑) kadın” anlamına gelir. Bunlar dolaylı olarak ma, anne anlamına, go ise tanrıça anlamına gelir. Dolayısıyla Mago, yaratılışın ana tanrıçasıdır ve Samsin Halmi anlamını taşır (Park, 2014, s. 40). Jung’a göre Mago Samsin Halmi, parlaklığın ve varoluşun özüdür. Geometrik olarak “bir, üç (1, 3)” olarak adlandırılır, “bir (1)” tanrıdır ve “üç (3)” Samsin olarak kişileştirilmiş, “Tanrı Samsin” de aynı anlamda kullanılmıştır. Ayrıca “Tanrı ve Samsin” temel yaşam enerjisidir ve her şey buradan yaratıldığı için onlara anne, büyükanne denir. Halmi aslında Han (bir, büyük, bol) annedir ve Çince karakterlerde Ulu Ana, Kutsal Ana olarak ifade edilir. Dolayısıyla Mago Halmi, “Mago Samsin Halmi” olarak adlandırılan “Tanrı Samsin”dir (Jung, 2013, s. 100-101). Böylece Halmi (Büyükanne) kelimesi bu şekilde kutsal ve asil bir tanrı anlamına gelen Korece kökenli kelimedir.

Umay kelimesinin etimolojisi, Uygurcada anne anlamına gelen "Um/Uma", eski Türkçede ruh/kuş anlamına gelen Um/Uma ve tanrı, anne, çocukların koruyucusu, bereket anlamına gelen “ay” kelimelerinin birleşiminden oluşmakta ve güçlü bir ilahî ifade etmektedir (Bayat, 2007, s. 74-78). Orkun, “Umay” kelimesinin etimolojisinin Sanskrit dilinde araştırılmasını önererek, Sanskritçede Uma'nın tanrı olarak anıldığını belirtir. Uma, Tibetçede anne anlamına gelmektedir (Yeşilyurt, 2019, s. 71). İna-yet ve Öger, Çince kaynaklara dayanarak Umay kelimesinin “um” ve “ay” kelimelerinden oluştuğunu, um'un kadın cinsel organı anlamına gelen “am/em” şeklinde telaffuz değişikliği olduğunu ileri sürmektedir. “Ay” kelimesi kadınlığı ve kadını simgelemektedir ve “bereket tanrıçası”na tapınma fikrine dönüşmüştür. Kadın cinsel organı eski Türkçede ömmü, modern Kazakçada ammyı veya amıy ile ilgili olup, Tatar Türklerinde “akraba” veya “kardeş” gibi kendilerine çok yakın olan kişilere amıy denilmektedir. Araştırmacılar bunların etimolojisini “annelik” anlamına gelen ve eski anaerik topluma kadar uzandığını vurgularlar (İna-yet ve Öger, 2009, s. 1184). Ayrıca Osmanlı dönemi Divan edebiyatında “Uma” kelimesi anne anlamında da kullanılmıştır (İna-yet, 2008, s. 8).

1.2. Halmi ve Umay Kelimleri Arasındaki Bağlantı

Mago'nun “ma”sı anneyi temsil eden bir kelimedir. İsa'nın annesi Mer-yem, Buda'nın annesi Maya, Hindistan'ın Mayaları, Meksika'daki Yuca-tan Yarımadası'ndaki Maya uygarlığı, Mu İmparatorluğu'nun Mu'su ve

Nagaların "Na"sı da aynı zamanda anne anlamına da gelir (Chung, 2009, s. 36). Ayrıca anne anlamına gelen kelimeler arasında Mançurcada eme, Japoncada omo ve Korecede eomi yer almaktadır (Chung, 2010, s. 82). Antik Türklerde Umay Ana, Ana Tanrıça olarak topraklara hükmeden yaşam tanrıçasından doğmuştur. Kuzey Moğolistan'da, Karadeniz'de, Baykal Gölü çevresinde şamanlara Eomai veya Omai denildiğini bildirilmiş ve Umay kelimesinde Mago'nun izlerinin görüldüğünü tespit edilmiştir (Park, 2014, s. 61). Doğu Türkistan'ın güney bölgesinde yer alan Hoten'in yerel lehçesinde plasenta "omay" olarak telaffuz edilmektedir (Gopuri, 2005, s. 336-337).

Plasentaya Korecede "tae" veya "sam", Türkçede ise "umay" adı verilmektedir (Park, 2024, s. 244). Korecede sam veya tae, fetüsü çevreleyen hücre zarı olan plasenta anlamına gelir ve aynı zamanda göbek kordonu ve rahmi de ifade eder (Kim, 2011, s. 153). Dolayısıyla "Sam", Türkçede "umay" ile aynı anlama gelmektedir. "Dîvânu Lugâti't-Türk"te Umay kelimesi plasenta, çocuğun eşi, rahim ve göbek bağı anlamlarına gelmektedir (Güngör, 2016, s. 21). Bu bağlamda Samsin Halmi ve Umay Ana isimlerinin de kadın rahmi ile ilişkilendirilmesi oldukça ilginç ve dikkat çekicidir. Vurgulamak istediğim şey, her iki halkta da bebeği ve anneyi koruyan tanrının adı, kadının rahminin adı ile aynıdır. Kore lehçelerinde annenin farklı biçimleri vardır, daha ayrıntılı açıklamak gerekirse bölgesel lehçeler bulunmaktadır. Dolayısıyla Umay'a benzeyen Omany veya Omay'ın da olduğunu görebiliriz. Mago ve Umay'ın aynı etimolojiye ve aynı anlama sahip olduğu varsayılabilir.

2. Mago ile Umay Ana'nın İşlevi ve Değişimi

2.1. Yaratıcı Tanrıça: Mago Samsin ve Ak Ana - Umay

Mago, Kore'de sözlü gelenek ve edebiyatta yaratılış tanrıçası olarak bilinir. Mago adı, Kore Yarımadası'nın her yerinde görülmekte ve onunla ilgili kayıtlar antik çağlardan günümüze kadar bulunabilmektedir. Bunlar; mit, halk masalları, destansı şaman şarkıları gibi sözlü kültürde ve edebî kaynaklarda da bulunmaktadır (Kim, 2014, s. 2). Mago hakkındaki kaynakların ortak noktası, onun dağları ve nehirleri yaratan bir dev olarak tanımlanmasıdır. Devın yaratılışında büyüklüğü özellikle vurgulanmıştır. Mago'nun eteğinde taşlar ve kayalar taşıyıp onları adalar yaratmak için düşürdüğünden ve fizyolojisi de normal bir insaninkinden farklı olduğundan, devın yaratılış biçimi özellikle muazzamlığıyla vurgulanır; idrarını yaptığı yerler nehirlere ve vadilere dönüşür (Kim, 2014, s. 199). Böylece Mago'nun başlangıçta dünyayı yaratan bir tanrıça ya da dağları ve nehirleri oluşturan bir tanrıça olduğu aktarılmaktadır.

Türklerde Umay Ana'ya tapanların erkek çocuk doğuracağı ve bundan dolayı Umay Ana'nın yaratılışta rol oynadığına inanılır. Ama o aynı zamanda dağları ve nehirleri oluşturan yaratılış tanrıçası mıdır?

Altay mitine göre Altay panteonunda iki kadın tanrıça vardır. Bunlar “Ana Maygil” ve “Akene”dir. Akene, yani Ak Ana, yaratılışa ilham veren ruhtur ve Altay mitolojisinde yaratıcı olarak bilinen erkek tanrı Ülgen'e yaratılışın gücünü ve ilhamını verdiği söylenir. Ana Maygil ise vatani koruyan halkın ana ruhu olarak da bilinir (İnan, 1976, s. 27). Beydili'ye göre Teleutlar “Ak Ana”nın Kutsal Ana, Yaratılışın Anası olduğunu söylerler (Beydili, 2014, s. 24-25). Bu Ak Ana'nın “Umay” ile ilişkili olması mitolojik varlığın dönüşümünü göstermektedir. Ak Ana'nın ismi beyaz anlamında ışığı, güneşi veya ateşi simgelemektedir (Çoruhlu, 2001, s. 101). Umay Ana da Ak Ana gibi beyaz saçlı ve beyaz kıyafetli olarak tasvir edilmektedir (Kayabaşı, 2016, s. 222). Başlangıçtaki yaratıcı Ak Ana'nın yerini zamanla Umay'ın aldığını ve Türklerin İslam'ı kabul etmesinden sonra da Umay Ana'nın yerini Fatma Ana'nın aldığını söylenebilir.

Mago mitolojisine göre Mago'nun soyundan gelen Hwanin (桓因), ışık tanrısı olarak tanımlanıyor ve onun torunları olan Koreliler, beyaz giysiler giymekten hoşlanan “Beyaz giysiler giyen halk” olarak biliniyor (Choi, 2021, s.19). Budoji'yi yorumlayan K.H.Jung, “Mago Samsin”i ışık olarak ifade eder ve bu ışığın başlangıçtaki "parlaklığın" özü olduğunu söyler (Jung, 2021, s. 11). Bu nedenle iki tanrıça Mago ve Umay, ışık, yaşam enerjisi tanrıları olarak görülebilir ve yaratıcı işlevlere sahiptir.

2.2. Doğum Tanrıçası

Doğum, hem annenin hem de bebeğin hayatının risk altında olabileceği zor bir dönemdir. Tıp biliminin gelişmediği bir dönemde doğum sırasında birçok anne ve bebek hayatını kaybettiği için Samsin Halmi'nin yardımına ihtiyaç duyuldu. Koreliler, hamilelik, doğum ve çocuk bakımının tüm süreçlerinde yer alan bir tanrıça olan Samsin Halmi'nin, sadece çocukları korumakla kalmayıp, aynı zamanda doğum sırasında annenin acısını dindirerek çocuğun sağlıklı büyümesine yardımcı olduğuna inanırlar. Bu nedenle çocuk sahibi olmayan kadınlar, çocuk sahibi olmak için veya hasta çocuğunu iyileştirmesi için Samsin Halmi'ye dua ediyorlardı (Kim, 2015, s. 130-131). Ayrıca Koreliler, bebek doğduktan sonra üç hafta boyunca bebeğin sağlığı ve uzun ömürlülüğü için beyaz pirinç ve deniz yosunu çorbasıyla Samsin Halmi'ye sofrayı kurup dua ederler (Jung, 2021, s. 53). Koreliler uzun zamandır Samsin Halmi'nin bebekleri kutsayan ve onları dünyaya getiren tanrıça olduğuna inanmaktadır.

Türklerde doğumdan sonra kadınları ve çocukları koruyan tanrıça Umay ile ilgili âdetler görülebilmekte ve günlük hayatla iç içe geçmektedir.⁴ Bugün Umay ile ilişkilendirilen inançlardan biri de Türk çocuklarının vücutlarındaki mavi noktaların "Umay Ana'nın el izleri" olarak adlandırılması, uğurlu ve kutsal olduğuna inanıldığıdır. Yani mavi benekli doğan çocukların mutlu ve şanslı olduğuna inanılıyor. Çünkü bu lekeler "Umay Ana'nın el izleridir" (Potapov, 1996, s. 226). Umay Ana'ya dair bu halk inancı, Türklerin İslam'a geçmesiyle birlikte Umay Ana'nın el izinden Fatma Ana'nın el izine dönüşerek halklar arasında varlığını sürdürmektedir (Çobanoğlu, 2020, s. 136). Kore'de yeni doğan bebeklerin çoğunun vücudunda mavi lekeler bulunur. Sebebi ise Samsin Halmi'nin bebeğin anne karnından hızlı bir şekilde çıkmasını sağlamak için bebeğin poposuna vurmasıdır (yna.co.kr). Buna Moğol lekesi veya Samsin lekesi de deniliyor. Samsin Halmi'nin bebeğin poposuna vurmasıyla bebeğe ruh verildiği söyleniyor. Bu hikâyenin gösterdiği sonuç, Samsin Halmi doğum tanrıçası ve yaşam tanrıçası olduğudur (Seo, 1970, s. 215).

Bu çalışma kapsamında yapılan inceleme göstermiştir ki Mago ve Umay çocukların koruyucularıdır. Özellikle doğum ve doğum sonrası dönemde kadınlarla yakın ilişkiler içinde oldukları görülebilir. Yukarıda belirtildiği gibi, "plasenta"ya Korelilerde "Sam" ve Türklerde "Umay" denilmesi, hayat kaynağının onlara bağlı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

2.3. Şeytan veya Kötü Ruh

Mago Halmi, Kore Yarımadası boyunca bölgeye göre farklı isimlerle aktarılmıştır. Gangwon Eyaleti, Samcheok'ta, yaratıcı tanrı veya koruyucu tanrıdan farklı olarak Mago Halmi vardır. O insanlara zarar veren farklı bir varyant olan Seogu Halmi veya Şeytan Halmi adı verilen olumsuz, kötü bir Mago Halmi olarak tasvir edilir. Bu, bir tanrıçanın şeytana dönüşmesinin temsili bir örneğidir. Seogu Halmi'nin kötü bir ruhu ve onun şeytana benzeyen bir görünümü vardır. Onun erkekleri büyülediği, çocukların kızamıktan ölmesine neden olduğu ve halkın servetini başıslamaması hâlinde köye zarar verdiği söyleniyor. Bu sorunu çözen kişi, Jinhoo Choi adında iyi bir erkek evlattır. Sihirli güçlere sahip olan Seogu Halmi'nin ona hiçbir direnç göstermeden Jinhoo Choi tarafından öldürüldüğü bilinir (Kwon, 2014, s. 507-544).

Taehyo Kwon'ya göre Mago'nun kötü ruha dönüşmesi, Kore ataerkil Konfüçyüsçü toplumun, göğü ve yeri yaratan Mago'yu tanrıça olduğu için kötü bir varlık hâline getirerek onun gücünü ortadan kaldırmaya çalışması olduğunu söylüyor. Bu bağlamda Mago, evreni yaratan dev bir tanrıçadan

⁴ Bkz. Çobanoğlu, 2020.

topluma ve dine dayanarak bir değişime uğramak zorunda kalmıştır. Yaratılış Tanrıçası, zamana, siyasi ve toplumsal koşullara bağlı olarak kötü bir tanrıça olarak karşımıza çıkar. Bu süreçte orijinal yaratılış mitinin kayıp bir masal ya da hikâye hâline geldiği söylenebilir (Kwon, 1998, s. 231).

Kore'de Seogu Halmi'nin halk inanışlarındaki bu işlevine karşılık olarak Türk dünyasında hemen her bölgesinde doğum sonrasında kadınlara ve bebeklere zarar veren Albastı vardır. Albastı kötü bir ruhtur ve Umay Ana'nın bir dönüşümü olarak Kara Umay ve alkarısı dâhil olmak üzere başka birçok isme sahiptir (İnan, 1976, s.169). Bu kötü ruhların özelliği, insanın ruhunu çalmalarıdır ve daha da korkutucu olanı Albastı'nın doğum sırasında ve doğum sonrası dönemde bir çocuğun veya annenin karaciğerini çalmasıdır. Bir başka inanişe göre ise hamile kadınlara işkence edip düşük yapmalarına neden olmaktadır. Bugün bile Türk halkı Albastının varlığına inanmakta ve bunu önlemek için birçok uygulama gerçekleştirmektedir (Çobanoğlu, 2020, s. 137). Türkler, Albastı geceleri ortaya çıktığı için anneyi asla yalnız bırakmazlar, doğum sonrası lohusalık döneminde ışıkları sürekli açık tutarlar. O, özellikle erkeklerden korkan ve evde bir erkek varken ortaya çıkmadığı söylenen dişi bir hayalettir. Bu nedenle lohusanın odasına Albastının yaklaşmasını engellemek için ataerkil toplumunun simgeleri olan bıçaklar, makaslar, yaylar ve oklar yerleştirilir veya kıyafetlere iğneler takılır (İnayet ve Öger, 2009, s. 1186-1187). Çobanoğlu'na göre Albastının eski Türk halkının ana soylu bir toplumdan baba soylu bir topluma geçiş döneminde ortaya çıkmıştır. Çobanoğlu'na göre ataerkil bir toplumda kadının etkisini azaltmak için yaratılan bir geçiş döneminin ürünüdür (Çobanoğlu, 2020, s.137-138).

Bu bağlamda tanrıçanın kimliği sabit olmayıp, çeşitli unsurların etkileşimi yoluyla sürekli yaratılan ve değişen halk biliminin bir ürünüdür. Özellikle tanrıçanın en önemli özü, kadın ve erkek arasında sosyal ve kültürel olarak inşa edilen rollerdeki farklılıklarla derinden ilişkilidir. Her şeyden önce, Türk toplumunda Demir Çağı'ndan sonra anaerkil toplumdan ataerkil topluma geçişin ataerkilliği daha da güçlendirmesi, Kore'de Joseon Hanedanlığı döneminde Konfüçyüsçülük'te tanrıçaların hayaletlere ya da kötü ruhlara dönüşmesinin ataerkilliğin temsili bir göstergeleri olduğu söylenebilir. Kore'nin erkek merkezli Konfüçyüs kültürü, Mago'nun kötü Seogu Halmi'ye dönüşmesinde belirleyici rol oynamıştır. Türklerde avcı-toplayıcı yaşamdan Demir Çağı'na geçiş sürecinde Umay Ana, Albastı adında kötü bir ruha dönüşmüştür.

Günümüzde yaratıcı olan tanrıçalar, çocukların koruyuculuğundan insanlara zarar veren kötü bir ruha doğru dönüşüm profili göstermiştir. Yaratılış tanrıçaları Mago ve Umay Ana'nın işlevlerinin zamanla azaldığı gözlemlenmiştir. Her iki kültürde de çocukları koruyan, onların hayatlarını-

dan, hastalıklarından ve kaderlerinden sorumlu olan tanrıçalar Mago Samsin ve Umay Ana'dır.

Sonuç

Kore ve Türk dünyasında pek çok tanrıça mitleri bulunmaktadır. Bu mitlerden Kore tanrıçası Mago ve Türk tanrıçası Umay, günümüzde yaygın olarak doğum tanrıçası, başka deyiş ile annelerin ve çocukların koruyucuları olarak bilinmektedir. Dolayısıyla Mago ve Umay aynı işleve sahip çocukların koruyucu tanrıçalardır.

İlginç olan, her iki halkta da bebekleri ve anneleri koruyan tanrıçaların isimlerinin kadın rahmi ile ilişkilendirilmesidir. Yani plasentanın Korecede "tae" veya "sam", Türk dilinde ise "umay" olarak adlandırıldığı bir kez daha vurgulamak isteriz. Ayrıca anneye Kuzey Kore lehçesinde Omany veya Omai denir. Bu, Umay'a benzer bir telaffuza sahiptir. Halmi'nin etimolojisi 'Han Eomi' olduğundan, iki kelimenin aynı kökene sahip olduğu ihtiyatlı bir şekilde varsayılmaktadır.

Kore'de Mago'nun, Türklerde ise Umay Ana'nın rollerinin yaratıcı tanrıça, doğum tanrıçası ve koruyucu tanrıça olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Mago'nun Seogu Halmi, Umay'ın ise Albastı olarak kötü varlıklara dönüştüğü görülmüştür. Tarih boyunca o dönemin şartlarına göre nasıl yaratıcı bir tanrıçanın zamanla küçümsenerek olumsuz hâle getirildiği ortaya konmaya çalışılmıştır. Yaratıcı tanrıçaların kötüye dönüşmelerinin nedenlerinden birinin, anaerkil toplumdan ataerkil topluma geçişte bir geçiş töreni vazifesi gördüğü anlaşılmaktadır. Özellikle Kore'de Joseon Hanedanlığı döneminde erkeklere güç veren Konfüçyüsçülük, devlet dini hâline geldiğinden tanrıçaya yönelik baskıların da bu dönüşümde etkili olduğu söylenebilir. Bu değişim, anaerkil toplumdan ataerkil topluma geçişin ardından iki ülke arasında ortak bir kültürel unsur olarak görülebilir.

Kaynakça

- Bayat, F. (2007), *Türk Mitolojik Sistemi 2 (Kutsal Dışı-Mitolojik Ana, Umay Paradigmasında İlkel Mitolojik Kategoriler-İyeler ve Demonoloji)*, İstanbul: Ötügen Yayınları.
- Beydili, C. (2004), *Türk Mitolojisi Ansiklopedik Sözlük* (Çev. Eren, Ercan), Ankara: Yurt Kitap-Yayın.
- Choi, S. M. (2021), *A Study on the Korean Village Rites, Viewed from Northeast Asian Heaven Ritual (祭天) Culture*, Uluslararası Beyin

Eğitimi Enstitüsü: Kore Çalışmaları ve Kore Çalışmaları Doktora Tezi.

Chung, Y. K. (2009). “Han Milleti’nin Tarihî Yerlerinin Efsaneleri ve Mitleri”, Tekmin Korebilimi Enstitüsü, *Kore Çalışmaları Araştırma Dergisi*, Sayı 4: 1-55.

Chung, Y. K. (2010). “The birthplace of human history at the Mago gynecocratic queendom in the Pamirs -To pursue the origin of Dongyi’s history and culture”, Tekmin Korebilimi Enstitüsü, *Kore Çalışmaları Araştırma Dergisi*, Sayı 6: 73-100.

Çobanoğlu, Ö. (2020), “Türk Mitolojisinde Anaerkil Dönem”, *Türk Söz İle Kültür Varlıklarının İzinde, Türk Bilim Araştırmaları Dizisi I*, İstanbul: Kutlu Yayınevi. p.117-160.

Çoruhlu, Y. (2001), “Göktürk Sanatında dinî nitelikli heykeller ve tasvirler”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, Ankara, p. 95-146.

Ercilasun, A. & Akkoyunlu, Z. (2018), *Divân-ü Lügati’t-Türk*, (Kaşgarlı, M), TDK yay. Ankara.

Geybullayev, G; Rızayeva, V. (1999), “Eski Türklerde Umay Tanrıçası”, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, Sayım III, p. 215-218.

Gopuri, G. (2005), “Uygur Şiveleri Üzerine”, *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 5(2): 335-338, İzmir.

Güngör, H. (2016), *Türk Bodun Bilimi Araştırmaları*, Bilge kültür sanat, İstanbul.

İnan, A. (1976), *Eski Türk Dini Tarihi*, İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

İnayet, A. (2008), “Divân-ü Lügati’t-Türk’te Doğumla İlgili Örf, Adet ve Ritüeller”, *Uluslararası II. Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü. p.1-11.

İnayet, A. ve Öger, A. (2009), “Uygur Türklerinin Mitolojik, Dini ve Tarihi Kadın Kahramanları Üzerine”, *Türkoloji Araştırmaları*, Cilt IV, Sayı 3 (II), p.1183-1198.

Jung, K. H. (2013), “Kore Seondo ve Jingsimrok”, Uluslararası Beyin Eğitimi Enstitüsü, Kore Araştırmaları Enstitüsü, *Seondo Kültürü*, Cilt 14: 39-89.

Jung, K. H. (2021), Seondo Heaven Ritual(仙道祭天) Culture of Baedal-kook(倍達國) appeared in Northeast Asian archeology and Resto-

- ration of the original form of Korean ethnic religions, *Uluslararası Beyin Eğitimi Çalışmalar Enstitüsü Kore Bilimi Araştırmalar, Seondo Kültürü Dergisi*, Vol. 31: 9-71.
- Kang, M. K. (2021). "Acceptance and transmission of the Mago myth-Focusing on Chinese character's materials", *Doğu Çin Edebiyatı Topluluğu*, 86: 69-96.
- Kayabaşı, O. A. (2016), "Türk Mitolojisinin Kutsal Dışısı: Umay", *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, Vol. 7, Issue 22, p. 220-228.
- Kim, H. J. (2014). *Kore Mago'nun Aktarım Yönleri ve İlahi Karakterleri*, Kore Üniversitesi Doktora Tezi, Kore.
- Kim, N.J. (2015). "Kore ve Japonya'da Doğum Tanrılarının Karşılaştırmalı Bir Çalışması", *Kyunghee Üniversitesi Karşılaştırmalı Kültür Araştırma Enstitüsü*, Vol. 39: 127-152.
- Kim, Y. K. (2011). "Göbek kordonu ve 3 numaralı çalışma", *Karşılaştırmalı Folklor Topluluğu*, Sayı: 129-163.
- Kwon, D. K. (2014). "Where did the Birth of the Masculinity of Korean Folktale, Minority of the Masculinity's Research History and Starting Point of the Masculinity of Gender - Initiation of Killing Goddess and Masculinity Birth in (Choi Jin Hoo) Folktale", *Kore Dili ve Edebiyatı Topluluğu*, Sayı 68: 505-543.
- Kwon, T. H. (1998). *Study on the Transmission Aspects and the Derivation Types of Giant Fables*, Gyenggi Üniversitesi Doktora Tezi.
- Park, J. J. (2014). *Mother Magod -Yeniden yazılmış Budoji*, Mago Books.
- Park, J. S. (Ed. Kim Eunsoo) (2020). *Budoji*, Han Munwa yay.
- Park. H. (2024). *Kore ve Türk Mitolojik Panteonları Bağlamında Mago ve Umay*. Yayımlanmamış doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Potapov, L. P. (1996), "Etnografik Verilerin Işığında Eski Türklerin Tanrısı Umay", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi* (Çev. Muvaffak Duranlı), Sayı I, p. 213-233.
- Seo, J. B. (1970). "Sam God", *Shukmyeong Kadın Üniversitesi Asyalı Kadın Çalışmaları*, Cilt 9: 215-237.
- Tekin, T. (2010), *Orhon Yazıtları*, TDK yay, Ankara.
- Won, M. (2013). *Kore ile Çin Arasında Mago'nun Farklılıkları Araştırma*, Semyeng Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Yeşilyurt, B. (2019), *Türk Kültüründe Umay Kültü ve Yansımaları*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Dini Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

YNA, (E.T.: 09.03.2023), Erişim adresi:
<https://www.yna.co.kr/view/AKR20141226135500017>

Yoon, H. S. (2013), “Eski Kore Tanrıçalarının Türleri ve Bunların Tarihsel İlişkileri: İlahi Gücü Elde Etme Yöntemine Dayalı”, *Dongbang Dergisi*, Cilt162:136-166.

Meliha TATLI

Ordu Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Doktora Öğrencisi,
Ordu/ TÜRKİYE, edibemeliha@gmail.com

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type:

Kitap İncelemesi / Book Review

Geliş Tarihi / Date Received: 31.08.2024

Kabul Tarihi / Date Accepted: 06.11.2024

Yayın Tarihi / Date Published: 31.12.2024

İntihal | Plagiarism

Bu makale, iThenticate yazılımına taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir./ *This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.*

Değerlendirme | Peer-Review

İki Hakem / Çift Kör Hakem

Double anonymized - Two External

Atıf | Citation

Tatli, M. (2024). Eski 45'likler. *ÇAKÜTAD*, 4 (2), 171-178.

Telif Hakkı | Copyright

(CC BY-NC 4.0) Uluslararası Lisansı altında lisanslanmıştır./ *Licensed under the (CC BY-NC 4.0) International License.*

Etik Beyan | Ethical Statement

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği ve yazarının sorumluluğunda olduğu beyan olunur./ *It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.*

Etik Kurul İzni/Ethics Committee Permission

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır./ *Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human or animal).*

Finansman ve Çatışma Beyanı | Grant Support and Conflict of Interest

Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır./ *The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.*

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması olmadığını ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder./ *The author of the article declares that there is no financial conflict of interest with any institution, organization, or person related to this study and that there is no conflict of interest between the authors.*

1989 yılında yayımlanan ve sanatçı Hümevra'nın albümüyle aynı ismi taşıyan *Eski 45'likler* şiir kitabı, Murathan Mungan'ın son dönem edebiyatımıza sunduğu katkılardan biridir. Edebiyatın çoğu türlerinde eser veren Mungan, edebiyat camiası tarafından yakından takip edilerek 1980 sonrası Türk şiirinin önemli

isimlerinden biri olmuştur.

Murathan Mungan, 21 Nisan 1955 İstanbul doğumludur. Hayatının sonraki evrelerinde babası tarafından Mardin'e, üvey annesinin yanına getirildikten sonra oranın dilinden ve kültüründen etkilenmiştir. Bu yüzden Mardin, şairin anılarında ve eserlerinde canlı bir şekilde tasvir edilmiştir. "Mardin benim için sızılı çağrışım. Hem derin bir yurtsama: Çocukluğum, ilkgençliğim, ilk aşkı, yeniyetmeliğim, dünyayla yüzleşmenin ilk sarsıntıları; iskanlanmış zaman parçaları, teğet geçmiş olanaklar, toyluğun sarsak adımları" (Mungan, 2012, s. 9). Mardin, şairin hafızasında ve cümlelerinin derinliğinde yer etmesiyle bütün hayatının ve edebiyatının önemli bir şehridir. Ortaöğrenimini Mardin Lisesinde tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tiyatro bölümünü bitirmiştir. Çeşitli dergi ve gazetelerde yayımladığı yazıları ve şiirleriyle tanınmıştır. İlk kitabı 1980'de yayımlanan *Mahmud ile Yezida*, ilk oyunu ise 1993'te Orhan Veli'nin şiirlerinden oyunlaştırdığı *Bir Garip Orhan Veli*'dir. Sanatın çoğu dalında (roman, hikâye, tiyatro, biyografi, senaryo) eserler vermiş olması yazarın bütün alanlarda üretken biri olduğunu gösterir. Daha

çok şiirleri, hikâyeleri, roman ve oyunları ile tanınan Mungan; aynı zamanda radyo oyunu, film senaryosu ve şarkı sözü de yazmıştır. Türk yazarların öykülerinden seçtiği *Büyümenin Türkçe Tarihi* başlığıyla hazırladığı kitabı ise Refik Halit Karay, Sait Faik, Orhan Kemal, Ömer Seyfettin gibi yazarların önemli öykülerini içermektedir.

Mungan'ın 100'e yakın eseri vardır ve şiir kitapları bu eserler içinde büyük bir yer kaplamaktadır. Mungan'ın ilk şiir kitabı 1981'de yayımlanan *Osmanlıya Dair Hikâyet* adlı eseridir. *Kum Saati, Sahtiyan, Yaz Sinemaları, Mırıldandıklarım, Yaz Geçer, Oda, Poster ve Şeylerin Kederi, Omayra, Metal, Oyunlar İntiharlar Şarkılar, Mürekkep Balığı, Başkalarının Gecesi, Erkekler İçin Divan, Timsah Sokak Şiirleri, Eteğimdeki Taşlar, Dağ, Bazı Yazlar Uzaktan Geçer, İkinci Hayvan, Gelecek, Solak Defterler* Mungan'ın şiir kitaplarının isimleridir. Bu kitaplara ek olarak değişik kitaplardan seçtiği şiir ve öykülerini “Doğduğum Yüzyıla Veda” seçkisinde toplamıştır. Kürtçeye çevrilen şiirlerini bir araya getirdiği *Li Rojhilâte Dilê Min / Kalbimin Doğusunda* kitabı Türkçe-Kürtçe olarak basılmıştır.

Bu çalışmada *Eski 45'likler* şiir kitabının 2015 tarihli, 9. baskısı incelenmiştir. Eser ilk olarak Şubat 1989'da Metis Yayınları tarafından İstanbul'da basılmıştır. Kitaptaki şiirlerin herhangi bir derleme ya da antolojide yer alması, kasete okunması, yabancı dile çevirisi ve her tür benzeri kullanımı yazarın iznine bağlıdır. Yayın yönetmeni: Müge Gürsoy Dökmen, kapak tasarımı: Pınar Kazma, 2015, Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: Metis Yayıncılık Ltd. Baskı ve cilt: Yaylacık Matbaacılık'tır. Krem renge kapak kapağın ön yüzünde kahve, mavi ve gri tonlarıyla şairin ve kitabın ismi yazılmaktadır. Kitabın arka kapağında, ön kapağın ters çevrilip yansımış hâli mevcuttur. Şair ve kitap ismindeki harfler sola doğru ters bir şekilde yazılmıştır. Kitap, ön ve arka kapaktan tutup iki yana ayrıldığında kitabın sırt tarafında kahve ve gri tonlarında bir gramofon bulunmaktadır. Müziğe yapılan bu gönderme Türk şarkıcı, söz yazarı ve besteci Hümeysra'nın aynı isimli “Eski 45'likler” müzik albümünü hatırlatmaktadır.

Eser; “İçindekiler”, “Liste Parçaları”, “Listelere Girmeyen Parçalar” ve “Yabancı Listelerden” olmak üzere dört bölüme ayrılır. Kitabın son sayfasında ise “Murathan Mungan'ın Şiir Kitapları” başlığıyla yukarıda sayılan bölümlerden söz edilmiştir. Liste Parçaları adlı birinci bölümde yirmi beş, Listelere Girmeyen Parçalar adlı ikinci bölümde beş, Yabancı Listelerden adlı üçüncü bölümde ise yedi şiir olmak üzere toplamda otuz yedi şiir bulunmaktadır.

“Birinci Bölüm (Liste Parçaları)”: Kitabın ilk bölümüdür ve 1977-1978 yılları arasında yazılmış şiirlere yer verir. 13-38 sayfalarını kapsar. Bu

bölümde toplam 25 şiir yer alır. Çeşitli temalarda yazılmış bu bölüm ferdi konuları, aşk, ölüm ve cinsellik konularını içeren şiirlerden oluşur. Dörtlük ve genellikle serbest nazım biçimiyle kurulan şiirlerin başlıkları hariç hepsi küçük harfle başlar.

Mungan, çeşitli temalarda yazmış olmakla birlikte kadın, aşk, beden, iktidar, toplumsal cinsiyet, eril iktidar, eşcinsellik gibi konuları sıklıkla kullanmıştır. Aşk, bütün şairlerin şiirlerinde işlediği vazgeçilmez konulardan biridir. Aşkın anlamlandırılmadığı zamanlar vardır. Bu, o duygunun kişi tarafından yaşanıp yaşanmamasına bağlanır.

aşk dediklerinde çocuktum
gözlerimin kesilen ellerden yapıldığımı
öğrendiğimde
bir katliam gibi sevişmeyi öğrendiğimde
düşünemezdim, çöktüm
onlar ceset kuşlarıydı
deniz en büyük ölü
afrika uyanmıştı ya
ben boğulmuştum (s. 51)

Aşk duygusunun insanın gelişim, oluşum ve değişim evreleriyle paralel bir şekilde var olduğu göz önünde tutulursa bu duyguyu çocukken, daha hayatın tecrübelerinden uzak bir zaman diliminde yaşamış olmak bilincin ve kalbin hissettiği farkındalık seviyesine tam olarak ulaşılmadığını gösterir. Aşkı, sevişmeyi ve acıyı yeni yeni öğrendiği gibi bunların varlığını da düşünemez çünkü hayata dair çok az bilgiye sahiptir. Denizi ve Afrika'yı tanımasa boğulacak gibi hisseden şair belirsizlikler karşısında savunmasızdır. Yaşamı ve yaşamayı diri tutan aşk duygusu, kişinin hayata adanması için değerli bir amaçtır, aksi takdirde boğulup yok olacaktır.

Mungan'ın şiirinde aşkın öncesi ve sonrasındaki duygulardan biri de ayrılıktır. Ayrılığın anlamsal değerinin geniş tutulması aynı zamanda ölümü de çağrıştıran olmasına bağlanabilir. İnsana dair bütün duygular bir aradadır. Ayrılığın, ölümün, yalnızlığın ve hüznün aşka olan kapısı daima açıktır.

ayrılığın
bir baldıran zehridir
ömrüme mayalanmış
ki tamir görmüş yüreklerin
tanımadığı eskiden (s. 17).

Ayrılığın mecazi anlamda da öldüren yönüne vurgu yapan şiir, zehir imgesiyle ayrılığın ne kadar acı ve kötücül olduğunu göstermektedir. Ömre mayalanan ayrılık kalıcıdır, sevdaya tutulmadan ve kalpler kırılmadan

önce kimsenin bilemeyeceği bu duygu zamanla bir ömre yayılır ve bozuk bir çalar saat gibi sürekli kendisini hatırlatır.

ve ayrılığın ta içinde biriken küllüğüdür özlemin.
eski, epeski anlatılmamışlıktır defterlerin.
kuruyan su. kuruyan uykusu. ve kan yine de balrengi
derbederliğin. (s.19).

İnsana dair bütün duyguların tek başına yaşanamayacağı, ayrılık sonrası özlemin ise kaçınılmaz olduğu bellidir. Anlatılamayan, dile gelmeyen duyguların eskiliğinden bahseden şair, ruh hâlini “derbeder” kelimesiyle ifade eder. “Mungan’ın şiirlerinin birçoğunda belirsiz bir huzursuzluk sezilir. Şair zaman zaman dış dünyasıyla kendi gerçekliği arasında kalır ve bu ikilemi yaşayan herkes gibi o da yalnızlık duygusunun etkisi altına girer. Çoğu zaman yalnızlıktan kurtulma arzusu insanın sevgi arayışına denk gelir” (Bulut, 2020: 24). Şairin şiirlerindeki yalnızlık hissi okuyucuyu rahatsız etmekle birlikte sancılıdır. Yalnızlığın alinyazısı olması Mungan’ın şiirini tekrar ölüm ve ayrılığa çeker.

insanlar ya ölürlər
ya ölürlər ya terk ederler bizi
yalnızlık
yalnızca yalnızlık çizer kaderimizi (s. 15).

Bütün duygulardan artakalanın yalnızlık olarak çizilmesi, insanın varoluşu boyunca hep birilerine muhtaç olmasına bağlanabilir. Sevdiği ölen ve terk eden insanın yalnız kalması kaçınılmaz olduğundan bu tıpkı bir kader gibi kişiyi sarıp sarmalar. Mungan’ın “*bazen yalnızlık en kalabalık*” şiirinin başlığından da anlaşılacağı gibi çoğalan bir yalnızlık söz konusudur. Yalnızlığın kalabalıktan daha kalabalık olması ise şairin yalnızlığı abartmasından kaynaklıdır.

bir pazar günü kimsesizliğinde
açarsınız içinizdekini
kahvelerin kepenklerini
kırların aydınlık yalnızlığında
duyarsınız kahvelerinizin lezzetini (s. 23).

Pazar gününe yüklenen kimsesizlik ve yalnızlık duyguları, okuyucuyu pazarın sıkıcılığına taşır. Pazar sıkıntısının Türk edebiyatında geniş yer tutması, bazı yazarların eserlerine ve anılarına yansımıştır. Tezer Özlü, pazar günlerinde, annenin gün boyu sınav kâğıdı okuyup, babanın ise pijamalarla oturmasını sıkıcı bulur. Herkesin bu kadar kendisine dönük olduğu o gün, yazara yalnızlığı ve sessizliği hatırlatmaktadır. Pazar sıkıntısının iç sıkıntısına dönüşmesi, aynı zamanda taşrayı, orada hayatın erkenden karardığını ve herkesin kendi köşesine çekildiği kimsesizlik hâlini

anlatmak bakımından pazar günü iyi bir seçimdir. Şöyle bir durumdan söz edilecekse de pazarın sıkıcılığı sadece taşrada değil, şehirlilerde de vardır.

“Bizde en çok sıkıntı uyandıran anlar yalnız olduğumuz anlardan çok, başkalarının yanında kendimizi yalnız hissettiğimiz anlar değil mi? Oyun arkadaşı bulamadığımız anlardan çok, oyun arkadaşlarımızla birlikteyken sıkıldığımız anlar? Bir şeylerin olmasını beklediğimiz, bu şeylerin bir türlü gerçekleşmediği anlar. (...) Sıkıntı. Bir şeyler başlamış ama hiçbir şey gerçekleşmiyor: ‘Arzuladığım bir şey var ve arzuladığım hiçbir şey yok.’ Pazar sıkıntısı için de geçerli bu: Bütün bir hafta boyunca Pazar gününe yatırdığımız arzu, o gün geç saatlerde yapılan uzun bir kahvaltı boyunca doyurulmayı bekleyen arzu, sofraya kaldırılırken aslında hiç doyurulamayacağını anlayınca ne yapar?” (Gürbilek, 2016, s. 70).

Pazar sıkıntısının doyurulamayan bir arzu olması, taşrada yaşayandan çok taşranın kendisinin de büyük sıkıntı olduğunu gösterir. Mungan, *“kırların aydınlık yalnızlığı”* derken yine taşraya gönderme yapmaktadır. İnsan yalnızken daha çok açmak ister içini, şair bu konuda ümitlidir çünkü kalbin kepenklerinin açılacağını bilir.

bir pazar gününe sabah nasıl iner
göklerden nefesi tıkanmış
soluk soluğa
bir parka kuşlar gibi kimsesiz
nasıl iner yoksul kanatlarıyla
siz hiç ağaçların sarsıla sarsıla
ağladığını gördünüz mü?
babanızdan sürgün olduğunuz gün. (s.22)

Pazar günün sıkıcılığına örnek olacak bir diğer şiir ise *“gördüm”* şiiridir. Pazar gününden sadece insanlar değil, sabahlar da mustarıptır. Şairin sancısı öylesine şiddetlidir ki ağaçlar onun ruh hâlinin yansımasıdır. Babadan sürgün olmak ifadesindeki hüznü ve duyguyu ağaçların ağlamasıyla ifade etmiştir.

“İkinci Bölüm (Listelere Girmeyen Parçalar)”: Bu bölümde toplam 8 şiir bulunur. 41-46 sayfalarını kapsar. Bütün şiirler 1978’e ait olup ölüm, gurbet, gözyaşı gibi temalara yer verilmiştir. Bu bölümde şairin *“Gecele-yin Kardan Adam”* şiiri hariç, diğer şiirlerinin hepsi serbest nazımla yazılmıştır.

gecenin karanlığına nöbetçi
kendi karlarını bekliyor kardan adam
şimdi gurbettir gece
şimdi sürgündür çocuklarından (s.45).

Kardan adam ve karanlık sözcüklerinin verilmesi siyah-beyaz renk çatışmasını ön plana çıkarmıştır. Şiirin başlığıyla daha da belirginleşen bu çatışma, kardan adama yüklenen insani sıfatlarla İkinci Yeni akımının imgeler yoluyla çağrışımına örnektir.

“Üçüncü Bölüm (Yabancı Listelerden)”: Bu bölümde toplam 7 şiir bulunmaktadır. Biri 1977’ye ait olmakla beraber şiirlerin geri kalanı 1978’e aittir. 49-55 sayfalarını kapsar. Şiirlerin hepsi serbest nazımla yazılmıştır. Murathan Mungan şiirinde kadın ve erkek toplumun baskısından uzak ve daha özgür bireylerdir. Ataerkil sistemin, baskıcı ve zalim yönünün kadını ezip ikincilleştirdiği tarihten itibaren süregelmiştir. Mungan ise şiirlerinde kurgusal bir şekilde bunlardan bahsetmiştir.

geceleri erkekliğini soyunan sesimiz
boyuna yarım kalmış bir kadın saati vurur sokağı başlar
bir
karanlık sigara dumanının macerası uzun her sabaha
kanlarla
devriliriz. (s. 49).

Erkin, iktidarın ve Tanrı’nın gücün sembolü olması, erkekliği daima yücelten ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini arttıran bir mevzudur. Toplumda konforun erkeklere sunulmuş olması sözün ve sesin sahibinin de onlar olduğunu göstermektedir. Nesnelere ve kelimelerin bir cinsiyetinin olduğu düşünülürse sesin erkeklere ait olduğu söylenebilir. Geceyle birlikte sesin soyunması demek, karanlığın erkek ve kadın arasındaki eşitsizliği kapatmasıyla açıklanabilir. Karanlıkta herkesin eşit olması toplumsal cinsiyet rollerini önemsizleştirir. Kadının daima erkeğin ötekisi ve ikinci cins olarak adlandırılması, onu tam bir kadın olmaktan uzaklaştırmıştır. “*boyuna yarım kalmış bir kadın saati vurur sokağı*” dizesi okuyucuya kadını çağrıştırmaktadır. Murathan Mungan şiirlerinde feminizmi ve toplumsal cinsiyet rollerini ortaya çıkaran güçlü imgeler mevcuttur. Şair bu temaların dışında hüznün, pişmanlık, ölüm, dinler tarihi, ekonomik, sosyal ve toplumsal temalara da ağırlık vermiştir.

Mungan’ın şiirlerine yapısal olarak bakıldığında dörtlük, beyit ve serbest nazmı kullanmakla birlikte, serbest nazım özelliklerinin yoğun olduğu görülmektedir. Şiirini yukarıda da görüldüğü gibi şekilsel olarak farklı görünümde kurmuştur. Kendine has bir şiir biçimi kuran Mungan, tamlama ve fiilleri tamamlamadan alt satıra geçer ve sayfanın ortasından devam ettirir. Kitaptaki çoğu şiirin altına gün, ay, yıl ekleyerek hangi şiiri hangi zamanda yazdığı hakkında bilgi verir. Divan ve halk edebiyatının nazım türlerini şiirlere vererek *Yasak Rübai*, *Azizler Rübaisi* gibi isimleri kullanmıştır. Şiirlerinde tek bir nazım birimini kullanmak yerine

beyit, bent, dörtlük gibi çeşitli nazım birimlerini kullanmıştır. Ahenk unsurlarına bakılacak olunursa, Mungan, kafiyeyi eleştirerek şiirlerin birtakım kalıplara göre yazılmasına karşıdır. Ona göre kafiyeye önem veren yazarlar, şiirin anlamını ve duyuş özelliğini yitirir. Kafiyeye uydu-racağım derken anlamın yitirilmesine olumsuz bakar. Şairin genel anlam-da serbest nazımla yazması vezni doğrudan yok saydığı anlamına gelmez. Belirli bir ölçü düzeni olmasa da birbirine yakın hece ölçüsünde yazdığı şiirleri vardır. Bunlardan biri de *Göl Çocukluğu* şiiridir.

uzak göllerin düşleri ibrişimler akar
kalbim üzre imbat çinileri ve eski
sayrılıklar ne çok severmiş
ne çok severmiş ki o mağrur kedileri (s. 35).

İlk dize 14'lü hece ölçüsüyle yazılmışken, ikinci ve dördüncü dizeler 13'lü, üçüncü dize ise 9'lu hece ölçüsüyle yazılmıştır. Bu açıdan hece sayıları birbirine yakın olarak seçilmiştir. Mungan'ın şiirde anlamı önemsemesi şekil özelliklerini anlamın gerisine atmıştır. Sesli ve sessiz harflerin uyumundan yararlanan şair, armoniyi kullanır.

tükenir sevdiklerin
tükenir beklediklerin
bir sen kalırsın
bir de yalnızlık (s. 16).

Mungan'ın *Yazgı II* şiirinde k ve l ünsüzlerinin tekrarı aliterasyona, e ve i ünlülerinin tekrarı ise asonansa örnektir. Mungan'ın şiir diline bakıldığında imgeli ama açık, anlaşılır bir anlatımı tercih ettiği görülmektedir. Şiirlerine başlıklar da dâhil olmak üzere genel olarak küçük harfle başlamıştır. Kullandığı sözcüklerden bahsedecek olunursa anlam olarak hemen hemen herkes tarafından bilinen sözcükler tercih edilmiştir. Bazı şiirleri tek dizeden oluşsa da oradaki anlam daha ön plandadır.

Sonuç

1980 sonrası Türk şiirinin önemli isimlerinden biri olan Murathan Mungan aynı zamanda birçok edebi türlerde de eserler veren bir yazardır. Bu çalışmaya konu olan *Eski 45'likler* şiir kitabı 1989 yılında yayımlanmış olup toplamda dört bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerden ilki "İçindekiler" olduğu için şiirlerin olduğu asıl ve ilk bölüm "Liste Parçaları"dır. Bu bölümde yirmi beş şiire yer verilerek genellikle aşk, ayrılık ve ölüm gibi bireysel konular üzerinde durulmuştur. İkinci bölüm olan "Listelere Girmeyen Parçalar" ise sekiz şiirden oluşarak gurbet ve gözyaşı temaları üzerinde durmuştur. Son bölüm olan "Yabancı Listelerden" ise toplamda yedi şiir içererek ataerkil sisteme boyun eğmeyen erkek ve kadınların ön

planda olduğu temaları işlemiştir. Mungan kitabının her bölümünde farklı temaları ele alarak çok çeşitli şiirler yazmıştır. Yapısal olarak bakıldığında ise hece ölçüsünü kullandığı gibi serbest nazmı da yoğun bir şekilde kullanmıştır. Şiir dili akıcı ve anlaşılır olmakla birlikte anlama önem vermiştir. Kısacası bu çalışmada Mungan'ın *Eski 45'likler* isimli şiir kitabı, kapak tasarımından içindeki şiir örneklerine kadar detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Kaynakça

Bulut, S. (2020). *Murathan Mungan'ın Şiirlerinde Yapı ve Tema*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Gürbilek, N. (2016). *Ev Ödevi*. İstanbul: Metis Yayınları.

Mungan, M. (2015). *Eski 45'likler*. İstanbul: Metis Yayınları.

Mungan, M. (2012). *Paranın Cinleri*. İstanbul: Metis Yayınları.

Yayın Yönergesi

Dergi Künyesi

Dergi Adı: Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi

Kısa Adı: ÇAKÜTAD

e-ISSN: 2792-0631

Yayın Aralığı: Yılda 2 sayı 1 cilt (Haziran- Aralık)

Yayın Kapsamı: Uluslararası Akademik Hakemli Dergi

Dergimiz Hakkında

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (ÇAKÜTAD), Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü'nün yayın organı olarak 2021 yılında yayın hayatına başlayan ve yılda 2 sayı olarak (Haziran-Aralık) yayımlanan hakemli, akademik ve elektronik bir dergidir. ÇAKÜTAD'ın yayın dili Türkçe, Türk Lehçeleri, İngilizce ve Rusçadır.

Amaç

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (ÇAKÜTAD), farklı coğrafyalardan bilim insanlarını bir araya getirerek akademik iş birliği arttırmayı ve Türkoloji ile ilgili çalışmaları bilim dünyasının dikkatlerine sunmayı amaçlamaktadır. Dergimiz, yayımlayacağı araştırmalar vasıtasıyla Türk dünyası hakkında yapılacak olan kuramsal ve karşılaştırmalı çalışmalar için fikrî bir zemin oluşturmayı hedeflemektedir. Bu amaç doğrultusunda ÇAKÜTAD; Türk dünyasına yönelik bilimsel araştırma, inceleme, derleme, fikir yazısı, tanıtım, söyleşi, haber, bibliyografya, metin neşri ve çeviri gibi çalışmaları hakem sürecinin ardından yayımlamaktadır.

Kapsam

ÇAKÜTAD, Türklük bilimi alanında özgün ve telif çalışmalar öncelikli olmak üzere uygulamalı ve kuramsal çalışmalara (sosyal, kültürel, ekonomik, teknolojik vb.) yer vermektedir. ÇAKÜTAD'da yer alacak çalışmalar yerel, ulusal ve evrensel düzeyde Türklük bilimini ilgilendiren konuları kapsamaktadır.

Değerlendirme

Dergiye gönderilen yazılar daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış olmalıdır. Bu şarta uyan yazılara ön değerlendirme için Yayın Kurulu'nun onayıyla editör atanır. Ön değerlendirme sonucunda uygun bulunan yazılar alan editörüne gönderilir. Alan editörlerinin incelemesinden geçen yazılar için çift taraflı kör hakemlik süreci başlatılır ve incelenmek üzere iki hakeme gönderilir. İki hakem raporu "olumlu" olursa yazı dergiye kabul edilir. Raporlardan biri "olumsuz" olursa alan editörünün kararı doğrultusunda yazı üçüncü hakeme gönderilir. Yazı, iki raporda da yayımlanmaya "uygun" bulunmazsa bu durum yazara bildirilir. Süreci tamamlanan yazılar geliş sırasına göre yayımlanır.

Yazarlar, Yayın Kurulu'nun ve editörlerin değerlendirmelerini dikkate alırlar ancak yazılarını savunma hakkına da sahiptirler. Yazılarda yayımlanmaya engel oluşturan bir durum tespit edilirse yayın süreci dondurulabilir. Yazılar gönderilmeden önce yazarları tarafından intihal programlarında raporlanmalıdır. Benzerlik oranı % 20'yi geçmemelidir. Bu oranı geçen yazılar tespit edilirse yayın sürecine alınmaz. Çalışmalar, Dergipark

sistemi üzerinden gönderilmelidir. Yurtdışından gelen yazılar, ön değerlendirme amacıyla cakutad@karatekin.edu.tr adresine e-posta aracılığıyla iletilebilir. Yazarlar, yazılarını gönderirken e-postanın konu kısmına sadece yazının başlığını yazmalıdır.

Telif Hakkı

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanan yazılarda ifade edilen görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Gönderilen yazılar yayımlansın veya yayımlanmasın iade edilmez. Yazar, çalışmasının yayımlanmaya kabulünün ardından yazısının telif hakkını *Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*'ne devretmiş olduğunu kabul eder. Yazılar için telif ücreti ödenmez. Derginin tüm süreçleri ücretsiz olup dergi açık erişim politikasını benimsemektedir. Yazılar, yazarın kendisi tarafından elektronik ortamda paylaşılabilir. Dergide yayımlanmış yazılar; Creative Commons Atıf-GayriTicari-Türetilemez 4.0 Uluslararası Kamu Lisansı (CC BY NC ND) ile lisanslanmıştır. Buna göre eser, dergiye atıf verilerek indirilebilir ya da paylaşılabilir ancak değiştirilemez ve ticari amaçla kullanılamaz.

Etik Beyan

ÇAKÜTAD etik görev ve sorumluluklar hakkında Yükseköğretim Kurulu ve Committee on Publication Ethics (COPE) tarafından yayımlanan rehberler ve politikaları ilke edinmektedir. Dergiye gönderilecek olan yazılarda, “Etik Kurul” raporu istenen çalışmaların “Etik Kurul Raporu” da gönderilmelidir. “Etik Beyan” raporunun sorumluluğu yazara aittir. Çeviri yazılarda, yazarından izin alındığını gösteren “Çeviri İzin Belgesi” gerekmektedir. Belge sistemden elde edilebilir veya yazarın kendisinin hazırladığı bir format da kabul edilebilir.

Yayın Kurulunun Görevleri

1. Yayın Kurulu, yazıları derginin amaç ve kapsamı açısından değerlendirir ve yazıların dergiye uygun olup olmadığına karar verir.
2. Yayın Kurulu ayrıca alan editörü, hakem ve yazar arasındaki ilişkiyi düzenler. Dergide yayımlanacak yazılara karar vermek ve hakem atamaları yapmak hususunda tam yetkiye sahiptir. Bu anlamda yayın kurulu, dergiye gönderilen yazılar için alan editöründen hakem belirlemesini talep edebilir.
3. Yayın Kurulu, alan editörleri ve hakemler dergiye gönderilen yazıları bilimsel etik ve ilkeler çerçevesinde objektif olarak değerlendirir.
4. Yayın Kurulu, gönderilen makalelerde gerekli düzeltmeleri yapabilir ve yazının bütünlüğüne uygun olan ekleme ve çıkartmaları yazardan talep edebilir. Alan editörü ve hakem, üzerine atanan yazı hakkında kendini yeterli bulmazsa veya zamanında değerlendirme imkânına sahip olmazsa bunu Yayın Kurulu'na bildirmelidir.

Editörün Görev ve Sorumlulukları

1. Editör, dergide yayımlanan her yazının derginin yayın politikası, amaç ve kapsamına uygunluğuna dikkat etmekle sorumludur. Bireylerin açık rızası olmayan hâllerde kişisel verilerin muhafaza edilmesine özen göstermelidir.

2. Editör, yazıların yayın süreci boyunca yazıyla ilgili tüm bilgilerin gizli tutulmasına dikkat etmelidir. Yayın sürecine giren her yazının dosyalarını kayıt altında tutarak arşivlemelidir.
3. Derginin yayın kalitesini yükseltmek editörün temel sorumluluk alanlarından bir diğeridir.
4. Editör, bilimsel etik anlayışı gereği yazarların inanç, etnik köken, cinsiyet ve siyasi görüşlerini dikkate almadan objektif bir tavır sergilemelidir.
5. Editör, şeffaflık ilkesiyle hareket ederek tüm süreçler hakkında gerekli açıklamaları yapmalı, dergiye gönderilen yazılarda deneysel araştırmalarla ilgili yasal izinlerin takibini yaparak Etik Kurul Onayı'nın alınıp alınmadığına dikkat etmelidir.
6. Editör, çift ve kör hakemlik anlayışına bağlı kalarak tüm süreçlerin bu kural çerçevesinde yürütülmesine azami gayret göstermelidir.
7. Editör, dergi sahibi ve yayıncının müdahalelerinden bağımsız hareket ederek kararlarını bu minvalde vermelidir. Yayın Kurulu'yla daima iletişim hâlinde olmalıdır.
8. Editör, dergiye katkı sağlayacak Yayın Kurulu ve editör yardımcılarıyla uyumlu bir çalışma ortamı sağlamalı, Yayın Kurulu'nun bilimsel etik gereği nesnel olmasına yönelik uygun şartları oluşturmalıdır.
9. Derginin yayın politikası, editör kurulunun görüşleri de dikkate alınarak belirlenmelidir.
10. Editör, derginin yayın ve yazım kurallarını açık şekilde ifade etmeli, makale şablonunun en güncel hâlinin yazarlara ulaşmasına olanak tanımalıdır. Yazı gönderim sürecinden yayım tarihine kadarki tüm aşamalarla ilgili yazarları bilgilendirici açıklamalar yapmalıdır.
11. Editör, dergiye gönderilen yazıların çalışma alanına ve muhtevasına dikkat ederek yazıyı değerlendirmeye uygun hakemlere yönlendirmelidir.
12. Yazıların uygun koşullarda değerlendirilebilmesi için gerekli hakem değerlendirme formları hazırlanmalı, bu şablonlar zamanında gönderilerek ulaşılabilir olmalıdır.

Hakemlerin Sorumlulukları

1. Hakemler, kör hakemlik sürecine uygun olarak gizlilik ve tarafsızlık ilkelerine bağlı kalmalıdır.
2. Hakemler, hakemlik daveti aldıkları yazıyla ilgili değerlendirme yapıp yapamayacakları hususunda editöre 10 gün içinde dönüş yapmalıdır. Değerlendirmeler ise 15 gün içinde tamamlanmalıdır.
3. Hakemler, uzmanlık alanına girmeyen yazıları değerlendirmeyi kabul etmeyerek sadece kendi uzmanlık alanlarına uygun yazılara hakemlik yapmalıdır.
4. Hakemler, yazıları nesnellik ilkesine bağlı kalarak bilimsel ve tarafsız bir anlayışla değerlendirmeli, ilmi olmayan kişisel görüşlere ve aşığılayıcı ifadelere yer vermeden nezaket kurallarına uygun davranmalıdır.
5. Hakemlerin sorumluluk alanlarından biri de yazım/yazarların intihal, telif hakkı ihlali, çıkar çatışması-çıkarcı birliği gibi durumlarını tespit ettikleri hâlde dergi editörüne iletmeğidir.

Yazarların Sorumlulukları

1. Yazarlar, dergide yayımlanan yazılarının her türlü yayın hakkını dergiye devretmiş olur ve kabul eder. Yazılarla ilgili herhangi bir telif hakkı talep edemez.
2. Yazarlar, dergiye gönderdikleri yazıların daha önce herhangi bir yerde ve dilde yayımlanmadığını, yayımlatmak amacıyla herhangi bir dergiye göndermediğini/değerlendirmeye alınmamış olduğunu taahhüt ve beyan etmekle mükelleftir.
3. Yazarlar, yazar olarak katkı sağlamayan bireylerin isimlerini makaleye eklememeli, dergiye aynı sayıda yayımlanmak üzere iki veya daha çok yazı göndermemelidir.
4. Yazarlar, yayımlanmak üzere dergiye gönderdikleri yazılarını kesinlikle derginin yazım ve yayın kurallarına uygun biçimde düzenlemek, makale şablonuna uygun biçimde düzenlenmiş hâlini sisteme yüklemekle sorumludur.
5. Yazarlar, yayımlatmak üzere gönderdikleri yazıların intihal raporlarını sunarak özgün olduğunu kanıtlamakla mükelleftir. Yazılarda yer alan tablo, şekil vb. telifli materyallerin sorumluluğu yine yazarına aittir.
6. Yazarlar, dergiye gönderilen yazıyla ilgili bulguları ve bilimsel sonucu etkileyebilecek çıkar çatışması, rekabet alanlarını belirtmeli, çalışmaya sağlanan sponsorlukları, mali ya da proje desteklerini açık bir şekilde yazılı olarak belirtmelidir.
7. Yazarlar, dergiye gönderdikleri yazılarında katkıda bulunanlarla, kaynaklara ve başka yazarlara dergi yazım kurallarına uygun biçimde atıf yaparak ilgili kaynakları kaynakçada kesinlikle göstermelidir.
8. Dergiye gönderilen yazılar eğer ulusal ya da uluslararası bir kongrede/sempozyumda sunulmuşsa veya özet metni yayımlanmışsa yazarlar bu durumu mutlaka yazıda belirtmelidir.
9. Yazarlar tarafından dergiye gönderilen yazıların bilimsel araştırma yayın etiğine uygunluğu sağlanmalı, bu hususta YÖK Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi titizlikle dikkate alınmalıdır.
10. Dergi editörünün yayım sürecinde talep ettiği makalenin etik durumuyla ilgili belgeler belirtilen süre içerisinde yazarlar tarafından gönderilmelidir.
11. Yazarlar, değerlendirme sürecine girmiş yayımla ilgili yazar ekleme, çıkarma ve sıra değiştirme gibi müdahalelerde bulunmamalıdır.
12. Yazarlar, dergide yayımlanmış yazısıyla ilgili bilimsel bir hata tespit ettiğinde yazıdaki hataları düzeltme ya da yazıyı geri çekme hususlarında ivedilikle editörle iletişime geçmelidir.
13. Yazarlar, dergide yayımlanmak üzere gönderilen yazılarda kullanılacak deneklerle ilgili Etik Kurul Onayı'nı almak zorundadır. Temel insan ve hayvan haklarına saygı gösterilmesi zaruridir.
14. Dergi yönetimi, dergide yayımlanmak üzere yazı gönderen yazarların yukarıda belirtilen koşullara uygun hareket etmeyi kabul ettiklerini varsaymaktadır.

Dil ve Yazım

Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi'nin dili Türkiye Türkçesidir. Ancak dergide Türk Lehçeleri, İngilizce ve Rusça yazılara da yer verilmektedir. Derginin yoğunluğuna ve iş yüküne göre her sayıda Yayın Kurulu'nun karar vereceği miktarda yazılara yer verilir. Yazılar, APA tekniğine uygun olarak hazırlanmalıdır. Yazılarda ve kısaltmalarda Türk Dil Kurumu'nun Yazım Kılavuzu'na

uyulmalıdır. Kiril alfabesiyle yazılan makalelerde Latin alfabesiyle yazılmış başlık, özet, anahtar kelimeler ve referanslar ayrıca bulunmalıdır.

Yazım Kuralları

Başlık

İçerikle uyumlu 12 punto, tamamı büyük, koyu harflerle yazılmalıdır ve 12 kelimeyi geçmemelidir. İkinci başlık bir satır altına **kalın**, *italik* ve sadece ilk harfleri büyük olarak yazılmalıdır. Metin içi başlıklar -kaynakça dâhil- 11 punto olmalı, başlıklardan önce bir satır boşluk bırakılmalıdır.

Yazar Adı

Yazar adı başlığın altında sağa yaslı, ilk harfleri büyük ve koyu yazılmalıdır. Unvanı, çalıştığı kurum, e-postası ve ORCID bilgileri ismin hemen altında sağa yaslı ve 9 punto olarak verilmelidir.

Örnek: Prof. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Çankırı/ Türkiye, aarvas@karatekin.edu.tr, ORCID: 0000-0000-0000-0000

Öz

Öz, 10 punto büyüklüğünde Times New Roman ile yazılmalıdır. Metin iki yana yaslı olmalıdır. Öz, en az 250 en çok 500 kelime olacak şekilde hazırlanmalı ve çalışmayı tanımlayıcı ve tanıtıcı nitelikte olmalıdır. Öz altında bir satır boşluk bırakılmalı ve burada 5 anahtar kelimeye yer verilmelidir. Kitap tanımlarının özetinde 250 kelime sınırı aranmamaktadır. Türkçe yazılarda, ikinci özet İngilizce olarak hazırlanmalıdır. Eğer yazı başka bir dilde hazırlanmışsa, ikinci özet Türkçe yazılmalıdır.

Yazının Ana Metni

Yazılar, Word sayfasında 11 punto, Times New Roman tipi ve tek satır aralığıyla yazılmalıdır. Sayfanın üst kenarından 2,5 cm, diğer kenarlarından ise 2 cm boşluk bırakılmalıdır. Paragraf başlarında girinti olmamalı, makale metni iki yana yaslı olarak verilmelidir. Paragraf aralarındaki boşluk önce 0 nk, sonra 6 nk olmalıdır. Şiir, madde, alıntı gibi ifadelerin arasında boşluk olmamalı ancak paragrafın öncesi ve sonrasında 6 nk boşluk olmalıdır. Yazının içindeki ara başlıkların ilk harfleri büyük, sola yaslı ve koyu renkte hazırlanmalıdır. Başlıklardan önce 1 satır boşluk bırakılmalıdır. Metin içinde vurgulanan yerler ve eser isimleri italik olarak gösterilmelidir. Metin içinde yer alacak fotoğraf, tablo, şekillere numara ve isim verilmelidir. Bunlar yazının üçte birini aşmamalıdır. Ayrıca fotoğraflar yüksek çözünürlükte olmalıdır. Metin içinde açıklamalar için dipnot kullanılmalıdır. Dipnotlar 9 punto Times New Roman karakteriyle yazılmalıdır. Yazılarda metin içi atıf yöntemi kullanılmalıdır. **Örnek:** (Çobanoğlu, 2015, s. 12). İki veya daha çok yazarlı alıntılarda ilk göndermede tüm yazarların soyadı gösterilir. Diğer göndermeler için ilk yazarın soyadından sonra "vd." ifadesi kullanılır. Alıntılar tırnak içinde verilmelidir. Uzun ve blok alıntılar ise sağ ve sol taraftan 1 cm içeride, 10 punto olarak gösterilmelidir. Makaleler 10.000 kelimeyi geçmemelidir.

Kaynakça

Kaynaklar 11 punto ve 1 cm asılı olarak hazırlanmalıdır. Yazıda kullanılan kaynaklar, metnin sonunda, yazarların soyadına göre alfabetik olarak düzenlenmelidir. Yazıda aynı yazara ait birden fazla çalışma kullanılırsa bu çalışmaların yayın tarihine harf eklenmelidir. (2015a), (2015b).

Kaynakça bilgisi aşağıdaki şekillerde verilmelidir:

Kitaplar için;

Türkeş Günay, U. (2011). *Elazığ Masalları ve Propp Metodu*. Ankara: Akçağ Yayınları.

İki veya çok yazarlı kitap;

Bauman, R. ve Joel S. (1989). *Explorations in the Ethnography of Speaking*. Cambridge: Cambridge University Press.

Çeviri kitap için;

Propp, V. (2011). *Masalın Biçimbilimi* (M. Rifat ve S. Rifat, Çev.). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Kitap bölümleri için;

Elçin, Ş. (1996). Yeşil Abdal ve Karaca Oğlan Üzerine Notlar. Ö. Çobanoğlu ve M. Özarslan (Ed.), *Prof. Dr. Umay Günay Armağanı* (ss. 10-12) içinde. Ankara: Feryal Matbaacılık.

Makaleler için;

Çobanoğlu, Ö. (2018). Kazak Halk Kültüründe “Kam”dan “Baksi” ve “Emçi”ye Dönüşümler. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6 (7), 1-9.

Çok yazarlı makale;

Arvas, A., Tonkut Yılmaz, D. ve Zengin Z. (2017). At Çabış” Bir Oyun Mu? Bir Örneklem Olarak Kırgız Türklerinin Destanları. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 10 (19), 1- 14.

Bildiri Kitabı için;

Taş, B. (2019). Kültürel Coğrafya Açısından Patasana Romanı. Eyüp Artvinli (Ed.), *II. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi Bildiriler Kitabı* (ss. 1612- 1617) içinde. Eskişehir.

Tez için;

Özarslan, M. (1999). *Erzurum ve Çevresinde Aşıklık Geleneğinin Bugünkü Durumu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Kaynak Kişi için;

Adı, Soyadı, Doğum Yeri, Doğum Tarihi/ Yaşı, Öğrenimi/ Mesleği. (1 Ocak 2012 tarihinde Ankara’da yapılmış olan bu derleme kişinin şahsi arşivindedir.)

İnternet Alıntısı için;

ÇAKÜ Türkiyat. (2022, 20 Nisan). I. Uluslararası Türkiyat Kongresi Hakkında Duyuru. Erişim adresi:

<https://turkiyat.karatekin.edu.tr/tr/i-uluslararasi-turkiyat-kongresi-hakinda-duyuru-29754-duyurusu-icerigi.karatekin>

Publication Guideline

JOURNAL TAG

Title: Çankırı Karatekin University Journal of Turkology Studies

Shortened Title: (CAKUJTS)

e-ISSN: 2792-0631

Publication Frequency: Twice a year issue and 1 volume (June- December)

Publication Scope: International Academic Refereed Journal

About Our Journal

Çankırı Karatekin University Journal of Turkology Studies (CAKUJTS) is a peer-reviewed, academic and electronic journal that started publishing in 2021 and published twice (June-December) a year as the official publication organ (agency) of Turkology Institute of Çankırı Karatekin University. The publication languages of CAKUJTS are Turkish, Turkic Languages, English and Russian.

Aim

Çankırı Karatekin University Journal of Turkology Studies (CAKUJTS) aims to present researches on Turkology to the attention of the world of science / academic world and to increase academic collaboration by bringing together scientists from different geographies. The purpose of our journal is to create an intellectual basis for theoretical and comparative studies about the Turkic world through with the help of research that will be published. For this purpose, CAKUJTS publishes studies for the Turkic world such as scientific research, review, compilation and opinion post, introduction, interview, news, bibliography, text publication and translation after the referee process.

Scope

CAKUJTS gives places to applied and theoretical studies (social, cultural, economic, and technological, etc.) in the field of Turkology, primarily original and copyrighted studies. The studies that will take place in CAKUJTS cover the issues related to Turkology both at local, national and international arena.

Evaluation

Articles submitted to the journal must not have been published anywhere before or it must not be in a publication process at the moment. An editor is assigned to the papers that meet this requirement for preliminary evaluation with the approval of the Editorial Board. Manuscripts deemed appropriate as a result of the preliminary evaluation are sent to the field editor. For the manuscripts reviewed by the field editors, a double blind review process is initiated and sent to two referees for review. If two referee reports are “positive”, the article is accepted to the journal. Completed articles are published in order of arrival. If one of the reports is “negative”, the article is sent to the third referee at the discretion of the field editor. Articles that have completed process are published in the order of their arrival. If the article is not found “appropriate” for publication in both reports, this situation is reported to the author. The authors take into account the

evaluations of the Editorial Board and the editors; however, they also have the right to defend their articles. If a situation that prevents publication is detected in the articles, the publication process can be suspended. Articles should be reported for plagiarism by the authors before submission. The similarity rate should not exceed 20%. If it is detected that this ratio is exceeded, the articles will not be included in the publication process. Articles should be sent through the Dergipark. Articles from abroad can be sent to cakutad@karatekin.edu.tr via e-mail for preliminary evaluation. Authors should write only the title of the article in the subject part of the e-mail while sending their articles.

Copyright

The responsibility of the opinions expressed in the studies published in the *Çankırı Karatekin University Journal of Turkology Studies* belongs to the authors. Submitted articles are not returned whether they are published or not. The authors accept that they have transfer the copyright of their article to *Çankırı Karatekin University Journal of Turkology Studies*, after their works are accepted for publication. No royalty fees are paid for the articles. Articles can be shared electronically by the authors themselves. All processes of the journal are free of charge. There is no charge before or after the publication process. Articles published in the journal will be presented as open access. Articles published in the journal may not be reprinted or copied without the permission of the publisher. However, it can be cited from the articles by showing the source. All processes of the journal are free of charge and the journal adopts an open access policy. The articles published in the journal are licensed under the Creative Commons Attribution-Non-Commercial-No-Derivatives 4.0 International Public License (CC BY NC ND). Accordingly, the work may be downloaded or shared with reference to the journal, but may not be changed or used for commercial purposes.

Ethical Statement

CAKUJTS adopts guidelines and policies published by the Turkish Council of Higher Education and Committee on Publication Ethics (COPE) on ethical duties and responsibilities. For the articles sent to the journal, for which “Ethics Committee” report is requested, “Ethics Statement Report” of the studies must be submitted. The responsibility of “Ethics Statement” report belongs to the authors. In translated articles, “Translation Permission Document” is required showing that permission has been obtained from the author. This document can be obtained from the system or accepted in a format prepared by the authors themselves.

Duties of the Editorial Board

1. The Editorial Board evaluates the manuscripts in terms of the purpose and scope of the journal and decides whether the manuscripts are suitable for the journal.
2. The Editorial Board also regulates the relationship between the field editor, referee and author. It has full authority to decide on the articles to be published in the journal and to make referee appointments. In this sense, the editorial board may request the field editor to appoint referees for the manuscripts submitted to the journal.
3. The Editorial Board, field editors and referees objectively evaluate the manuscripts submitted to the journal within the framework of scientific ethics and principles.

4. The Editorial Board may make the necessary corrections to the submitted manuscripts and may request the author to make additions and deletions in accordance with the integrity of the manuscript. If the field editor and the referee feel unsatisfied with the assigned manuscript or do not have the opportunity to evaluate it in a timely manner, they should notify the Editorial Board.

Duties and Responsibilities of the Editor

1. The editor is responsible for ensuring that each manuscript published in the journal complies with the journal's editorial policy, purpose and scope. In cases where individuals do not have explicit consent, they should take care to preserve personal data.
2. The editor should take care to keep all information about the manuscript confidential throughout the publication process. Editor should archive the files of each manuscript that enters the publication process by keeping them under record.
3. Improving the publication quality of the journal is one of the main responsibilities of the editor.
4. The editor should display an objective attitude without taking into account the beliefs, ethnicity, gender and political views of the authors in accordance with the understanding of scientific ethics.
5. The editor should act with the principle of transparency and make the necessary explanations about all processes, follow up the legal permissions related to experimental research in the manuscripts submitted to the journal and pay attention to whether the Ethics Committee Approval has been obtained.
6. The editor should make maximum effort to ensure that all processes are carried out within the framework of this rule by adhering to the understanding of double and blind refereeing.
7. The editor should act independently from the interventions of the journal owner and publisher and make his/her decisions accordingly. The editor should always be in contact with the Editorial Board.
8. The editor should provide a harmonious working environment with the Editorial Board and assistant editors who will contribute to the journal, and create appropriate conditions for the Editorial Board to be objective in accordance with scientific ethics.
9. The editorial policy of the journal should be determined by taking into account the opinions of the editorial board.
10. The editor should clearly state the publication and writing rules of the journal and ensure that the most up-to-date version of the article template is available to the authors. The editor should make informative explanations to the authors about all stages from the submission process to the publication date.
11. The editor should pay attention to the field of study and content of the manuscripts submitted to the journal and direct the manuscript to referees who are suitable for evaluation.
12. In order for the manuscripts to be evaluated under appropriate conditions, the necessary referee evaluation forms should be prepared, and these templates should be sent and made available on time.

Responsibilities of Referees

1. Reviewers should adhere to the principles of confidentiality and impartiality in accordance with the blind review process.
2. Reviewers should return to the editor within 10 days of receiving an invitation to review the manuscript to determine whether they are able to review the manuscript. Evaluations should be completed within 15 days.
3. Reviewers should refuse to review manuscripts that are not in their area of expertise and should only review manuscripts that are in their area of expertise.
4. Referees should evaluate the manuscripts with a scientific and impartial understanding by adhering to the principle of objectivity, and should act in accordance with the rules of courtesy without including non-scientific personal opinions and derogatory expressions.
5. One of the responsibilities of the referees is to notify the editor of the journal if they detect any plagiarism, copyright infringement, conflict of interest or association of interest of the author/authors.

Authors' Responsibilities

1. Authors accept and agree to transfer all kinds of publication rights of their articles published in the journal to the journal. They cannot claim any copyright regarding the manuscripts.
2. Authors are obliged to undertake and declare that the manuscripts they submit to the journal have not been published anywhere and in any language before, and that they have not sent them to any journal for publication / have not been evaluated.
3. Authors should not add the names of individuals who do not contribute as authors to the article, and should not send two or more articles to the journal to be published in the same issue.
4. Authors are responsible for organizing the manuscripts they send to the journal for publication in strict accordance with the journal's spelling and publication rules, and uploading the edited version to the system in accordance with the article template.
5. Authors are obliged to prove that the articles they submit for publication are original by submitting plagiarism reports. Copyrighted materials such as tables, figures, etc. in the manuscripts are the responsibility of the author.
6. Authors should indicate any conflict of interest, competition areas that may affect the findings and scientific results of the manuscript submitted to the journal, and should clearly state in writing any sponsorship, financial or project support provided to the study.
7. Authors should cite the contributors, sources and other authors in their manuscripts submitted to the journal in accordance with the journal's spelling rules and should definitely show the relevant sources in the bibliography.
8. If the manuscripts submitted to the journal have been presented at a national or international congress/symposium or the abstract text has been published, the authors should definitely indicate this in the manuscript.
9. Authors should ensure that the manuscripts submitted to the journal comply with scientific research and publication ethics, and in this regard, YÖK Scientific Research and Publication Ethics Directive should be meticulously taken into consideration.

10. Documents related to the ethical status of the article requested by the journal editor during the publication process must be sent by the authors within the specified period.
11. Authors should not make any interventions such as adding, removing, or changing the order of authors regarding the publication that has entered the evaluation process.
12. When authors detect a scientific error in their manuscript published in the journal, they should contact the editor immediately to correct the errors in the manuscript or to withdraw the manuscript.
13. Authors must obtain Ethics Committee Approval for the subjects to be used in the manuscripts submitted for publication in the journal. Respect for basic human and animal rights is essential.
14. The journal management assumes that authors who submit manuscripts for publication in the journal agree to act in accordance with the above-mentioned conditions.

Language and Spelling

The language of Çankırı Karatekin University Journal of Turkology Studies is in Turkish. However other Turkic languages, English and Russian articles are also accepted. According to the workload of the journal, the number of articles in each issue is to be decided by the Editorial Board. Articles should be prepared in accordance with the APA. In the articles and abbreviations, the Spelling Guide of the Turkish Language Institution should be followed. Articles written in Cyrillic alphabet should also include the title, abstract, keywords and references written in Latin alphabet.

Spelling Rules

Title

It should be written in 12 font size and bold letters which are compatible with the content and shouldn't be more than 12 words. The second heading should be written in **bold**, *italic* and the first letters in capitals one line below. In-text titles -including the bibliography- should be 11 font size. One line space should be left before headings.

Author Name

Author's name should be written under the title, justified to the right, with the first letters capitalized and bold. The information of title, institution, e-mail and ORCID should be given just below the name, justified to the right and in 9 font size.

Example: Prof. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Çankırı/ Türkiye, aarvas@karatekin.edu.tr, ORCID: 0000-0000-0000-0000.

Abstract

It should be written in font size 10, Times New Roman font character. The text should be justified on both sides. The abstract should be prepared with a **minimum of 250 and a maximum of 500 words** and should be descriptive and introductory of the research. One line space should be left under the abstract and **5 keywords** should be included in here. There is no 250 word limit for book review's abstract. In Turkish articles, the second abstract should be prepared in English. If the article is prepared in another language, the second abstract should be written in Turkish.

Main Text of the Article

Articles should be typed in font size 11, Times New Roman font character and single line spacing on the Word page. A margin of 2,5 cm from the top edge of the page and 2 cm from the other edges should be left. Paragraph beginnings should not be indented. The text of the article should be justified on both sides. The space between paragraphs should be 0 nk first and then 6 nk. There should be no spaces between expressions such as poem, item, quote, however, 6 nk spaces should be left before and after the paragraph. The first letters of the subheadings in the text should be capitalized, aligned to the left and in bold. It should be one space left before and after the headings. Highlighted places and book names in the text should be in italics. The author should give numbers and names to photographs, tables and figures in the text. These must not exceed one third of the text. In addition, the photos must have high resolution. Footnotes should be used for explanations in the text. Footnotes should be written in font size 9, Times New Roman font character. The in-text citation method should be used in the articles. **Example:** (Çobanoğlu, 2015, p. 12). In quotations with two or more authors, the surname of all authors is shown in the first reference. For other references, "etc." expression is used after the surname of the first author.

Quotations should be given in quotation marks. Long and block quotations should be written in 10 points, 1 cm inside from the both sides. Articles should not exceed 10,000 words.

Bibliography

References should be prepared in 11 font size and 1 cm hanging. The sources used in the article should be arranged alphabetically according to the surnames of the authors at the end of the text. If more than one study used in the article belongs to the same author, the writer should add a letter at the end of to the publication year of these studies: (2015a), (2015b).

Bibliography information must be given in the following forms:

For books;

Türkeş Günay, U. (2011). *Elazığ Masalları ve Propp Metodu*. Ankara: Akçağ Yayınları.

For book with two or more authors;

Bauman, R. ve Joel S. (1989). *Explorations in the Ethnography of Speaking*. Cambridge: Cambridge University Press.

For translated books;

Propp, V. (2011). *Masalın Biçimbilimi* (M. Rifat ve S. Rifat, Çev.). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

For the book chapters;

Elçin, Ş. (1996). Yeşil Abdal ve Karaca Oğlan Üzerine Notlar. Ö. Çobanoğlu ve M. Özarslan (Ed.), *Prof. Dr. Umay Günay Armağanı* (ss. 10-12) içinde. Ankara: Feryal Matbaacılık.

For articles;

Çobanoğlu, Ö. (2018). Kazak Halk Kültüründe “Kam”dan “Baksi” ve “Emçi”ye Dönüşümler. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6 (7), 1-9.

For multiple authors article;

Arvas, A., Tonkut Yılmaz, D. ve Zengin Z. (2017). At Çabış” Bir Oyun Mu? (Bir Örneklem Olarak Kırgız Türklerinin Destanları. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 10 (19), 1- 14.

For papers/ symposium books;

Taş, B. (2019). Kültürel Coğrafya Açısından Patasana Romanı. Eyüp Artvinli (Ed.), *II. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi Bildiriler Kitabı* (ss 1612- 1617) içinde. Eskişehir.

For thesis;

Özarslan, M. (1999). *Erzurum ve Çevresinde Aşıklık Geleneğinin Bugünkü Durumu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

For interviewee;

Name, Last name. Birth place. Birth date/ age. Education level/ Occupation. (This interview made in Ankara on January 1, 2012, is in the personal archive of)

For internet;

ÇAKÜ Türkiyat. (2022, 20 Nisan). I. Uluslararası Türkiyat Kongresi Hakkında Duyuru. Erişim adresi:

<https://turkiyat.karatekin.edu.tr/tr/i-uluslararasi-turkiyat-kongresi-hakkinda-duyuru-29754-duyurusu-icerigi.karatekin>

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Türkiyat

Araştırmaları Dergisi

ÇANKIRI KARATEKİN UNIVERSITY
JOURNAL OF TURKOLOGY STUDIES

Aralık 2024 / Cilt 4 / Sayı 2
December 2024 / Volume 4 / Issue 2
ISSN: 2792-0631

İletişim / Contacts

Adres/ Address:

Türkiyat Enstitüsü İslami İlimler Fakültesi Giriş Katı
Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluayazı Kampüsü – Çankırı

Telefon: 0376 218 95 73/ 828 **Belgeç / Fax:** 0376 218 95 74

E-posta/ E- mail: cakutad@karatekin.edu.tr

İnternet adresi/ Web address: turkiyat.karatekin.edu.tr

Dergi İnternet Adresi: cakutad.karatekin.edu.tr

Dergipark: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cakutad>